

**Róża Ciesielska-Musameh, Barbara Guziuk-Świca,
Grażyna Przechodzka**

Z polskim w świat

Podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego

Część II

Poziom B1 / B2

Spis treści

Wstęp s.7

Lekcja 11. Dom i mieszkanie s.8

Mówienie – rozmowa o obrazie Józefa Chełmońskiego *Dworek w Kuklówce*.

Słownictwo I – rodzaje budowli.

Czytanie I – *Rodzaje domów*.

Słownictwo II – pomieszczenia w domu.

Gramatyka – miejscownik.

Słownictwo III – wyposażenie mieszkania; meble i sprzęty, relacje przestrzenne.

Czytanie II – *Polskie dwory szlacheckie*.

Słuchanie I – *W moim magicznym domu* (wyk. H. Banaszak).

Czytanie III – *Wywiad z Justyną Steczkowską, znaną polską piosenkarką*.

Słuchanie II – *Stancja czy akademik*.

Pisanie – ogłoszenia (wynajęcie mieszkania, sprzedaż, kupno).

Czytanie IV – *I. Jak urządzić mieszkanie? II. Rady ekspertów*.

Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z nazwami mebli i sprzętów; związki frazeologiczne z komponentem *dom*.

Lekcja 12. Zdrowie i medycyna s.35

Mówienie – rozmowa o obrazie Jacka Malczewskiego *Autoportret ze śmiercią*.

Gramatyka I – odmiana i użycie czasownika *boleć*; odmiana rzeczowników *oko, ucho, ręka, ząb*.

Słownictwo I – części ciała, narządy wewnętrzne.

Czytanie I – *Lekarze specjaliści*.

Słuchanie I – *Daleko od noszy* (wyk. Czarno-Czarni).

Mówienie – żarty o lekarzach.

Gramatyka II – czasowniki *trzeba, wolno, warto, należy, wypada*; odmiana czasownika *powiniennem, powinnam*.

Słownictwo II – choroby, objawy chorób.

Mówienie – rozmowa na podstawie tekstu *Wizyta w przychodni*.

Słuchanie II – uzupełnianie dialogów *Wizyta u lekarza specjalisty*.

Czytanie II – *Skutki mody na odchudzanie*.

Czytanie III – *Prawdy i mity na temat odchudzania*.

Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne i przysłowia z nazwami części ciała.

Lekcja 13. Pogoda i klimat s.62

Mówienie – rozmowa o obrazie Juliana Fałata *Pejzaż zimowy z rzeką i ptakiem*.

Słownictwo I – zjawiska pogodowe.

Słuchanie I – *Stan pogody* (wyk. Anna Jurkaszewicz).

Czytanie I – siły natury i klęski żywiołowe.

Gramatyka – tworzenie przysłówków od przymiotników; stopniowanie przysłówków.

Słownictwo II – symbole pogodowe, mapy pogody.

Mówienie – pogoda w różnych porach roku; prognoza pogody na podstawie mapy.

Sluchanie II – *Prognoza pogody*.

Czytanie II - *Konsekwencje globalnego ocieplenia*.

Krzyżówka.

Czytanie III – *Meteopaci*.

Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z nazwami zjawisk pogodowych; wyrażenia przysłówkowe.

Lekcja 14. Sport i rekreacja s.82

Mówienie – rozmowa o obrazie Leona Wyczółkowskiego *Gra w krykieta*.

Słownictwo I – dyscypliny sportowe, obiekty sportowe.

Gramatyka I – nazwy wykonawców czynności.

Sluchanie I – fragmenty sprawozdań sportowych.

Czytanie I – *Wywiad z Robertem Lewandowskim*.

Pisanie – charakterystyka Roberta Lewandowskiego.

Mówienie – aktywność ruchowa Polaków (czytanie diagramów).

Czytanie II – *Aktywność ruchowa*.

Komunikacja – dyskusja; układanie dialogów.

Sluchanie II – *Popularne formy aktywności fizycznej*.

Gramatyka II – rzeczowniki odczasownikowe.

Czytanie III – *Doping w sporcie*.

Krzyżówka.

Kącik frazeologiczny – zwroty frazeologiczne z czasownikami *grać, wygrać, przegrać* itp.

Lekcja 15. Podróże małe i duże s.106

Mówienie – rozmowa o obrazie Władysława Podkowińskiego *Ulica Nowy Świat w dzień letni*.

Czytanie I – *Pechowy ranek*.

Krzyżówka.

Gramatyka I – czasowniki ruchu.

Pisanie – opis wycieczki pieszej lub rowerowej.

Słownictwo I – środki transportu.

Sluchanie I – sytuacje na dworcach, lotniskach, w różnych środkach transportu.

Czytanie II – *Środki transportu w przyszłości*.

Sluchanie II – *Piąty bieg* (wyk. Budka Suflera).

Czytanie III – *Podróż dookoła świata*.

Komunikacja – wytyczanie trasy i opowiadanie o podróży dookoła świata.

Gramatyka II – liczebniki główne; użycie liczebnika z rzeczownikiem w mianowniku l.mn. (funkcja podmiotu); wyrazy określające ilość.

Polska i Polacy – *Polscy podróżnicy*.

Kącik frazeologiczny – zwroty frazeologiczne z czasownikami ruchu.

Lekcja 16. Czas wolny i rozrywki s.136

Mówienie – rozmowa o obrazie Witkacego *Kompozycja z tancerką*.
 Słownictwo I – formy spędzania wolnego czasu; hobby, pasja, relaks.
 Krzyżówka.
 Słuchanie I – *Hobbyści*.
 Mówienie – rozmowa o wierszu Juliana Tuwima *Dyzio marzyciel*.
 Gra komunikacyjna – *Marzenie na dzisiejszy dzień*.
 Czytanie I – *Mierz tylko wysoko – najlepiej najwyżej*.
 Czytanie II – *Wszystko może się spełnić*.
 Pisanie – *Życie z pasją* – opowiadanie.
 Słuchanie II – *Ludzie niepowszedni* (wyk. Perfekt).
 Gramatyka – odmiana liczebników głównych.
 Polska i Polacy – *Polacy – rozrywka a czas wolny*.
 Czytanie III – *Intrygująca zabawa Escape Room podbija Polskę*.
 Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z liczebnikami.
 Czytanie IV – *Uzależnienie od Internetu – plaga XXI wieku*.

Lekcja 17. Święta i uroczystości rodzinne s.158

Mówienie – rozmowa o obrazie Olgi Boznańskiej *Imieniny babuni*.
 Czytanie I – *Święta i świętowanie w Polsce*.
 Polska i Polacy – kalendarz polskich świąt.
 Słuchanie I – *Jest taki dzień* (wyk. Seweryn Krajewski i Czerwone Gitary).
 Słownictwo I – A. Boże Narodzenie; B. Wielkanoc; C. Wszystkich Świętych.
 Czytanie II – *Zwyczajne święteczne*.
 Słuchanie II – święta w innych krajach.
 Gramatyka – celownik.
 Słownictwo II – święta i uroczystości rodzinne.
 Pisanie – życzenia.
 Czytanie III – przesady związane z dawaniem prezentów.
 Komunikacja – wręczanie prezentu; dziękowanie za prezent.
 Krzyżówka.
 Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z komponentem *święty*; przysłowia z imionami.

Lekcja 18. Świat zwierząt s.186

Mówienie – rozmowa o obrazie Piotra Michałowskiego *Amazonka*.
 Słownictwo I – nazwy zwierząt (zagadki o zwierzętach, krzyżówka).
 Słuchanie I – *Rodzaje zwierząt*.
 Mówienie – zwierzęta w Polsce (mapa).
 Gramatyka I – odmiana rzeczowników typu *zwierzę, imię*.
 Czytanie I – *Dobroczynny wpływ zwierząt na człowieka*.
 Słownictwo II – zwierzęta domowe.

Gra komunikacyjna – rozpoznawanie odgłosów wydawanych przez zwierzęta.
 Gramatyka II – liczebniki zbiorowe.
 Słuchanie II – *Piosenka pieska pokojowego* (wyk. Piotr Machalica).
 Czytanie II – *Zagrożone gatunki zwierząt*.
 Pisanie – komentarze do cytatów o zwierzętach.
 Mówienie – wyrażanie opinii na temat adopcji zwierząt.
 Polska i Polacy – *Pomniki zwierząt*.
 Komunikacja – formułowanie argumentów do dyskusji; dyskusja.
 Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z nazwami zwierząt.

Lekcja 19. My i media s.216

Mówienie – rozmowa o obrazie Adama Sadury *Gluchy telefon*.
 Słuchanie I – *Trochę historii*.
 Słownictwo I – *Telewizja*.
 Słuchanie II – Stanisław Grochowiak *Telewizor*.
 Mówienie – wyrażanie opinii w oparciu o wyniki badań *Europejczycy a telewizja*.
 Słuchanie III – *Szklana pogoda* (wyk. Lombard).
 Czytanie I – *Współczesny rynek prasy*.
 Czytanie II – *Książki elektroniczne*.
 Gramatyka I – tryb rozkazujący.
 Czytanie III – A. *Oferty sklepu Alpik*. B. *Informacje o klientach*.
 Gramatyka II – wołacz.
 Pisanie – redagowanie wiadomości SMS.
 Słownictwo II – *Internet*.
 Czytanie IV – *Jaka będzie przyszłość mediów?*
 Pisanie – tekst argumentacyjny.
 Mówienie – *Dowcipy o mediach*.
 Polska i Polacy – *Narodowe czytanie*.
 Kącik frazeologiczny – *Przepis na celebrytę* (wyrażenia i zwroty związane z mediami).

Lekcja 20. Co dalej? s.251

Mówienie – rozmowa o obrazie Wojciecha Weissa *Student*.
 Słuchanie I – *Plany na przyszłość*.
 Czytanie I – *Praca na studiach*.
 Mówienie – wyrażanie opinii na temat wolontariatu.
 Czytanie II – *Akcje wolontariackie w Polsce*.
 Gramatyka – tryb przypuszczający; zdania warunkowe.
 Słownictwo – słownictwo związane z pracą.
 Pisanie – A. List motywacyjny. B. CV.
 Czytanie II – *Rozmowa kwalifikacyjna – dobre rady*.
 Gra komunikacyjna – przeprowadzanie rozmów kwalifikacyjnych.
 Czytanie III – *Spotkanie*.

Słuchanie II – *Praca w korporacji*.

Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne związane z pracą.

Słuchanie III – *Dni, których nie znamy* (wyk. Marek Grechuta).

Klucz s. 284

WSTĘP

Druga część podręcznika *Z polskim w świat* to kontynuacja części pierwszej o tym samym tytule. Podręcznik przeznaczony jest do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie B1, uzupełnionym elementami poziomu B2. Adresatem podręcznika są głównie słuchacze ukraińsko-, rosyjsko- i białoruskojęzyczni, stąd, jak wspominałyśmy we Wstępie do części I, konieczne było takie rozszerzenie.

Podobnie jak w części pierwszej, koncentrujemy się na rozwijaniu kompetencji językowej w zakresie sprawności receptywnych i produktywnych oraz kompetencji socjokulturowej.

Część II obejmuje kolejnych 10 jednostek lekcyjnych o strukturze zgodnej z jednostkami części pierwszej. Każda z nich składa się z kilku komponentów: słownictwa tematycznego, słuchania, czytania, mówienia oraz pisania, a także ćwiczeń komunikacyjnych i frazeologicznych. Ich kolejność nie jest stała, zależy od tematu i koncepcji danej jednostki lekcyjnej. Elementem wprowadzającym do tematu lekcji jest – jak w części I – obraz znanego polskiego malarza, uzupełniony krótką notką biograficzną i kilkoma propozycjami pytań zachęcających słuchaczy do rozmowy.

Istotnym elementem każdej lekcji jest gramatyka. Dobór zagadnień wynika ze wstępnych założeń podręcznika, czyli jego przeznaczenia dla określonego adresata. Część druga stanowi kontynuację części pierwszej także i pod tym względem, co oznacza, że materiał gramatyczny obejmuje zagadnienia nieomówione w części pierwszej.

Ważną funkcję pełnią także ćwiczenia w mówieniu, których szeroki wybór pojawia się w poszczególnych jednostkach lekcyjnych. Ich zadaniem jest utrwalenie w wypowiedziach ustnych nowego słownictwa, struktur składniowych oraz wprowadzonego materiału gramatycznego. Z kolei sprawność pisania rozwijana jest poprzez zadania uczące zarówno budowania tekstów użytkowych, jak i dłuższych wypowiedzi pisemnych.

W części II został rozbudowany element jednostki lekcyjnej zatytułowany *Polska i Polacy*, poszerzający zakres zagadnień socjokulturowych.

Kończącą część podręcznika, podobnie jak miało to miejsce w części pierwszej, stanowi klucz do zadań. Zawiera ona rozwiązania ćwiczeń z kolejnych lekcji oraz transkrypcje tekstów przeznaczonych do słuchania.

Do podręcznika dołączona jest płyta CD z tekstami do zadań rozwijających sprawność słuchania. Nie zawiera ona piosenek wykorzystywanych w podręczniku. Proponujemy, żeby lektor przygotowywał je we własnym zakresie.

Część II stanowi spójną pod względem merytorycznym i metodycznym całość z częścią I. Konstrukcja obu części jest elastyczna i pozwala na realizowanie wszystkich lub wybranych jednostek lekcyjnych – zgodnie z koncepcją lektora oraz potrzebami słuchaczy.

Podręcznik *Z polskim w świat* (część I i II) powstał w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS w Lublinie. Autorki dziękują za wsparcie Dyrekcji Centrum oraz Władzom Uczelni.

Mamy nadzieję, że kolejna część naszego podręcznika, podobnie jak część pierwsza, stanie się pomocna dla nauczycieli języka polskiego jako obcego i zyska aprobatę zarówno lektorów, jak i korzystających z niej słuchaczy.

Lekcja 11

Dom i mieszkanie

Józef Chelmoński *Dworek w Kuklówce* 1889

Józef Chelmoński (1849 - 1914) – polski malarz, reprezentant realizmu; malował nastrojowe pejzaże oraz sceny rodzajowe, ukazujące z dużym autentyzmem życie wsi polskiej.

MÓWIENIE

1. Jakie znaczenia ma słowo *dom*?
2. Jaką rolę w życiu człowieka odgrywa miejsce, w którym się mieszka?
3. W jaki sposób urządzenie domu wpływa na nasze samopoczucie?

SŁOWNICTWO I

Proszę odnaleźć wyrazy ukryte w wężu i dopasować je do podanych niżej definicji.

budynek budowa gmach budowla mieszkanie

1. .... – pomieszczenie przeznaczone na mieszkania lub zakłady pracy
2. .... – pomieszczenie, w którym się mieszka
3. .... – duży, okazały budynek
4. .... – to, co wybudowano, najczęściej dużej wielkości (most, wieżowiec, autostrada)
5. .... – budowanie domu, mostu, drogi itp.; też: miejsce, gdzie trwają takie prace

CZYTANIE I

I. Proszę zapoznać się z zamieszczonym poniżej słownictwem, a następnie podczas czytania wykorzystać je do uzupełnienia luk w tekście.

blok - wielopiętrowy budynek o powtarzalnych segmentach

cegła - materiał budowlany wykonany między innymi z gliny

chata - wiejski dom mieszkalny, zwykle drewniany

dworek - szlachecki dom mieszkalny w majątku ziemskim; dwór

izba - pomieszczenie mieszkalne

jaskinia - naturalne, głębokie wgłębienie w skale z wylotem na zewnątrz; grotta, pieczara

kamienica - duży, murowany, dom mieszkalny, zwykle stojący przy ulicy

pałac - reprezentacyjna rezydencja królewska lub magnacka

parter - najniższa kondygnacja nadziemna budynku

poddasze - część budynku znajdująca się bezpośrednio pod dachem; też: mieszkanie urządzone w tej części budynku

szeregowiec - domy stojące w rzędzie i połączone bocznymi ścianami

zamek - okazała budowla mieszkalno-obronna, dawniej: rezydencja królewska, książęca lub magnacka

Rodzaje domów

Najstarszą formą domów były *jaskinie*⁰. Pierwsze budowane domy miały jedną .....¹. Wznoszono je z gałęzi oblepianych gliną, a także z drewna i kamienia.

W okresie starożytnym budowano domy z kamienia lub .....² ręcznie lepionych z gliny i suszonych na słońcu.

W Europie w okresie wczesnego średniowiecza funkcję domów pełniły .....³obronne i drewniane .....⁴ budowane na terenie grodów otoczonych murami. W miastach w wieku XIII i XIV domy miały drewnianą konstrukcję, później pojawiają się budynki dwu- lub trzypiętrowe o murowanych

ścianach, czyli .....⁵ .....⁶ przeznaczony był w nich na warsztaty rzemieślnicze i sklepiki, piętro służyło jako część mieszkalna, a na .....⁷ były magazyny.

W epoce baroku budowle obronne przekształciły się w .....⁸ i .....⁹ szlacheckie.

Budownictwo jednorodzinne wykształciło się w Anglii w XVII w. W czasach współczesnych funkcję domów pełnią budynki jednorodzinne i wielorodzinne takie, jak .....¹⁰ czy .....¹¹.

Na podstawie: pl.wikipedia.org/wiki/Dom

II. Proszę podpisać zdjęcia, wybierając odpowiednią nazwę domu z ramki.

wieżowiec, szeregowiec, kamienica, pałac, dom jednorodzinny, chata, drapacz chmur, zamek, blok, dworek

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

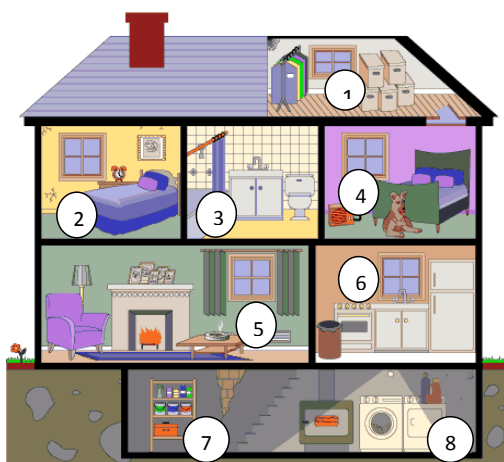
10.....

III. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. W którym z domów chciałaby pani / chciałby pan zamieszkać? Proszę uzasadnić swój wybór i opisać ten budynek.
2. W którym z domów nie chciałaby pani / chciałby pan zamieszkać? Proszę uzasadnić swój wybór i opisać ten budynek.
3. Jaki typ budownictwa jest charakterystyczny dla pani / pana kraju?
4. Jakie tendencje można zauważyć we współczesnej architekturze?

SŁOWNICTWO II

Pomieszczenia w domu

WWW.jezykowiec.blog.onet.pl

I. Proszę nazwać części domu, wykorzystując wyrazy z ramki. Niektóre z nich mają więcej niż jedną nazwę.

kuchnia, pokój gościnny, piwnica, strych, ubikacja, sypialnia, pokój,
pomieszczenie gospodarcze, salon, toaleta, pokój sypialny, łazienka

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

II. Proszę uzupełnić tekst, wykorzystując schemat domu oraz wyrazy z ramki.

To jest piętrowy dom jednorodzinny. Na najniższej kondygnacji znajduje się .....¹ oraz .....².

Na parterze jest .....³i.....⁴. Na pierwszym piętrze mieszczą się dwa .....⁵ i .....⁶połączona z .....⁷. Na najwyższej kondygnacji, pod dachem znajduje się .....⁸.

III. Proszę połączyć nazwę pomieszczenia z odpowiednią definicją.

0	<i>garderoba</i>	A	część budynku znajdująca się bezpośrednio pod dachem; też: mieszkanie urządzone w tej części budynku
1	przedpokój	B	pomieszczenie, w którym pracuje malarz, rzeźbiarz, architekt itp.
2	poddasze	C	plyta z balustradą umieszczona na zewnątrz budynku, połączona drzwiami z pomieszczeniem znajdującym się wewnątrz
3	taras	D	pomieszczenie, gdzie spożywa się posiłki
4	pawłacz	E	pomieszczenie znajdujące się bezpośrednio za drzwiami wejściowymi mieszkania, skąd wchodzi się do innych pomieszczeń
5	suterena	F	pomieszczenie na samochody, motocykle itp.
6	korytarz	G	schowek pod sufitem
7	pracownia	H	pomieszczenie do przechowywania ubrań
8	jadalnia	I	odkryta, płaska część budynku na parterze, piętrze lub dachu otoczona balustradą
9	gabinet	J	część budynku znajdująca się poniżej poziomu gruntu, pod parterem; też: mieszkanie w tej części budynku
10	balkon	K	wąskie, długie pomieszczenie, z którego prowadzą drzwi do poszczególnych pomieszczeń lub mieszkań
11	ganek	L	pokój w mieszkaniu przeznaczony do pracy
12	garaż	Ł	przybudówka przed wejściem do domu

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
H												

IV. Proszę uzupełnić teksty, wybierając wyraz najbardziej zgodny z kontekstem.

A.

Do niedawna Anna z rodzicami i z siostrą mieszkała w centrum miasta, w czteropiętrowym **bloku** / *biurowcu* / *wieżowcu*⁰. Teraz mieszka za miastem w *szeregowcu* / *domu* / *gmachu*¹ jednorodzinny. Dom jest niewielki, ale bardzo *praktyczny* / *funkcjonalny* / *użyteczny*². Na parterze znajduje się duży pokój gościnny, czyli *ganek* / *przedpokój* / *salon*³, kuchnia i toaleta. Na pierwszym piętrze jest sypialnia rodziców, połączona z *pawłaczem* / *garderobą* / *piwnicą*⁴ oraz *gabinet* / *pracownia* / *biuro*⁵ ojca, który jest architektem. Pokoje Anny i jej siostry znajdują się najwyżej – *na strychu* / *w suterenie* / *na poddaszu*⁶. Na parterze z tyłu domu jest też *taras* / *balkon* / *schowek*⁷, na którym rodzina w lecie lubi jeść obiady i

odpoczywać na świeżym powietrzu. Wokół domu jest piękny *plot / park / ogród*⁸, którym opiekuje się mama.

B.

Tomek jest studentem i mieszka w *typowym / jednorodzinym / charakterystycznym*¹ akademiku. Pokój na piątym piętrze Tomek *łączy / dzieli / używa*² z dwoma kolegami. Wchodzi się do niego z długiego *przedpokoju / korytarza / przedsiionka*³. W pokoju są tylko najpotrzebniejsze *przedmioty / sprzęty / urządzenia*⁴. Kuchnia i łazienka są *wspólne / łączne / wykorzystywane*⁵ dla wszystkich mieszkańców piętra. Chłopcy nie muszą wynosić śmieci poza budynek, ponieważ na piętrze jest *śmietnik / kosz / zsypanie*⁶. Rzadko chodzą pieszo po schodach, wolą *zjeżdżać / schodzić / przesuwac się*⁷ windą.

V. Proszę opisać budynek, w którym odbywają się zajęcia.

GRAMATYKA

Miejscownik

RZECZOWNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówka	Występowanie	Przykłady
rodzaj męski i nijaki	-e ¹	W rzeczownikach o tematach zakończonych w M. l. p. na spółgłoskę twardą oprócz <i>k, g, ch</i> .	klubie, niebie stole, krzesła studencie, palcie
	-u	W rzeczownikach o tematach zakończonych w M. l. p. na <i>k, g, ch</i> , oraz <i>l, j</i> , a także na spółgłoskę miękką lub stwardniałą.	rogu, słowniku, mleku mchu, echu lekarzu, kocu, nauczycielu koniu, złodzieju poddaszu, ćwiczeniu
rodzaj żeński	-e ²	W rzeczownikach o tematach zakończonych w M. l. p. na spółgłoskę twardą.	mapie, torbie, kobiecie matce, podłodze, musze
	-i	W rzeczownikach o tematach zakończonych w M. l. p. na spółgłoskę miękką oraz <i>l, j</i> .	kuchni, cioci, Zosi powieści, miłości sali, lekcji
	-y	W rzeczownikach o tematach zakończonych w M. l. p. na spółgłoskę stwardniałą.	nocy, rzeczy, kaszy młodzieży, władzy

Wyjątki: *domu, synu, panu, Wrocławiu*

1. W miejscowniku l.p. przed końcówką *-e* we wszystkich rodzajach występują alternacje:

a) po spółgłoskach *p, b, f, w, z, s, m, n* przed końcówką *-e* jest *-i-*:

- sklep - w *sklepie*, zupa - w *zupie*, tempo - w *tempie*
- pub - w *pubie*, ryba - w *rybie*, niebo - *na niebie*
- sejf - w *sejfie*, szafa - w *szafie*
- staw - w *stawie*, Warszawa - w *Warszawie*, drzewo - *na drzewie*
- wóz - w *wozie*, oaza - w *oazie*
- długopis - w *długopisie*, las - w *lesie*, kasa - w *kasie*, mięso - w *mięsie*
- prom - *na promie*, brama - w *bramie*, pismo - *na piśmie*
- dywan - *na dywanie*, wanna - w *wannie*, kino - w *kinie*

b) spółgłoski *t, d, r, l* zmieniają się w *c, dz, rz, l* i po alternacji w miejscowniku l.p. występują zakończenia *-cie, -dzie, -rze, -le*:

- pacjent - o *pacjencie*, gazeta - w *gazecie*, getto - w *getcie*
- samochód - w *samochodzie*, woda - w *wodzie*, rondo - *na rondzie*
- dyrektor - o *dyrektorze*, skóra - *na skórze*, piętro - *na piętrze*
- kryminal - w *kryminale*, szkoła - w *szkole*, masło - w *maśle*

c) grupy spółgłosek *st, sm, sn, zn, zd* przed końcówką *-e* ulegają zmiękczeniu i przechodzą w *ście, -śmie, -śnie, -źnie, -ździe*, np.:

- miasto - w *mieście*
- pismo - w *piśmie*
- wiosna - o *wiośnie*
- ojczyzna - w *ojczyźnie*
- gniazdo - w *gnieździe*

2. W miejscowniku l.p. w rodzaju żeńskim spółgłoski *k, g, ch* przed końcówką *-e* zmieniają się w *c, dz, sz*, np.:

- Polska - w *Polsce*, książka - w *książce*, łazienka - w *łaziencie*
- noga - *na nodze*, droga - w *drodze*, Praga - w *Pradze*
- pończocha - w *pończosze*, macocha - o *macosze*

3. W miejscowniku l.p. we wszystkich rodzajach mogą występować także alternacje samogłoskowe :

a) *a // e*, np.:

- obiad - *po obiedzie*
- gwiazda - o *gwieździe*
- ciasto - w *cieście*,

b) *a // ę*, np.:

- ząb - w *zębie*, gałąź - *na gałęzi*

Liczba mnoga

rodzaj męski, żeński i nijaki	-ach	panach, słoniach, pokojach, paniach, powieściach, nocach dzieciach, imionach, muzeach
----------------------------------	-------------	---

Wyjątki: w Niemczech, we Włoszech, na Węgrzech

PRZYMIOTNIK**Liczba pojedyncza**

rodzaj męski i nijaki	-ym / -im =N	starym, ładnym wysokim, krótkim
rodzaj żeński	-ej =D	starej, ładnej, wysokiej, krótkiej

Liczba mnoga

rodzaj męski, żeński i nijaki	-ych / -ich = D	starych, ładnych wysokich, krótkich
----------------------------------	------------------------	--

Uwaga! Miejscownik jest jedynym przypadkiem, który zawsze występuje z przyimkiem.

Przyimki łączące się z miejscownikiem to: *w, na, przy, po, o.*

Niektóre czasowniki łączące się z miejscownikiem:

Myszę o naszym spotkaniu.

Dyskutują o ostatnich wydarzeniach politycznych.

Dyrektor *powiadomił* pracowników o terminie zebrania.

Marzę o wspaniałych wakacjach.

Piotr *zakochał się* w Kasi od pierwszego wejrzenia.

W swojej pracy *opiera się* na najnowszych badaniach.

Zależy mi na dobrych ocenach z egzaminów.

Przypominam wam o jutrzejszym spotkaniu.

Kawiarnia *mieści się* w starej kamienicy.

Dowiedzieli się o tym koncercie z prasy.

Siedziałem przy komputerze cały wieczór.

Podróżował po świecie przez cały rok.

ZAIMKI OSOBOWE

mianownik	miejscownik
ja	mnie
ty	tobie
on , ono	nim
ona	niej
my	nas
wy	was
oni , one	nich

I. Proszę przekształcić zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Przyjechałem do Lublina na kurs językowy.

Jestem w Lublinie na kursie językowym.

1. Idę na uniwersytet na wykład.

Jestem .....

2. Pojechaliśmy na wycieczkę do Kozłówki.

Byliśmy .....

3. Pójdą na obiad do stołówki.

Będą .....

4. W czasie wakacji pojedą na wieś i w góry.

W czasie wakacji będę odpoczywała .....

5. Muszę pójść do banku i na pocztę.

Muszę załatwić sprawy .....

II. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

W Lublinie⁰ (Lublin)⁰ jest dużo zabytków świadczących o .....¹
 .....² (długa historia)¹⁻² miasta. W .....³ .....⁴
 (gotycki kościół)³⁻⁴ Świętej Trójcy, który stoi na .....⁵ .....⁶
 (wzgórze zamkowe)⁵⁻⁶, przetrwały bezcenne freski rusko-bizantyjskie. Najwięcej starych
 budowli znajduje się na .....⁷ .....⁸ (lubelska Starówka)⁷⁻⁸.
 Spacerując po .....⁹ (ona)⁹ warto zatrzymać się przy .....¹⁰
 (Trybunał)¹⁰, z którym wiąże się znana legenda o .....¹¹ .....¹²
 (czarcia łapa)¹¹⁻¹². Z dziejami miasta najlepiej zapoznać się w .....¹³
 .....¹⁴ (muzeum historyczne)¹³⁻¹⁴ Lublina, które mieści się w
 .....¹⁵ .....¹⁶ (Brama Krakowska)¹⁵⁻¹⁶. Piękne
 renesansowe budowle można także podziwiać, odpoczywając w .....¹⁷
 .....¹⁸ (liczne kawiarnie)¹⁷⁻¹⁸ rozsianych po .....¹⁹
 .....²⁰ (Stare Miasto)¹⁹⁻²⁰.

III. Proszę zastanowić się, jakim przymikiem można połączyć te wyrazy. Proszę ułożyć zdania z tymi zwrotami.

Przykład:

0. Znajdować się - trzecie piętro. (na).

Sekretariat znajduje się na trzecim piętrze.

1. Znać się - najnowsza moda

.....
 2. Upierać się – swoje zdanie
 .....

3. Podróżować – Węgry i Włochy
 .....

4. Zakochać się – piękny mężczyzna
 .....

5. Zapomnieć – wszystkie przykrości
 .....

6. Siedzieć – pierwszy rząd
 .....

7. Usiąść – swoje miejsce
 .....

8. Odpoczywać – męczący dzień
 .....

9. Plotkować – swoja koleżanka
 .....

10. Spacerować – stary las
 .....

IV. Proszę uzupełnić luki w tekście zgodnie z podanym przykładem.

Łukasz wykańczał nowe mieszkanie. Meble zamówił w jednej⁰(jedna)⁰ z popularnych sieci meblowych w Polsce⁰ (Polska)⁰. Wzorując się na .....¹ (większość)¹ konsumentów, skorzystał z usług firmowej ekipy montażowej. Nie był w .....² (stan)² patrzeć robotnikom na ręce, ponieważ tego dnia musiał być w .....³ (swoja)³ .....⁴ (firma)⁴. Z duszą na .....⁵ (ramię)⁵ zostawił więc ekipę samą w .....⁶ (mieszkanie)⁶.

Gdy po .....⁷ (południe)⁷ dotarł do mieszkania, włosy stanęły mu dęba na .....⁸ (głowa)⁸. Na listę usterek nie starczyło miejsca na .....⁹ (karta)⁹ do reklamacji. Kilka frontów w .....¹⁰ (szafki)¹⁰ .....¹¹ (kuchenne)¹¹ było krzywo przyciętych, a ich krawędzie były poszarpane. Uchwyty przy .....¹² (szuflady)¹² zostały krzywo przykręcone, a źle zamontowany kran w .....¹³ (zlew)¹³ przeciekał. To jednak nic w porównaniu z .....¹⁴ (to)¹⁴, co zastał w .....¹⁵ (drugi)¹⁵ .....¹⁶ (pokój)¹⁶. Podczas wieszania szafek kuchennych robotnicy przekuli się na wylot. W świeżo .....¹⁷ (pomalowana)¹⁷ .....¹⁸ (ściana)¹⁸ świeciła dziura wielkości kciuka. Na .....¹⁹ (nowiutka)¹⁹ .....²⁰ (wykładzina)²⁰ leżało pół wiaderka tynku, który urwał się ze ściany.

Robotnicy wzsuzali ramionami i tłumaczyli to jako wypadek przy .....²¹
 (praca)²¹. Reklamacje kazali skladać w .....²² (biuro)²² obslugi klienta,
 odwrócili się na .....²³ (pięta)²³ i opuścili mieszkanie.

Na podstawie: Ewelina Potocka, „Panie, zrobi się”, czyli fachowcy od siedmiu boleści.
 (wiadomosci.onet.pl/prasa-zagraniczna)

V. Proszę uzupełnić zdania formą zaimka w miejscowniku.

0. Bardzo was lubię i często o was myślę. (wy)

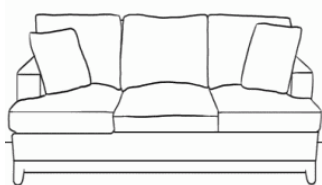
1. Piotr wchodzi na egzamin po ..... (ja)
2. Wiem, że zawsze mogę na ..... polegać. (ona)
3. Zakochała się w ..... od pierwszego wejrzenia. (on)
4. W ..... momencie nie mogę z tobą rozmawiać. (ten)
5. Nigdy nie zapomnę o ..... (oni)
6. Mąż w ..... jej nie pomaga. (nic)
7. Nie rozmawiaj z nim o ..... problemach. (moje)
8. W ..... czasach ludzie nie znali elektryczności. (tamte)
9. Na ..... mi tak nie zależy, jak na ..... (nikt, ty)
10. Myśli tylko o ..... i o ..... karierze. (się, swoja)

SŁOWNICTWO III

I. Proszę podpisać obrazki, a następnie odnaleźć w diagramie nazwy wszystkich sprzętów.

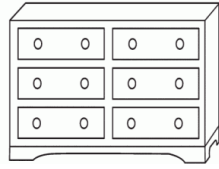
1..... 2..... 3..... 4.....

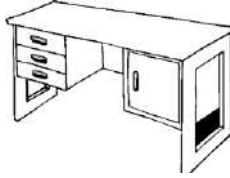
5..... 6..... 7.....

8.....

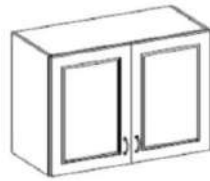
9.....

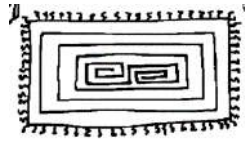
10.....

11.....

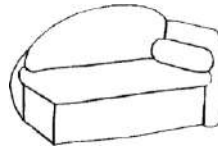
12.....

13.....

14.....

15.....

J	Ś	L	Ę	W	M	D	Y	T	B
B	I	U	R	K	O	Y	R	S	I
Ą	N	S	O	F	A	W	E	Z	R
S	Z	T	K	E	D	A	G	A	W
Z	Y	R	R	F	G	N	A	F	L
A	C	O	Z	H	P	Ó	L	K	A
F	O	T	E	L	L	Ń	O	A	M
A	J	S	S	Ł	Ó	Ż	K	O	P
S	T	Ó	Ł	K	A	N	A	P	A
L	P	K	O	M	O	D	A	U	M

II. Posługując się poniższym schematem proszę poprawić błędy w opisie mieszkania.

<http://www.echo.com.pl/oferta/wyszukiwarka-3d/poznaj-mieszkanie/>

To jest trzypokojowe mieszkanie w bloku. Za drzwiami wejściowymi znajduje się salon (7). Z niego można wejść do wszystkich pomieszczeń. Po lewej stronie są drzwi do łazienki (6), a dalej wejście do największego pokoju, czyli sypialni (2). Z tego pokoju można wyjść na korytarz (1). Na prawo od wejścia znajdują się drzwi do jadalni (8), a następnie do gabinetu (4). W obu pokojach są drzwi prowadzące na duży ganek (5). Naprzeciwko drzwi wejściowych znajduje się kuchnia (3).

III. Proszę uporządkować nazwy sprzętów i mebli podanych w ramce, przydzielając je do odpowiednich pomieszczeń.

wieszak, zlew, szafa wnękowa, wanna, zmywarka, szafka na buty, lodówka, umywalka,
lustro, taboret, brodzik, pralka, kuchenka, sedes, stół,
półka na kosmetyki, kabina prysznicowa

kuchnia	łazienka	przedpokój

IV. Proszę opisać urządzenie pomieszczeń w mieszkaniu przedstawionym na schemacie z ćwiczenia II. Proszę wykorzystać zamieszczone niżej określenia relacji przestrzennych.

po prawej / po lewej stronie, naprzeciwko, na wprost, wzdłuż,
z boku, w kącie / w rogu, na środku / pośrodku, między

V. Proszę porównać urządzenie salonu na obrazach Bronisławy Janowskiej-Rychter i wskazać dziesięć różnic w ich wyglądzie.

Obraz I

Obraz II

Obraz I	Obraz II
0. <i>Stół stoi na podłodze.</i>	0. <i>Stół stoi na dywanie.</i>
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.
9.	9.
10.	10.

VI. Proszę uzupełnić wiersz odpowiednimi wyrazami, korzystając z podpowiedzi umieszczonych na rysunkach.

Julian Tuwim
Okulary

Biega, krzyczy pan Hilary:

"Gdzie są moje okulary⁰ ?"

Szuka w .....¹ i w surducie,

W prawym.....² , w lewym .....³

Wszystko w .....⁴ poprzewracał,

Maca .....⁵ , palto maca.

"Skandal! - krzyczy - nie do wiary!
Ktoś mi ukradł okulary!"

Pod .....⁶ , na .....⁷ ,
Wszędzie szuka, parska, sapie!

Szuka w .....⁸ i w .....⁹ ,

W mysiej .....¹⁰ i w .....¹¹ .

Już .....¹² chce odrywać,

Już .....¹³ zaczął wzywać.

Nagle zerknął do .....¹⁴
Nie chce wierzyć... Znowu zerka.

Znalazł! Są! Okazało się,

Że je ma na własnym .....¹⁵ .

CZYTANIE II

Proszę przeczytać tekst i zaznaczyć – zgodnie z przykładem – czy podane pod nim zdania są P (prawdziwe), F (fałszywe) czy BI (brak na ten temat informacji).

Dworek szlachecki w Krzykawce (woj. małopolskie)

Polskie dwory szlacheckie

Dwór jako siedziba średniozamożnego ziemianina pojawił się w krajobrazie Polski w XV w. W historii polskiego budownictwa trwał prawie cztery stulecia. Jego wyznacznikiem stał się wysoki, spadzisty dach wieńczący parterową budowlę oraz kolumnowy ganek z trójkątnym frontem. Obok tradycyjnych modrzewiowych domostw, z czasem zaczęły pojawiać się również dwory murowane.

Zgodnie z polskim zwyczajem przestrzegano, aby dwór był budowany „na jedenastą godzinę”. Tym sposobem wszystkie strony domu miały słońce o pewnej porze dnia, podczas gdy dwory z frontem na pełne południe nie mogły go mieć w tylnych pokojach, zwróconych ku północy.

Wyposażenie dworów nie było ani bogate, ani wytworne. Wnętrza ogrzewały kamienne kominki, które w bogatszych dworach stawiano nawet z marmuru. Później zastępowały je lub uzupełniały piece, nierzadko o oryginalnych ozdobnych formach i kolorowych, często malowanych kaflach. Ściany sypialni i pomieszczeń używanych na co dzień ocieplano, zawieszając wełniane, zazwyczaj orientalne dywany. Nad łóżkiem gospodarza, obok ryngrafu¹ z Matką Boską, wisiała szabla, a czasem nawet i dwie, by zawsze

¹Ryngraf - wypukła blaszka, zwykle w kształcie tarczy z wizerunkiem Matki Boskiej, później także z godłem państwowym

– w razie niebezpieczeństwa – broń była pod ręką. Około połowy XVIII wieku ściany niektórych, na ogół mniejszych pomieszczeń, wybijano, na wzór pałacowych, ozdobnymi tkaninami.

Na podłogach, ułożonych z prostych, woskowanych desek, kładziono wyprawione futra upolowanych zwierząt. Liczne poroża jeleni, głowy dzików, a czasem niedźwiedzi – trofea będące powodem dumy właściciela – zdobiły ściany reprezentacyjnych sal, w których przyjmowano gości. Na ścianach wieszano także obrazy religijne oraz popularne od XVII wieku portrety rodziny, przedstawiające przodków rodu.

Wjazd do dworów prowadził zazwyczaj długą aleją wysadzaną drzewami. Z tyłu za dworem rozciągał się park, zazwyczaj starannie utrzymany. Teren parku urozmaicały oczka stawów, a także zielone, niezarośnięte tereny łąk i polan. Po bokach dworu umieszczano zwykle budynki gospodarcze z własnymi dziedzińcami.

		<i>P</i>	<i>F</i>	<i>BI</i>
0	<i>Dwory szlacheckie budowano do XIX wieku.</i>	<i>X</i>		
1	Dwory były budynkami jednopiętrowymi.			
2	Początkowo ziemianie budowali swoje domy z drewna.			
3	Najkorzystniej ustawiony dwór był zwrócony tyłem ku północy.			
4	Urządzenie dworów odznaczało się wielką okazałością.			
5	Piece całkowicie wyparły z dworów kominki.			
6	Szable wieszano na orientalnych dywanach.			
7	Dekoracyjne tkaniny na ścianach przejęto z rezydencji bogatej szlachty.			
8	Zdobywcą trofeów myśliwskich, które wisiały na ścianach, był gospodarz domu.			
9	Po obu stronach drogi prowadzącej do dworu rosły drzewa.			
10	Po bokach dworu stały budynki mieszkalne dla służby.			

SŁUCHANIE I

Proszę wysłuchać piosenki, odnaleźć w jej tekście błędne wyrazy i zastąpić je właściwymi.

W moim magicznym domu

Muzyka: Janusz Strobel

Słowa: Magda Czapińska

Wykonanie: Hanna Banaszak

W skórzanym bucie mieszka mysz. .... dziurawym .....

Nieźle go nawet zabrudziła, ...

Nigdy nie mówię jej: "a kysz!" .....
 I ona też jest przy mnie miła. ....
 Bywa, że przyjdzie po sąsiedzku .....
 pożyczyć chleba albo soli .....
 albo pogadać o czymkolwiek, ...
 kiedy bezsenność nam doskwiera. ....

W moim magicznym domu .....
 wszędzie się zdarzyć może. ....
 Takie zmyślają się historie, ...
 tam się rozgryza orzech. ....
 W moim magicznym domu .....
 wesoło jest i bezpiecznie. ....
 Gościu zmęczony, gościu znudzony, ...
 jeśli zabłądzisz kiedyś w te strony, ...
 zajrzyj tu do nas pośpiesznie. ....

Przedstawię ci Macieja kota; .....
 denerwujący z niego facet. ....
 Całymi dniami śpi w fotelu .....
 i lekceważy naszą pracę. ....
 Lecz niewątpliwą ma zaletę: .....
 gdy przybywa wieczór granatowy, ...
 on słodko mruczy prosto do ucha .....
 najbardziej znane bossa novy. ....

W moim magicznym domu ...

Tutaj nikt z niczym się nie liczy, ...
 książek nie czyta, plotek nie słucha. ....
 Tutaj jest miło i przytulnie, ...
 chociaż na dworze zawierucha, ...
 chociaż w pokoju wciąż coś fruwa .....
 głupieje z wiekiem stara Ziemia, ...
 lecz w moim domu, dzięki Bogu. ....
 nic mimo spraw tych się nie zmienia. ....

W moim magicznym domu...

CZYTANIE III

Proszę odpowiednio połączyć wypowiedzi z kolumny I z wypowiedziami z kolumny II.

Wywiad z Justyną Steczkowską, znaną polską piosenkarką.

0	<i>Weszłam do Twojego domu i poczułam się jak zaczarowana. To miejsce jest niewiarygodnie magiczne! Przyznaj się, Justyno, Ty jednak jesteś czarodziejką.</i>	A	Uwielbiam przestrzeń i o taki dom poprosiłam Maćka, a ponieważ talentu mu nie brakuje (mąż Justyny Maciej jest architektem – przyp. red.), zbudował dom moich marzeń. Pełen słońca, zieleni i dobrze zorganizowanej przestrzeni, gdzie można nawet grać w piłkę!
---	---	---	--

1	Inne metody ochrony domu? Odczarowania go?	B	...miliona puzderek?
2	I dlatego w Twoim domu jest trochę jak w ogrodzie botanicznym albo w oranżerii. Jest wilgotno, ciepło i pachnąco.	C	Nie i nie tęsknię za miastem, dlatego że moja praca polega na nieustannym kontakcie z ludźmi. Więc żeby usłyszeć samą siebie, muszę czasem od tego uciec. Naprawdę kocham ludzi i lubię z nimi przebywać. Niemniej jednak jest różnica pomiędzy przebywaniem z ludźmi, którzy podziwiają cię za to, jakim jesteś artystą, a byciem wśród ludzi, którzy kochają cię bezwarunkowo za to, że po prostu jesteś.
3	A dlaczego w Waszym domu jest tak mało mebli?	D	Kwiaty... Ogrom kwiatów. Kiedy przekwitają, przywożę nowe. Te, które mają cebulki, sadzę w ogrodzie.
4	Pomiędzy roślinami w salonie widzę właśnie kilka piłek futbolowych.	E	Oboje nie przywiązujemy wagi do rzeczy. Za to uwielbiamy te chwile, kiedy dom wypełnia się przyjaciółmi i zaczynamy razem gotować. Zimą wszyscy kręcą się wokół kuchennego pieca zbudowanego według dawnych zasad. Poza tym zawsze coś dobrego się na nim gotuje i przepięknie pachnie w całym domu. Latem wygrzewamy się na słońcu w ogrodzie otoczonym brzoźami i pachnącymi łąkami.
5	Jest w tym domu coś szlachetnie prostego, bez zadęcia. Spodziewałam się...	F	<i>Może trochę. Niewykluczone też, że kiedyś nią byłam. Te czarne włosy, pokażny nos... Muszę tylko pożyczyć miotłę od Harry'ego Pottera. Jedno jest pewne: staram się, żeby mój dom był pełen dobrej energii. Wierz też, że strzegą go dobre anioły.</i>
6	Tak. A tu zobaczyłam szlachetną prostotę. Bezpretensjonalność.	G	Jak każdy prawdziwy dom...
7	Ten dom to Twój azyl, miejsce schronienia?	H	Mój syn Leo jest wielkim entuzjastą piłki nożnej i sam też ostro ćwiczy. Nie tylko na treningach, ale też nieustannie z tatą w domu i w ogrodzie.
8	A nie czujesz się trochę pustelnicą?	I	Zimą każdy tęskni za wakacjami, a my mamy na to sposób: dom jest pełen słońca, więc dzieciaki rozkładają kolorowe maty, Leo przygotowuje owocowe „drinki” i leżymy pod palmami w środku zimy (śmiej). Jak nasi synowie byli mali, to była to nasza ulubiona wspólna zabawa. Mieliliśmy palmy, mocne, gorące słońce zza szklanego dachu.

Na podstawie: <http://www.gala.pl/wywiady-i-sylwetki/justyna-steczowska-w-moim-magicznym-domu>

0	1	2	3	4	5	6	7	8
F								

SŁUCHANIE II

Proszę uważnie wysłuchać nagrania, a następnie wskazać osoby A, B, C, D, E, F lub G, które na forum wyraziły poniższe opinie.

Stacja czy akademik

Napisane przez Patrycja

Zastanawiam się, gdzie mieszkać na studiach... Stacje są droższe od akademika, a w akademiku są podobno ciągle imprezy i nie można się uczyć. Zastanawiam się też, czy nie wynająć kawalerki z koleżanką.

0. *Lepiej zacząć od zamieszkania w akademiku.* **G, C, B**

1. Ceny za mieszkanie na stacji i w akademiku są zbliżone. ____ , ____
2. W akademiku jest lepszy przepływ informacji, notatek, książek. ____
3. Mieszkanie z osobami, które się dobrze zna nie zawsze jest korzystne. ____ , ____
4. Nie każdemu odpowiada mieszkanie w akademiku. ____ , ____
5. Lepiej najpierw zamieszkać w akademiku, a potem ewentualnie się przenieść. ____ , ____
6. Mieszkanie w akademiku łączy się z mniejszym komfortem. ____ , ____
7. Imprezy odbywają się nie tylko w akademiku, ale i na stacji. ____
8. Najważniejsza jest atmosfera wśród współlokatorów. ____ , ____ , ____

PISANIE

OGŁOSZENIE – to pismo o charakterze informacyjnym, które najczęściej dotyczy: sprzedaży, kupna, zamiany lub wynajęcia czegoś, pracy, zgubionych lub znalezionych rzeczy itp. Ogłoszenia najczęściej umieszczane są w prasie, w Internecie, na tablicach i słupach ogłoszeniowych lub na przystankach komunikacji miejskiej. Ogłoszenie powinno być krótkie i zwięzłe.

Ogłoszenie powinno zawierać informacje, o tym:

- kto ogłasza (osoba prywatna, instytucja);
- w jakim celu to robi (sprzedaje, kupuje, zamienia, wynajmuje, poszukuje itp.);
- co jest przedmiotem ogłoszenia (praca, samochód, mieszkanie, zwierzę);
- w jaki sposób można skontaktować się z ogłaszającym (np.: numer telefonu).

Przykłady ogłoszeń

1.

Sprzedam używany komputer. Stan bardzo dobry.
Tel. kontaktowy: + 48 578 000 021

2.

Do wynajęcia dwupokojowe mieszkanie po remoncie, w pełni umeblowane i wyposażone.
Blisko centrum. Atrakcyjna cena!
Tel. kontaktowy: (81) 346 24 321 (po 18.00)

3.

Firma „Olimp” w Lublinie wynajmie na rok mieszkanie dla pracownika na osiedlu LSM lub w okolicy. Płatność za rok z góry.
Kontakt telefoniczny (sekretariat: 81 756 45 54) lub mailowy (olimp@org.lublin. pl)

4.

Pilne! Dwoch studentów bez nałogów poszukuje umeblowanego mieszkania w okolicy miasteczka akademickiego.
Tel.: +48 722 698 111

5.

Sprzedam mieszkanie (54,19 mkw.) na 3 piętrze (ostatnim) z windą, blok z 2015 r. przy ul. Olchowej (boczna Jesionowej).
Tel.: +48 777 777 77

6.

Znaleziono psa!!!
Wczoraj ok. godz. 17.00 przed sklepem „Groszek” przy ul. Zana 8 znaleziono małego czarnego psa. Właściciela psa proszę o kontakt – tel.: (81) 521 88 77

Proszę sformułować treść ogłoszeń na podstawie poniższych informacji.

1. Poszukuje pani / pan mieszkania na pół roku. Proszę napisać ogłoszenie, które umieści pani / pan w Internecie na portalu „otodom.Lublin.pl”.
2. Wyjeżdża pani / pan za granicę i chce sprzedać niewielkie mieszkanie na peryferiach miasta. Proszę napisać ogłoszenie do gazety „Anonse”.
3. Razem z dwiema koleżankami / kolegami poszukują panie / panowie współlokatora do trzypokojowego mieszkania. Proszę napisać ogłoszenie, które umieści pani / pan na Facebooku.
4. Na przystanku znalazła pani / znalazł pan teczkę z dokumentami. Proszę napisać ogłoszenie, które rozwiesi pani / pan na okolicznych przystankach.
5. Zginął pani / panu ukochany kot. Proszę napisać ogłoszenie, które rozwiesi pani / pan w okolicy swojego miejsca zamieszkania.

CZYTANIE IV

I. Proszę dopasować podtytuły do odpowiednich fragmentów tekstu.

Jak urządzać mieszkanie?

0	<i>Za dużo kolorów</i>	A	Popularny w modzie styl, czyli wszystko od ubrania po dodatki w tym samym kolorze, w wystroju wnętrz wyjątkowo się nie sprawdza. Optycznie pomniejsza to przestrzeń i ją spłaszcza. Poza tym identyczny kolor na wszystkich we wnętrzu jest po prostu nudny. Dlatego nie dobieraj koloru ścian pod kolor tapicerki kanapy, dywanu czy zasłon.
1	Kierowanie się modą	B	Mały pokój z jednym, niewielkim oknem i ciemnobrązowa farba na ścianie. Efekt - jeszcze mniejszy i bardziej ponury pokój. Malując pomieszczenia, często zapominamy o ich nasłonecznieniu, kierując się naszymi osobistymi upodobaniami.
2	Wszystko w jednym kolorze	C	Sypialnia na fioletowo, salon zielony, przedpokój w kolorze fuksji, kuchnia czarno-biała a łazienka w odcieniu słonecznej żółci... W tak pomalowanym mieszkaniu brakuje ciągłości stylistycznej, dlatego rzadko czujemy się w nim komfortowo.
3	Sufit w niewłaściwym odcieniu bieli	D	Szarości, owszem są modne od kilku sezonów, ale czy aby na pewno ci się podobają i dobrze się w nich czujesz? Czy chcesz spać kolejne trzy lata w sypialni pomalowanej na kolor, którego nie lubisz?
4	Każdy pokój w innym kolorze	E	Ofiarą tego błędu najczęściej padają pokoje dziecięce. Wybieramy do nich pstre kolory, najczęściej różowy, zielony lub żółty. Należy sobie jednak zadać pytanie, czy na pewno czujemy się w nich dobrze i czy są to dobre barwy dla dzieci?
5	Zbyt jaskrawe barwy	F	W ostatnich latach modne stało się malowanie sufitu na śnieżnobiały kolor przy kolorowych ścianach. Jednak większość białych farb ma w sobie odrobinę szarości, która powoduje, że obniżamy optycznie pomieszczenie.
6	Kolory niewłaściwe do nasłonecznienia pokoju	G	<i>Wiele osób chcąc ożywić wnętrza kolorem, stosuje ich za dużo. Coś, co miało być radosne i odważne, staje się agresywne i przytłaczające. Szczególnie jeśli decydujemy się na mocne barwy na ścianach, ale nawet w przypadku bardziej stonowanych kolorów, możemy uzyskać niezamierzony efekt tęczy.</i>

0	1	2	3	4	5	6
G						

II. Proszę dopasować podane niżej rady ekspertów do treści z ćwiczenia I zgodnie z podanym przykładem.

Rady ekspertów

Przykład:

0 – G: *Zrównoważ mocne kolory neutralnymi - beżem lub szarością. Barwy lepiej się skomponują, a wnętrza nie będą przytłaczały.*

..... : Pokoi, w których jest mało światła, nie powinno się malować na ciemne odcienie. Lepiej się w nich sprawdzą barwy jasne i chłodne, np. błękit, który optycznie powiększa przestrzeń.

..... : Wybierz stonowany odcień koloru, a jeśli nie chcesz rezygnować z ostrych barw, nie maluj nimi wszystkich ścian, a tylko ich fragment.

..... : Stwórz spójną paletę barw dla wszystkich pomieszczeń w mieszkaniu. Nie musisz malować ich tym samym kolorem, ale postaraj się znaleźć wspólny mianownik kolorystyczny.

..... : Jeśli chcesz utrzymać pokój w jednej barwie, różnicuj jej odcienie. Wnętrze będzie nadal spójne kolorystycznie, a przy tym ciekawsze.

..... : Ściany malujemy raz na kilka lat, a więc ich kolor nie powinien zależeć od chwilowych trendów, ale od naszych gustów. Inspiruj się modą, ale nie podążaj za nią ślepo.

..... : Zastosuj ciepły odcień bieli bądź słoneczny beż. Pomieszczenie wyda się wyższe.

<http://czterykaty.pl/>

KĄCIK FRAZEOLOGICZNY

I. Podkreślone fragmenty zdań proszę zastąpić odpowiednim związkiem frazeologicznym z ramki.

~~pokazywać coś od kuchni~~, z górnej półki, wyłożyć karty na stół, wezwać na dywanik, zamieść pod dywan, stanąć na świeczniku, wziąć coś z sufitu, spaść z wysokiego stołka, ściany mają uszy,

0. Wielu widzów lubi programy, w których ujawnia się szczegóły z prywatnego życia celebrytów. / ...w których pokazuje się życie celebrytów od kuchni.

1. Nie czytam prasy brukowej, bo w niej bardzo często pojawiają się niesprawdzone i kłamliwe informacje. / .....

2. Kolejna afera w sferach władzy została wyciszona i jak zwykle nikogo nie ukarano. / .....

3. Upředzono ich, żeby rozmawiali cicho, bo ktoś może podsłuchiwać. / .....

4. Biznesmen od razu postawił sprawę jasno i przystąpił do negocjacji ceny. / .....
5. Przeciętnego Kowalskiego nie stać na towary najwyższej jakości. / .....
6. Po wyborach parlamentarnych wielu polityków straciło wysokie stanowisko. / .....
7. Urzędnik, który codziennie spóźniał się do pracy, został upomniany przez szefa. / .....
8. Odkąd objął wysokie stanowisko w ministerstwie, przestał poznawać dawnych znajomych. / .....

II. Proszę zastąpić podkreślone fragmenty zdań związkami frazeologicznymi wybranymi z ramki.

założyć własny dom, prowadzić dom otwarty, pełnić honory domu, mieć cały dom na głowie, być gościem we własnym domu, wynieść z domu, stawiać cały dom na nogi, czuć się jak u siebie w domu, trząść domem, przewracać dom do góry nogami, pan domu, pani domu, być osobą z dobrego domu, głowa domu

Z Piotrem zaprzyjaźniłem się na studiach. Był koleżeński i sympatyczny, ale przede wszystkim ujmował mnie dobrymi manierami, które zapewne wpoili mu rodzice^{0/} wyniósł z domu. Nie tylko zachowanie, ale także wygląd i imponująca wiedza wskazywały na to, że pochodzi z dobrej rodziny^{1/} ..... Przekonałem się o tym już na początku naszej znajomości, kiedy zacząłem bywać u niego, tak jak wielu innych kolegów z naszego roku. Rodzice zapraszali wszystkich^{2/} ..... – można tam było wpadać o każdej porze. Wszystkich zachęcano, aby czuli się swobodnie^{3/} ..... , i rzeczywiście panował tam zawsze pełen zyczliwości, miły nastrój. Zwykle przyjmowaniem gości zajmował się^{4/} ..... ojciec Piotra – prowadził ciekawe rozmowy, słuchał uważnie, gdy opowiadaliśmy o swoich problemach, udzielał rad. Z kolei gospodyni^{5/} ..... – bardzo ciepła i zyczliwa osoba, częstowała nas swoimi kulinarnymi przysmakami.

Zazdrościłem Piotrowi tej wspaniałej rodzinnej atmosfery, bo u mnie było zupełnie inaczej. W mojej rodzinie mama wypełniała wszystkie obowiązki związane z prowadzeniem domu^{6/} ..... Ojciec, który pracował jako inżynier na budowach w różnych częściach kraju, bardzo rzadko bywał z rodziną^{7/} ..... Czasem przyjeżdżał niespodziewanie w

środku nocy i zrywał wszystkich ze snu⁸ / ..... , żeby się przywitać. Podczas tych krótkich pobytów starał się wyręczać mamę – przejmował rolę najważniejszej osoby w rodzinie⁹ / ..... i wprowadzał ostrą dyscyplinę¹⁰ / ..... . Wtedy bardzo tego nie lubiłem, ale teraz po latach doceniam wysiłki ojca. Wspominam wspólne wyprawy na rowerze czy zabawne sceny, jak przetrzęsanie całego mieszkania¹¹ / ..... w poszukiwaniu piłeczek do ping-ponga.

Zastanawiam się czasem, jak to będzie, kiedy będę miał własną rodzinę¹² /

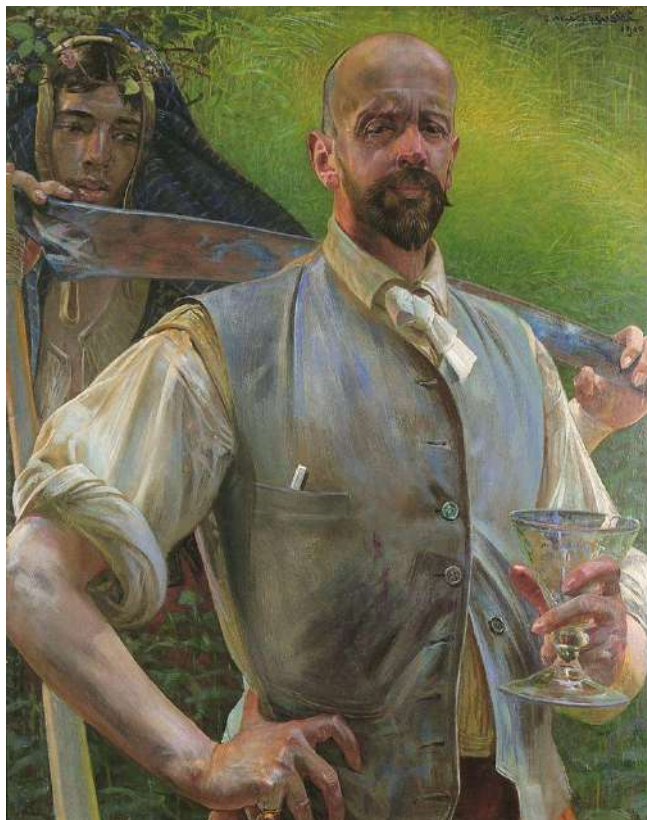
..... . Ciekawe, jakim będę gospodarzem¹³ /

..... .

LEKCJA 12

Zdrowie i medycyna

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz?

Jacek Malczewski *Autoportret ze śmiercią* 1910

Jacek Malczewski (1854-1929) - malarz i rysownik, czołowy reprezentant Młodej Polski, zwany ojcem symbolizmu w polskim malarstwie przełomu XIX i XX wieku.

MÓWIENIE

1. Dlaczego ciało człowieka od wieków fascynuje artystów?
2. Co według pani / pana jest ważniejsze – ciało czy dusza (stan fizyczny organizmu czy samopoczucie psychiczne)?
3. Jak należy dbać o zdrowie?

GRAMATYKA I

1. Odmiana i użycie czasownika *boleć*.

Czasownik *boleć* w znaczeniu „sprawiać ból” występuje tylko w 3. os. l.p. i w 3. os. l.m. rodzaju niemęskoosobowego:

czas teraźniejszy	on, ona, ono <i>boli</i>	one <i>bolą</i>
czas przeszły	on <i>bolił</i> ona <i>boliła</i> ono <i>boliło</i>	one <i>boliły</i>
czas przyszły	on <i>będzie bolił</i> ona <i>będzie boliła</i> ono <i>będzie boliło</i>	one <i>będą boliły</i>

Czasownik *boleć* łączy się z biernikiem, np.:

Boli mnie ząb.

Ojca boląły zęby.

Co panią boli?

Jutro będą mnie boląły nogi po tym spacerze.

2. Odmiana rzeczowników *oko, ucho, ręka, ząb*.

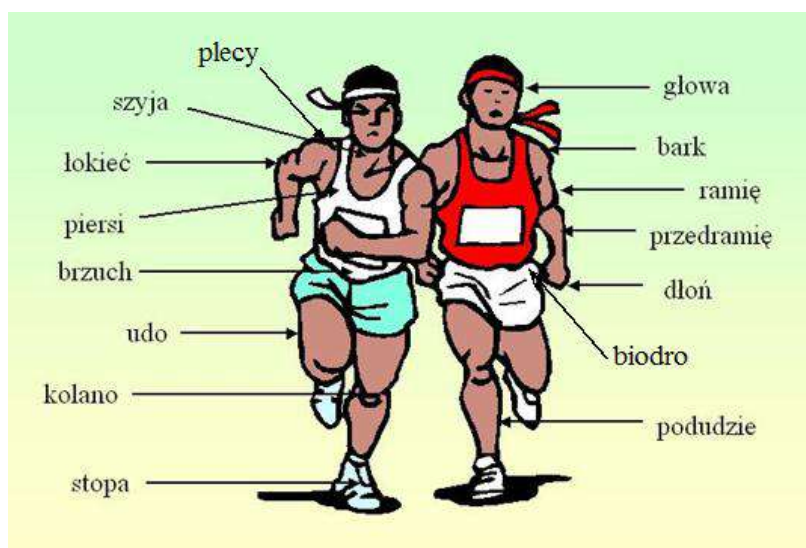
przypadek	liczba pojedyncza		liczba mnoga	
mianownik	<i>oko</i>	<i>ucho</i>	<i>oczy</i>	<i>uszy</i>
dopełniacz	<i>oka</i>	<i>ucha</i>	<i>oczu</i>	<i>uszu</i>
celownik	<i>oku</i>	<i>uchu</i>	<i>oczom</i>	<i>uszom</i>
biernik	<i>oko</i>	<i>ucho</i>	<i>oczy</i>	<i>uszy</i>
narzędnik	<i>okiem</i>	<i>uchem</i>	<i>oczami</i> / <i>oczyma</i>	<i>uszami</i>
miejscownik	<i>oku</i>	<i>uchu</i>	<i>oczach</i>	<i>uszach</i>
wołacz	<i>oko</i>	<i>ucho</i>	<i>oczy</i>	<i>uszy</i>

przypadek	liczba pojedyncza	liczba mnoga
mianownik	<i>ręka</i>	<i>ręce</i>
dopełniacz	<i>ręki</i>	<i>rąk</i>
celownik	<i>ręce</i>	<i>rękom</i>
biernik	<i>rękę</i>	<i>ręce</i>
narzędnik	<i>ręką</i>	<i>rękami</i> / <i>rękoma</i>
miejscownik	<i>ręce</i> / <i>ręku</i>	<i>rękach</i>
wołacz	<i>ręko</i>	<i>ręce</i>

przypadek	liczba pojedyncza	liczba mnoga
mianownik	<i>ząb</i>	<i>zęby</i>
dopełniacz	<i>zęba</i>	<i>zębów</i>
celownik	<i>zębowi</i>	<i>zębom</i>
biernik	<i>ząb</i>	<i>zęby</i>
narzędnik	<i>zębem</i>	<i>zębami</i>
miejscownik	<i>zębie</i>	<i>zębach</i>
wołacz	<i>zębie</i>	<i>zęby</i>

SŁOWNICTWO I

Części ciała

<http://www.scholaris.pl/zasob/52939>

I. Proszę dokładnie obejrzyć rysunek, a następnie uzupełnić zdania. Uwaga, rzeczowniki nie mogą się powtarzać.

Przykład:

0. Zjadłeś coś nieswieżego. Boli cię brzuch.

1. Wojtek nie może kręcić głową. ....
2. Ten tenisista ma problem ze zginaniem ręki. ....
3. Nasza nauczycielka ma migrenę. ....

4. Niosłam ciężką torbę. ....
5. Małe dziecko przewróciło się i płacze. ....
6. Ojciec źle stanął. ....

II. Proszę napisać podobne zdania z następującymi słowami:

oko

.....

dłoń

.....

udo

.....

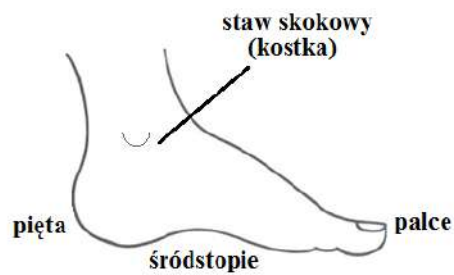
ucho

.....

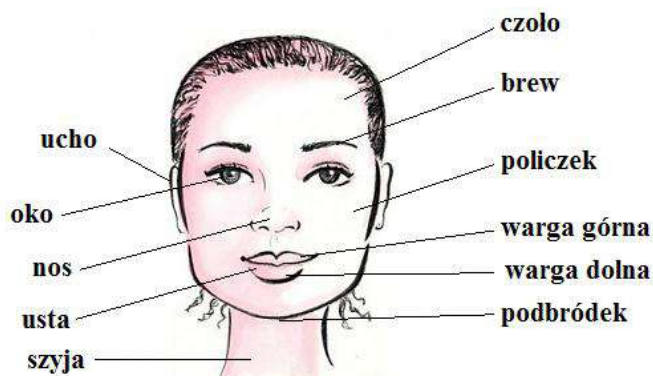
łydka

.....

III. Proszę obejrzyć obrazki i wykonać ćwiczenie.

<http://e-zeszyt.pl/nauka/ciekawostki-jezykowe/nazwy-palcow>
<https://www.google.pl/search?q=części>

A. Proszę uzupełnić zdania poprawnymi formami nazw części ciała podanymi w ramce.

biodro, palec, oko, brew, ucho, paznokieć, łokieć, kolano, wargę, ręka, dłoń, barki, noga

1. Ze złości zmarszczył ..... i wykrzywił .....
2. Pianisści mają zgrabne ..... i długie .....
3. Kulturyści są szerocy w ....., a wąscy w .....
4. Trzeba zawsze mieć ..... i ..... szeroko otwarte.
5. Dzieci, przewracając się, często zdzierają sobie ..... i .....
6. Nigdy nie malowała ..... u ..... ani u .....

B. Proszę dopasować do siebie wyrazy z obu kolumn zgodnie z podanym przykładem.

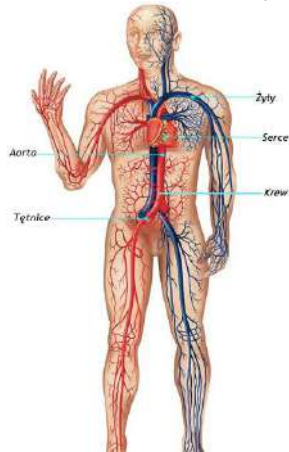
	I	II
0	<i>ręka</i>	podudzie
1	łydka	gałka oczna
2	noga	<i>kończyna górna</i>
3	wargi	usta
4	oko	staw skokowy
5	ucho	małżowina uszna
6	kostka	kończyna dolna

0. *ręka- kończyna górna*

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Narządy wewnętrzne

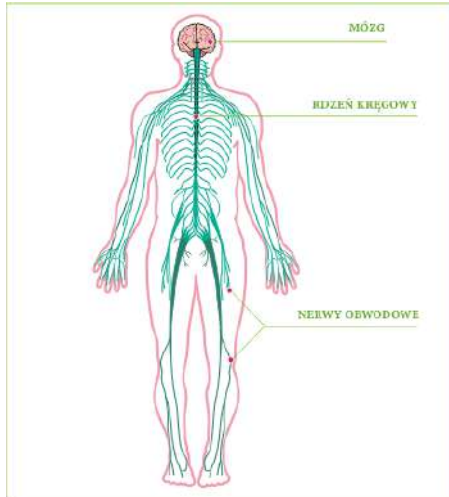
**I. Proszę uzupełnić poniższe teksty, wykorzystując wyrazy z ramek.
Uwaga! Niektóre wyrazy mogą się powtarzać.**

1. System transportowy organizmu- układ krwionośny

serce, krew, żyła, tętnica, tlen

Czerwona ciecz, która przepływa przez nasze ciało to .....¹.
Jest ona bardzo ważna, ponieważ transportuje w organizmie .....² i
substancje odżywcze. ....³ pompuje .....⁴ przez
naczynia zwane .....⁵. Przez inne naczynia, zwane
.....⁶, ...⁷ wraca do .....⁸.

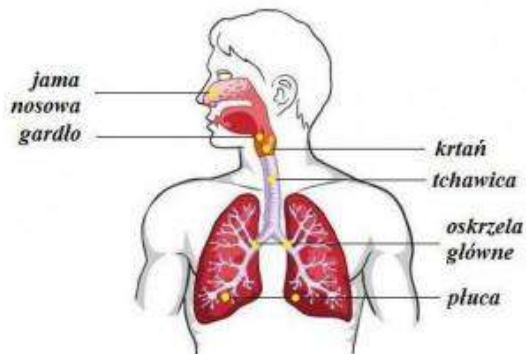
2. Centrum dowodzenia - układ nerwowy

rdzeń, nerwowy, mózg, milion, nerw

.....¹ jest najważniejszą częścią naszego organizmu. Składa się niemal całkowicie z komórek .....². Jest ich prawdopodobnie około 10 .....³. .....⁴ z ciałem łączy .....⁵ kręgowy. Od niego wychodzą .....⁶, które rozgałęziają się do wszystkich części ciała.

3. Oddychanie - układ oddechowy

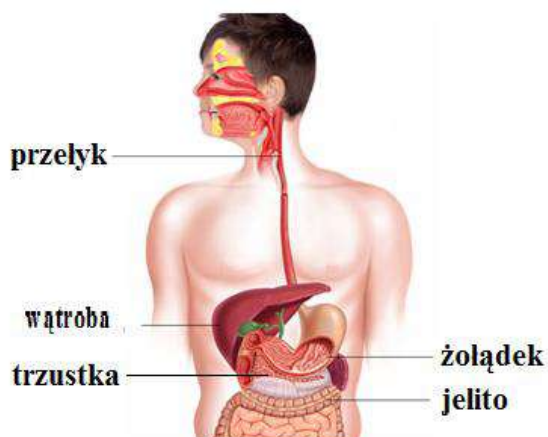

<http://www.twoje-zdrowie.com.pl/ukad-oddechowy/>

wydech, płuca, powietrze, klatka

Wiele miejsca w .....¹ piersiowej zajmują .....².
 Gdy wdychamy .....³, płynie ono do .....⁴ i wypełnia
 je jak baloniki. Pewna ilość powietrza trafia do innych części ciała, a resztę wydalamy
 podczas .....⁵.

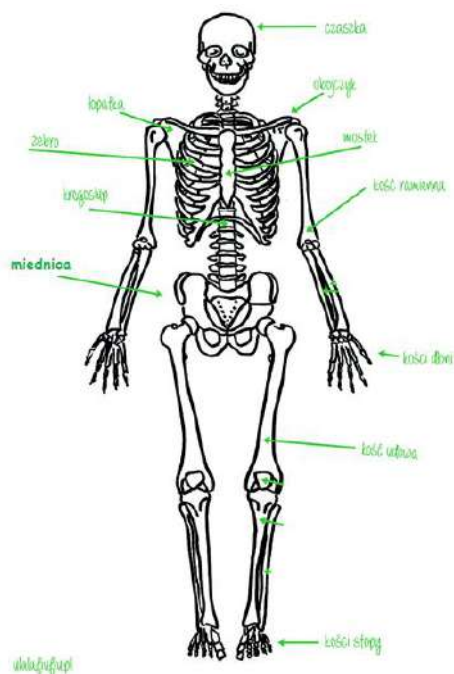
4. Układ pokarmowy

wątroba, jelito / jelita, żołądek, trzustka, przelyk

To, co jemy, trafia przez .....¹ do
 .....². Następnie strawiony pokarm przechodzi do
 .....³. W .....⁴ oddzielane są od jedzenia substancje
 odżywcze, których organizm potrzebuje do wzrostu i funkcjonowania. W trawieniu tłuszczów
 pomaga .....⁵, a gospodarowanie cukrem reguluje .....⁶.

5. Rusztowanie ciała - układ kostny

kość, żebro/ żebra, obojczyk, miednica, mostek, szkielet, kręgosłup,

Wszystkie twarde części ciała to .....¹. Mamy ich około 200 i wszystkie razem tworzą .....². W pozycji pionowej utrzymuje nas .....³. Klatkę piersiową tworzą .....⁴ połączone .....⁵. Kończyny górne łączy z kręgosłupem .....⁶, a dolne .....⁷.

II. Proszę połączyć rzeczowniki z czasownikami, a następnie ułożyć zdania z utworzonymi zwrotami.

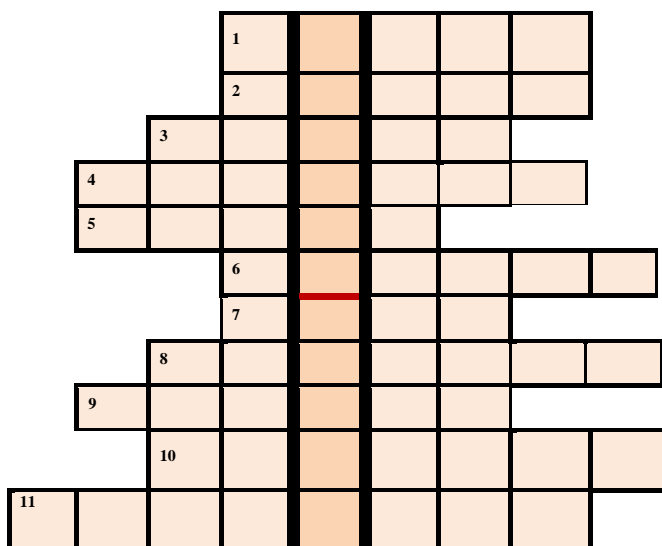
0	<i>Pokarm</i>	A	przełykać
1	zęby	B	bić
2	krew	C	pływać
3	kość	D	wdychać
4	serce	E	gryźć
5	powietrze	F	złamać
6	jedzenie	G	<i>trawić</i>

Przykład:

0 – G: *pokarm trawić*

Tłuste pokarmy trawimy dłużej.

- 1 – ____: .....
- 2 – ____: .....
- 3 – ____: .....
- 4 – ____: .....
- 5 – ____: .....
- 6 – ____: .....

III. Proszę rozwiązać krzyżówkę i podać hasło.

1. palec do SMS-ów
2. łączy głowę z tułowiem
3. część stopy
4. są przyczepione do kości
5. potrzebują tlenu
6. u kobiet są szersze niż talia
7. pod brwiami
8. powyżej zębów
9. między udem a podudziem

10. część układu pokarmowego poniżej przełyku

11. na nich siedzimy

HASŁO: .....

CZYTANIE I

Proszę przeczytać tekst, a następnie wykonać zamieszczone pod nim ćwiczenia.

Uwaga! Przed przeczytaniem tekstu proszę sprawdzić w słowniku znaczenie następujących słów: *przewlekły, schorzenie, dolegliwość, tarczyca, stan zapalny, zgryz, ubytek, zaburzenia.*

Lekarze specjaliści

Od poniedziałku mamy w naszej dzielnicy nową przychodnię lekarską. Przyjmuje w niej wielu lekarzy specjalistów. Pierwszy kontakt to zazwyczaj lekarz rodzinny. Do jego obowiązków należy podstawowa opieka zdrowotna. To on bada pacjentów, kontroluje przebieg chorób, leczy przewlekłe schorzenia, kieruje na badania i do innych specjalistów. Aby dobrze spełniać swoją rolę, musi posiadać szeroką wiedzę z zakresu chorób wewnętrznych, neurologii, psychiatrii i wielu innych dziedzin.

Pacjenci z naszej dzielnicy z pewnością chętnie skorzystają z porad internisty, dzieci będą miały zapewnioną opiekę pediatry, a seniorzy tłumnie ruszą do kardiologa. Internista pomoże na wszelkie dolegliwości wewnętrzne i wyleczy nas z każdej infekcji. Mamy też w przychodni gabinet dermatologa, ortopedy i chirurga. Krótko mówiąc, każdy pacjent - dziecko i dorosły ze schorzeniami serca, skóry czy kości - otrzyma pomoc medyczną.

Moja rodzina najbardziej cieszy się z poradni endokrynologicznej, ginekologicznej i dermatologicznej. Kobiety w mojej rodzinie potrzebują opieki specjalisty - babcia i mama cierpią na choroby tarczycy, dziadek często skarży się na kłopoty ze skórą, a mój nastoletni siostrzeniec jesienią i zimą ciągle ma stany zapalne górnych dróg oddechowych.

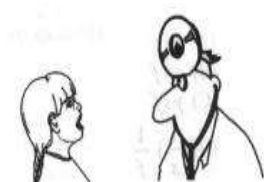
Drugie piętro naszej przychodni zajmują gabinety stomatologiczne. Będzie można wyleczyć zęby, ale także skorzystać z porad ortodonta i protetyka. Piękny uśmiech to nie tylko zdrowe zęby, lecz także dobry zgryz i uzupełnienie ubytków.

Jutro z samego rana wybieram się do przychodni z córką i bratem. Mój brat Kuba ma jakieś zaburzenia wzroku, córkę bardzo boli ucho, a ja mam skierowanie na EKG i na badanie krwi. Odwiedzimy kilka gabinetów: kardiologiczny, okulistyczny, laryngologiczny i laboratorium analityczne. Muszę się zwolnić z pracy, bo z pewnością trochę to potrwa.

I. O jakich specjalnościach lekarskich jest mowa w tekście? Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z podanym przykładem.

0	lekarz rodzinny	lekarz pierwszego kontaktu
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		

II. Proszę podpisać obrazki nazwami specjalizacji lekarskich.

1. ....

2. ....

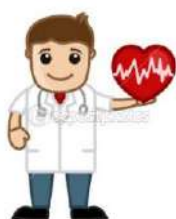

3. ....

© Can Stock Photo

4. ....

5. ....

6. ....

7.....

8. ....

9. ....

SŁUCHANIE I

I. Proszę uważnie słuchać piosenki i uzupełniać brakujące wyrazy.

Daleko od noszy

Słowa: Jarosław Janiszewski, Maciej Kraszewski

Muzyka: Jacek Jędrzejak

Wykonanie: zespół Czarno-Czarni

Okulista nie widzi, urolog się wstydzi,
 .....¹ je myszy jak kot.
 .....² bez serca ma czerwony nos,
 on może .....³ zmienić los.

Ref: Daleko od noszy,
 od noszy najdalej,
 najlepiej nie choruj,
 omijaj szpitale.
 Daleko od noszy,
 od noszy najdalej,
 nie choruj, omijaj szpitale!

Gdy w kraju nad Wisłą .....⁴ Ci przyszło,
 w szpitalu na wszystko znajdą .....⁵,
 opieka lekarza jak .....⁶sen,
 w .....⁷zaprowadzi Cię.

Ref: Daleko od noszy ....

II. Proszę połączyć słowa z lewej kolumny z ich definicjami z prawej kolumny, zgodnie z podanym przykładem.

0	psychiatra	A	lekarz zajmujący się chorobami układu moczowego
1	urolog	B	mały, bardzo ostry nożyk chirurgiczny
2	nosze	C	człowiek, którego praca polega na kopaniu grobów i grzebaniu zmarłych

3	skalpel	D	substancja , która po wprowadzeniu do organizmu leczy lub zapobiega chorobie.
4	lek	E	miejsce, gdzie według wierzeń religijnych przebywają dusze zmarłych
5	grabarz	F	urządzenie do transportu chorego w pozycji leżącej
6	zaświaty	G	<i>lekarz zajmujący się leczeniem chorób i zaburzeń psychicznych</i>

0	1	2	3	4	5	6
G						

MÓWIENIE

Proszę przeczytać żarty o lekarzach i wyjaśnić pointę.

Na drzewie siedzi wróbel, przylatuje wrona.

Wróbel pyta:

- Co ty jesteś za ptak?

Ona odpowiada:

- Wrona, a ty?

- Ja to jestem orzeł, tylko trochę chorowałem!

* * *

Wakacje. Upał. W pociągu ludzie stłoczeni na korytarzu. Nagle ktoś woła:

- Czy jest lekarz w pociągu !?

- Jestem! – krzyczy pasażer.

Przeciska się przez dwa składy, dochodzi do wołającego, a ten pyta:

- Choroba gardła na 6 liter?

* * *

U dentysty.

- Co by mi pan radził zrobić przy moich żółtych zębach?

- Najlepiej założyć brązowy krawat !

* * *

Lekarz do pacjenta:

- Jak zadziałało lekarstwo ?

- O, wspaniale! Mojemu synowi przeszedł kaszel, mnie zniknął ból pleców, a tym, co zostało, żona odetkała zlew.

* * *

Po przebadaniu pacjenta lekarz oznajmia:

- Jest pan zdrow jak koń.

- Słucham?

- No... jest pan zdrow jak ryba!

- Ojej, nie wiedziałem, że trafiłem do weterynarza...

* * *

Przychodzi baba do lekarza. Lekarz pyta:

- Co pani jest?

- Panie doktorze, mam wodę w kolanach.

- A ja cukier w kostkach.

GRAMATYKA II

1. Czasowniki *trzeba, wolno, warto, należy, wypada*.

Czasowniki te występują bez zaimka osobowego i funkcjonują tylko w 3. os. l.p. Same nie informują o czynności, ale modyfikują znaczenie czasownika w bezokoliczniku, z którym zawsze się łączą, np.:

Trzeba pójść po zakupy.

Tu nie wolno palić.

Warto przeczytać tę książkę.

Należy stosować się do regulaminu.

Nie wypada tak mówić do starszych.

Używamy ich także w czasie przeszłym i przyszłym, np.:

Trzeba było pomyśleć o tym wcześniej.

Nie wolno było wychodzić.

Warto było tam pojechać.

Należało sprawdzić godzinę odjazdu.

Nie wypadło mi odmówić.

Trzeba będzie poprawić ten projekt.

Czy wolno będzie korzystać ze słownika na egzaminie?

Na co warto będzie pójść do kina?

Występują również w formie trybu przypuszczającego, np.:

Trzeba by zrobić wiosenne porządki.

Można by wybrać się tam w weekend.

Warto by to obejrzeć.

Należałoby to dokładnie sprawdzić

2. Odmiana czasownika *powinien, powinna*

Czasownik *powinien, powinna* odnosi się do czasu przyszłego. Występuje także w czasie przeszłym.

forma podstawowa		czas przeszły	
ja	<i>powiniennem, powinnam</i>	ja	<i>powiniennem był, powinnam była</i>
ty	<i>powinieneś, powinnaś</i>	ty	<i>powinieneś był, powinnaś była</i>
on	<i>powinien</i>	on	<i>powinien był</i>
ona	<i>powinna</i>	ona	<i>powinna była</i>

ono	<i>powinno</i>	ono	<i>powinno było</i>
my	<i>powinniśmy, powinnyśmy</i>	my	<i>powinniśmy byli, powinnyśmy były</i>
wy	<i>powinniście, powinnyście</i>	wy	<i>powinniście byli, powinnyście były</i>
oni	<i>powinni</i>	oni	<i>powinni byli</i>
one	<i>powinny</i>	one	<i>powinny były</i>

Formy czasownika *powinien, powinna* w zdaniu muszą być uzupełniane innym czasownikiem w bezokoliczniku, np.:

Powinnam posprzątać mieszkanie.
Adam powinien przeprosić Kasię.
Powinniśmy przygotować się do egzaminu.
Powinny były powiedzieć nam o tym.

I. Proszę wstawić do tekstu podane niżej czasowniki.
Uwaga! Każdego czasownika należy użyć tylko raz.

warto, należy, wolno, wypada, ~~powinno się~~, można, trzeba

Nie powinno się⁰ podawać ręki od niechcenia. ....¹ podawać całą dłoń. ....² jednak odróżnić podanie ręki charakteryzujące się lekkim ciepłym uściskiem, od długiego i silnego jej potrząsania.

W przypadku kobiet, nie .....³ podnosić ręki zbyt wysoko, wskazując w ten sposób, że .....⁴ ją ucałować.
 Istnieje grupa mężczyzn, która uważa, że całować w rękę .....⁵ tylko najdroższe osoby w życiu. Twierdzą ponadto, że w żadnym wypadku nie .....⁶ całować w rękę kobiet na ulicy czy w pracy.

II. Proszę dokończyć zdania, używając czasownika *powinien, powinna* w odpowiedniej formie.

Przykład:

0. Jeżeli nie chcesz chorować, powinieneś dbać o zdrowie.

1. Jeżeli myślisz, że masz temperaturę, ...
2. Jeżeli po zimie macie mało energii, ...
3. Jeżeli pacjent ma nadwagę, ...
4. Jeżeli dzieci nie mają apetytu, ...
5. Jeżeli nie miałaś w domu aspiryny, ...
6. Jeżeli nie mieli pieniędzy na bilet, ...
7. Jeżeli mamy grypę, ...
8. Jeżeli chcę schudnąć, ...

III. Proszę przeczytać tekst *Jesienny pech*.

Jesienny pech

<http://www.canstockphoto.pl/ilustracje/stuffiness.html>

Nasz sąsiad to bardzo miły i wesoły człowiek. Moja mama mówi o nim, że to gorący chłopak, bo zawsze jest bardzo lekko ubrany, nigdy nie nosi ciepłej kurtki, czapki i szalika. Nawet podczas jesiennych chłódów czy zimowych mrozów popija wodę prosto z lodówki. W domu przykręca kaloryfery, bo chce trochę zaoszczędzić, a o zimowych, ocieplanych butach chyba w ogóle nigdy nie słyszał. Kiedy szczepiliśmy się z mamą przeciw grypie powiedział, że to kompletna bzdura i z pewnością w niczym nam nie pomoże. W zasadzie mój sąsiad żyje beztrudnie, ma tylko jeden problem - często choruje. Dlaczego? Wciąż powtarza, że ma po prostu pecha. Czy aby na pewno?

Jak uniknąć jesiennych i zimowych przeziębień? Opierając się na tekście, proszę podać kilka rad i dokończyć zdania zaczynające się od podanych czasowników.

Przykład:

0. Należy ciepło się ubierać.

1. Trzeba .....
2. Powinno się .....
3. Warto .....
4. Należy .....
5. Nie wolno .....
6. Nie powinno się .....
7. Nie należy .....

SŁOWNICTWO II

Proszę dopasować do siebie: nazwę choroby, jej definicję i typowe objawy.

Nazwa choroby	Definicja		Typowe objawy	
<i>grypa</i>	1	zespół objawów pojawiających się po spożyciu nieświeżego lub zarażonego bakteriami pokarmu.	A	ból gardła, podwyższona temperatura ciała
katarr	2	grupa chorób, w których komórki organizmu dzielą się w sposób niekontrolowany przez organizm	B	drapanie w nosie, kaszel, uczucie „zatkanego” nosa
zapalenie płuc	3	nowotworowa choroba krwi, nazywana bywa leukemią lub rakiem krwi	C	bóle w stawach, ograniczenie ruchomości stawów, a nawet ich usztywnienie
reumatyzm	4	ostre zapalenie gardła i migdałków najczęściej wywołane przez bakterie	D	anemia, krwotoki, siniaki, krwawienia z nosa, dziąseł, a także powtarzające się infekcje
alergia	5	zbyt wysoki poziom cukru we krwi, wynikający z zakłóceń w jego przyswajaniu	E	kaszel, gorączka, duszności, ból w klatce piersiowej
białaczka	6	<i>ostra choroba zakaźna układu oddechowego wywołana infekcją wirusową; przenosi się drogą kropelkową (np. podczas kichania), a największa liczba zachorowań występuje podczas sezonowych epidemii.</i>	F	objawy mogą być bardzo zróżnicowane w zależności od umiejscowienia choroby (często jest to guz na zewnątrz lub wewnątrz ciała).
nowotwór	7	stan zapalny pęcherzyków płucnych wywołany infekcją.	G	chorobliwe, podwyższone ciśnienie tętnicze krwi (powyżej 140 na 90)
zatrucie pokarmowe	8	ostra reakcja organizmu na pewne substancje, związki chemiczne, kurz lub pyłki roślin; uczulenie	H	zwiększone pragnienie, senność, „wilczy głód”, utrata ostrości widzenia
nadciśnienie tętnicze	9	ostre lub przewlekłe schorzenie charakteryzujące się zmianami zapalnymi lub zwyrodnieniowymi w stawach, mięśniach i ścięgnach; gościec	I	ból brzucha, biegunka, wysoka gorączka, wymioty i mdłości

angina	10	schorzenie układu krążenia krwi charakteryzujące się okresowo lub stale podwyższonym ciśnieniem tętniczym.	J	wysoka gorączka, dreszcze, bóle mięśniowe
cukrzyca	11	zapalenie błony śluzowej nosa, niekiedy także i zatok	K	wysypka, swędzenie skóry, zaczerwienienie skóry, duszności

<i>grypa</i>	6	J
katar		
zapalenie płuc		
reumatyzm		
alergia		
białaczka		
nowotwór		
zatrucie pokarmowe		
nadciśnienie tętnicze		
angina		
cukrzyca		

II. Proszę uzupełnić dialog, wstawiając odpowiednie wyrazy wynikające z kontekstu.

- Dzień dobry panie doktorze.
- Dzień dobry. Co panu .....¹ ?
- Od dwóch dni boli .....² żołądek i mam taką .....³, że nie mogę wyjść z domu.
- Czy ma pan .....⁴ temperaturę?
- Tak. Wczoraj wieczorem miałem 38 stopni i 5 .....⁵.
- Ma pan typowe objawy .....⁶ pokarmowego. Co pan jadł przedwczoraj?
- Sądzę, że .....⁷ mi kielbasa z grilla. Chyba nie była zbyt .....⁸.
- W sezonie grillowym mam wielu pacjentów z .....⁹ żołądkowymi. Przepiszę panu tabletki, które trzeba .....¹⁰ trzy razy.....¹¹ oraz lekarstwo .....¹²

odwodnieniu organizmu. Jeżeli po dwóch dniach nie nastąpi .....¹³, proszę przyjść ponownie.

- Czy dostanę .....¹⁴? Od wczoraj nie chodzę na zajęcia.
- Tak, oczywiście. Życzę panu szybkiego .....¹⁵ do zdrowia.
- Dziękuję. Do widzenia.
- Do widzenia.

CZYTANIE II

Proszę przeczytać tekst, a następnie odpowiedzieć na pytania.

Wizyta w przychodni

Beata ostatnio źle się czuła, więc postanowiła pójść do lekarza. Bardzo bolała ją głowa, ale podejrzewała, że to nie jest zwykła migrena, bo ból męczył ją już od tygodnia. Najpierw udała się do lekarza pierwszego kontaktu. Był to jej lekarz rodzinny, który dokładnie ją zbadał i stwierdził, że najlepiej byłoby, gdyby poszła do neurologa. Dał jej skierowanie i już następnego dnia Beata zarejestrowała się na wizytę u specjalisty. Neurolog uznał, że trzeba wykonać szereg badań. Skierował ją na morfologię, tomograf i rezonans magnetyczny. Z wynikami Beata ponownie zjawiała się u neurologa. Ten zdiagnozował u niej niegroźną nerwicę, zalecił odpoczynek i przepisał leki uspokajające. Doradził także, by skorzystała z porady okulisty, gdyż problemy ze wzrokiem też mogą powodować bóle głowy. Beata nie otrzymała jednak skierowania, ponieważ do tego specjalisty, podobnie jak do ginekologa i dermatologa, nie jest ono potrzebne. Przepisane przez lekarza leki wykupiła w aptece. Część z nich mogła otrzymać bez recepty, ale na kilka była ona niezbędna. Niektóre leki, objęte refundacją, były znacznie tańsze.

Beata jest ubezpieczona, dlatego korzysta z publicznej służby zdrowia. Gdyby chciała leczyć się prywatnie, nie byłyby jej potrzebne skierowania do specjalistów. Mogłaby od razu pójść do neurologa, jednak za każdą wizytę musiałaby sporo zapłacić. Dostyc kosztowne są także badania specjalistyczne, a od nich zależy często dobra diagnostyka. Za leki przepisane przez prywatnego lekarza Beata zapłaciłaby pełną cenę, zatem całe leczenie byłoby z pewnością dostyc drogie.

Proszę odpowiedzieć na pytania do tekstu.

1. Do jakiego lekarza najpierw poszła Beata?
2. Jaki był wynik tej wizyty?

3. Co zalecił neurolog podczas pierwszej wizyty?
4. Jaka diagnozę postawił neurolog na podstawie wyników badań i jaką zalecił terapię?
5. Dlaczego Beata powinna pójść do okulisty?
6. Czy do wszystkich lekarzy specjalistów trzeba mieć skierowanie?
7. Jakie są zasady kupowania leków w aptece?
8. Kto może korzystać z publicznej służby zdrowia?
9. Dlaczego Beata nie leczy się w prywatnych gabinetach?

ŚLUCHANIE II

Proszę uzupełnić dialogi.

U lekarza specjalisty

I.

- Dzień dobry, co pani .....¹?
- Okropnie boli mnie .....², mam gorączkę i .....³
- Proszę się rozebrać, muszę panią .....⁴, a teraz proszę otworzyć .....⁵.
- Czy to coś poważnego?
- Nie, to zwykła .....⁶, musi pani kilka dni leżeć w łóżku i .....⁷ lekarstwa.
- Dam pani .....⁸ na trzy dni.

- Panie doktorze, ...¹ się nożem
w rękę.

- Proszę pokazać, spora .....².
Zaraz zwołam pielęgniarkę.
.....³ i zrobimy pani
.....⁴. Na szczęście nie
trzeba szyć. Wszystko szybko się
.....⁵. Proszę kupić .....⁶ i
.....⁷. W domu sama pani
.....⁸ ranę. Proszę uważać w
kuchni!

III.

- Panie doktorze, mam jakąś dziwną
.....¹ na całym ciele.
- Rzeczywiście, to mi wygląda na
.....². Czy jest pan
alergikiem?
- Nigdy nie byłem na nic .....³.
- A czy ostatnio nie zmienił pan
mydła, perfum, albo może coś pan
.....⁴?
- Nie, tylko dostałem od dziewczyny
małego kota.
- No to mamy .....⁵! Ma pan
.....⁶ na kocia sierść.

IV.

- Panie doktorze, mam wysoką gorączkę i
straszny .....¹, bolą mnie .....².

- Proszę się rozebrać do pasa. Muszę pana
.....³. No tak, ma pan .....⁴
.....⁵. Dam panu .....⁶ na
.....⁷.

- Czy .....⁸ potrwa długo? W przyszłym
tygodniu zaczyna się sesja.

- Dam panu .....⁹ na antybiotyk. Myślę,
że za tydzień będzie mógł pan spokojnie
zdawać egzamin.

KOMUNIKACJA

Proszę z koleżanką lub kolegą ułożyć dialog u okulisty, dentysty i ortopedy.

CZYTANIE III

Proszę uważnie przeczytać tekst i zaznaczyć właściwą odpowiedź zgodnie z podanym przykładem.

Skutki mody na odchudzanie

1. Każda epoka ma swoje kanony mody, zwłaszcza kobiecej. Były czasy lansujące kobiety o obfitych kształtach, które dziś uchodziłyby zapewne za grube. Niewątpliwie współcześnie hołduje się typowi kobiety szczupłej. Uosobieniem kanonu urody kobiecej są piękne, niemal chude modelki. Szczupłą sylwetkę lansuje również przemysł odzieżowy. Produkowane ubiory są obcisłe, bardzo dopasowane do ciała.

1. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że
  - a) dawniej nie było szczupłych kobiet.
  - b) współcześnie szyje się ubrania tylko dla szczupłych kobiet.
  - c) **dzisiejszy kanon urody kobiecej lansuje szczupłą sylwetkę.**

2. W prasie, szczególnie tej chętnie czytanej przez kobiety czy nastolatki, obok licznych zdjęć wziętych modelek pojawiają się reklamy „cudownych” środków wyszczuplających (tabletek, herbatek, lekarstw, maści), których stosowanie ma przynieść efekt w postaci upodobnienia się do zamieszczonego obok wzoru piękna. Reklamy podkreślają też związek szczupłej sylwetki z karierą zawodową czy zadowoleniem w życiu osobistym i uczuciowym. W ten sposób taka figura jest utożsamiana z powodzeniem i dobrobytem, a odchudzanie staje się sposobem na osiągnięcie szczęścia.

2. Ten fragment informuje nas o tym, że
  - a) wzięte modelki korzystają z „cudownych” środków wyszczuplających.
  - b) sukces zawodowy i osobisty może według reklam zależeć od szczupłej sylwetki.
  - c) nie ma szczęścia bez sukcesu.

3. Oprócz dążenia do spełnienia społecznych oczekiwań dotyczących wyglądu kobiety pojawiają się inne przyczyny odchudzania. Dziewczyny zaczynają się odchudzać po krytycznej uwadze wypowiedzianej przez kogoś z otoczenia na temat ich wyglądu, czasem po zakończeniu diety zalecanej przez lekarza czy traumatycznych przejściach. Zdarza się też, że przyłączają się do kogoś, kto chce schudnąć. Nie dziwią w związku z tym wyniki badań wskazujące, że co druga dziewczyna odchudza się, odchudzała się w przeszłości lub ma to zamiar zrobić.

3. Ten fragment mówi, że

- a) powodem odchudzania się może być krytyczna opinia innych osób na temat wyglądu.
- b) odchudzamy się, żeby nie przeżywać traumy.
- c) rozpoczynamy dietę po rozmowie z lekarzem.

4. Niektóre osoby odchudzające się tracą jednak kontrolę nad zachowaniami związanymi z jedzeniem oraz skutkami diety. Docelowa waga ciała zaczyna być wtedy ciągle przesuwana w dół. Pomimo coraz większego spadku wagi sylwetka jest postrzegana jako wciąż niewystarczająco szczupła. Odchudzająca się jest przy tym przekonana, że panuje nad swoim jedzeniem i wagą. Pojawia się u niej też przerażenie i paniczny lęk na myśl o przytyciu nawet kilku gramów. Tak właśnie objawia się anoreksja, jedno z najniebezpieczniejszych zaburzeń psychicznych związanych z odżywianiem.

4. Ten fragment informuje nas o tym, że

- a) osoba odchudzająca się jest zadowolona ze spadku wagi.
- b) zawsze trzeba panować nad swoim jedzeniem i wagą.
- c) objawem anoreksji jest strach przed minimalnym wzrostem wagi.

5. Drugą, podobną chorobą jest bulimia. Także zaczyna się od epizodu odchudzania. Niektóre osoby chore na bulimię cierpiały wcześniej na anoreksję.

Chora na bulimię najpierw się objada. To powoduje silny lęk przed przytyciem oraz drastyczne obniżenie samooceny. W związku z powyższym chore starają się pozbyć zjedzonego pokarmu, prowokując wymioty, stosując głodówki, zażywając środki przeczyszczające lub odwadniające.

5. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że

- a) każdy kto chorował na anoreksję, zachoruje na bulimię.
- b) wymioty pozwalają chorym na walkę z chorobą.
- c) osoby chore na bulimię próbują się pozbyć spożytego jedzenia.

6. Zarówno na anoreksję, jak i bulimię, chorują osoby młode, najczęściej między 13. a 18. rokiem życia. W ogromnej większości są to dziewczęta i młode kobiety. Występowanie tej choroby wśród chłopców i młodych mężczyzn jest nieporównywalnie rzadsze.

6. Ten fragment informuje nas o tym, że

- a) tylko pomiędzy 13. a 18. rokiem życia można zachorować na anoreksję i bulimię.
- b) na bulimię i anoreksję mogą także chorować chłopcy i mężczyźni.
- c) kobiety po 18. roku życia nie mogą zachorować na bulimię i anoreksję.

7. Anoreksja i bulimia są chorobami, które mają konsekwencje biologiczne, psychiczne i społeczne. Wymagają leczenia, bowiem mogą doprowadzić do wyniszczenia organizmu, a w skrajnych przypadkach nawet do śmierci.

7. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że
- anoreksja i bulimia może spowodować tragiczne skutki.
  - nie da się wyleczyć anoreksji i bulimii.
  - konsekwencji anoreksji i bulimii nie da się przewidzieć.

Na podstawie: <http://www.5lo.opole.pl>

SŁUCHANIE III.

1. Proszę uważnie wysłuchać tekstu, a następnie wybrać spośród podanych zdań 5 fałszywych.

Prawdy i mity na temat odchudzania

- Człowiek na diecie powinien jeść często, ale mało.
- Doskonałym sposobem na odchudzanie jest jednodniowa głodówka.
- Cztery banany dziennie pomogą nam zgubić niepotrzebne kilogramy.
- Owoce zawierają dużo cukru.
- Nasza masa ciała zależy od genów.
- Aktywność fizyczna pomaga zmniejszyć masę ciała.
- Przy odchudzaniu dobrze jest zrezygnować ze śniadania.
- Ziemniaki, chleb i margaryna nie tuczą.
- Słodycze w czasie odchudzania są zakazane.
- Restrykcyjna dieta nie zapewnia widocznego efektu odchudzania

KĄCIK FRAZEOLOGICZNY

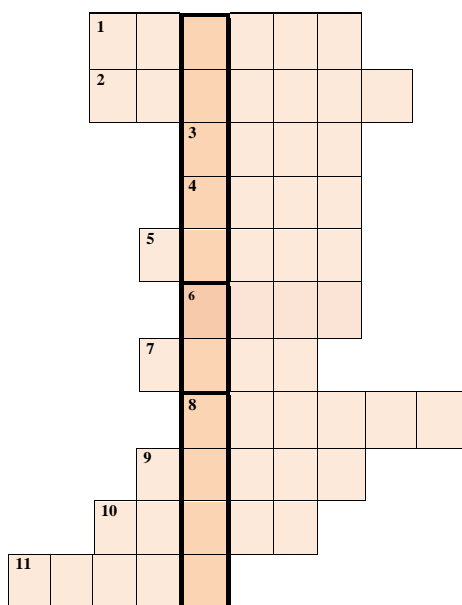
- I. Proszę wstawić do zdań podane niżej nazwy części ciała w odpowiedniej formie.

kciuk, ramię, serce, czoło, łokieć, ~~włos~~, brzuch, twarz, broda, plecy,
palec, ucho, usta, język, gardło

- Nie bój się o nią. U nas ~~włos~~ jej z głowy nie spadnie.
- Z duszą na ..... szła wieczorem przez pusty park.
- Matka skarży się, że całymi dniami nie ma do kogo otworzyć .....
- Nie mówcie tak głośno, bo ściany mają .....
- Podczas żniw rolnicy pracują w pocie .....
- On zawsze szedł przez życie rozpychając się .....
- Po śmierci żony został sam jak .....
- Ta sprawa już od dawna leżała mi na .....
- Zdasz na pewno. Będę trzymała za ciebie .....
- Wszyscy są zajęci przygotowaniami do świąt, a on jak zwykle leży do góry .....

10. Po tej historii z Markiem wszyscy wzięli ją na .....
11. Kiedy składano mu życzenia, wzruszenie chwyciło go za .....
12. Nie miał mocnych ....., więc nie dostał tej posady.
13. Pluł sobie w ....., że przegapił taką wspaniałą okazję.
14. Jan stracił ....., donosząc do dyrektora na swoich kolegów.

II. Proszę wpisać do krzyżówki nazwy części ciała, których brakuje w poniższych przysłowiach, a następnie podać hasło i wyjaśnić jego znaczenie.
Uwaga! Wyrazy proszę wstawiać w takiej formie, w jakiej wystąpiły w przysłowiach.

1. Kto nie ma w głowie, ten ma w .....
2. Przez ..... do serca.
3. Biednemu zawsze wiatr w .....
4. Gdyby babcia miała ....., to by była dziadkiem.
5. Nie kładź ..... między drzewi.
6. Daj mu palec, a on całą ..... chwyci.
7. Nie pchaj swego ..... do cudzego prosa.
8. Lepszy wróbel w ..... niż gołąb na dachu.
9. Gdyby kózka nie skakała, to by ..... nie złamała.

10. Czego oko nie widzi, tego ..... nie żal.

11. Co dwie ..... to nie jedna.

HASŁO:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Proszę ułożyć krótkie dialogi, wykorzystując przysłowie jako podsumowanie rozmowy.

Lekcja 13

Pogoda i klimat

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

Julian Falat *Pejzaż zimowy z rzeką i ptakiem*

Julian Falat (1853-1929) – jeden z najwybitniejszych polskich akwarelistów, przedstawiciel realizmu; w latach 1895–1909 rektor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

MÓWIENIE

1. Jaki wpływ na życie człowieka ma pogoda?
2. Które zjawiska pogodowe uważa pani / pan za szczególnie groźne?
3. Jaka pogodę pani / pan lubi?

SŁOWNICTWO I

I. Proszę podpisać zdjęcia, wybierając określenia z ramki, a następnie połączyć zdjęcie z odpowiednią definicją.

trąba powietrzna, wichura, huragan, ~~zasp~~, ulewa, tęcza, szron, grad, zawieja, błyskawica

Kolumna I		Kolumna II	
0	 <p style="text-align: center;">~~zasp~~</p>	A	Padający gęsto śnieg połączony z silnym wiatrem; śnieżycza, zamieć, zadyмка.
1	 <p>.....</p>	B	Zjawisko optyczne w postaci kolorowego łuku na niebie, występujące najczęściej po burzy.
2	 <p>.....</p>	C	Zjawisko świetlne towarzyszące wyładowaniom elektrycznym w czasie burzy; po niej następuje grzmot.

3	 <p>.....</p>	<p>D <i>Pagórki utworzone przez nawiany śnieg.</i></p>
4	 <p>.....</p>	<p>E Gwałtowny, porywisty wiatr o średniej prędkości 100-120 km na godzinę, powodujący poważne zniszczenia.</p>
5	 <p>.....</p>	<p>F Gwałtowny, silny deszcz, zwykle bardzo obfity.</p>
6	 <p>.....</p>	<p>G Osad z kryształków lodu na ziemi i roślinach, który powstaje z zamarznętej mgły.</p>

7	 <p>.....</p>	H	Opad atmosferyczny w postaci okrągłych bryłek lodu.
8	 <p>.....</p>	I	Gwałtowny wir powietrza w postaci kolumny lub leja zwisającego z chmury i sięgającego powierzchni ziemi; tornado.
9	 <p>.....</p>	J	Gwałtowny, silny porywisty wiatr; wichur.

Źródło: <https://www.google.pl/zjawiska+atmosferyczne>

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
D									

II. Proszę wykreślić słowa, które nie pasują do opisu upalnego dnia i zastąpić je innymi tak, żeby powstał spójny i logiczny tekst.

Wczorajszy dzień był wyjątkowo ~~mroźny~~ / upalny. Przez całą dobę temperatura wynosiła 30 stopni poniżej zera. Wieczorem zaczęła się straszna śnieżycy. Wiało, padało i grzmiało. Potem na niebie pojawiła się piękna, kolorowa błyskawica. Pogodna noc zachęcała do jazdy na sankach. Kawiarniane ogródki świeciły pustkami, zewsząd słychać było gwar rozmów i płacz. Na plaży też nie brakowało chętnych do nocnych tańców na lodzie. Roześmiani ludzie rzucali śnieżkami i śpiewali wśród wydym. Uwielbiam ferie zimowe, nawet jeśli snu jest dużo.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SŁUCHANIE I

Proszę słuchać piosenki „Stan pogody” w wykonaniu Anny Jurkiewicz i uzupełniać tabelę, wpisując do niej słowa według podanych kategorii.

opady	inne zjawiska pogodowe
0. deszcz,	

CZYTANIE I

Proszę przeczytać fragmenty tekstów, a następnie zaznaczyć poprawną odpowiedź zgodnie z przykładem.

0. Tajfun Lan o prędkości wiatru sięgającej 160 km/godz. przeszedł w poniedziałek nad rejonem Tokio, powodując liczne powodzie i lawiny błotne. Potem oddalił się w kierunku morza. Już w niedzielę żywioł spowodował zakłócenia. Odwołano ponad 380 lotów, na zachodzie kraju nie kursowały niektóre pociągi i promy. Z powodu zagrożenia tsunami, powodziami i osunięciami ziemi lokalne władze zaleciły ewakuację osób mieszkających blisko wybrzeża i rzek. Chodzi o ponad 70 tys. gospodarstw domowych.

źródło: <http://www.rp.pl/tagi/kleski-zywiolowe>

0. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że tajfun Lan
- przeszedł nad morzem i oddalił się w stronę Tokio.
  - tsunami wywołało powodzie i lawiny błotne.
  - spowodował zakłócenia w komunikacji.**

1. Do 27 wzrosła liczba ofiar pożarów w Portugalii, które trwają od niedzielnego wieczora. Walkę z żywiołem utrudnia silny wiatr oraz wysoka temperatura przekraczająca 30 stopni C. W samą tylko niedzielę zanotowano w Portugalii 440 pożarów. W poniedziałek w kraju szalało ich ok. 110. Do soboty spłonęła powierzchnia lasów i terenów uprawnych przekraczająca 230 tys. hektarów. źródło: www.rp.pl/tagi/kleski-zywiolowe

1. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że
- przyczyną pożarów była wysoka temperatura i silny wiatr.
  - pożar spowodował olbrzymie straty w leśnictwie i rolnictwie.
  - do soboty zanotowano ok. 110 nowych pożarów.

2. Depresja tropikalna nawiedziła Wietnam we wtorek, przynosząc ze sobą ulewne deszcze. W czwartek prognozy przewidują dalsze opady dla niektórych prowincji w środkowej i północnej części kraju. Ulewy zniszczyły ok. 250 domów. Częściowo zalanych zostało 30 tys. gospodarstw i ponad 22 tys. hektarów pól ryżowych. Ponieważ Wietnam ma długą linię brzegową, stosunkowo często cierpi z powodu niszczycielskich burz i powodzi. W zeszłym roku spowodowały one śmierć ponad 200 osób.

źródło: www.rp.pl/tagi/kleski-zywiolowe

2. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że
- z powodu ulewnego deszczu zginęło już ok. 200 osób.
  - położenie geograficzne Wietnamu ma wpływ na ulewy.
  - długa linia brzegowa Wietnamu ma wpływ na skalę zniszczeń.

3. Burza tropikalna Ophelia dotarła do południowych wybrzeży Irlandii, powalając drzewa i zrywając linie energetyczne. Fale osiągają wysokość 10 metrów. Podmuchy wiatru dochodzą do 176 km na godzinę. Co najmniej 120 tys. gospodarstw domowych i firm, głównie na południu kraju, nie ma prądu. Na lotnisku w Dublinie odwołano 130 lotów, nie działa lotnisko w Kerry na południowym zachodzie Irlandii. Zamknięto szkoły, urzędy, szpitale i sądy. Nie kursuje transport publiczny. Według irlandzkiego rządu będzie to najpotężniejsza burza od 1961 roku, kiedy huragan Debbie zabił 11 osób.

źródło: www.rp.pl/tagi/kleski-zywiolowe

3. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że

- a) podczas burzy wiatr wiał z siłą ponad 170 km/godz.
- b) na lotnisku w Dublinie burza zniszczyła 130 samolotów.
- c) podczas burzy zginęło już 11 osób.

4. W Meksyku, w mieście Tampico w czasie deszczu z nieba, oprócz wody, spadły również ryby. Na zdjęciach umieszczonych w Internecie widać cztery ryby leżące na plastikowej torbie oraz zdjęcie ryby na chodniku. Przypadki ryb spadających z nieba znano już w starożytności. Według uczonych jest to następstwo przechodzenia trąb powietrznych nad wodami (tzw. trąby wodne), które najpierw zasysają ryby z wody, a następnie unoszą je przez jakiś czas w powietrzu.

źródło: www.rp.pl/tagi/kleski-zywiolowe

4. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że

- a) z powodu deszczu na ulicy znaleziono 4 ryby.
- b) spadające ryby to rezultat ulewnych deszczów.
- c) trąby wodne wywołały zjawisko spadających ryb.

5. Jak podały media, władze połowy regionów Włoch przygotowały wnioski do ministerstwa rolnictwa o ogłoszenie stanu klęski żywiołowej. Powodem jest rekordowa susza. We włoskim rolnictwie straty są ogromne i wynoszą co najmniej 2 mld euro. Według pierwszych szacunków susza w ostatnich tygodniach dotknęła dwóch trzecich pól uprawnych w kraju. Poziom wody w największych jeziorach spadł nawet o kilka metrów. Rolnicy mają coraz większe kłopoty z nawadnianiem pól, by ratować uprawy.

źródło: www.rp.pl/tagi/kleski-zywiolowe

5. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że

- a) klęska żywiołowa wywołała suszę we Włoszech.
- b) włoscy rolnicy ogłosili stan klęski żywiołowej.
- c) niski poziom wód utrudnia sytuację w rolnictwie.

6. Zielone, fioletowe, różowe i żółte światła tańczyły po niebie podczas niesamowitego pokazu zorcz polarnych nad północną Finlandią w piątek wczesnym rankiem. Na portalach społecznościowych można obejrzeć imponujące kolorowe światła w Pallas w regionie Muonio. Świadkowie twierdzą, że zorze są tu częstym zjawiskiem, ale rzadko o takiej skali. Powstają one w czasie burzy geomagnetycznej, która była dzisiejszej nocy niezwykle potężna. Eksperci nie wykluczają, że zorze będą widoczne również w północnej części Polski.

<http://krolowa-superstar.blog.pl/2017/09/08/pekny-taniec-zorz-uchwycony-w-finlandii/>

6. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że

- a) mieszkańcy północnej Polski widzieli na niebie tańczące światła.
- b) tak widowiskowe zorze polarne to rzadkie zjawisko atmosferyczne.
- c) zorze polarne w Finlandii zdarzają się rzadko.

GRAMATYKA

A. Tworzenie przysłówków

Przysłówki tworzymy od przymiotników za pomocą przyrostków **-e** lub **-o**. Należy podkreślić, że nie jest to proces w pełni regularny.

Przysłówki z sufiksem **-o** są tworzone:

- od przymiotników miękkotematowych oraz zakończonych na spółgłoskę stwardniałą, np.: *tani – tanio, głupi – głupio, diabli – diabło, badawczy – badawczo, gorący – gorąco*;
- od przymiotników o tematach zakończonych na **-k, -g, -ch, -h**, np.: *daleki – daleko, mistrzowski – mistrzowsko, malutki – malutko, drogi – drogo, suchy – sucho*;
- od przymiotników utworzonych przy pomocy sufiksów **-(ow)aty, -asty, -owy**, np.: *bogaty – bogato, nerwowy – nerwowo, zimowy – zimowo, kanciasty – kanciasto*;
- od niektórych innych przymiotników, np.: *biały – biało, blady – blade, bosy – boso, krzywy – krzywo, przykry – przykro, pusty – pusto, siny – sino, słaby – słabo, skąpy – skąpo*

Przysłówki z sufiksem **-e** są tworzone z dodatkowymi wymianami spółgłosek, czasem także samogłosek:

- od wielu przymiotników zakończonych na **-ny**, np.: *biedny – biednie, dziecinny – dziecinnie, grzeczny – grzecznie, ładny – ładnie, przyjemny – przyjemnie*,
- od większości przymiotników zakończonych na **-ły**, np.: *dojrzały – dojrzałe, wspaniały – wspaniale, zły – źle*
- od przymiotników zakończonych na **-(l)iwy, -ywy**, np.: *dokuczliwy – dokuczliwie, prawdziwy – prawdziwie, fałszywy – fałszywie*;
- od niektórych przymiotników zakończonych na **-awy**, np.: *ciekawy – ciekawie, laskawy – laskawie*,
- od niektórych innych przymiotników, np.: *całkowity – całkowicie, lakomy – lakomie, mądry – mądrze, otwarty – otwarcie, uprzejmy – uprzejmie*.

Niekiedy występują równoległe formy przysłówków – z sufiksem **-o** i z sufiksem **-e**, np.:
kwiecisty – kwiecisto / kwieciście,
pochmurny – pochmurno / pochmurnie,
promienisty – promienisto / promieniście,
nudny – nudnie / nudno.

I. Proszę uzupełnić zdania poprawnymi formami przysłówków, utworzonych od przymiotników.

0. Paweł to pilny student, dlatego na zajęciach zawsze pilnie słucha nauczyciela. Ostatnia wiosna była ciepła, więc nie trzeba było ubierać się ciepło.

1. Ten artykuł jest interesujący. Autor ..... przedstawił omawiane problemy.
2. Ta dziewczyna jest skromna. Zawsze ubiera się bardzo .....
3. Test z gramatyki był trudny, bo ..... było zrozumieć niektóre polecenia.
4. Twoi znajomi są mili. Z nimi zawsze ..... się rozmawia.
5. Pracowity człowiek ..... spędza każdą chwilę.
6. Impreza była świetna. Wszyscy ..... się bawili.
7. Ubiegłoroczne lato było gorące. W tym roku też jest .....
8. Dietetycy zalecają zdrowe dania, bo warto ..... się odżywiać.
9. Jestem szczęśliwy, że wszystko skończyło się .....
10. Wczoraj był pochmurny dzień, dziś też będzie .....

II. Proszę uzupełnić tekst przysłówkami utworzonymi od przymiotników podanych w nawiasach.

Ostatnio rzadko⁰ (rzadki)⁰ widuję się z przyjaciółmi, bo studiuje w Gdańsku, a oni w Lublinie. To dość .....¹ (daleki)¹, prawie 600 km. Znamy się bardzo .....² (długi)², od dzieciństwa. Razem chodziliśmy do szkoły i zawsze .....³ (wspólny)³ odrabialiśmy lekcje. ....⁴ (Doskonały)⁴ czuliśmy się w swoim towarzystwie, nigdy nie było nam ze sobą .....⁵ (nudny)⁵. Bardzo za nimi tęsknię i czasami jest mi naprawdę .....⁶ (smutny)⁶, bo w Gdańsku mam na razie .....⁷ (mały)⁷ znajomych. ....⁸ (Dobry)⁸, że zainstalowałem na komputerze skype'a. To najtańszy dla nas sposób komunikacji. Dzięki temu możemy ze sobą dość .....⁹ (częsty)⁹ rozmawiać i .....¹⁰ (spokojny)¹⁰ o wszystkim sobie opowiadać.

B. Stopniowanie przysłówków

Przysłówki (podobnie jak przymiotniki) możemy stopniować w sposób prosty lub opisowy.

1. Stopniowanie proste

Stopień wyższy przysłówków tworzy się od tematu stopnia równego, dodając do niego cząstkę **-ej**. Stopień najwyższy tworzy się, dodając do formy stopnia wyższego przedrostek **naj-**.

stopień równy	stopień wyższy	stopień najwyższy
miło	milej	najmilej
trudno	trudniej	najtrudniej
łatwo	łatwiej	najłatwiej
prosto	prościej	najprościej
długo	dłużej	najdłużej

- Przysłówki z przyrostkami **-ko, -eko, -oko**

Stopień równy	Stopień wyższy	Stopień najwyższy
ciężko	ciężej	najciężej
daleko	dalej	najdalej
głęboko	głębiej	najgłębiej

Uwaga! W stopniu wyższym występują alternacje spółgłoskowe i samogłoskowe, np.:

- blisko – bliżej s//ż*
- długo – dłużej g//ż*
- miło – milej ł//l*
- krótko – krócej t//c*
- jasno – jaśniej s//ś*
- wesoło – weselej o//e; ł//l*
- wąsko – wężej q//ę; s//zi*
- szeroko – szerzej r//rz*

2. Stopniowanie opisowe

W stopniowaniu opisowym stopień wyższy tworzymy przez dodanie do stopnia równego przysłówków **bardziej // mniej**, stopień najwyższy przez dodanie do stopnia równego przysłówków **najbardziej // najmniej**.

- interesująco – bardziej interesująco – najbardziej interesująco*
- gorzko – bardziej gorzko – najbardziej gorzko*
- okrągło – mniej okrągło – najmniej okrągło*
- niezdrowo – mniej niezdrowo – najmniej niezdrowo*

3. Niektóre przysłówki stopniuje się nieregularnie:

- dobrze – lepiej – najlepiej*
- źle – gorzej – najgorzej*
- mało – mniej – najmniej*
- dużo – więcej – najwięcej*
- lekko – lżej – najlżej*

III. Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z przykładem.

Lp.	przymiotnik	stopień wyższy przymiotnika	przysłówek	stopień wyższy przysłówka
0	<i>krótki</i>	<i>krótszy (-a, -e)</i>	<i>krótco</i>	<i>krócej</i>
0	<i>obcy</i>	<i>bardziej obcy (-a, -e)</i>	<i>obco</i>	<i>bardziej obco</i>
1	chłodny			
2	gorący			
3	interesujący			
4	inteligentny			
5	duży			
6	zły			
7	gorzki			
8	lekki			
9	wesoły			
10	czerwony			
11	kolorowy			
12	słoneczny			

IV. Proszę wpisać w miejsce luk stopień wyższy lub najwyższy przysłówków podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Przykład: Wprawdzie ciocia zawsze chętnie nas przyjmuje, ale tego dnia czuła się *gorzej*⁰ (źle)⁰ i *najwyraźniej*⁰ (wyraźnie)⁰ nie miała ochoty na rozmowy.

Nareszcie nadchodzi wiosna. Na dworze robi się coraz .....¹ (ciepło)¹, a słońce świeci .....² (mocno)². Ptaki latają .....³ (wysoko)³. Na ulicach widać o wiele .....⁴ (mało)⁴ ludzi w czapkach i szalikach. ....⁵ (Bardzo)⁵ z wiosny cieszą się dzieci, bo mogą .....⁶ (często)⁶ i .....⁷ (długo)⁷ przebywać na świeżym powietrzu. Coraz .....⁸ (zielono)⁸ robi się

w parkach i ogrodach. Tam wiosnę widać .....⁹ (szybko)⁹, więc z każdym dniem pojawia się w nich .....¹⁰ (dużo)¹⁰ spacerujących osób.

V. Przymiotniki i przysłówki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w stopniu wyższym lub najwyższym zgodnie z przykładem.

Moi rodzice za tydzień w sobotę obchodzą 25. rocznicę ślubu. Ta rocznica musi być oczywiście bardziej uroczysta.....⁰ (uroczysta)⁰ od poprzednich.

Zaprosiłam już .....¹ (bliska)¹ rodzinę. Przyjadą także ich przyjaciele z Krakowa i to chyba będzie dla nich .....² (duża)² niespodzianką.

.....³ (Piękny)³ prezent wymyślili dziadkowie, którzy zamówili dla jubilatów i dla ich gości obiad w restauracji. Rodzice dowiedzą się o wszystkim nie

.....⁴ (wcześniej)⁴ niż w piątek. ....⁵ (Długo)⁵ nie mogę trzymać ich w niepewności, bo przecież muszą przygotować się do tej uroczystości.

VI. Przymiotniki i przysłówki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w stopniu wyższym lub najwyższym zgodnie z przykładem.

Adam wczoraj od rana był slabszy.....⁰ (słaby)⁰ niż zwykle. Wieczorem poczuł się jeszcze

.....¹ (źle)¹. Bolała go głowa, gardło i mięśnie. Najpierw myślał, że to z przemęczenia. Miał dzisiaj dwa kolokwia i chociaż uczył się .....² (dużo)²

niż zwykle, nie poszły mu .....³ (dobrze)³. Na wszelki wypadek zmierzył jednak temperaturę – miał 38 i 5 kresek. Rano obudził się jeszcze .....⁴

(chory)⁴ i zrozumiał, że jak .....⁵ (prędkiem)⁵ powinien zgłosić się do lekarza.

2. Proszę porównać pogodę przedstawioną na mapach, wykorzystując słownictwo i formy gramatyczne poznane w lekcji (praca w grupach).
3. Proszę przygotować prognozę pogody na typowy dzień lata i jesieni.
4. Proszę przygotować pogodę na najbliższe 2 dni.

SŁUCHANIE II

I. Proszę wysłuchać dwóch prognoz i uzupełnić mapy pogody o informacje podane w nagraniu. Do uzupełnienia mapy proszę użyć potrzebnych symboli pogodowych. Uwaga! Nagranie będzie odtworzone dwukrotnie.

A.

B.

KOMUNIKACJA

1. Koleżanka / kolega wybiera się do parku. Proszę ją / jego przekonać, żeby zrezygnowała / zrezygnował z tego pomysłu, ponieważ pogoda nie jest odpowiednia na spacer.
2. Chce pani / pan skorzystać z pięknej pogody i wyjechać na weekend za miasto. Prognozy pogody na następny tydzień nie są dobre. Proszę więc namówić na wspólny wyjazd znajomych, którzy zamierzają odpoczywać w domu.

CZYTANIE II

Proszę połączyć tytuły znajdujące się w kolumnie I z akapitami z kolumny II zgodnie z przykładem.

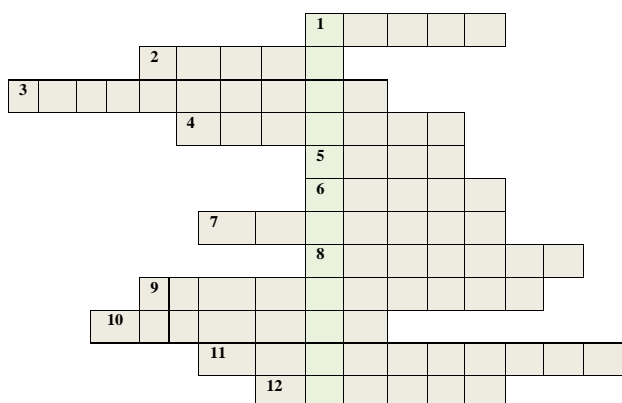
Konsekwencje globalnego ocieplenia

Kolumna I		Kolumna II	
0	<i>Rekordowe temperatury, fale upałów</i>	A	Polskie zimy są coraz cieplejsze, zima nadchodzi późno i szybko się kończy. Na południu Polski zaczęliśmy uprawę afrykańskiego sorgo, a klimat Dolnego Śląska już dziś pozwala na zakładanie winnic. Na północy Europy również jest coraz cieplej, dlatego na przykład w Laponii nie ma na święta śniegu. Z kolei południowa Hiszpania pustynnieje.
1	Ekspansja szkodników i chorób	B	Termiczne rozszerzanie się wody oraz jej spływanie z topniejących lodowców powoduje podnoszenie się poziomu akwenów morskich i oceanicznych. Do końca obecnego stulecia może on wzrosnąć nawet o 1,5 m, a później, stopniowo, nawet o kilkadziesiąt metrów. Właściwie wszystkie porty należałoby więc wybudować na nowo.
2	Wzrost liczby pożarów	C	Wzrost temperatur i zmiany wilgotności to lepsze warunki dla rozmnażania się owadów oraz ich migracji na nowe tereny. Oznacza to eksplozję zachorowań – także na nowych obszarach, gdzie takie schorzenia nie były wcześniej notowane. Migrujące na nowe tereny owady często nie mają na nich swoich naturalnych wrogów.
3	Susze i powstawanie pustyń	D	Lodowce stabilizują gospodarkę wody słodkiej. Gromadzą wodę opadową w porze deszczowej i uwalniają ją w miarę równomiernie przez cały rok. Mimo braku opadów, poziom wody w rzekach nie spada więc zbyt nisko. W wyniku stopnienia lodowców w porze deszczowej wody spływałyby w olbrzymich ilościach, powodując powódzie, a w porze suchej rzeki wysychałyby.
4	Zmiany w opadach	E	Wieczna zmarzlina na biegunie północnym i południowym pokrywa obszar 10 milionów kilometrów kwadratowych. Naukowcy szacują, że jej roztopienie się oznaczać będzie uwolnienie do atmosfery gazów cieplarnianych w ilości znacznie przewyższającej obecną emisję gazów z paliw kopalnych. Już dziś niektóre tereny arktyczne zamieniają się w bagno, powodujące zniszczenia budynków, dróg, rurociągów, a nawet przewracanie się drzew.

MÓWIENIE

1. Proszę wybrać z tekstu 3 najgroźniejsze – według pani / pana – skutki zmian klimatu. Proszę uzasadnić swój wybór.
2. Proszę powiedzieć, jak zmienia się klimat w pani / pana kraju. Co o tym świadczy?

KRZYŻÓWKA

- 1) widać je na ulicach po obfitych opadach śniegu;
- 2) pojawia się na niebie, kiedy padał deszcz i świeciło słońce;
- 3) może rozświetlać niebo podczas burzy;
- 4) silny wiatr, który może łamać drzewa
- 5) jest, kiedy temperatura spada poniżej 0°C
- 6) silny obfity deszcz
- 7) może wiać nawet z prędkością powyżej 100 km/godz.
- 8) silny wiatr połączony z opadami śniegu
- 9) antonim do „pochmurno”
- 10) jeszcze nie zimno, ale już nie ciepło
- 11) bada klimat
- 12) jedna z pór roku

Hasło: .....

CZYTANIE III

Proszę uzupełnić tekst brakującymi fragmentami zgodnie z przykładem.

Meteopatia

Po niedzielnych nawałnicach i poniedziałkowym porywistym wietrze czeka nas poprawa pogody. Niż, powodujący gwałtowny [0 –...D...] O tym, jak ważne są sprzyjające

warunki atmosferyczne, na własnej skórze przekonują się każdego dnia meteopaci. To osoby wrażliwe na zmiany pogody, które mogą odczuwać [1 – .....] oczywiście kwestią indywidualną. Wrażliwość na zmianę pogody przychodzi z wiekiem lub może być dziedziczona genetycznie. Najbardziej odczuwalne są: nagły spadek lub wzrost ciśnienia, deszcz, silny wiatr, brak słońca oraz skoki temperatur. Męczące może być [2 – .....]

Meteopaci dzielą się na dwie zasadnicze grupy. Pierwszą z nich stanowią osoby, u których zmiany atmosferyczne powodują obniżenie sprawności psychofizycznej, a co za tym idzie, [3 – .....] Drugą grupę reprezentują osoby, u których zmiana pogody powoduje nasilenie dolegliwości związanych z przewlekłymi chorobami, na które cierpią. Mogą pojawić się [4 – .....] W okresie zimowym spadek temperatury niesie za sobą wzrost lepkości krwi i zwężenie naczyń krwionośnych, co sprzyja powstawaniu zakrzepów. W takiej [5 – .....] Najczęściej stosuje się leki, które pacjenci zażywali do tej pory. Zmienia się tylko dawki.

Meteopatia z naukowego punktu widzenia nie jest chorobą, a dolegliwością. Nie można [6 – .....] Z badań wynika, że lekko zachmurzone niebo i wyżowa pogoda najlepiej wpływają na nasze samopoczucie. Jesienna [7 – .....] Jest kilka sprawdzonych, bardzo prostych metod na poprawę nastroju: krótki spacer na świeżym powietrzu, odpowiednia ilość snu, racjonalne odżywianie się [8 – .....] Pomimo nie zawsze sprzyjającej aury, warto zachować pozytywne myślenie.

Fragmenty do wstawienia

- A. sytuacji, oczywiście, przewidziane jest leczenie farmakologiczne.
- B. również utrzymywanie się przez dłuższy czas pewnego typu pogody, np. deszczu, opadów śniegu, upałów lub zachmurzenia.
- C. szaruga, plucha może powodować myśli depresyjne, otępienie.
- D. wiatr, ucieka na wschód Europy, a jego miejsce do końca tygodnia zajmie wyż**
- E. kołatanie serca, ucisk w klatce piersiowej, skoki ciśnienia, rozdrażnienie oraz dyskomfort psychiczny. Objawy są
- F. bóle głowy, mięśni i stawów oraz nasilenie objawów reumatologicznych.
- G. (mniej mięsa i słodczy a więcej warzyw) oraz naprzemienny prysznic (raz ciepłym, raz zimnym strumieniem wody) pobudzający krążenie.
- H. też stawiać jej na równi z hipochondrią, którą definiujemy jako lęk o własne zdrowie i przeświadczenie o istnieniu ciężkiej choroby.
- I. pogorszenie nastroju, apatię, zmęczenie, rozdrażnienie, niepokój, depresję, senność lub bezsenność.

Na podstawie: www.kurierlubelski.pl/artykul/477251,meteopata-jak-barometr-sprawdz-czy-nim-jestes.id,t.html

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I. Proszę wstawić do zdań słowa z ramki, stawiając je w odpowiedniej formie. Uwaga! Niektóre słowa mogą się powtarzać.

wiatr, śnieg, ~~deszcz~~, mgła, pogoda, burza, chmura, tęcza

0. Na peryferiach naszego miasta domy wyrastają jak grzyby po ~~deszczu~~.

1. Wczorajsza kłótnia między nami była tylko ..... w szklance wody i dzisiaj już o niej nie pamiętamy.
2. Marta mówi, że Łukasz obchodzi ją tyle, co zeszłoroczny ....., ale ja wiem, że nadal o nim myśli.
3. Kiedy mama wspomina swoich rodziców, zawsze oczy zachodzą jej ..... i zaczyna płakać.
4. Mateusz w odpowiednim momencie chwycił ..... w żagle i teraz jego firma rozwija się wspaniale.
5. Chodzą plotki, że nad naszym szefem gromadzą się czarne ..... i niedługo straci swoje stanowisko.
6. Kowalscy wrócili niezadowoleni z urlopu nad morzem, bo mieli ..... w kratkę.
7. Żał mi Adama, który jest wpatrzony w Olę jak w ..... i nie dostrzega jej oczywistych wad.
8. Nic dziwnego, że tak często się przeziębiasz, skoro nosisz w zimie płaszcz ..... podszyty.
9. Na początku imprezy wszyscy rozmawiali o ....., więc było bardzo nudno.
10. Podczas zebrania panował nastrój napięcia i wszyscy czuli, że to cisza przed .....

II. Proszę uporządkować wyrażenia z ramki według znaczeń podanych w tabeli.

głęboką nocą, skoro świt, świat drogi, kopę lat, bladym świtem, dwa kroki stąd, za siedmioma górami, za króla Cwiczka, o rzut kamieniem, z kurami, tam gdzie diabeł mówi dobranoc, tuż obok, na końcu świata, dobrze po północy, pod nosem, dawno i nieprawda, pod ręką, przed czasem

daleko	blisko	wcześnie	późno	dawno

III. A. Proszę odnaleźć w diagramie 10 przysłówków.

S	K	R	W	K	R	Ó	T	C	E
Ł	A	T	W	O	W	Z	Ę	L	M
Ą	W	M	A	Ł	O	T	N	I	C
T	C	B	Ż	U	B	J	A	D	Y
P	Z	N	D	A	L	E	K	O	Ć
R	E	A	Z	O	I	M	Ó	W	D
A	Ś	G	E	Ń	S	Ę	Ł	N	U
W	N	L	I	P	K	R	E	D	Ż
I	I	E	N	W	O	H	C	A	O
E	E	J	S	Z	Y	B	K	O	H

B. Proszę dopasować przysłowki zaznaczone w diagramie do poniższych związków frazeologicznych zgodnie z podanym przykładem.

Przykład: 0. ni stąd, ni z owąd – nagle

1. lada dzień - .....
2. o mały włos - .....
3. tyle co kot napłakał - .....
4. ile dusza zapagnie - .....
5. ani za grosz - .....
6. skoro świt - .....
7. na jednej nodze - .....
8. tam gdzie diabeł mówi dobranoc - .....
9. trzy kroki stąd - .....
10. jak z płatka - .....

Lekcja 14

Sport i rekreacja

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz

Leon Wyczółkowski *Gra w krykieta* (1895)

Leon Wyczółkowski (1852-1936) - polski malarz, grafik i rysownik, jeden z czołowych przedstawicieli Młodej Polski w nurcie malarstwa realistycznego.

MÓWIENIE

1. Czy interesuje się pani / pan sportem? Jaką dyscyplinę lubi pani / pan najbardziej?
2. Czy uprawia pani / pan sport?
3. Czy zgadza się pani / pan z powiedzeniem „Sport to zdrowie”? Proszę uzasadnić swoją opinię.

SŁOWNICTWO I

I. Proszę podpisać obrazki, używając nazw dyscyplin sportowych podanych w tabeli.

boks, skoki narciarskie, jeździectwo, wioślarstwo, saneczkarstwo, narciarstwo, koszykówka, łyżwiarstwo figurowe, zapasy, **piłka nożna**, pływanie, sporty walki, kolarstwo, biegi, tenis, golf, hokej, tenis stołowy, siatkówka, piłka ręczna, skok wzwyż, łyżwiarstwo szybkie

1. piłka nożna

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. .... 11. .... 12. ....

13. .... 14. .... 15. ....

16. .... 17. .... 18. ....

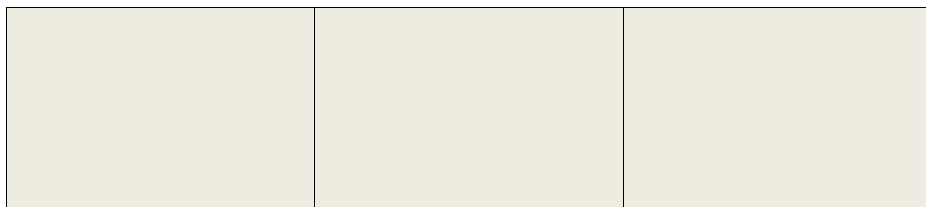
19. .... 20. .... 21. ....

22. ....

II. Proszę wpisać do tabeli nazwy dyscyplin sportowych z zadania I według podanych kategorii. Proszę dopisać inne znane pani / panu dziedziny sportu.

Sporty walki	Lekkoatletyka	Gry zespołowe
		<i>piłka nożna</i>

III. Proszę rozszyfrować nazwy obiektów sportowych na podstawie napisów umieszczonych pod zdjęciami..

0. iskobo/ boisko...

1. alha topwasor /..... 2. trok sonitywe /.....

3. ywałpialn/..... 4. dostani /..... 5. kołodwiso /.....

IV. Proszę dokończyć zdania, używając nazw obiektów sportowych z ćwiczenia III.

Przykład: 0. Zawody lekkoatletyczne odbywają się na stadionie.

1. Piłkarze, koszykarze i siatkarze grają na .....
2. Mecze piłki ręcznej i koszykówki odbywają się w .....
3. Kibice piłki nożnej oglądają mecze na .....
4. Hokeiści i łyżwiarze uprawiają swoje dyscypliny na .....
5. Mistrzostwa pływackie odbywają się na .....
6. Tenisiści rozgrywają mecze na .....

V. Proszę uzupełnić zdania poprawną formą czasu przeszłego czasowników podanych w tabeli zgodnie z przykładem.

zdobyć, uprawiać, kibicować, rywalizować, startować, być kibicem, wygrywać, zajmować, grać, ~~trenować~~

Przykład: 0. Moi przyjaciele od wielu lat *trenują* sporty walki.

1. W dzieciństwie (ja) ..... jazdę szybką na lodzie.
2. Dwa razy w tygodniu (my – rodz. żeński)..... koszykówkę.
3. Ten zawodnik ..... na olimpiadzie pierwsze miejsce i ..... złoty medal.
4. Kiedyś (ja – rodz. męski) ..... Motorowi Lublin Mój kolega też ..... tej drużyny.
5. Nasi siatkarze wielokrotnie ..... międzyuczelniane turnieje sportowe.
6. Justyna Kowalczyk ..... Norweżkami w biegach narciarskich.
7. Adam Małysz i Kamil Stoch ..... skokach narciarskich.

VI. Wyrazy w nawiasach proszę wstawić w odpowiedniej formie zgodnie z przykładem.

Marcin jest *prawdziwym⁰ sportowcem⁰* (prawdziwy⁰ sportowiec⁰). Od dziecka uprawia .....¹ .....² .....³ (różne¹ dyscypliny² sportowe³). Już jako kilkunastoletni chłopiec grał w .....⁴ (tenis)⁴, trenował .....⁵ .....⁶ (sporty⁵ walki⁶) i startował w .....⁷ .....⁸ (szkolne⁷ zawody⁸). Zdarzało mu się odnosić .....⁹ .....¹⁰ (wielkie⁹ zwycięstwa¹⁰), ale i ponosić .....¹¹ .....¹² (przykre¹¹ porażki¹²). Marcin jest także zapalonym .....¹³ (kibic)¹³. Lubi poczuć .....¹⁴ (adrenalina)¹⁴, kiedy obserwuje .....¹⁵ (rywalizacja¹⁵) na stadionie. Kibicuje .....¹⁶ .....¹⁷ .....¹⁸ (swoi¹⁶ ulubieni¹⁷ zawodnicy¹⁸). Bardzo przeżywa ich występy, szczególnie, gdy zajmują miejsce na .....¹⁹ .....²⁰ (najwyższe¹⁹ podium²⁰).

GRAMATYKA I

Rzeczowniki oznaczające nazwy wykonawców czynności

Są to głównie nazwy osób, które posiadają określone umiejętności lub aktualnie wykonują pewne czynności.

Nazwy wykonawców czynności można tworzyć:

1) od czasowników przez dodanie cząstki *-iciel / -yciel*, *-ca*, *-nik*, *-ak*, *-ek*, *-acz*, *-arz*, *-ec* oraz obcych cząstek typu: *-ent*, *-ant*, *-ator*, np.: *oskarżać – oskarżyciel*, *zwyciężyć – zwycięzca*, *wojować – wojownik*, *pływać – pływak*, *skoczyć – skoczek*, *biegać – biegacz*, *żeglować – żeglarz*, *jeździć – jeździec*, *abonować – abonent*, *dyskutować – dyskutant*, *informować – informator* itp.;

2) od rzeczowników przez dodanie najczęściej cząstki *-arz*, *-ak*, *-nik*, *-ow/iec* oraz obcych cząstek typu: *-ista/-ysta*, *-ik/-yk*, *-ant*, np.: *grzyby – grzybiarz*, *ryba – rybak*, *przyroda – przyrodnik*, *sport – sportowiec*, *felieton – felietonista*, *karykatura – karykaturzysta*, *chemia – chemik*, *fizyka – fizyk*, *policja – policjant* itp.;

3) nazwy żeńskie od nazw męskich najczęściej przez dodanie cząstki *-ka*, *-aczka/-iczka/-yczka*, *-ica* lub *-yni/-ini*, np.: *oskarżyciel – oskarżycielka*, *abonent – abonentka*, *informator – informatorka*, *pływak – pływaczka*, *pracownik – pracownica*, *siostrzeniec – siostrzenica*, *lew – lwica*, *mistrz – mistrzyni*, *zwycięzca – zwyciężczyni* itp.

Uwaga! Nie wszystkie rzeczowniki oznaczające nazwy wykonawców czynności mają żeńskie odpowiedniki. Należą do nich, np.: *kierowca*, *inżynier*, *naukowiec*.

I. Proszę utworzyć nazwy wykonawców czynności od podanych struktur zgodnie z przykładem.

Przykład: 0. Ten, kto czyta to czytelnik.

1. Ten, kto myśli - .....
2. Ten, kto pracuje - .....
3. Ten, kto słucha - .....
4. Ten, kto rzeźbi - .....
5. Ten, kto piecze chleb - .....
6. Ten, kto jeździ na łyżwach - .....
7. Ten, kto uprawia sport - .....
8. Ten, kto gra na skrzypcach - .....
9. Ten, kto pływa - .....
10. Ten, kto dyskutuje - .....
11. Ten, kto pisze poematy - .....

12. Ten, kto obsługuje kamerę - .....
 13. Ten kto opracowuje programy - .....
 14. Ten, kto administruje - .....
 15. Ten, kto uprawia jeździectwo - .....

II. Proszę uzupełnić tekst nazwami wykonawców czynności utworzonymi od czasowników i rzeczowników podanych w nawiasach.

Na ostatni zjazd członków ogólnopolskiego związku zawodowego przyjechali przedstawiciele⁰ (przedstawić)⁰ różnych zawodów. W dyskusji o sytuacji .....¹ (pracować)¹ różnych branż nie zabrakło .....² (mówić)², którzy domagali się zmian w przepisach z zakresu prawa pracy. W celu uporządkowania harmonogramu obrad .....³ (uczestniczyć)³ zjazdu podzielono na grupy zawodowe. Sprawy edukacji zlecono .....⁴ (nauczyć)⁴ i .....⁵ (nauka)⁵. O doradztwo zwrócono się tu także do .....⁶ (pedagogika)⁶ oraz .....⁷ (psychologia)⁷. Problemami osób zatrudnionych w sklepach różnego typu zajęli się .....⁸ (sprzedawać)⁸ i .....⁹ (pakować)⁹ towarów, bo oni zarabiają w tym zawodzie dużo mniej niż inni .....¹⁰ (handlować)¹⁰. Na sytuacji w kulturze skupili się znani .....¹¹ (tworzyć)¹¹. Nie zabrakło wśród nich .....¹² (malować)¹², ...¹³ (reżyserować)¹³, a także ludzi pióra: .....¹⁴ (pisać)¹⁴, ...¹⁵ (felieton)¹⁵, ...¹⁶ (krytyka)¹⁶ literackich. O opiece nad byłymi .....¹⁷ (zawody)¹⁷, dyskutowali .....¹⁸ (działać)¹⁸ sportowi i byli oraz aktualni .....¹⁹ (olimpiada)¹⁹, a wśród nich: .....²⁰ (biegać)²⁰, ...²¹ (skakać)²¹, ...²² (narcciarstwo)²², a także .....²³ (boks)²³. Dzięki .....²⁴ (kierować)²⁴ rajdowym, obecnym na zjeździe, nie zapomniano o kłopotach dawnych .....²⁵ (reprezentować)²⁵ Polski w wyścigach Formuły 1, którzy z powodu utraty zdrowia nie mogą pracować. Zjazd zakończył się przygotowaniem poprawek do przepisów w kodeksie pracy.

III. Proszę uzupełnić tabelę nazwami wykonawców czynności rodzaju męskiego i rodzaju żeńskiego zgodnie z przykładem. Uwaga! Nie wszystkie formy męskie mają żeńskie odpowiedniki.

L.p.	Wyraz podstawowy	Nazwa męska	Nazwa żeńska
0	<i>leczyć</i>	<i>lekarz</i>	<i>lekarka</i>
0	<i>kierować (autem)</i>	<i>kierowca</i>	-----
1	grać		
2	donosić		
3	jeździć		
4	hokej		
5	nauka		
6	skakać		
7	podróż		
8	zdobywać		
9	śpiewać		
10	pielęgnować		

SŁUCHANIE I

Proszę wysłuchać fragmentów sprawozdań sportowych i – zgodnie z przykładem – wpisać do tabeli nazwy dyscyplin, o których jest mowa w relacjach.

Nr tekstu	Nazwa dyscypliny sportowej
0	<i>piłka nożna</i>
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

CZYTANIE I

Proszę przeczytać fragmenty wywiadu z Robertem Lewandowskim, a następnie dopasować pytania redaktora do odpowiedzi piłkarza. Uwaga! Jedno pytanie jest zbędne.

0. Właściwie twój pierwszy klub to Varsovia. Potem była Delta.

R.L. Zanim trafiłem do Varsovi, to jeździłem z tatą i szukałem klubu. W Varsovi znałem trenera. I choć prowadził rocznik 86, a ja byłem 88, to jednak dwa lub trzy lata u niego grałem. W tym czasie zacząłem trenować też z Deltą Warszawa. Grałem tam cztery miesiące. Potem Deltę rozwiązano. Miałem wtedy 16 lat i dostałem szansę przejścia do rezerw Legii. Po roku grania doznałem poważnej kontuzji. Nie zdążyłem jeszcze do końca jej wyleczyć, kiedy dowiedziałem się, że nie przedłużą ze mną kontraktu.

.....

Tak. Nie spodziewałem się tego. Podporządkowałem wiele spraw zajęciom piłkarskim. Zmieniłem szkołę na wieczorową, bo rano były treningi. Przygotowywałem się do matury, a tu przykra niespodzianka. Pojechaliśmy wtedy z mamą do Pruszkowa, bo Znicz już wcześniej chciał mnie ściągnąć. No i klub mnie zaangażował. Postawił na mnie trener Andrzej Blacha, mimo że na początku jeszcze trochę kulałem po tej kontuzji. Ale już w drugiej rundzie strzeliłem 12 bramek. W kolejnym sezonie znowu byłem królem strzelców w lidze i o mało nie awansowaliśmy do ekstraklasy. I wtedy pojawiła się oferta Lecha Poznań.

.....

Wtedy nie zwracałem na to uwagi. Generalnie w swojej karierze współpracowałem z dobrymi trenerami. Choć myślę też, że gdyby skupiono się w mojej młodości na innych elementach treningu, to nie musiałbym później nadrabiać. Zdarzało się przecież, że biegaliśmy po lasach. Teraz, z perspektywy czasu, uważam, że to był bezsens. Tym bardziej jeśli chodzi o młodego chłopaka, który musi mieć jak najczęstszy kontakt z piłką po to, by ćwiczyć technikę. Teraz, kiedy widzę, jakie stosuje się metody treningowe, uważam, że bieganie po lasach jest niepotrzebne.

.....

Jak byłem młody, to zawsze zbierałem pieniądze. I to właściwie tylko po to, by kupić sobie korki. Nawet kiedy babcia czy rodzice dawali mi pieniądze, mówiąc: „Kup sobie coś”, to ja te pieniądze oszczędzałem po to, by później kupić korki.

.....

Niczego nam nie brakowało. Ale też nie byliśmy rodziną, która może sobie pozwolić na jakieś wystawne życie. Babcia nauczyła mnie oszczędzania. Wpajała mi: „Pamiętaj, oszczędzaj...”. Nawet teraz mi tak mówi. Niesamowicie czuje piłkę. Potrafi czytać między wierszami to, co jest napisane w gazetach. A mecze analizuje perfekcyjnie, aż mi szczeka opada. Czasem wie więcej niż jakiś poważny kibic.

.....

Tak. Najczęściej na reprezentację. Strasznie przeżywa mecze. Ja oczywiście nie byłem tego świadkiem, ale opowiadały mi osoby, które podczas meczu siedziały obok niej. Mnie chwali, innych krytykuje. Próbuje ją czasem wyprowadzić z błędu. Jak leżę na murawie, to oczywiście boi się, że coś mi się stało. Teraz już może coraz mniej, ale bywa, że dzwoni i pyta o jakiś faul na mnie z poprzedniego dnia. A ja już tego nawet nie pamiętam.

.....

Myślę, że tak. Czasem próbuję ją tonować, żeby nie przesadzała z okazywaniem radości. Ona na pewno się cieszy, że spełniam marzenia z dzieciństwa. Ja z kolei jestem świadomy, że mama i tata zawsze mi w tym pomagali. Wozili mnie na treningi półtorej godziny w jedną stronę, z Leszna do Warszawy. Poświęcali nie tylko pieniądze, ale też czas.

.....

Chciałbym z nim porozmawiać na różne tematy, ale nie jest mi to dane. Oglądalibyśmy pewnie wszystkie mecze. Po śmierci taty postanowiłem, że będę mu dedykował bramki, szczególnie te pierwsze zdobyte w różnych rozgrywkach, w ekstraklasie, w pucharach, w Bundeslidze, w reprezentacji. I to mi się udaje. Wiem, że byłby ze mnie dumny. I odszedł tak nagle.

0. Właściwie twój pierwszy klub to Varsovia. Potem była Delta.

1. Pewnie jest dumna z syna.
2. Rodzice sponsorowali Ci treningi piłkarskie?
3. To był dla Ciebie cios?
4. Twoja rodzina była zamożna?
5. A czy masz poczucie, że byłeś odpowiednio prowadzony? Pytam, bo różnie mówi się o szkoleniu młodzieży w Polsce.
6. Myślisz czasem, jak ojciec zareagowałby, widząc Cię w takim miejscu kariery?
7. Mama chodzi na mecze?
8. Wspomniałeś o trenerach.

Źródło: www.gala.pl/artykul/robert-lewandowski-prawdziwa-historia

PISANIE

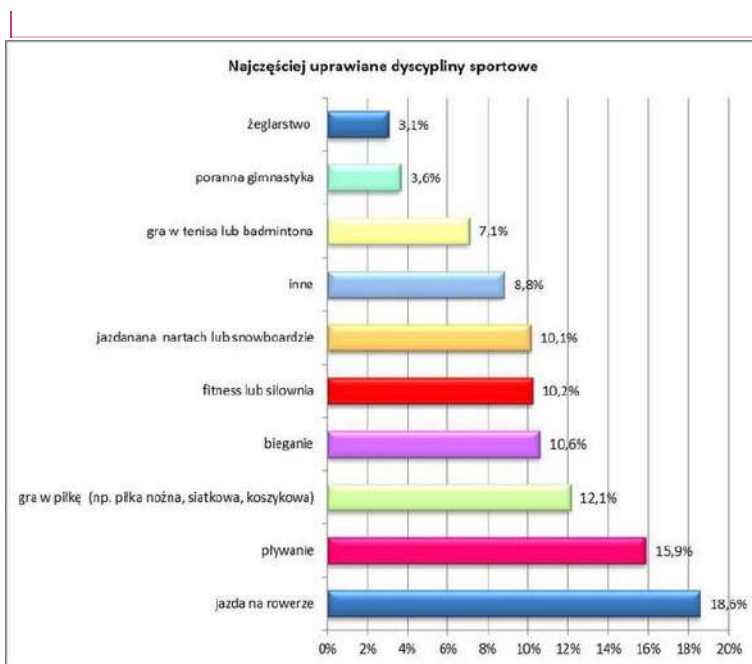
Na podstawie wywiadu i informacji zawartych w poniższej tabeli proszę napisać charakterystykę Roberta Lewandowskiego.

Imię i nazwisko	Robert Lewandowski
Data i miejsce urodzenia	21 sierpnia 1988; Warszawa, Polska
Pseudonim	<i>Lewy</i>
Pozycja	napastnik
Wzrost	185 cm
Waga	78 kg
Żona	Anna
Córka	Klara
Informacje klubowe	
Obecny klub	Bayern Monachium
Numer	9

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Robert_Lewandowski

MÓWIENIE

1. Proszę powiedzieć, w jaki sposób dba pani / pan o swoją kondycję fizyczną?
2. W czasie weekendu była pani / był pan na zawodach sportowych. Proszę je zrelacjonować koleżance / koledze. Proszę użyć słownictwa z ćwiczeń I – V.
3. Proszę zapoznać się z diagramem i powiedzieć, jakie dziedziny sportu są popularne w Polsce. Proszę porównać formy aktywności ruchowej w Polsce i pani / pana kraju. Czy uprawia pani / pan jakąś z form aktywności podanych w diagramie?

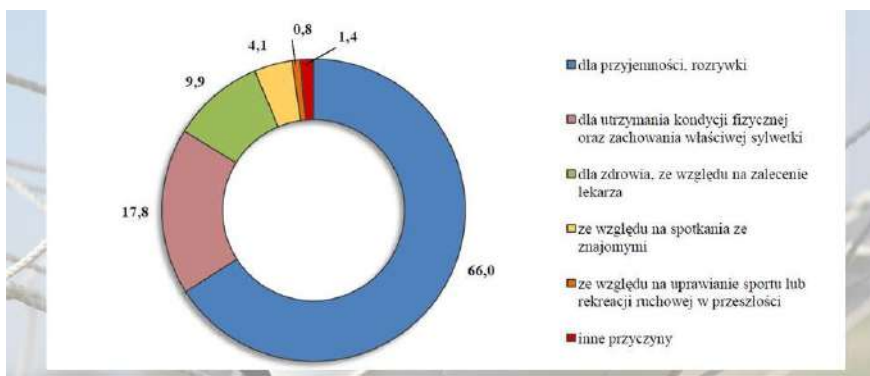

Z komentarzem [B1]: Poprawić w diagramie na „jazda na nartach”

Źródło: [www.google.pl/obrazy dla dyscypliny+sportowe](http://www.google.pl/obrazy+dla+dyscypliny+sportowe)

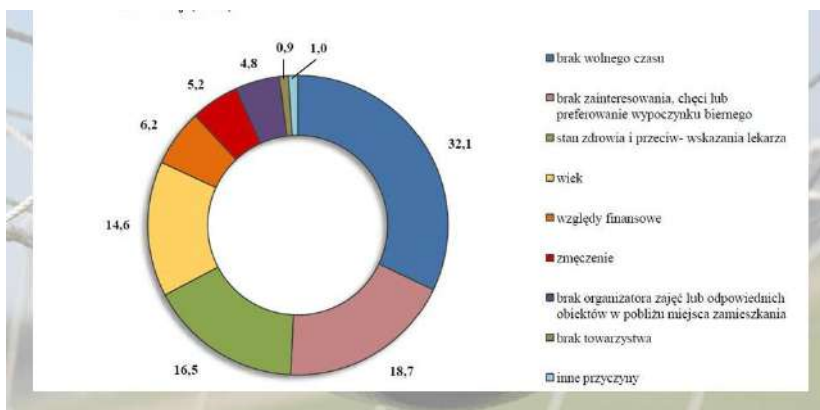
5. Dla wielu Polaków aktywne spędzanie wolnego czasu to przyjemność. Proszę zapoznać się z diagramem i powiedzieć, jakie są najczęstsze motywy aktywności fizycznej.

Przyczyny aktywności ruchowej Polaków (w %)

6. W diagramie podano najczęstsze przyczyny unikania zajęć sportowych przez Polaków. Proszę zapoznać się z diagramem i powiedzieć, dlaczego tak dużo ludzi rezygnuje ze sportu. Jak można to zmienić?

Powody, dla których Polacy unikają zajęć sportowych (w %)

Z komentarzem [B2]: Usunąć łącznik w słowie „przeciw-wskazania”

CZYTANIE II

Proszę przeczytać tekst, a następnie odpowiedzieć na pytania.

Aktywność ruchowa

Aktywność ruchowa to niezbędna ilość ćwiczeń fizycznych potrzebna do rozwoju i zachowania zdrowia każdego człowieka. We współczesnym świecie jest ona coraz bardziej minimalizowana. Wiąże się to z zaangażowaniem w pracę zawodową i zbyt szybkim tempem życia. Brak ruchu powoduje zaburzenia w przemianie materii i ma również ujemny wpływ na psychikę oraz zdolność odciążenia stresów. Naturalna potrzeba aktywności fizycznej, największa w dzieciństwie, z wiekiem maleje, lecz ciągle pozostaje ważnym czynnikiem utrzymania zdrowia, młodości i zapobiegania wszystkim chorobom cywilizacyjnym, takim jak cukrzyca, miażdżyca, choroby serca i układu krążenia. Brak nawyku rekreacyjnego uprawiania sportu wynika przede wszystkim z wychowania. Do innych powodów unikania ruchu należą: przeciążenie pracą zawodową, ograniczenia materialne i organizacyjne, przyzwyczajenie do spędzania wolnego czasu przed telewizorem lub komputerem, a także brak powszechnej mody na aktywność fizyczną.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) i Światowa Organizacja Wyżywienia (FAO) propagują codzienny ruch w postaci marszu, biegu lub aerobiku. Jako minimum ruchu dla osób dorosłych zaleca się ćwiczenia 3 razy w tygodniu, po 30 minut. Dzieci powinny mieć większą możliwość ruchu – przez około trzy godziny dziennie. Niektórzy naukowcy przekonują, że nawet wystarczy zaledwie kilkanaście minut spaceru dziennie, by znacząco poprawić stan zdrowia. Naukowcy z Tajwanu są zdania, że 13-minutowy spacer dziennie może nawet wydłużyć życie o 3 lata.

Ruch i aktywność fizyczna są fundamentem zdrowia i to one w pierwszej kolejności decydują o kondycji organizmu człowieka. Popielamy często błąd, uzależniając aktywność ruchową od obiektów sportowych czy posiadania odpowiedniego sprzętu. To oczywiście są rzeczy bardzo ważne, ale tak naprawdę o podjęciu i kontynuacji ćwiczeń decyduje motywacja. Człowiek, a zwłaszcza dziecko, musi chcieć coś robić. Ta sfera decyzji często też zależy od bezpośredniego otoczenia: szkoły, lekarza, nauczyciela, przyjaciół. Najważniejsze jest jednak to, aby każdy świadomie chciał uczestniczyć w rozwoju własnej kultury fizycznej.

źródło: www.profesor.pl/publikacja,21881,Referaty,Ruch-jego-znaczenie-i-formy-aktywnosci

1. Co wpływa na coraz mniejszą aktywność ruchową współczesnego człowieka?
2. Jakie są negatywne skutki braku ruchu?
3. Dlaczego aktywność fizyczna jest tak ważna dla organizmu?
4. Co zaleca WHO i FAO dla utrzymania dobrego stanu zdrowia?
5. Od jakich czynników zależy rozwój kultury fizycznej?

MÓWIENIE

Na podstawie tekstu i zamieszczonego poniżej diagramu proszę powiedzieć, na czym polega zdrowy styl życia.

KOMUNIKACJA

1. Proszę podzielić się na dwie grupy – zwolenników oraz przeciwników aktywności fizycznej i przygotować listę argumentów za każdą z opcji. Na ich podstawie proszę przeprowadzić dyskusję.
2. Kolega / koleżanka nie lubi zajęć sportowych. Pani / pan uczestniczy w nich regularnie 2 razy w tygodniu. Proszę go / ją namówić do zmiany postępowania.
3. Zaprasza pani / pan koleżankę / kolegę na mecz koszykówki. Ona / on woli iść do kina. Proszę przekonać ją / jego do zmiany planów.

SŁUCHANIE II

Proszę wysłuchać opisów popularnych obecnie form aktywności fizycznej i dopasować numer tekstu do zdjęcia zgodnie z przykładem.

Nurkowanie 0.

Paintball .....

Triathlon .....

Skoki na trampolinie .....

Zumba .....

Zorbing .....

Breakdance .....

Nordic walking .....

Body ballet .....

Taniec na szarfach .....

Runmageddon .....

GRAMATYKA II

Rzeczowniki odczasownikowe oznaczające nazwy czynności

Tworzy się je od czasowników niedokonanych i dokonanych przez dodanie do tematu bezokolicznika sufiksów: *-anie*, *-enie*, *-cie*.

1. Sufiks *-nie* dodaje się do czasowników z przyrostkiem *-a*, *-owa*, *-e*, np.:

- pływać – pływanie; biegać – bieganie;
- trenować – trenowanie; grać – granie;
- krzyczeć – krzyczenie; leżeć – leżenie.

2. Sufiks *-enie* dodaje się do czasowników z przyrostkiem *-i*, *-y*, a także od czasowników, których temat kończy się na spółgłoskę, np.:

- robić – robienie; polubić – polubienie;
- liczyć – liczenie; uczyć – uczenie;
- nieść – niesienie; wieźć – wiezienie;

Tworzeniu niektórych rzeczowników odczasownikowych towarzyszą alternacje, np.:
prosić – proszenie; nosić – noszenie; jeździć – jeżdżenie; wozić – wożenie.

3. Sufiks *-cie* dodaje się najczęściej do czasowników jednosylabowych, których temat kończy się na *-i* / *-y* oraz do czasowników zakończonych na *-ać*, np.:

- pić – picie; bić – bicie
- myć – mycie; żyć – życie;
- zająć – zajęcie; przepłynąć – przepłynięcie (alternacja *ą//ę*).

Uwaga! Od czasowników modalnych **móc**, **musieć**, **woleć**, **umieć**, **chcieć** nie tworzy się rzeczowników odczasownikowych.

4. Rzeczowniki odczasownikowe oznaczające nazwy czynności odmieniają się jak rzeczowniki rodzaju nijakiego, np.:

- Czy masz coś *do jedzenia*?
- Nie zapomnij *o zamknięciu* okien *przed wyjściem* z domu.
- Już godzinę czekamy *na spotkanie organizacyjne*.

5. Jeżeli od czasownika łączącego się z dopełnieniem w bierniku tworzy się rzeczownik oznaczający nazwę czynności, to pozycja biernika przy czasowniku zamienia się na pozycję dopełniacza przy rzeczowniku, np.: pisać list – pisanie listu; oglądać film – oglądanie filmu; myć owoce – mycie owoców.

I. Proszę przekształcić podane struktury zgodnie z przykładem.

Przykład: 0. pisać list – pisanie listu

1. nosić czapkę - .....
2. kupić chleb - .....
3. zamknąć okno - .....
4. nakarmić psa - .....
5. spotkać koleżanki - .....
6. zrobić kawę - .....
7. zaprosić babcię - .....
8. pożyczyć pieniądze - .....
9. umyć podłogę - .....
10. uprać koszulę - .....
11. upiec ciasto - .....
12. zająć miejsca - .....
13. ukończyć studia - .....
14. podjąć pracę - .....
15. zanieść książki - .....

II. Proszę uzupełnić podany niżej tekst wyrazami utworzonymi od czasowników podanych w nawiasach zgodnie z podanym przykładem (rzeczowniki odczasownikowe).

Już jakiś czas temu postanowiliśmy zmienić tryb życia. Stwierdziliśmy, że koniec z surfowaniem⁰ (surfować)⁰ po Internecie całymi godzinami i .....¹ (leżeć)¹ przed telewizorem w weekendy. Koniec też z .....² (jeść)² fast foodów. Pora na zdrowe .....³ (odżywiać się)³ i systematyczne .....⁴ (chodzić)⁴ – chociaż dwa razy w tygodniu – na basen lub do siłowni. W lokalnej prasie jest sporo .....⁵ (ogłosić)⁵ fitness klubów, które zachęcają do .....⁶ (korzystać)⁶ z ich usług. Po .....⁷ (przejrzeć)⁷ ofert wiedzieliśmy, że takich .....⁸ (zająć)⁸ nie potrzebujemy. Żadnych siłowni! Koledze marzy się .....⁹ (wziąć)⁹ udziału w wiosennym maratonie. Do tego trzeba się jednak dobrze i długo przygotowywać. Dlatego zdecydował się na .....¹⁰ (biegać)¹⁰ w akademickim klubie lekkoatletycznym. Ja w dzieciństwie dobrze jeździłem na łyżwach. ....¹¹ (Jeździć)¹¹ po gładkim lodzie zmuszało mnie do maksymalnego wysiłku i .....¹² (koncentrować się)¹² na .....¹³ (utrzymać)¹³ równowagi. Teraz jednak zdecydowałem się na .....¹⁴ (trenować)¹⁴ judo. To doskonałe .....¹⁵ (ćwiczyć)¹⁵ ciała i umysłu.

III. Proszę uzupełnić tekst poprawnymi formami rzeczowników oznaczających nazwy czynności utworzonych od czasowników podanych w nawiasach.

Wiedziałem, że zdanie (zdać)⁰ egzaminu na prawo jazdy nie będzie łatwe. Jednak .....¹ (podjąć)¹ decyzji nie wymagało ode mnie długich .....² (rozmyślać)². Po .....³ (wypełnić)³ formularza osobowego i .....⁴ (przejść)⁴ badań lekarskich przystąpiłem do nauki. ....⁵ (Nauczyć się)⁵ obsługi technicznej samochodu nie było trudne. Gorzej mi poszło z .....⁶ (zapamiętać)⁶ wszystkich przepisów drogowych. Jakoś dałem radę. Bez .....⁷ (zaliczyć)⁷ teorii nie było mowy o .....⁸ (poruszać się)⁸ po mieście. Najgorzej radziłem sobie z .....⁹ (włączać się)⁹ do ruchu przy zmianie pasa jazdy. Z lekcji na lekcję nabierałem jednak pewności siebie. Rodzicom nic nie powiedziałem o kursie. Co prawda .....¹⁰ (ukryć)¹⁰ tego faktu nic nie dało, bo siostra zdradziła im mój sekret. Ucieszyli się i nawet obiecali, że

pomogą mi w .....¹¹ (znaleźć)¹¹ niedrogiemu samochodowi. Teraz już się nie boję egzaminu. Na pewno zdam! Najważniejsze to mieć .....¹² (wesprzeć)¹² rodziny.

CZYTANIE III

Proszę uważnie przeczytać tekst, a następnie odpowiedzieć na pytania.

Doping w sporcie

Współcześnie na temat niedozwolonego dopingu sportowego toczony są burzliwe dyskusje. Niektóre środowiska chcą bezwzględnie z nim walczyć, inne – zalegalizować. Dzięki rozwojowi nauki z jednej strony pojawiają się nowe substancje wspomagające zdolności wysiłkowe, niewykrywalne w antydopingowych badaniach, z drugiej strony są opracowywane coraz to dokładniejsze sposoby ich wykrywania.

Historia dopingu jest dość długa i sięga czasów starożytnych. Już w antycznej Grecji atleci stosowali diety oparte na określonych gatunkach mięsa, by poprawić swoją formę przed rywalizacją. Szczególnie popularne były także specjalne mikstury ziołowe dodające siłę, odwagi i zmniejszające odczuwanie bólu. Z kolei niektóre afrykańskie plemiona przed różnymi sprawdzianami fizycznymi stosowały napoje alkoholowe, nazywane „dop”, zawierające kofeinę, które rzekomo powodowały przyływ mocy. Słowo „doping” zostało użyte jako termin fachowy pierwszy raz w roku 1889, kiedy pojawiło się w jednym z angielskich słowników.

Pierwsze udokumentowane przypadki dopingu w erze nowożytnej sięgają końca XIX w. i związane są z odnowieniem ruchu olimpijskiego. Oczywiście, na pierwszej nowożytnej olimpiadzie nie istniały żadne regulacje dotyczące wspomagania wysiłku, stąd też wielu sportowców stosowało zaskakujące praktyki dopingowe, co z czasem zaczęło budzić zaniepokojenie. O ile wypijanie surowych jaj w trakcie trwania maratonu nie budziło obaw, o tyle podpijanie podczas biegu mocnych trunków było już bardzo kontrowersyjne, a robienie zastrzyków ze strychniny – wręcz zatrważające. Strychnina to składnik .... trutki na szczury. Trucizna ta szybko zyskała sobie popularność i wielu zawodników stosowało ją w ramach wspomagania. Z kolei w XX wieku ulubionym dopalaczem sportowców, zwłaszcza kolarzy, stała się kokaina.

Doping szybko zaczął zbierać swoje żniwo. Już w 1896 roku zmarł znany kolarz – Artur Linton. Powodem jego śmierci była zbyt duża dawka efedryny przyjęta podczas wyścigu Paryż-Bordeaux. W 1967 roku zmarł brytyjski kolarz Tom Simpson, w którego krwi wykryto spore ilości amfetaminy i alkoholu. Zgon nastąpił w czasie wyścigu. Podobnie nagle odszedł biegacz Dick Howard. W tym przypadku przyczyną śmierci była heroina.

Wzrost popularności dopingu oraz świadomość zagrożeń z nim związanych sprawiły, że w 1928 roku wprowadzono pierwsze regulacje prawne, Międzynarodowa Federacja Lekkoatletyki

Amatorskiej (IAAF) oficjalnie zakazała stosowania substancji stymulujących. Podobne oświadczenia zaczęły wydawać kolejne organizacje sportowe. Prawdziwa rewolucja nastąpiła pod koniec lat 60. XX wieku, kiedy zastosowano pierwsze testy antydopingowe. Dzięki ich wprowadzeniu udało się ograniczyć używanie środków takich, jak kokaina czy amfetamina. Niestety, wkrótce pojawiły się nowe środki - hormony i sterydy. Efektem ich stosowania był szybki przyrost masy i siły mięśniowej oraz wzrost motywacji.

Brak odpowiednich przepisów sprawił, że doping hormonalny stał się standardem. Męski hormon płciowy, czyli testosteron, stosowały nawet kobiety. Dość głośno zrobiło się o pływaczach z NRD, które na Mistrzostwach Świata w Belgradzie w 1973 roku zdobyły 10 z 14 medali, a na Igrzyskach Olimpijskich w Montrealu zostawiły daleko w tyle swoje rywalki. Oczywiście odbiło się to szerokim echem na całym świecie, a atmosferę podgrzał jeszcze sam trener niemieckich zawodniczek, który, zapytany o ich podejrzenie męski głos, stwierdził, że „na zawody przyjechały pływać, a nie śpiewać”.

Oczywistym następstwem wykorzystywania tego typu środków było wprowadzenie obowiązkowych testów antydopingowych. Ograniczyło to wprawdzie zakres doping hormonalnego w sporcie, ale absolutnie nie wyeliminowało tego problemu. Przez długi okres możliwe było oszukiwanie badań. Dopiero wprowadzenie nowatorskiej metody wykrywania preparatów hormonalnych na podstawie analizy moczu sprawiło, że test stał się bardziej wiarygodny. Nową metodę pomiarową wprowadzono bez zapowiedzi, rujnując tym samym karierę wielu sportowcom. Pomimo rozwoju technik analitycznych sterydy nadal są obecne w sporcie i to nie tylko wyczynowym, ale także amatorskim.

Stosowanie doping jest uważane za wysoce niemoralne. Może skończyć się nawet odebraniem tytułu i medalu sportowcom, którzy dzięki niemu je zdobyli.

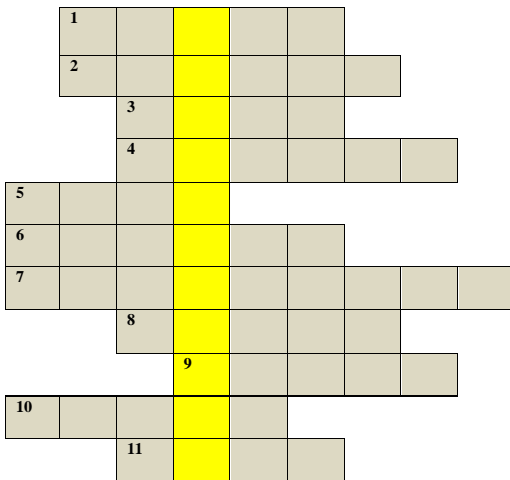
Na podstawie: <http://potreningu.pl/articles/949/historia-dopingu-w-sporcie>

* *Doping – to sztuczne podnoszenie wydolności fizycznej i psychicznej zawodnika metodami wykraczającymi poza normalny trening. Ogólnie za doping uważa się metody medyczne, potencjalnie szkodliwe dla zdrowia, które zostały oficjalnie zabronione. Zwalczaniem doping na świecie zajmuje się Światowa Komisja Antydopingowa (źródło: http://sciaga.pl/tekst/57632-58-doping_w_sporcie)*

1. Jakie obecnie panują opinie na temat doping w sporcie?
2. Kiedy i gdzie zaczęto stosować pierwsze środki poprawiające kondycję?
3. Jakie jest pochodzenie terminu *doping*?
4. Jakie środki dopingujące pojawiały się pod koniec XIX wieku?
5. Jakich substancji zaczęli używać sportowcy w XX wieku?
6. Kiedy i dlaczego wprowadzono pierwsze regulacje prawne dotyczące doping?
7. Dlaczego sportowcy sięgnęli po hormony i sterydy?
8. Jakie były rezultaty stosowania testosteronu przez zawodniczki z NRD?
9. Co ograniczyło zakres doping hormonalnego w sporcie?
10. Jakie mogą być konsekwencje stosowania doping w sporcie?

MÓWIENIE

1. Dlaczego niektórzy sportowcy zwiększają swoje możliwości fizyczne poprzez branie środków dopingujących?
2. Czy naturalne środki dopingujące powinny być w sporcie dozwolone? Proszę uzasadnić swoją wypowiedź.
3. Jakie mogą być konsekwencje zdrowotne stosowania chemicznych środków dopingujących?

KRZYŻÓWKA

- 1) miejsce, gdzie można pływać nawet zimą
- 2) uprawia się je na macie
- 3) gra sportowa lub sportowy sweter
- 4) ten, kto szkoli zawodników
- 5) można na nim grać w tenisa
- 6) część stadionu
- 7) najważniejsze zawody sportowe
- 8) marzą o nim sportowcy
- 9) „śniegowe deski”
- 10) dzieci lubią na nich jeździć zimą
- 11) może być sportowa lub targowa

Hasło: .....

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I. Proszę zastąpić wyróżnione w zdaniach związki frazeologiczne odpowiednim zwrotem wybranym z ramki.

___	szczęście jej dopisało
___	bardzo się spieszyli
Q.	uważa to za świetną rozrywkę
___	ryzykował
___	postępują zgodnie z zasadami
___	poniosła całkowitą klęskę
___	trzeba szanować zdrowie
___	postąpiła bardzo słusznie
___	jest eliminowana na samym początku
___	zaczynał, nie mając nic
___	zostali pokonani

0. Kaśka znowu bez powodu oplotkowała wszystkie koleżanki– ona chyba **robi to dla sportu.**
/ **uważa to za świetną rozrywkę.**

1. Politycy nie zawsze **grają czysto**, dlatego ciągle jesteśmy świadkami nowych afer w świecie władzy.
2. Wracając do domu po załatwieniu wszystkich spraw, wzięłam taksówkę, bo stwierdziłam, że **nie wygrałam nóg na loterii.**
3. Kiedy Maria dowiedziała się, że wyjeżdża na stypendium Erasmusa, poczuła, że **wygrała los na loterii.**
4. W turnieju szkolnym nasza drużyna **przegrała na całej linii**, bo została pokonana we wszystkich meczach.
5. Większość kandydatów do udziału w tym talent show **odpada już w przedbiegach**, czyli podczas wstępnych przesłuchań.
6. Dzisiaj jest milionerem, ale trzeba przyznać, że w tym biznesie **startował od zera.**
7. Organizatorzy mistrzostw **ścigali się z czasem**, aby w terminie zakończyć remont hali sportowej.
8. Kiedy przedstawiliśmy swoje argumenty, przeciwnicy budowy stadionu **zostali położeni na obie łopatki** i musieli skapitulować.
9. Podejmując tę trudną decyzję, **grał w ciemno**, bo nie wiedział, czy przyniesie mu ona korzyści, czy straty.
10. Monika **trafiła w dziesiątkę**, biorąc urlop w lipcu, bo sierpień nad morzem był zimny i deszczowy.

II. Czasowniki podkreślone w tekście proszę zastąpić odpowiednim związkiem frazeologicznym z ramki.

Uwaga! Trzy związki nie mają zastosowania.

grać na nerwach, dojść do wniosku, wyjść cało, dać w skórę, wychodzić z siebie,

nie dawać za wygraną, ~~stawiać okoniem~~, podjąć decyzję, nie wchodzić w grę, wyjść na prostą, drzeć koty, dać się we znaki, dawać nogę, pójść na całość

Kiedy Marek skończył 15 lat zaczął się przeciwstawiać⁰ / stawać okoniem⁰ rodzicom. Często, chociaż nie miał racji, upierał się¹ / .....¹ i klócił się² / .....² z nimi. Był za duży, żeby go bić³ / .....³, więc ojciec próbował mu tłumaczyć, że postępuje źle. Niestety przekonanie syna było niemożliwe⁴ / .....⁴. Nadal dokuczał⁵ / .....⁵ rodzicom i dręczył⁶ / .....⁶ nieustannymi protestami. Starali się panować nad sobą, ale czasem to się nie udawało i wpadali w złość⁷ / .....⁷. Po awanturach Marek zwykle uciekał⁸ / .....⁸ z domu, a zrozpaczeni rodzice musieli go szukać. Zrozumieli⁹ / .....⁹, że nie radzą sobie z problemami wychowawczymi i postanowili¹⁰ / .....¹⁰, że muszą skorzystać z pomocy psychologa.

Lekcja 15

Podróże małe i duże

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

Władysław Podkowiński *Ulica Nowy Świat w dzień letni* (1892)

Władysław Podkowiński (1866 -1895) – malarz i rysownik, jeden z pierwszych polskich impresjonistów i symbolistów końca XIX wieku.

MÓWIENIE

1. Jak ludzie poruszali się kiedyś, a jak poruszają się obecnie?
2. Jak pani / pan wyobraża sobie podróżowanie w przyszłości?
3. Jak wygląda dzisiaj życie ludzi w dużych miastach?

CZYTANIE I

Proszę przeczytać tekst, a następnie odnaleźć w nim odpowiednie wyrazy i wpisać je do tabeli zgodnie z podanymi kategoriami.

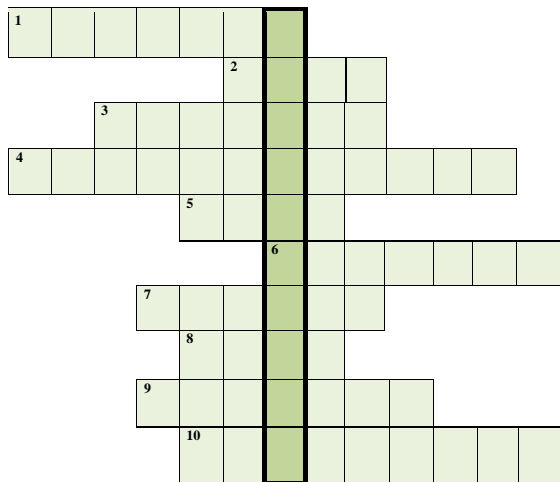
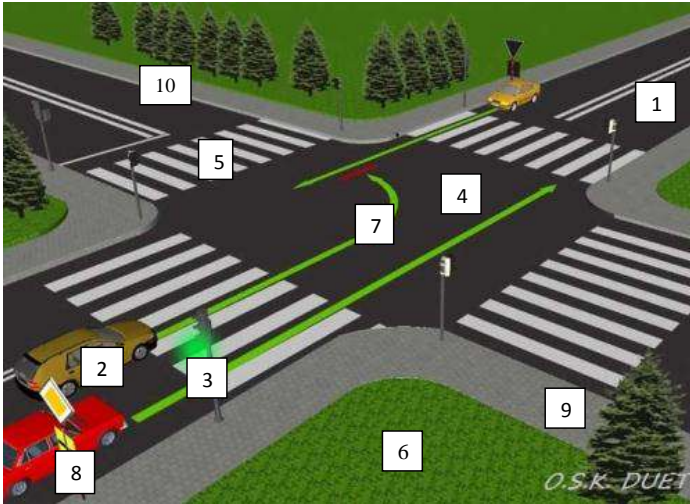
Pechowy ranek

W poniedziałek Jurek jak zwykle zasnął. A obiecywał sobie przecież, że wstanie wcześniej, bo o 8.15 ma kolokwium z literatury. Zdenerwowany wpadł do łazienki, ubrał się i po chwili, wkładając w biegu kurtkę i czapkę, wybiegł na ulicę. Do przystanku miał około 100 metrów. Gdy pokonywał ostatni zakręt, zobaczył, że jego autobus właśnie odjeżdża. Wtedy, spoglądając na pobliski postój, pomyślał o taksówce, ale szybko porzucił ten pomysł, przypominając sobie o zawartości studenckiego portfela. Pozostała mu jazda z przesiadkami komunikacją miejską. W tym momencie podjechał trolejbus, więc bez zastanowienia wsiadł do niego. Musiał jednak wysiąść już na następnym przystanku przed skrzyżowaniem, żeby się przesiąść. W końcu dopisało mu szczęście – pojawił się autobus, którym mógł dotrzeć w okolice uczelni. Czasu było coraz mniej, a do tego na ostatniej prostej jego pojazd utknął w korku. Gdy wysiadł z niego po kilkunastu minutach, była 8.05, a do celu niezły kawałek drogi, którą musiał pokonać pieszo. Pobiegł na skróty przez park, z trudem omijając pędzących rowerzystów i wkrótce znalazł się naprzeciwko uczelni. Do pokonania zostały pasy, więc przyśpieszył na widok mrugającego zielonego światła. Oczywiście nie zauważył, że wbiega na jezdnię już na czerwonym i omal nie wpadł pod koła nadjeżdżającego samochodu. Przytomny kierowca w ostatniej chwili gwałtownie skręcił i ku przerażeniu pieszych idących chodnikiem, wjechał na krawężnik. Jurek wykonał tylko przeproszający gest w kierunku kierowcy i ruszył pędem w stronę uczelni.

Pojazdy	Ulica	Ludzie	Sposoby poruszania się
<i>autobus</i>	<i>przystanek</i>	<i>rowerzysta</i>	<i>pieszo</i>

KRZYŻÓWKA

Proszę wpisać do krzyżówki nazwy zaznaczonych elementów i podać hasło.

HASŁO: .....

GRAMATYKA I

Czasowniki ruchu

I. Proszę przeczytać tekst i znaleźć w podkreślonych czasownikach błędne prefiksy. Proszę je zamienić na właściwe. Uwaga! Niektóre prefiksy mogą się powtarzać.

W najbliższy weekend przyjeżdża do Pawła Olga - koleżanka z Kijowa. Paweł chce jej pokazać stary Lublin. Przygotowuje plan zwiedzania.

Wycieczkę zaczniemy od centrum Lublina, czyli od Placu Litewskiego. Obejdziemy / Przejdziemy.⁰ nim wzdłuż ulicy Krakowskie Przedmieście i obejrzymy najważniejsze pomniki miasta. Dalej ruszymy deptakiem, miniemy Nowy Ratusz i przyjdziemy / .....¹ do Bramy Krakowskiej. Zajdziemy / .....² przez nią i po chwili znajdziemy się przed budynkiem Trybunału Koronnego. Przejdziemy / .....³ do niego, żeby obejrzyć reprezentacyjne sale. Potem wyjdziemy / .....⁴ Trybunał z prawej strony i ulicą Złotą odejdziemy / .....⁵ do kościoła Dominikanów. Wejdziemy / .....⁶ z kościoła i przez Plac po Farze dojdziemy / .....⁷ w kierunku Bramy Grodzkiej. Wejdziemy / .....⁸ po schodach na dół i znajdziemy się na Placu Zamkowym, z którego zejdziemy / .....⁹ na wzgórze zamkowe. Zwiedzanie Kaplicy Zamkowej i Muzeum na Zamku zakończy naszą wycieczkę. W drodze powrotnej przyjdziemy / .....¹⁰ jeszcze do Czarnej Łapy, żeby wypić kawę i zjeść pyszny sernik.

IV. Proszę wybrać właściwy prefiks i połączyć go z czasownikiem zgodnie z podanym przykładem.

Podczas tegorocznego Święta Roweru (**po-, wy-, od-)**jedziemy⁰ trasą Lublin – Kozłówka. Uczestnicy (w-, przy-, z-)¹jadą na godzinę 9.00 na osiedle Choiny. Stamtąd (wy-, w-, do-)²jedziemy o godzinie 9.30 do Jakubowic Konińskich. W Jakubowicach proponujemy chwilę odpocząć i (do-, z-, za-)³jechać na pyszną kawę do Dworu Anna, a potem ruszyć dalej w kierunku Nowego Stawu. Tutaj trasa będzie wiodła piękną aleją lipową. Kiedy (prze-, ob-, po-)⁴jedziemy nią około kilometra, (przy-, w-, od-)⁵jedziemy do Lasów Kozłowieckich i wygodną, szeroką drogą leśną (do-, prze-, wy-)⁶jedziemy do Starego Tartaku. Stamtąd (od-, po-, z-)⁷jedziemy w stronę Kozłówki, gdzie czekają na nas liczne atrakcje. Z Kozłówki około godziny 15.00 wracamy do Lublina. W drodze powrotnej (wy-, od-, z-)⁸jedziemy z drogi w kierunku Nasutowa i (za-, ob-, prze-)⁹jedziemy pobliskie stawy położone w malowniczej okolicy. W sumie (po-, prze-, z-)¹⁰jedziemy około 60 kilometrów. Spodziewamy się, że w tym roku na trasę Święta Roweru (wy-, w-, przy-)¹¹jedzie kilka tysięcy uczestników.

PISANIE

Wzorując się na powyższych tekstach, proszę opisać trasę wycieczki pieszej lub rowerowej po swoim mieście bądź jego okolicy.

SŁOWNICTWO I

Środki transportu

I. Proszę odgadnąć, o jakie środki transportu chodzi i podać ich nazwy.

0. Można nim odbyć podróż morską z Polski do Szwecji.

Prom

1. Jego polska nazwa to śmigłowiec.

.....

2. Największym z nich jest TIR.

.....

3. Środek lokomocji dla młodzieży od lat szesnastu.

.....

4. Dzięki niemu pokonujemy wielkie odległości w krótkim czasie.

.....

5. Ich epoka już minęła, ale nadal zachwycają swoim pięknem.

.....

6. Użytkownicy tych pojazdów wyróżniają się specjalnym strojem.

.....

7. Kojarzy się z wypoczynkiem ludzi zamożnych.

.....

8. Pozwala zrealizować odwieczne marzenie człowieka o lataniu.

.....

9. Może kiedyś stanie się powszechnym środkiem lokomocji?

.....

10. Ma swoich zwolenników nie tylko wśród dzieci.

.....

11. Służy między innymi do wiosłowania latem po jeziorze.

.....

12. Niektórzy jeżdżą nim ze względu na piękne widoki podziwiane podczas podróży.

.....

13. Pojazd komunikacji miejskiej poruszający się po szynach.

.....

14. Można nim przepłynąć przez ocean.

.....

15. Pływa lub unosi się nad wodą.

.....

16. Pozwala odbywać wspaniałe powietrzne wycieczki.

.....

17. Prymitywny środek transportu wodnego.

.....

II. Proszę pogrupować nazwy środków transportu według kategorii podanych w tabeli.

Transport lądowy	Transport wodny	Transport powietrzny

MÓWIENIE

1. Jakim środkiem transportu lubi pani / pan podróżować i dlaczego?
2. Który ze środków transportu uważa pani / pan za najbezpieczniejszy?
3. Proszę porównać swoją opinię z poniższym diagramem, a następnie go omówić.

SŁUCHANIE I

Proszę wysłuchać wypowiedzi i zaznaczyć właściwą odpowiedź *a*, *b* lub *c* zgodnie z przykładem.

Przykład:

0. Ten komunikat można usłyszeć

- a) na dworcu kolejowym.
- b) na dworcu autobusowym.

c) na lotnisku.

1. Ten komunikat można usłyszeć

- a) na dworcu kolejowym.
- b) na dworcu autobusowym.
- c) na lotnisku.

2. Ten komunikat można usłyszeć

- a) na dworcu kolejowym.
- b) na dworcu autobusowym.
- c) na lotnisku.

3. Ten komunikat można usłyszeć

- a) na dworcu kolejowym.
- b) na dworcu autobusowym.
- c) na lotnisku.

4. Ten komunikat można usłyszeć

- a) w samolocie.
- b) w pociągu.
- c) na statku.

5. Ten komunikat można usłyszeć

- a) na dworcu kolejowym.
- b) na dworcu autobusowym.
- c) na lotnisku.

6. Ten komunikat można usłyszeć

- a) w samolocie.
- b) w pociągu.
- c) na statku.

7. Tę wypowiedź można usłyszeć

- a) w samolocie.
- b) w pociągu.
- c) na statku.

8. Ten komunikat można usłyszeć
- na statku wycieczkowym.
  - w komunikacji miejskiej.
  - na pokładzie samolotu.
9. Ten komunikat można usłyszeć
- na statku wycieczkowym.
  - w komunikacji miejskiej.
  - na pokładzie samolotu.
10. Ten komunikat można usłyszeć
- na dworcu kolejowym.
  - na dworcu autobusowym.
  - na lotnisku.
11. Ten komunikat można usłyszeć
- na dworcu kolejowym.
  - na dworcu autobusowym.
  - na lotnisku.
12. Tę informację można uzyskać
- w kasie kolejowej.
  - na lotnisku.
  - w kasie na dworcu autobusowym.
13. Tę wypowiedź można usłyszeć
- na statku wycieczkowym.
  - w komunikacji miejskiej.
  - na pokładzie samolotu.
14. Ta wypowiedź skierowana jest
- do pilota.
  - do kapitana.
  - do kierowcy.
15. Tę wypowiedź można usłyszeć
- w pociągu.
  - w taksówce.
  - w metrze.

CZYTANIE II

Proszę przeczytać teksty i wybrać właściwą odpowiedź a, b lub c zgodnie z podanym przykładem.

Środki transportu w przyszłości

0. Zdaniem wielu ekspertów najciekawszym pojazdem przyszłości jest Hover Car – latający samochód. Auto miałyby korzystać z elektromagnetycznych dróg i zapewniać wysoki komfort podróżowania oraz zwinność. Pojazd jest małą, dwuosobową kulką z ekologicznym, elektrycznym silnikiem. Pozostaje tylko pytanie, ile kosztowałoby wybudowanie nowej sieci dróg ...

0. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że Hover Car potrzebuje

- a) nowej sieci dróg lądowych.
- b) nowej sieci dróg powietrznych.
- c) nowej sieci dróg morskich.

1. Nad latającym samochodem trwają prace w Unii Europejskiej. MyCopter to auto z napędem podobnym do helikoptera, które ma umożliwić ludziom szybkie poruszanie się po coraz bardziej zakorkowanych i zabudowanych aglomeracjach. By zapewnić maksymalne bezpieczeństwo użytkownikom, MyCopter przejmie większość obowiązków kierowcy – pojazd będzie dokonywał wyboru najlepszej, bezkolizyjnej trasy, jednak siedząc za kółkiem będziemy mogli – w razie czego – reagować.

1. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że MyCopter będzie

- a) poruszał się bez udziału kierowcy.
- b) ustalał bezwypadkowy przejazd przez miasto.
- c) likwidował korki na jezdniach.

2. Samochody, które nie potrzebują do szczęścia kierowcy nie są już wymysłem naukowców. Google Car to jeden wielki, czterokołowy komputer. Wszystko, co dzieje się wokół auta obserwują kamery, laserowy radar i czujniki odległości z przodu i z tyłu pojazdu. Google swoimi auto-autami przejechał kilkaset tysięcy kilometrów. Podczas testów zdarzył się jeden wypadek – akurat wtedy, gdy samochód prowadził pracownik firmy. Według Google automatyczne pojazdy są dużo bezpieczniejsze od tych, które prowadzimy sami.

2. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że Google Car

- a) uległ wypadkowi, gdy prowadził go kierowca.
- b) ulega wypadkom, gdy kieruje nim człowiek.
- c) jest pojazdem całkowicie bezkolizyjnym.

3. Miliarder Elon Musk pokazał światu projekt nowego środka lokomocji. Porusza się z prędkością 1200 km/h, a zasilany jest wyłącznie przez baterie słoneczne. To nie pociąg. To nie samolot, ani statek. To nowy rodzaj pojazdu – skrzyżowanie poduszki z pociągiem i trochę z rakieta. Hyperloop to długa rura, w której z ogromną prędkością pędzą małe 28-osobowe kapsuły. Energię niezbędną do poruszania się wagoników dostarczają w całości panele słoneczne rozmieszczone wzdłuż rury.

3. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że Hyperloop będzie posiadał

- a) napęd spalinowy,
- b) napęd raketowy,
- c) napęd elektryczny.

4. Koncepcja nowej ery lotnictwa według Airbusa zakłada, że w 2050 roku będziemy podróżować samolotem w całości skonstruowanym z materiałów podlegających recyklingowi i napędzanym ekopaliwem. Konstrukcja kadłuba samolotu przyszłości oparta jest na mechanizmie szkieletu ptaków – jest wytrzymała i elastyczna. Futurystyczny Airbus ma zabierać na pokład ponad 300 osób.

4. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że samoloty przyszłości

- a) będą budowane z materiałów powtórnie wykorzystanych.
- b) będą budowane z tworzyw sztucznych nowej generacji.
- c) będą budowane ze szkieletów ptaków.

5. Już niebawem statki będą przypominać małe miasteczka: centrala, a wokół niej luksusowe hotele i ośrodki rekreacji. W takim wypadku całe wakacje będzie można spędzić na wodzie, bez potrzeby zatrzymywania się w porcie. Czy tak się stanie? Jest to całkiem możliwe z prostej przyczyny: pływające kurorty mogą być preferowane ze względu na przyrost populacji, a w związku z tym coraz bardziej odczuwalny brak miejsca na suchym lądzie.

5. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że statki przyszłości mogą spowodować

- a) rezygnację z zamieszkiwania w małych miasteczkach.
- b) rezygnację z wakacji w miejscowościach wypoczynkowych.
- c) rezygnację z wakacji w miejscowościach uzdrowiskowych.

Źródła: <http://natemat.pl/13707,latajace-samochody-zobacz-czym-bedziemy-jezdzic-w-przyszlosci>
<http://forsal.pl/artykuly/524942,samoloty-pasazerskie-przyszlosci-tak-bedziemy-latac-za-40-lat>
<http://www.national-geographic.pl/aktualnosci/jak-beda-wygladac-statki-w-przyszlosci>

ŚLUCHANIE II

Proszę słuchać piosenki i uzupełniać brakujące fragmenty tekstu.

Piąty bieg

Słowa: Andrzej Mogielnicki

Muzyka: Romuald Lipko

Wykonanie: Budka Suflera

Czy to tak .....¹ .....² aż serce skacze

Czy tylko struna tak .....³ .....⁴

Ile prawdy jest w piosence, gdy się śpiewać chce

.....⁵ mniej .....⁵ .....⁶ więcej, nie.

Ref: Nie czując .....⁷ .....⁸ i lat

Nie licząc zysków, ani strat

.....⁹ .....¹⁰ wokół świat
 A jeśli drugi widać brzeg
 Muzyka to .....¹¹ .....¹²
 Ona jest jak w .....¹³ .....¹⁴ piąty bieg

Pogasną światła nim się czegoś dowiesz
 W .....¹⁵ .....¹⁶ życia nigdy nie opowiesz
 Z tej, czy z .....¹⁷ strony sceny rezygnacji gest
 .....¹⁸ .....¹⁹ wiemy czym ta podróż jest
 Ref: Nie czując ...

Ile prawdy jest w piosence, gdy się śpiewać chce
 .....²⁰ mnie .....²¹ .....²² więcej, nie.
 Ref: Nie czując ...

CZYTANIE III

Proszę przeczytać tekst i wybrać spośród trzech wyrazów podanych w nawiasie ten, który najlepiej pasuje do kontekstu.

Podróż dookoła świata

Jeśli na siedzeniu (*obok*, koło, blisko)⁰ nie przeszkadzają ci kury i kaczkę, od czasu do czasu zaakceptujesz towarzystwo robactwa w pokoju i nie będziesz się bał lokalnej kuchni, to nie musisz mieć milionów na koncie. Ja (obecnie, właśnie, oczywiście)¹ wróciłam po półtorarocznej wędrówce po 30 krajach i nie zbankrutowałam.

Zapomnijcie o podróżach w stylu opisanym w powieściach Juliusza Verne'a i tych z filmów o Indianie Jonesie. Dziś w czasach niedrogich (wylotów, lotów, nalołów)², Internetu, który dociera do każdego zakątka świata i kart płatniczych, podróż dookoła globu nie jest już wyprawą tylko dla (nabranych, ubranych, wybranych)³. Nie zmieniło się jedno – wciąż potrzeba na nią pieniędzy.

Moje spostrzeżenia na temat podróży oparte są na doświadczeniach, m.in. z Indii, Kambodży, Laosu, Wietnamu, ale też Peru, Argentyny, Kolumbii, Ekwadoru i Stanów Zjednoczonych. Jednak niezależnie dokąd się udajemy, (całość, ogół, wszystko)⁴ zaczyna się od zakupu biletu.

Samoloty to najszybszy środek transportu, ale jednocześnie najdroższy. Jeśli jednak mamy do dyspozycji więcej czasu, możemy pokusić się o (podróżowanie, jeżdżenie, pływanie)⁵ łodziami, autobusami i pociągami. Na naszej drodze spotkaliśmy Austriaków, którzy postanowili, że w czasie swojej podróży dookoła świata (ani chwili, ani razu, ani trochę)⁶ nie wsiądą na pokład samolotu! I tak, do Azji Południowo-Wschodniej dostali się (szosą, drogą, jezdnia)⁷ lądową, przemierzając cały Kazachstan i Chiny, a już w Indochinach kilka tygodni czekali na „stopa”, który okazał się być kontenerowcem, płynącym do Panamy.

My też przez całą podróż staraliśmy się unikać samolotów, które (silnie, mocno, ciężko)⁸ obciążały nasz budżet. W Indiach sporo jeździliśmy pociągami.

W Peru zdecydowaliśmy się na podróż lokalną łodzią – 3 dni i 3 noce spędzone w hamakach, wraz z (wyżywieniem, żywnością, kuchnią)⁹ kosztowały nas około 100 złotych za osobę. Statek oprócz pasażerów wiozł także żywe kury, jaja i roczny zapas ziemniaków, ale przygoda była wspaniała. Z kurczakami na pokładach autobusów podróżowaliśmy za (pieniądze, monety, grosze)¹⁰ także w Tajlandii, Kambodży oraz w Laosie i to właśnie tam zawieraliśmy najciekawsze znajomości z mieszkańcami.

Jednym z najosobliwszych lokalnych środków transportu były przerobione wojskowe jeepy, które Filipińczycy dostali w spadku po amerykańskiej armii. Przedłużone i (wyposażone, urządzone, umeblowane)¹¹ w drewniane ławki auta do dziś są najpopularniejszym środkiem transportu na wyspach. Jeździliśmy nimi (obliczoną, wyliczoną, niezliczoną)¹² ilość razy, często także na ich dachach.

Amerykę Południową (objechaliśmy, przejechaliśmy, zjechaliśmy)¹³ wzdłuż praktycznie tylko autobusami. Zdarzały nam się ekstremalne przejazdy – nocna podróż słynną boliwijską drogą śmierci, czyli serpentyną (jadącą, wiodącą, kierującą)¹⁴ do Kordyliery Białej – drugiego, najwyższego łańcucha górskiego na świecie, czy czterdziestogodzinna podróż z Limy do Puno położonego nad jeziorem Titicaca. Przykłady niedrogich przejazdów, które zagwarantowały nam niezapomniane (przygody, zdarzenia, wydarzenia)¹⁵, mogłabym podawać w nieskończoność.

Na podstawie: www.newsweek.pl/.../podroz-dookola-swiata-cena-trasa-czas-trwania-,artykuly,41593...

KOMUNIKACJA

Posługując się poniższą mapą, proszę wytyczyć swoją trasę podróży dookoła świata (praca w parach). Proszę uwzględnić środki transportu, którymi będą państwo się poruszać oraz ciekawe miejsca, które zechcą państwo odwiedzić. Proszę zaprezentować swoją trasę na forum grupy. Na koniec proszę przeprowadzić głosowanie i wybrać najciekawszą propozycję podróży dookoła świata.

GRAMATYKA II

1. Liczebniki główne

Liczebniki główne odpowiadają na pytanie *ile?* lub *ilu?*

Liczebnik **jeden** występuje w trzech rodzajach i odmienia się przez przypadki według deklinacji przymiotnikowej:

	rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
1	<i>jeden</i>	<i>jedna</i>	<i>jedno</i>

Uwaga! Formy liczby mnogiej *jedni*, *jedne* pełnią funkcje przymiotników o znaczeniu *pewni*, *pewne*, np.: *jedni panowie*, *jedne panie*.

Pozostałe liczebniki występują w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym.

Liczebnik **dwa** posiada także formę rodzaju żeńskiego:

	rodzaj męskoosobowy	rodzaj żeński	rodzaj niemęskoosobowy
2	<i>dwaj</i> , <i>dwóch</i>	<i>dwie</i>	<i>dwa</i>

Liczebniki 2 - 19:

	rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
3	<i>trzej</i> , <i>trzech</i>	<i>trzy</i>
4	<i>czterej</i> , <i>czterech</i>	<i>cztery</i>
5	<i>pięciu</i>	<i>pięć</i>
6	<i>sześciu</i>	<i>sześć</i>
7	<i>siedmiu</i>	<i>siedem</i>
8	<i>ośmiu</i>	<i>osiem</i>
9	<i>dziewięciu</i>	<i>dziewięć</i>
10	<i>dziesięciu</i>	<i>dziesięć</i>
11	<i>jedenastu</i>	<i>jedenaście</i>
12	<i>dwunastu</i>	<i>dwanaście</i>
13	<i>trzynastu</i>	<i>trzynaście</i>
14	<i>czternastu</i>	<i>czternaście</i>
15	<i>piętnastu</i>	<i>piętnaście</i>
16	<i>szesnastu</i>	<i>szesnaście</i>
17	<i>siedemnastu</i>	<i>siedemnaście</i>
18	<i>osiemnastu</i>	<i>osiemnaście</i>
19	<i>dziewiętnastu</i>	<i>dziewiętnaście</i>

Liczebniki 20 – 90:

	rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
20	<i>dwudziestu</i>	<i>dwadzieścia</i>
30	<i>trzydziestu</i>	<i>trzydzieści</i>
40	<i>czterdziestu</i>	<i>czterdzieści</i>
50	<i>pięćdziesięciu</i>	<i>pięćdziesiąt</i>
60	<i>sześćdziesięciu</i>	<i>sześćdziesiąt</i>

70	<i>siedemdziesięciu</i>	<i>siedemdziesiąt</i>
80	<i>osiemdziesięciu</i>	<i>osiemdziesiąt</i>
90	<i>dziewięćdziesięciu</i>	<i>dziewięćdziesiąt</i>

Liczebniki 100 – 900:

	rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
100	<i>stu</i>	<i>sto</i>
200	<i>dwustu</i>	<i>dwieście</i>
300	<i>trzystu</i>	<i>trzysta</i>
400	<i>czterystu</i>	<i>czterysta</i>
500	<i>pięciuset</i>	<i>pięćset</i>
600	<i>sześciuset</i>	<i>sześćset</i>
700	<i>siedmiuset</i>	<i>siedemset</i>
800	<i>ośmiuset</i>	<i>osiemset</i>
900	<i>dziewięciuset</i>	<i>dziewięćset</i>

Liczebniki *tysiąc*, *milion*, *miliard* w lp. odmieniają się jak rzeczowniki rodzaju męskiego, w lm. - jak rzeczowniki rodzaju niemęskoosobowego.

2. Użycie liczebnika z rzeczownikiem w mianowniku liczby mnogiej (funkcja podmiotu)

Rodzaj niemęskoosobowy

Jeżeli mamy liczebnik	rzeczownik stoi	czasownik stoi
2, 3, 4 ; 22, 23, 24; 32, 33, 34; (...) 72, 73, 74; (...) 122, 123, 124 itd. <i>Dwa</i> <i>Trzydzieści cztery</i>	w Mianowniku lm. np.: <i>samochody</i> <i>samochody</i>	w 3. osobie lm. czasu teraźniejszego, przeszłego lub przyszłego, np.: <i>jadą / jechały / będą jechały.</i> <i>jadą / jechały / będą jechały.</i>
od 5 do 21, od 25 do 31 (...) od 65 do 71 (...) od 95 do 101, od 105 do 121 ... <i>Pięć</i> <i>Sto dwadzieścia jeden</i>	w Dopelniaczu lm, np.: <i>samochodów</i> <i>samochodów</i>	w . osobie lp. czasu teraźniejszego, przeszłego, przyszłego, np.: <i>jedzie / jechało / będzie jechało.</i> <i>jedzie / jechało / będzie jechało.</i>

Uwaga! Liczebnik *jeden* znajdujący się na końcu liczby, niezależnie od rodzaju rzeczownika, zawsze stawiamy w rodzaju męskim, np.:
dwadzieścia jeden okien, trzydzieści jeden kobiet, czterdzieści jeden stron

I. Proszę wykonać ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

0. 4 – książka: cztery książki

0. 25 – książka: dwadzieścia pięć książek

1. 4 – pies: .....
2. 11 – krzesło: .....
3. 22 – mapa: .....
4. 91 – słowo: .....
5. 244 – złoty: .....

II. Proszę wykonać ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

0. Książka leży na stole.

a) Cztery książki leżą na stole. (4)

b) Dwadzieścia pięć książek leży na stole. (25)

1. Przy ulicy Długiej stoją auta.
  - a) ..... (21)
  - b) ..... (32)
2. W książce są kolorowe ilustracje.
  - a) ..... (101)
  - b) ..... (302)
3. Przed domem będą kwitły tulipany.
  - a) ..... (30)
  - b) ..... (42)
4. Nagrody otrzymały najpiękniejsze Polki.
  - a) ..... (21)
  - b) ..... (12)
5. Aulę oświetlają lampy jarzeniowe.
  - a) ..... (54)
  - b) ..... (69)
6. W Lublinie są szkoły.
  - a) ..... (171)
  - b) ..... (182)
7. W tej bibliotece znajdują się stare książki.
  - a) .....
..... (1544)

b) .....
 .....(3716)

3. Użycie liczebnika z rzeczownikiem w Mianowniku liczby mnogiej (funkcja podmiotu)

Rodzaj męskoosobowy

Liczebniki 2, 3, 4 w mianowniku lm. występują w dwóch formach: *dwaj – dwóch, trzej – trzech, czterej – czterech*.

Jeżeli mamy liczebnik	rzeczownik stoi	czasownik stoi
dwaj, trzej lub czterej <i>Dwaj</i>	w mianowniku l.m. np.: <i>robotnicy</i>	w 3. osobie l.m. czasu teraźniejszego, przeszłego lub przyszłego, np.: <i>pracują / pracowali / będą pracowali</i>
dwóch, trzech lub czterech <i>Dwóch</i>	w dopełniaczu l.m. np.: <i>robotników</i>	W 3. osobie l.p. czasu teraźniejszego, przeszłego, przyszłego np.: <i>pracuje / pracowało / będzie pracowało.</i>

Liczebniki większe niż 4 łączą się zawsze z rzeczownikiem w dopełniaczu l.m., a w zdaniach, w których liczebnik z rzeczownikiem pełni funkcję podmiotu, czasownik (orzeczenie) stoi w 3. osobie l.p. (w czasie przeszłym oraz przyszłym złożonym – w 3. osobie l.p. rodzaju nijakiego), np.:

*Pięciu robotników pracuje / pracowało / będzie pracowało.
 Trzydziestu dwóch studentów zdaje / zdawało / będzie zdawało egzamin.
 Stu czterech sportowców pojedzie / pojechało na olimpiadę.*

III. Proszę przekształcić zdania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

0. Aktor występuje w teatrze.

a) Sześciu aktorów występuje w teatrze. (6)

b) Dziesięciu aktorów występuje w teatrze. (10)

1. Studenci byli aktywni na zajęciach.

a) ..... (3)

b) ..... (3)

2. W poczekalni siedział pacjent.

a) ..... (12)

b) ..... (15)

3. W zawodach wezmą udział sportowcy.

a) ..... (22)

b) ..... (38)

4. Robotnicy będą strajkowali w fabryce samochodów.

a) .....(550)

b) .....(843)

5. W defiladzie maszerowali polscy żołnierze.

a) ..... (2221)

b) ..... (1676)

4. Wyrazy określające ilość

Wyrazy określające ilość mogą być:

- odmienne, np.: *wielu / wiele, ilu / ile, paru / parę, kilku / kilka, kilkunastu / kilkanaście, kilkuset / kilkaset,*
- nieodmienne, np.: *dużo, mało, trochę, sporo, mnóstwo.*

Wyrazy te zawsze łączą się z rzeczownikiem w dopełniaczu, np.:

Na parkingu stało kilkanaście samochodów.

W sali siedzi kilkunastu studentów.

Tu jest dużo ludzi.

Przeczytał mnóstwo książek.

Zaprosił paru kolegów i parę koleżanek.

IV. Wyrazy podane w nawiasach proszę połączyć z podkreślonym wyrażeniem, zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

0. Na talerzu leżą jablka. (dużo)

Na talerzu leży dużo jabłek.

0. Znam te kobiety. (wielu / wiele)

Znam wiele tych kobiet.

1. Na urodziny przyszli moi przyjaciele. (kilka / kilku)

.....

2. W tekście były trudne słowa. (sporo)

.....

3. Ostatnio lubelskie ulice zmieniły swoje nazwy. (kilkadziesiąt / kilkudziesięciu)

.....

4. Na tym plakacie są lwy i słonie. (parę / paru)

.....

5. Swoje obrazy prezentują sławni malarze. (kilkaset / kilkuset)

.....

V. Z podanych elementów proszę ułożyć zdania w czasie przeszłym.

Przykład: 2, zeszyty, leżeć, na, półka. Dwa zeszyty leżały na półce.

1. 31, znana, aktorka, występować, w, ten, teatr.

.....

2. 22, nasz, nauczyciel, pojechać, do, Paryż, na, konferencja.

.....

3. 15, mały, tygrys, wychowywać się, w, warszawskie, zoo.

.....

4. 4, polski, policjant, schwytać, groźny, przestępca.

.....

5. 21, kryształowa, szklanka, stać, w, tamta, szafka.

.....

6. 54, nowe, auto, znajdować się, w, podziemny, garaż.

.....

7. 8, najlepszy, kolega, przyjść, na, moje, urodziny.

.....

8. 23, bezdomny, pies, biegać, po, nasza, ulica.

.....

9. 13, modny, garnitur, wisieć, w, ta, szafa.

.....

10. 144, osoba, przysłać, swoje, prace, na, konkurs

.....

VI. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

Przykład: Lublin od Warszawy dziela⁰ (dzielić)⁰ sto osiemdziesiąt dwa⁰ (182)⁰ kilometry⁰ (kilometr)⁰.

Na tej trasie .....¹ (kursować)¹ tylko dwa środki transportu publicznego – busy i pociągi. W ciągu dnia .....² (być)² kilka .....³ .....⁴ (połączenia kolejowe)³⁻⁴ z Lublina do Warszawy, ale za to .....⁵ (jeździć)⁵ do stolicy aż kilkadziesiąt .....⁶ (bus)⁶. Czas przejazdu busem wynosi średnio .....⁷ (2)⁷ i pół godziny i jest o .....⁸ .....⁹ (50, minuta)⁸⁻⁹ krótszy od podróży koleją. W busie .....¹⁰ (mieścić się)¹⁰ .....¹¹ (kilkanaście)¹¹ .....¹² (podróżny)¹², ale w niektórych pojazdach .....¹³ (bywać)¹³ dwadzieścia dwa .....¹⁴ .....¹⁵ (miejsce siedzące)¹⁴⁻¹⁵.

POLSKA I POLACY

Proszę zapoznać się z sylwetkami polskich podróżników, a następnie wykonać zamieszczone pod nimi ćwiczenie.

Polscy podróżnicy

Martyna Wojciechowska (ur. 1974)

Motoryzacja, nurkowanie, sporty ekstremalne i dyplom z zarządzania – Martyna Wojciechowska jest całkowitym przeciwieństwem stereotypowego postrzegania kobiet. Ma dopiero czterdzieści lat, a już zdążyła zostać trzecią w historii Polką, która zdobyła Koronę Ziemi, czyli najwyższe szczyty wszystkich kontynentów. Wojciechowska podróżuje, ściga się, pilotuje, prowadzi programy w telewizji, redaguje dwumiesięcznik podróżniczy, działa w organizacjach charytatywnych. Od 2009 roku realizuje w telewizji serię podróżniczą *Kobieta na krańcu świata*, w której pokazuje losy kobiet w egzotycznych zakątkach ziemi. Jest autorką książek podróżniczych oraz poświęconych motoryzacji.

Tony Halik (1921 – 1998)

Podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator filmowy, a także autor podróżniczych programów telewizyjnych, nazywany „białym Indianinem”. Władał angielskim, hiszpańskim, francuskim, portugalskim, włoskim, rosyjskim, niemieckim, czeskim oraz mówił w kilku narzeczach Indian. W powszechnej świadomości jest najbardziej znany jako współprowadzący cykl programów telewizyjnych „Pieprz i wanilia” (z żoną Elżbietą Dzikowską). W 1976 roku razem z Edmundo Guillénem oraz z Elżbietą Dzikowską dotarł do Vilcabamby – legendarnej stolicy Inków. Wspólnie z żoną poprowadził około 300 programów dla TVP, zrealizował około 400 filmów dokumentalnych, wydał 13 książek. Od 2003 roku istnieje Muzeum Podróżników im. Tony Halika w Toruniu.

Arkady Fiedler (1894 – 1985)

Pisarz, reportażysta, przyrodnik, a przede wszystkim jeden z najbardziej znanych polskich podróżników. W 1928 roku wyruszył w pierwszą wielką podróż do Brazylii. W swoim życiu odbył łącznie 30 wypraw. Napisał 32 książki przetłumaczone na 23 języki, w tym „Ryby śpiewają w Ukajali”, która przyniosła mu niezwykłą popularność. W sumie nakład książek Fiedlera przekroczył 10 milionów egzemplarzy. W domu pisarza w Puszczykowie pod Poznaniem funkcjonuje dziś Muzeum-Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera, gdzie

zgrupowane są eksponaty przywiezione przez podróżnika z całego świata – maski obrzędowe, trofea wojenne, posągi.

Marek Kamiński (ur. 1964)

Najbardziej znany polski polarnik i podróżnik, autor książek oraz przedsiębiorca. Jako pierwszy zdobył oba bieguny Ziemi w ciągu jednego roku (1995) i to bez żadnej pomocy z zewnątrz. Najpierw 23.05.1995 roku razem z Wojciechem Moskałem dotarł na biegun północny, by następnie 27.12. tego samego roku samotnie dotrzeć na biegun południowy. Pierwszą samodzielną podróż odbył w wieku 8 lat, a jej trasa wiodła z Gdańska do Łodzi. Od tamtej pory wędruje po całym świecie. Jego kierunkami były, m.in.: Dania, Maroko, Meksyk, Kuba, Spitsbergen, Boliwia czy Ziemia Święta. Ponadto pisze książki, wyklada i prowadzi wyprawy w różne części świata.

Aleksander Doba (ur. 1946)

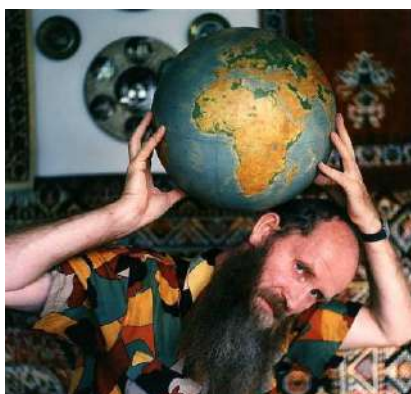

Polski podróżnik, kajakarz, zdobywca i odkrywca. Dzięki internetowemu głosowaniu na stronie „National Geographic” zdobył tytuł „Podróżnika Roku 2015”. Jako pierwszy człowiek w historii samotnie przepłynął kajakiem Ocean Atlantycki z Afryki do Ameryki Południowej wyłącznie dzięki sile mięśni. Opłynął kajakiem Morze Bałtyckie i Bajkał. Również jako

pierwszy opłynął całe polskie wybrzeże z Polic do Elbląga oraz Polskę po przekątnej z Przemyśla do Świnoujścia.

Tuż przed ukończeniem 71 lat we wrześniu 2017 roku po raz trzeci przepłynął samotnie w kajaku Ocean Atlantycki – tym razem jego północną, zimną część. W ciągu 111 dni pokonał 3000 mil morskich w linii prostej, ale faktycznie przewiosłował ponad 4150 mil.

Władysław Grodecki (ur. 1942)

Najbardziej znany krakowski podróżnik, przewodnik i pilot turystyczny oraz kartograf. Głównym celem jego wędrówek jest poszukiwanie śladów Polaków oraz odkrywanie ich historii. Dzięki swoim zasługom w promowaniu polskiej kultury za granicą nazywany jest „wędrównym ambasadorem”. Odbił 3 samotne podróże dookoła świata, w tym – w latach 1992-1994 – osiemnastomiesięczną wyprawę dookoła globu dla uczczenia rocznicy odkrycia Ameryki przez Krzysztofa Kolumba. Poza Antarktydą odwiedził wszystkie kontynenty. W trakcie podróży przeżył wiele przygód, m.in. w Pakistanie poszukiwano go listem gończym, do Australii udało mu się wjechać bez wizy i pieniędzy, spędził trzy tygodnie na bezludnej wyspie znajdującej się na Pacyfiku oraz przez półtora roku pracował na pustyni.

Jan Mela (ur. 1988)

Jest polskim polarnikiem, najmłodszym w historii zdobywcą obydwu biegunów (zdobył je w ciągu jednego roku, m.in. z Markiem Kamińskim). Jest jednocześnie pierwszym

niepełnosprawnym, który dokonał takiego wyczynu. Jan Mela stracił lewe podudzie i prawe przedramię w wyniku porażenia prądem, którego doznał w 2002 roku. W latach 2008 – 2010 odbył wyprawy na najwyższy szczyt Afryki – Kilimandżaro, na najwyższy szczyt Kaukazu – Elbrus (m.in. z niewidomym od urodzenia Łukaszem Żelechowskim) i na szczyt El Capitan w Kalifornii (z Andrzejem Szczęsnym - niepełnosprawnym paraolimpijczykiem po amputacji nogi).

Założył fundację „Poza Horyzonty”. Jest współautorem programu podróżniczego „Między biegunami” w Radiu Kraków.

Jerzy Kukuczka (1948 – 1989)

Polski taternik, alpinista i himalaista, jako drugi człowiek na Ziemi zdobył Koronę Himalajów i Karakorum – wszystkie 14 głównych szczytów o wysokości ponad 8 tysięcy metrów (pierwszy był Reinhold Messner, któremu zajęło to szesnaście lat i cztery miesiące, Kukuczce - niespełna osiem lat). Zginął 24 października 1989 roku podczas wspinaczki na niepokonanej wtedy południowej ścianie Lhotse. Uznawany jest za jednego z najwybitniejszych himalaistów w historii.

Proszę ustalić, co łączy przedstawionych wyżej podróżników i zdobywców.

Łączy ich to, że:

a) odbyli wyprawy na oba bieguny:

Marek Kamiński,

Jan Mela

b) celem ich wypraw były góry:

.....
 .....

c) swoje wyprawy relacjonowali w programach telewizyjnych:

.....

d) efektem ich wypraw są książki podróżnicze:

.....

.....

e) interesują ich losy ludzi spotykanych podczas wypraw:

.....
 .....
 f) ryzykowne wyprawy odbywają samotnie:
 .....
 .....

g) zajmują się działalnością charytatywną:
 .....
 .....

h) są patronami muzeów podróżniczych:
 .....
 .....

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I. Wyróżnione w zdaniach związki frazeologiczne proszę zastąpić czasownikiem w odpowiedniej formie.

Uwaga! Niektóre zdania wymagają dodatkowych przekształceń.

0. Piotr wiele razy *szedł na rękę* / *pomagał* koledze, zastępując go podczas nocnych dyżurów, ale tym razem był zmuszony odmówić.

1. Jan jak zwykle *wyszedł po angielsku* / ..... z przyjęcia, nie żegnając się z nikim.

2. Dzisiaj w biurze był taki tłum interesantów, że dosłownie nie miałam kiedy *pójść za potrzebą* / .....

3. *Szedł w zaparte* / ..... do końca i nie dawał sobie wytłumaczyć, że jego projekt nie ma szans na realizację w tym kwartale.

4. Z powodu bankructwa firmy wszystkie budynki w tym miesiącu *pójdą pod młotek* / .....

5. Jeżeli pogoda nie *wejdzie w paradę* / ..... drogowcom, autostrada zostanie oddana do użytku w listopadzie bieżącego roku.

6. Nie lubię rozmawiać z ludźmi, którzy ciągle *wchodzą w słowo* / ..... i nie pozwalają na dokończenie myśli.

7. Ich małżeństwo nie *przeszło próby czasu* / ..... i właśnie są w trakcie rozwodu.

8. Dyrektor zapewnił pracowników, że dokładnie zbada sygnalizowaną przez nich sprawę i na pewno nie *przejdzie nad nią do porządku dziennego* / .....

9. Odkąd zaczął pracować, ranne wstawanie *weszło mu w krew* / .....
 ..... i nawet w weekendy budzi się wcześniej.

10. Choć rodzice sądzili, że sprawa jest przegrana, syn *wyszedł cało* / ..... z kłopotów i nadal jest studentem medycyny.

II. Proszę zastąpić podkreślone w zdaniach czasowniki odpowiednim związkiem frazeologicznym z ramki.

Uwaga! Dwa związki nie mają zastosowania.

czyjeś drogi się rozeszły, wyjść na swoje, ***pójść po czyjeś myśli***, pójść w kimono, pójść na dno, wyszło komuś z głowy, pójść w niepamięć, ująć z życiem, wyjść z siebie, wyjść na prostą, wyjść na jaw, nie wchodzić w grę

0. Jeżeli wszystko się uda / ***pójdzie po naszej myśli***, to święta spędzimy już w nowym domu.

1. Nie przyszłam wczoraj, bo zupełnie zapomniałam / .....,

....., że się umówiliśmy.

2. Choć koledzy wróżyli Jankowi duże straty, on na tej transakcji nie stracił /

..... i nawet zainwestował w kolejny interes.

3. Syn, obawiając się, że ojciec naprawdę się zdenerwuje / .....,

wyłączył komputer i zabrał się do nauki.

4. Kiedy informacja o sprzedaży fabryki została ujawniona / .....

....., robotnicy rozpoczęli strajk.

5. Jesienne porządki w ogrodzie tak ją zmęczyły, że po powrocie do domu od razu zasnęła /

.....

6. Byli małżeństwem przez dziesięć lat i chociaż rozstali się / .....

....., nie zerwali kontaktu.

7. Po upływie wyznaczonego terminu odwołanie od decyzji rektora nie jest możliwe / .....

.....

8. Choć w wyniku zderzenia samochód był kompletnie rozbity, wszyscy pasażerowie

uratowali się / .....

9. Na nowej płycie wokalistki znajdziemy wiele starych piosenek, które niesłusznie zostały

zapomniane / .....

III. Proszę dopasować definicje do podanych związków frazeologicznych.

0	<i>pójść w odstawkę</i>	A	wybrać najłatwiejszy i mało ambitny sposób postępowania
1	pójść za ciosem	B	przystąpić do rywalizacji
2	pójść na całość	C	znaleźć wyjście z sytuacji po zastanowieniu się

3	pójść na dywanik	D	nie wywołać reakcji, minąć bez śladu
4	pójść po linii najmniejszego oporu	E	stracić pracę
5	pójść na zieloną trawkę	F	zakończyć coś, nie tracąc dobrej reputacji
6	pójść po rozum do głowy	G	nie doznać strat, szczęśliwie uniknąć kłopotów
7	wejść w szranki	H	starać się bardzo o coś
8	wejść na czyjeś podwórko	I	dostać reprimendę od przełożonego
9	przejść bez echa	J	kontynuować dobrze zaczęłą pracę
10	wychodzić ze skóry	K	postępować nieuczciwie
11	wyjść z twarzą	L	zaangażować się w coś zupełnie, nie myśląc o konsekwencjach
12	wyjść z czegoś obronną ręką	Ł	pozbyć się kłopotów i zacząć osiągać sukcesy
13	wyjść w praniu	M	sprawdzić się w praktyce, w działaniu
14	wyjść na prostą	N	stać się niepotrzebnym, odepchniętym
15	zejść na manowce	O	wkraczać w czyjeś kompetencje

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
N															

Proszę ułożyć zdania z tymi związkami.

Lekcja 16

Czas wolny i rozrywki

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

Stanisław Ignacy Witkiewicz, Witkacy *Kompozycja z tancerką* (1920)

Stanisław Ignacy Witkiewicz, Witkacy (1885 – 1939) – polski malarz, pisarz, filozof i dramaturg. Członek pierwszej polskiej grupy awangardowej – Formistów, autor estetycznej teorii Czystej Formy i twórca Firmy Portretowej.

MÓWIENIE

1. Z czego może wynikać powszechne dziś narzekanie na brak wolnego czasu? Proszę uzasadnić swoją wypowiedź.
2. Jak ludzie najczęściej spędzają wolny czas?
3. Jak pani / pana zdaniem powinniśmy spędzać czas wolny od obowiązkowych zajęć?

SŁOWNICTWO I

I. Proszę dopasować pojęcia z ramki do definicji.

hobby (pasja, konik), relaks, rozrywka, czas wolny

1. .... – czas, którym dysponuje człowiek po wykonaniu obowiązków takich, jak nauka, praca, czynności związane z codziennym życiem. Przeznaczamy go na rozrywki, uprawianie hobby lub inne formy relaksu.
2. .... – czynność wykonywana dla relaksu w czasie wolnym od obowiązków. Może łączyć się ze zdobywaniem wiedzy w danej dziedzinie, doskonaleniem swoich umiejętności albo nawet z zarobkiem. Głównym celem pozostaje jednak przyjemność płynąca z jej uprawiania.
3. .... – działalność mająca na celu dostarczenie przyjemności poprzez relaks. Może mieć charakter bierny, jak na przykład oglądanie filmu czy udział w spektaklu lub aktywny, jak np. udział w grach towarzyskich.
4. .... -odprężenie fizyczne i psychiczne; odpoczynek polegający na rozluźnieniu mięśni i odprężeniu psychicznym; potocznie: każdy rodzaj odpoczynku.

II. Proszę podpisać zdjęcia, wybierając z ramki odpowiednie nazwy form spędzania wolnego czasu.

spacer, zwiedzanie muzeum, słuchanie muzyki, zbieranie muszli, robótki ręczne
rozwiązywanie krzyżówek, układanie puzzli, koncert, numizmatyka, kino, wystawa,
gry planszowe, czytanie książek, spektakl teatralny

0. spacer.....

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

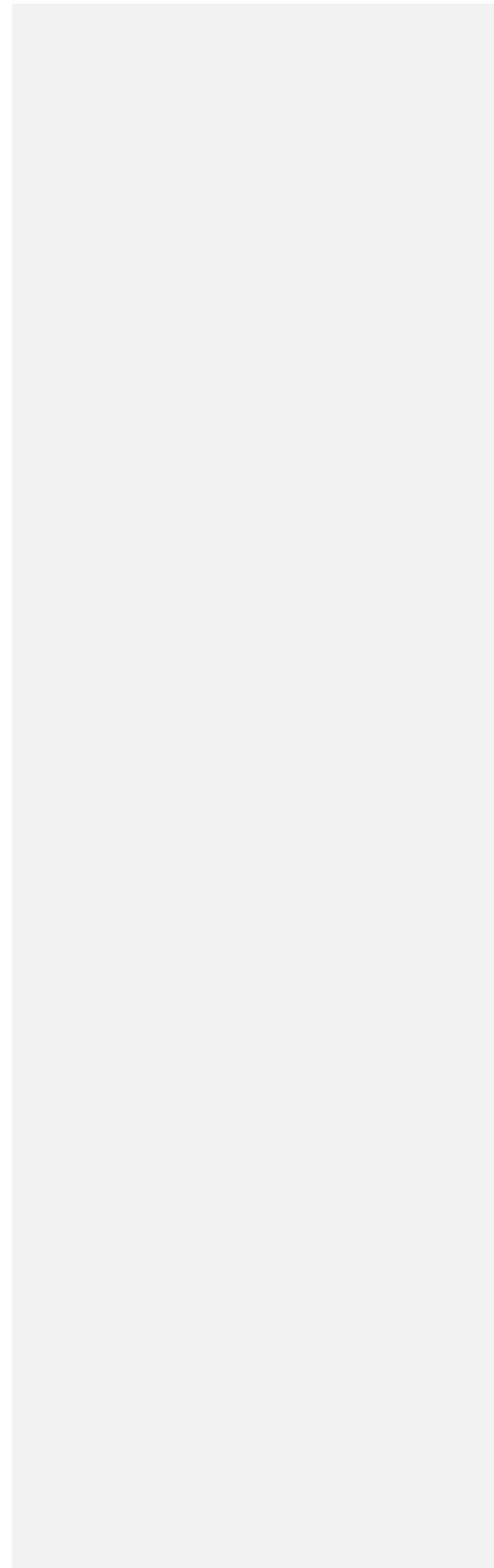
7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

III. Proszę wpisać nazwy z ćwiczenia I do odpowiednich rubryk tabeli

Rozrywki kulturalne	Rozrywki umysłowe	Kolekcjonerstwo	Relaks

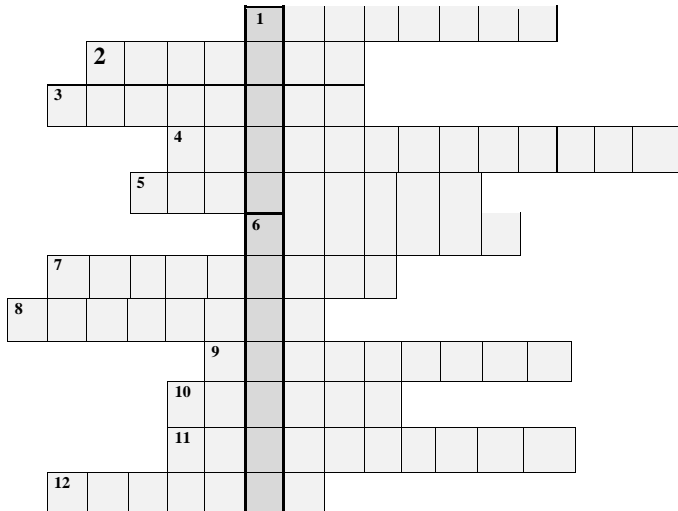
Proszę dopisać do tabeli inne nazwy form spędzania wolnego czasu.

KRZYŻÓWKA

Od podkreślonych wyrazów proszę utworzyć nazwy osobowe, a następnie wpisać je do krzyżówki i podać hasło.

1. ma swoją pasję
2. jego atrybutem jest wędka
3. każdy, kto zajmuje się hobby
4. lubi reperować, majsterkować
5. hoduje rybki w akwarium
6. lubi żeglować

- 7. jego ulubioną grą jest brydż
- 8. zbiera przedmioty określonego rodzaju
- 9. kompletuje własną bibliotekę
- 10. prowadzi bloga w Internecie
- 11. wolny czas spędza na rowerze
- 12. ogląda filmy w kinie

HASŁO: .....

SŁUCHANIE I

Proszę uważnie wysłuchać tekstu, a następnie podpisać zdjęcia zgodnie z przykładem.

Hobbyści

0. Adam - lotniarz .....

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

MÓWIENIE

Proszę przeczytać wiersz.

Julian Tuwim

Dyzio Marzyciel

Położył się Dyzio na łące,
 Przygląda się niebu błękitnemu
 I marzy:
 "Jaka szkoda, że te obłoczki pływające
 Nie są z waniliowego kremu...
 A te różowe -
 Że to nie lody malinowe...
 A te złociste, pierzaste -
 Że to nie stosy ciastek...
 I szkoda, że całe niebo
 Nie jest z tortu czekoladowego...
 Jaki piękny byłby wtedy świat!
 Leżałbym sobie, jak leżę,
 Na tej murawie świeżej,
 Wyciągnąłbym tylko rękę
 I jadł... i jadł... i jadł..."

1. Proszę powiedzieć, o czym jest ten wiersz.
2. Jaką rolę w życiu człowieka odgrywają marzenia?
3. Proszę opowiedzieć o najważniejszym spełnionym marzeniu w pani / pana życiu.

GRA KOMUNIKACYJNA

Proszę sformułować swoje marzenie na dzisiejszy dzień i zapisać je na kartce. Po zebraniu wszystkich kartek każdy losuje jedną z nich i prezentuje marzenie na forum grupy. Grupa ocenia, które z marzeń są realne, a które nierealne. Na koniec grupa wybiera najpiękniejsze marzenie na dzisiejszy dzień (praca w całej grupie).

CZYTANIE I

Proszę przeczytać tekst, a następnie wykonać zamieszczone pod nim ćwiczenia.

Mierz tylko wysoko – najlepiej najwyżej

Kiedy miałem zaledwie kilka lat, rodzice zabrali mnie na wycieczkę do Warszawy. To było ponad 30 lat temu. Jak się ma 120 cm wzrostu, świat wydaje się naprawdę ogromny, zwłaszcza gdy się stoi przed Pałacem Kultury i Nauki. Ledwo sięgałem brodą do barierki na tarasie widokowym, ale to, co zobaczyłem, głęboko zapadło mi w pamięć. Postanowiłem wtedy, że zdobędę wszystkie najwyższe budynki na świecie. Tak zrodziła się pasja.

Pech chciał, że poza Pałacem Kultury, który, jak się później okazało, wcale tak wysoki nie jest, wszystkie najwyższe budynki świata są rozlokowane bardzo daleko od Polski, a dotarcie do nich to spore wydatki. Studia, pierwsza praca – to nie był moment na to, aby pozwolić sobie na wyjazd do Azji albo USA. Ciągle jednak chciałem je zobaczyć, wjechać na sam szczyt tych wymarzonych wieżowców, a zatem trzeba było znaleźć sposób.

Od zawsze kręciły mnie gadzety i technologie, wiedziałem absolutnie wszystko o najnowszych smartfonach i z zazdrością spoglądałem na tych, których było na nie stać. Wymyśliłem sobie więc, że zostanę dziennikarzem technologicznym i tak będę zarabiał na życie. Nie było łatwo, a liczba wysłanych CV była chyba większa niż liczba włosów na mojej głowie (dziś jestem już łysy). W końcu udało się i rozpocząłem swoją karierę w WP.PL. W tej pracy ma się to coś – dostęp do najnowszych technologii. Pasja wieżowców poszła w ką, bo technologie okazały się znacznie bardziej pociągające. Jednak po kilku latach pewne rzeczy powszednieją, a ja zacząłem znów marzyć o swoich drapaczach chmur.

Kiedy moja mama kończyła 60 lat, postanowiłem zabrać ją na urodzinową wycieczkę. Wybór padł na Dubaj. Akurat kończono budowę Burj Khalifa – najwyższego budynku na świecie. Zadzwoiłem do znajomego dziennikarza i poprosiłem: „Zrób wszystko, bo muszę tam wejść”. Zrobił! Udało się i tak zdobyłem swój pierwszy, ale i najważniejszy wieżowiec w życiu. A potem było już tylko łatwiej, nie dlatego że ktoś dał i pomógł, ale dlatego, że poczułem znów ten wiatr na łysej głowie (choć powinno być we włosach), który uparcie mówił – masz jeden, możesz mieć wszystkie. Chiny, Tajwan, Hongkong, USA – zdobyłem to, co chciałem.

Marzenia... Tak często o nich mówimy, tak często ich nie realizujemy. A tak naprawdę, nie trzeba wcale wiele, aby je osiągnąć. Postaw sobie cel i o nim nie zapominaj. Realizuj się, bo samorealizacja to szkoła dla samego siebie. Warto ją przejść.

A moja pasja? Wciąż budują nowe wieżowce, a każdego roku producenci wprowadzają na rynek mnóstwo nowinek technologicznych. Odwiedzę każdy wieżowiec, który będzie wyższy niż poprzednie, tak samo jak zrobię wszystko, aby wziąć w ręce najnowszego smartfona. Mogę o sobie powiedzieć „człowiek spełniony”. Nie odkładam marzeń w kącie i nie traktuję ich jako marzenia, ale traktuję je jako cele. A skoro je mam, to moja w tym głowa i praca, aby doprowadzić do ich realizacji.

Na podstawie: Jarosław Babraj, *Wysoko, coraz wyżej* (<http://mobilni.pl/kategorie/ludzie>)

I. Proszę wybrać właściwą odpowiedź a, b lub c.

0. *Mierzyć wysoko* znaczy

a) być wysokiego wzrostu.

b) mieć wielkie ambicje.

c) mieć wspaniałe marzenia.

1. *Zapadło w pamięć* znaczy, że coś

a) utrwaliło się w pamięci.

b) zostało zapomniane.

c) zostało przypomniane po latach.

2. *Pech tak chciał* znaczy, że

a) tak szczęśliwie się złożyło.

b) los tak sprawił.

c) tak się niestety zdarzyło.

3. *Kręci mnie coś* znaczy, że

a) interesuje mnie coś,

b) męczy mnie coś.

c) coś mi dolega

4. *Coś poszło w kącie* znaczy, że

a) zostało zapomniane.

b) odeszło na zawsze.

c) przestało być ważne.

5. *Człowiek spełniony to taki, który*

a) przestał marzyć.

b) zrealizował swoje cele.

c) ma poczucie satysfakcji ze swojego życia.

II. Proszę ocenić, czy poniższe zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F).

		P	F
0	<i>Jest to opowiadanie o dwóch życiowych pasjach.</i>	x	
1	Autor ma dzisiaj więcej niż 30 lat.		
2	Pałac Kultury należy do najwyższych budynków świata.		
3	Realizację pasji związanej z wieżowcami autor rozpoczął w młodości.		
4	Autor, szukając pracy, wysłał bardzo dużą liczbę CV.		
5	Jedno z hobby autora jest związane z jego pracą zawodową.		
6	Zachwyt autora dla nowych technologii z czasem osłabł.		
7	Matka autora namówiła go na wyjazd do Dubaju.		
8	Autor powrócił do pasji związanej z wieżowcami w dorosłym życiu.		
9	Obecnie jedyną pasją autora są najwyższe budynki świata.		
10	Cele i marzenia dla autora oznaczają to samo.		

CZYTANIE II

I. Proszę wstawić do tekstu usunięte fragmenty.

Wszystko może się spełnić

Czy po uczniu licealnej klasy o profilu matematyczno-fizycznym, a potem studencie Politechniki Szczecińskiej można oczekiwać, że zostanie kiedyś etatowym reprezentantem Polski, zawodnikiem międzynarodowej klasy mistrzowskiej w maratonie? (0 – ~~A~~) Gdy jednak człowiek poświęci swojej pasji dużo czasu i energii – wszystko może się spełnić. A ja „od zawsze” lubiłem... biegać.

(1 - .....) gdyż, żeby zdać egzaminy wstępne, oprócz wiedzy kierunkowej, trzeba było wykazać się ponadprzeciętnymi umiejętnościami sprawnościowymi. A ja byłem mikrym, mało sprawnym fizycznie nastolatkiem, który posiadał ponadprzeciętną wiedzę, ale z... matematyki i fizyki. (2 - .....) Tyle, że ja kochałem biegać, a nie rozwiązywać łamigłówek w szachowym klubie. Biegałem, choć na mój widok pukano się w czoło, bo sprzyjającej „pogody” dla biegaczy wtedy jeszcze nie było. Biegałem, choć sukcesy odnosiłem tylko na poziomie międzyszkolnym. (3 - .....)

Studia na politechnice nie były dla mnie problemem, więc na drugim roku wróciłem do swojej biegowej pasji i rozpocząłem wyczynowy trening. Łączenie nauki ze sportem zwykle nie jest łatwe, ale ja kończyłem studia techniczne jako akademicki mistrz Polski w biegu przełajowym. Można? Można!

Przypadkowy debiut w Maratonie Pokoju (1980) ze znakomitym wynikiem (2. miejsce), a potem udany start w Mistrzostwach Polski uczyniły ze mnie członka kadry narodowej. Potem szło już gładko: (4 - .....) Jako wybitny maratończyk zjeździłem pół świata, co w latach 80. nie było takie łatwe.

Gdy dzisiaj o tym myślę, nie chce mi się wierzyć, że to wszystko osiągnąłem. Nie tak bowiem wyobrażałem sobie swoją przyszłość jako nastolatek i student politechniki. A ściślej – (5 - .....)

Udało? Dużo robiłem, by się udało. Przez całe lata kariery byłem bardzo skoncentrowany na swoich działaniach i zdeterminowany, by iść do przodu w precyzyjnie określonym kierunku. (6 - .....), gdyż polska literatura na te tematy była wówczas bardzo uboga. Połączyłem ją skutecznie z systematyczną pracą, dużą dozą cierpliwości oraz rozsądku w treningowych działaniach.

Mówi się, że jak ktoś robi, co lubi, to nie pracuje. (7 - .....)

Na podstawie: Jerzy Skarżyński (<http://mobilni.pl/kategorie/ludzie/>)

Usunięte fragmenty:

A -0...*To chyba niemożliwe! Nie postawiłbym na coś takiego nawet złotówki.*

B - ..... Prędzej było mi do kariery w szachach niż na lekkoatletycznych stadionach.

C - ..... Wiedzę o treningu czerpałem z różnorodnych źródeł, najczęściej niemieckojęzycznych

D - ..... marzyłem wtedy o tym, ale wydawało mi się to nierealne. A jednak udało się...

E - ..... medale Mistrzostw Polski (1985, 1986 i 1988) oraz biegi w reprezentacyjnym stroju podczas Pucharów Europy, Pucharu Świata i w mistrzostwach Europy.

F - ..... Ja nigdy nie pracowałem...

G - ..... Marzenia o studiowaniu na Akademii Wychowania Fizycznego były po maturze nierealne,

H - ..... A jednak zostałem mistrzem!

II. Proszę opowiedzieć, jak autor tekstu realizował swoją pasję biegania w maratonach.

PISANIE

Życie z pasją – proszę opisać historię człowieka (realnej postaci lub bohatera literackiego czy filmowego), do którego odnosi się to określenie.

SŁUCHANIE II

Proszę słuchać piosenki i w miejsce niewłaściwych wyrazów wstawiać poprawne.

Ludzie niepowszedni

Muzyka: Dariusz Kozakiewicz

Słowa: Jacek Cygan

Wykonanie: Zespół Perfect

Pod wiatr

Zawsze na ~~wznak~~ / ~~wspak~~

Inaczej niż ty i ja .....

Nie tak wiedzie ich szlak .....

Nie tak się ma jak nasz .....

Tacy są, tacy chcą .....

Po mojemu być .....

A życie jest piękne zbyt .....
 By idealnie żyć .....

Raz pijani długim dniem .....
 A czasem prosto z nieziemskich sfer .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Kochają ten świat pół kroku w przód .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Nieraz przywalą głową o słup .....

Ludzie niepowszedni .....
 Dwóch takich znanych nie ma, bo nie .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Bez nich by świat zgubił się .....

I cóż że w ogniu słów .....
 Wypali się noc i dzień .....
 Niech trwa chwila co ma .....
 Magię i moc i dźwięk .....

Tacy są, tacy chcą .....
 Po mojemu być .....
 A życie jest piękne zbyt .....
 By idealnie żyć .....

Raz pijani długim dniem .....
 A czasem prosto z nieziemskich sfer .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Kochają ten świat pół kroku w przód .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Nieraz przywalą głową o słup .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Dwóch takich znanych nie ma, bo nie .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Będą powszechnym znakiem tych miejsc .....

Tacy są, tacy chcą .....
 Po swojemu brać .....
 A czasem milkną .....
 Nagle tak .....

Ludzie niepowszedni .....
 Dwóch takich znanych nie ma, bo nie .....
 Ludzie niepowszedni .....
 Bez nich by świat zgubił się .....

GRAMATYKA

Odmiana liczebników głównych

1. Odmiana liczebnika *dwa*

	Forma męskoosobowa	Forma męska niesobowa i forma nijaka	Forma żeńska
M.	<i>dwaj panowie / dwóch panów / dwo panów</i>	<i>dwa koty, okna</i>	<i>dwie panie</i>
D.	<i>dwóch / dwo panów, kotów, okien, pań</i>		
C.	<i>dwóm / dwom / dwo panom, kotom, oknom, paniom</i>		
B.	<i>dwóch / dwo panów</i>	<i>dwa koty, okna</i>	<i>dwie panie</i>
N.	<i>dwoma panami, kotami, oknami</i>		<i>dwie paniami</i>
Mc.	<i>dwóch / dwo panach, kotach, oknach, paniach</i>		

Uwaga! Forma *dwo* występuje rzadziej niż pozostałe.

2. Odmiana liczebników *trzy* i *cztery*

	Forma męskoosobowa	Forma niemęskoosobowa
M.	<i>trzej panowie / trzech panów czterej panowie / czterech panów</i>	<i>trzy koty, okna, panie cztery koty, okna, panie</i>
D.	<i>trzech panów, kotów, okien, pań czterech panów, kotów, okien, pań</i>	
C.	<i>trzem panom, kotom, oknom, paniom czterem panom, kotom, oknom, paniom</i>	
B.	<i>trzech panów czterech panów</i>	<i>trzy koty, okna, panie cztery koty, okna, panie</i>
N.	<i>trzema panami, kotami, oknami, paniami czterema panami, kotami, oknami, paniami</i>	
Mc.	<i>trzech panach, kotach, oknach, paniach czterech panach, kotach, oknach, paniach</i>	

3. Odmiana liczebników powyżej 5:

a) odmiana liczebników *pięć* i *dziewięć*

	Forma męskoosobowa	Forma niemęskoosobowa
M.	<i>pięciu panów dziewięciu panów</i>	<i>pięć kotów, okien, pań dziewięć kotów, okien, pań</i>
D.	<i>pięciu panów, kotów, okien, pań</i>	

	<i>dziwięciu panów, kotów, okien, pań</i>	
C.	<i>pięciu panom, kotom, oknom, paniom</i> <i>dziwięciu panom, kotom, oknom, paniom</i>	
B.	<i>pięciu panów</i> <i>dziwięciu panów</i>	<i>pięć kotów, okien, pań</i> <i>dziwięć kotów, okien, pań</i>
N.	<i>pięcioma panami, kotami, oknami, paniami</i> <i>dziwięcioma panami, kotami, oknami, paniami</i>	
Mc.	<i>pięciu panach, kotach, oknach, paniach</i> <i>dziwięciu panach, kotach, oknach, paniach</i>	

Uwaga! Odmieniając liczebniki powyżej 5, tylko w mianowniku i bierniku używamy osobnych form męskoosobowych i niemęskoosobowych.

b) liczebniki od 10 do 19, liczebniki dziesiątkowe – 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 oraz liczebniki 100, 200, 300, 400:

- odmieniają się tak, jak liczebniki 5 – 9;
- w odmianie liczebników *dwanaście* i *dwadzieścia* występuje alternacja samogłoskowa *a // u*: *dwanaście – dwunastu, dwadzieścia – dwudziestu, dwunastoma, dwudziestoma*;
- w odmianie liczebnika *dwieście* występuje alternacja samogłoskowa *e // u*: *dwieście – dwustu – dwustoma*;

c) w liczebnikach 500 – 900:

- odmienia się tylko pierwsza część, a druga część *-set* jest nieodmienna: *pięciuset, ośmiuset, dziewięciuset*;
- w narzędniku występuje tylko końcówka *-u* (*sześciuset panami, siedmiuset stronami*).

d) liczebniki *tyśiąc, milion, miliard* odmieniają się jak rzeczowniki rodzaju męskiego.

4. W liczebnikach będących połączeniem dziesiątek i jedności, np. 25, 38, 73, odmieniają się obydwie liczebniki: *dwudziestu pięciu, trzydziestoma ośmioma, siedemdziesięciu trzem*.

Wyjątkiem są połączenia z liczebnikiem *jeden*, który, niezależnie od rodzaju rzeczownika, nie zmienia się, np.:

dwadzieścia jeden kobiet, czterdziestu jeden studentom, z pięćdziesięcioma jeden stronami

5. Liczebniki nieokreślone typu *kilka, kilkanaście, kilkadziesiąt, kilkaset wiele, parę* odmieniają się tak, jak liczebniki *pięć – dziewięć*, np.:

M. kilkanaście, kilkunastu; D. kilkunastu; C. kilkunastu; B. kilkanaście, kilkunastu; N. kilkunastoma; M. kilkunastu.

I. Proszę uzupełnić podany tekst odpowiednią formą wyrazów podanych w nawiasach – liczebniki proszę napisać słowami.

Przykład: Na wycieczkę pojechało dwudziestu uczniów (20 + uczeń).

W niedzielę moja sąsiadkę odwiedza .....¹.....² (2 + wnuczka)¹⁻² i .....³.....⁴ (3 + wnuk)³⁻⁴. Na Dzień Dziecka

piecze tort dla .....⁵.....⁶ (2 + wnuczka)⁵⁻⁶ i
 .....⁷.....⁸ (3 + wnuk)⁷⁻⁸. Kiedy przyjdą w niedzielę, da
 .....⁹.....¹⁰(2 + wnuczka)⁹⁻¹⁰ i .....¹¹
 .....¹² (3 + wnuk)¹¹⁻¹² prezenty. Bardzo kocha .....¹³
 .....¹⁴.....¹⁵(swoja + 2 + wnuczka)¹³⁻¹⁵ i
 .....¹⁶.....¹⁷.....¹⁸ (swój + 3 + wnuk)¹⁶⁻¹⁸.
 Chciałaby spędzać więcej czasu z .....¹⁹.....²⁰ (2 +
 wnuczka)¹⁹⁻²⁰ i .....²¹.....²² (3 + wnuk)²¹⁻²². Zawsze
 pamięta o .....²³.....²⁴ (2 + wnuczki)²³⁻²⁴
 .....²⁵.....²⁶ (3 + wnuk)²⁵⁻²⁶.

II. Proszę wstawić do zdań rzeczowniki wraz z liczebnikami. Liczebniki proszę napisać słowami.

Przykład: W sali stoją ..... (2, stół)

W sali stoją dwie stoły.

1. W spotkaniu uczestniczyli ..... (2 + minister).
2. Opóźnienie pociągu wynosi około ..... (30 + minuta.)
3. Wirusem grypy zaraziło się .....
 ..... (51 + osoba).
4. Goście siedzieli przy ..... (8 + stół).
5. W książce brakuje .....
 (75 + strona)
6. Zwolnienia z pracy wręczono .....
 (44 + robotnik).
7. Na urodzinach był tort z ..... (22
 + świeca).
8. Akcja tej powieści toczy się przed .....
 (40 + rok).
9. Zbiórki pieniędzy odbyły się w ..... (160 +
 miasto).
10. Na naszym uniwersytecie studiuje ponad .....
 (500 + cudzoziemiec).

III. Proszę ułożyć zdania z podanych wyrazów.

Przykład: Na, wycieczka, pojechać, 20, uczeń;

Na wycieczkę pojechało / pojadzie dwudziestu uczniów.

1. Ten pisarz, być, autor, 31, powieść, i, kilkanaście, dramat;
 .....
 .....

2. W, maraton, o, dystans, 50, kilometr, wziąć, udział, 504, osoba;
 .....

.....
 3. Dyrektor, wręczyć, dyplomy, kilkadziesiąt, pracownica, i, parę, goście;
 .....

.....
 4. Razem, z, 5, kolega, udać się (my), na, wycieczka, po, 11, kraj, europejski;
 .....

.....
 5. Nasza sąsiadka, opiekować się, swój, 2, pies, i, wiele, bezdomne koty;
 .....

IV. W miejsce luk proszę wpisać liczebniki podane w nawiasach.

Przykład: Obraz Leonarda da Vinci stał się najdroższym dziełem sztuki w historii. Dzieło „Zbawiciel świata” sprzedano na aukcji w Nowym Jorku za czterysta pięćdziesiąt milionów dolarów⁰ (450 000 000 dol.)⁰.

Stanisław Wyspiański
Macierzyństwo (1904 r.)

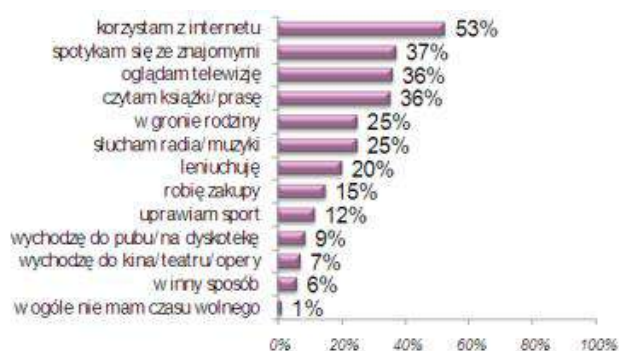
14 grudnia 2017 roku na aukcji sztuki dawnej „XIX wiek – modernizm – międzywojnie” w Domu Aukcyjnym DESA Unicum padł rekord. Obraz „Macierzyństwo” Stanisława Wyspiańskiego z 1904 roku został sprzedany za .....

.....¹ (4 366 000 zł)!
 .....

Cena wywoławcza za pastel Wyspiańskiego wynosiła .....
 .....² (800 000 zł)². Wylicytowana cena pobiła rekord z czerwca tego roku, ustanowiony sprzedażą obrazu Jana Matejki „Zabicie Wapowskiego”, który osiągnął kwotę .....

.....³ (3 700 000 zł)³.
 Na grudniowej aukcji sprzedaż dzieł wyniosła około .....
 .....⁴(14 000 000 zł)⁴! To jak dotąd najlepszy wynik tego domu
 aukcyjnego. Rekordowe ceny osiągnęły też obrazy: „Grupa dzieci z koszykiem owoców”
 Tadeusza Makowskiego – .....
 .....⁵ (1 298 000 zł)⁵, „Kobiety akt siedzący” Mojżesza Kislinga –
 .....⁶ (826 000 zł)⁶;
 „Portret Antoniego Serafińskiego” pędzla Jana Matejki – .....
 .....⁷ (637 200 zł)⁷.

V. Proszę uzupełnić tekst, korzystając z diagramu, który pokazuje, jak Polacy spędzają wolny czas.

<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Normaleski-i-Siatkarki-rzadza-w-sieci-2045152.html>

Najwięcej Polaków, bo aż **pięćdziesiąt trzy procent!** w wolnym czasie serfują po Internecie. ....¹ woli spędzać wolny czas ze znajomymi. Dla .....² ulubionym zajęciem jest oglądanie telewizji lub czytanie książek. „Nicnierobienie”, czyli leniuchowanie odpowiada aż .....³ ankietowanych. Między .....⁴ a .....⁵ znalazły się w ankiecie takie formy spędzania wolnego czasu, jak uprawianie sportu i robienie zakupów. Zaledwie na .....⁶ zamknął się odsetek ankietowanych, którzy w czasie wolnym korzystają z rozrywek kulturalnych. ....⁷ respondentów zadeklarował brak wolnego czasu.

POLSKA I POLACY

1. Z badań wynika (patrz diagram – gramatyka, ćw. V), że w Polsce czasem wolnym rządzi Internet. Dlaczego tak się dzieje?
2. Proszę zapoznać się z poniższym tekstem, a następnie krótko go streścić i wyrazić opinię na poruszony w nim temat.

Polacy – rozrywka a czas wolny

Polacy oddają się zupełnie innym przyjemnościom niż rzeczywiście by chcieli. Chociaż większość z nas w wolnym czasie najczęściej serfuje po Internecie, ogląda telewizję lub słucha muzyki, to co trzeci Polak chciałby spędzać czas wolny aktywnie.

Jak pokazują wyniki sondy „Polacy – rozrywka a czas wolny”, Polacy nie mają zbyt wiele czasu, który mogliby poświęcać na rozrywki i przyjemności. 38% badanych chwilę dla siebie znajduje wieczorem lub popołudniu, a 19% tylko w weekend. Czas wolny jest niezbędny do odpoczynku od codziennych zajęć, regeneracji i odkrywania nowych pasji. Zdarza się, że poświęcamy go jednak często na zupełnie inne zajęcia niż te, które naprawdę nas interesują.

Z odpowiedzi ankietowanych wynika jednak, że nie o pasywnej formie spędzania czasu wolnego marzymy. Co trzeci Polak zadeklarował, że woli aktywne formy wypoczynku od leżenia na kanapie. W Polsce przybywa również osób, które deklarują, że spędzają czas na rozrywkach poza domem.

Jak wynika z sondy serwisu, upodobania Polaków odnośnie spędzania wolnego czasu, zmieniają się i coraz chętniej szukamy niestandardowych i aktywnych rozrywek, które pozwolą nam realizować marzenia czy rozwijać pasje.

*Badanie „Polacy – rozrywka, a czas wolny” zostało zrealizowane na próbie 5260 respondentów w październiku 2015 roku przez serwis PrezentMarzen.com

3. Jakie są podobieństwa i różnice w sposobach spędzania wolnego czasu w Polsce i w pani / pana kraju?
4. Jakie niestandardowe formy spędzania wolnego czasu pojawiły się w ostatnich latach?

CZYTANIE III

Proszę czytać tekst i wybierać właściwą odpowiedź *a, b* lub *c*.

Intrygująca zabawa Escape Room podbija Polskę

0. Escape Rooms to gry akcji na żywo, które przeniesiono ze świata komputerów do realnej rozrywki. Wchodzimy do pokoju, w którym rozwiązujemy zagadki, szukamy przedmiotów, mogących pomóc nam go opuścić. Gracze mają na to najczęściej od 45 minut do godziny. Każde miejsce oferujące zabawę w Polsce posiada zwykle od dwóch do pięciu pokoiów.

0. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że

- a) gra odbywa się w jednym pokoju.
- b) gra odbywa się w kilku pokojach.**
- c) gra odbywa się w kilkunastu pokojach.

1. Pokoje są tematyczne. – U nas mamy pokój zamordowanego detektywa Johna Monroe, pokój szalonego naukowca, pokój zaginionego dziecka i pokój "Tajemnica bursztynowej komnaty" – mówi Elżbieta Pietruczuk z gdańskiego escaperooms.pl. Pokoje różnią się stylem gry, rodzajem zagadek i sposobem ich rozwiązywania. Chodzi o to, aby za każdym razem gracze odkrywali coś zupełnie nowego.

1. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że pokoje

- a) są powiązane tematycznie.
- b) ukrywają podobne zagadki.
- c) zawierają odmienne typy gier.

2. Zagadki są trudne. Wejście do pokoju nie oznacza, że za każdym razem się z niego wydzie, a przynajmniej nie o własnych siłach. Zagadki są na tyle skomplikowane i wciągające, że jednym się udaje, a innym nie. – Gdyby to było proste, nie byłoby żadnej

satysfakcji z wyjścia z tego miejsca i osiągnięcia celu – mówi Pietruczuk.

2. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że wyjście z pokoju

- a) udaje się wszystkim.
- b) nie wszystkim się udaje.
- c) nigdy się nie udaje.

3. A co w przypadku, gdy nie uda nam się wygrać? Wtedy przychodzi członek obsługi, który otwiera pomieszczenie i, w zależności od życzenia graczy, podaje rozwiązanie zagadki, a następnie opowiada, co trzeba było zrobić, aby się wydostać lub po prostu milczy. To dlatego, że niektórzy gracze chcą zostać zamknięci w pokoju jeszcze raz i ponownie spróbować swoich sił.

3. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że w przypadku przegranej

- a) gracze mogą otrzymać drugą szansę.
- b) zagadkę zawsze rozwiązuje członek obsługi.
- c) gracze tracą szansę kontynuowania gry.

4. Escape Rooms to gry dla kilku osób. W zależności od miejsca, do którego się udamy, w zabawie bierze udział od 2 do 5 graczy. W czasie rozgrywki w pokoju nie ma nikogo poza uczestnikami. Zanim rozpoczną grę, zostają wprowadzeni w jej zasady i cele przez osobę zwaną Mistrzem Gry, ale nie dowiadują się niczego o scenariuszu. Sami muszą poznać historię, przeszukać pokój pod kątem wskazówek, kodów, haseł i łączyć ze sobą znalezione elementy.

4. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że Mistrz Gry

- a) wyjaśnia reguły rozgrywki.
- b) nie wyjaśnia reguł rozgrywki.
- c) wyjaśnia przebieg rozgrywki.

5. Gracze cały czas widzą na ekranie zegar odmierzający czas. W pokojach jest monitoring, dzięki któremu Mistrz Gry obserwuje uczestników. Jeśli utknęliby w miejscu, to dostaną lakoniczną wskazówkę wyświetlaną na monitorze.

5. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że na monitorze

- a) mogą pojawić się dokładne wskazówki.
- b) jest widoczny tylko zegar.
- c) mogą pojawić się lapidarne podpowiedzi.

6. Zdarza się, że gracze zaskakują twórców zagadek. Niektórzy bywają na tyle kreatywni, że radzą sobie z przeszkodami w sposób, który nie był przewidziany w scenariuszu. Nas to tylko jeszcze bardziej cieszy, że ktoś zastosował koncepcję, pozwalającą mu przejść dalej i

ostatecznie wydostać się z pokoju – mówi Elżbieta Pietruczuk. Ważne jest jednak to, że nie wolno iść na skróty. Gra się głową, a nie mięśniami. Jak do tej pory, w gdańskiej placówce nigdy nie trzeba było przerywać gry.

6. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że nie można stosować metod

- a) nieprzewidzianych przez twórców gry.
- b) łamiących zasady gry.
- c) wynikających z kreatywności graczy.

7. Co sprawia, że coraz więcej osób godzi się na zamknięcie w pokoju pełnym zagadek? Między innymi to, że całe dnie siedzimy przed komputerami, a tego typu rozrywka jest dziś dla nas odskocznią od biernego spędzania wolnego czasu. Klientami są nie tylko dorośli, ale i małe dzieci z rodzicami, bo z pewnością same nie poradziłyby sobie z zagadkami. Maluchy szukają przedmiotów, a mama i tata główkują.

7. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że gra Escape Room

- a) może zastąpić rozrywki, których szukamy w sieci.
- b) jest szczególnie lubiana przez dzieci.
- c) jest szczególnie lubiana przez dorosłych.

8. Cena za Escape Room zależy od miejsca oraz liczby osób biorących udział w grze i jest porównywalna z wizytą w kinie. Jednak mniej więcej połowa wszystkich uczestników trafia do zabawy dzięki swojemu pracodawcy. – Cieszymy się bardzo dużym zainteresowaniem firm i korporacji. Gra jest świetną metodą na integrację, bo wymusza współpracę. – stwierdza nasza rozmówczyni.

8. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że udział w grze pozytywnie wpływa na

- a) umiejętności kierowania firmą.
- b) zainteresowanie filmem.
- c) umiejętności pracy zespołowej.

9. Nie wiadomo do końca, w jakim kraju po raz pierwszy pojawiły się gry typu Escape Room. Kłóć się o to głównie Japończycy i Węgrzy, którzy przypisują sobie wymyślenie zabawy.

W Europie gra jest najbardziej rozpowszechniona właśnie na Węgrzech i ciągle zdobywa nowych zwolenników w innych krajach. Pomimo rosnącej popularności wciąż jest tajemnicza i intryguje każdego, kto o niej usłyszy.

9. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że gra

- a) ma rodowód europejski.
- b) zaciekawia coraz więcej ludzi na świecie.
- c) intryguje tylko Azjatów i Europejczyków.

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I. Proszę połączyć czasownik z odpowiednim zwiazkiem frazeologicznym, a następnie ułożyć zdania z utworzonymi zwrotami.

0	zrozumieć	A	jak piąte koło u wozu
1	pleść	B	ósmo cud świata
2	odezwać się	C	dwie sroki za ogon
3	rozmawiać	D	trzy po trzy
4	czuć się	E	pi razy oko
5	dzielić	F	dwie pieczenie przy jednym ogniu
6	zaczynać	G	piąte przez dziesiąte
7	upiec	H	ni w pięć ni w dziesięć
8	chwycić	I	w cztery oczy
9	obliczyć	J	od pięciu gołych palców
10	być	K	włos na czworo

0 – G. Wykład był trudny, więc zrozumiałem go piąte przez dziesiąte.

1 - _____

.....

...

2 - _____

.....

...

3 - _____

.....

...

4 - _____

.....

...

5 - _____

.....

...

6 - _____

.....

...

7 - _____

.....
.....

...

8 - _____

.....
.....

...

9 - _____

.....
.....

...10 - _____

.....
.....

...

II. Proszę wstawić do zdań odpowiedni liczebnik główny, zbiorowy lub porządkowy. Liczebniki proszę napisać słowami.

0. Je za *dwóch*.
1. Przepędzili go na ..... wiatry.
2. Złożył kartkę we .....
3. Miała rozumu za ..... grosze.
4. Wygląda jakby do ..... zliczyć nie umiał.
5. Wyczułam to ..... zmysłem.
6. Czuli się jak w ..... niebie.
7. Każdy kij ma ..... końce.
8. Brakuje mu ..... klepki.
9. Daleki kuzyn to ..... woda po kisielu.
10. Działo się to za ..... górą, za ..... rzeką.
11. Był ..... nogą w grobie.
12. Oblewali się ..... potem.
13. Została zepchnięta na ..... plan.
14. Zawsze był kuty na ..... nogi.
15. On lubi grać ..... skrzypce.

CZYTANIE IV

Proszę ustawić fragmenty tekstu we właściwej kolejności.

Uzależnienie od Internetu – plaga XXI wieku

L Do niedawna za najbardziej uzależniające uchodziły narkotyki i alkohol. Teraz do listy groźnych uzależnień dołączył Internet, który wciąga coraz więcej osób. Jest równie niebezpieczny! Uzależnienie od Internetu dotyka już miliony ludzi na świecie. Typowy poranek Krzysztofa:

_____ Gry internetowe zyskały tam rangę niemalże sportu narodowego. Najlepsi gracze zyskują sławę i zarabiają fortuny. Czasem źle kończą, jak 6 lat temu 28-letni Koreańczyk, który zmarł z wycieńczenia po 50 godzinach grania w kafejce internetowej. Robił przerwy tylko na skorzystanie z toalety i kilkuminutowe drzemki. W czasie grania zupełnie zapomniał o jedzeniu i picu.

_____ Wniosek jest prosty: sieciorholizm to choroba, która powoduje bardzo podobne skutki jak dobrze nam znane uzależnienia od substancji psychoaktywnych – alkoholu czy narkotyków.

_____ „Rano świdrujący dźwięk budzika. Włączam laptop, sprawdzam obydwie konta pocztowe – w ciągu nocy mogły napłynąć ważne wiadomości. Potem portal społecznościowy – komentuję wpisy znajomych i sprawdzam, kto odpowiedział na moje. Jednocześnie mam otwarty serwis informacyjny – muszę być na bieżąco. Szybko zerkam na opisy znajomych na komunikatorze, większość osób jest już dostępna. No i jeszcze gra – dla relaksu przed pracą.”

_____ Następstwa sieciorholizmu są poważne, podobnie jak konsekwencje płynące z innych uzależnień. Przede wszystkim uzależnienie od Internetu grozi poważnymi zaburzeniami w kontaktach rodzinnych i społecznych. Człowiek uzależniony traci zainteresowanie normalnym życiem, codzienne obowiązki schodzą na dalszy plan.

_____ Ocenia się, że uzależnienie od Internetu to prawdziwa plaga XXI w., a liczba sieciorholików może być nawet wyższa niż alkoholików. Wbrew pozorom to nie USA ma największy problem z tym nałogiem. Liderem jest Korea Południowa, gdzie dostęp do sieci ma aż 86 proc. mieszkańców, a uzależnienie to już epidemia. Setki tysięcy młodych Koreańczyków nie może oderwać się od wirtualnego świata.

_____ Podobne przypadki sieciorholizmu przydarzają się na całym świecie. Niektórzy badacze uważają, że większość uzależnionych to osoby wykształcone w wieku około 30 lat. Najczęściej jego ofiarą padają ludzie z problemami emocjonalnymi, osoby zamknięte w sobie, nieśmiałe, mające problemy w kontaktach z otoczeniem

_____ Bardzo groźne skutki może mieć uzależnienie u młodych ludzi. Kiedy rozwijający się układ nerwowy i kształtująca się psychika dziecka są systematycznie atakowane strumieniem wielobarwnego światła i dźwięku z ekranu komputera, mogą pojawić się zaburzenia emocjonalne, problemy z koncentracją, a także wyobcowanie z realnego świata i poważne zakłócenia więzi uczuciowej z najbliższymi.

_____ Po przyjeździe do biura znów jest online, znów komentuje, sprawdza. A pierwszą

rzeczą, którą robi po powrocie z pracy, jest włączenie komputera. Miliony osób na świecie zachowują się podobnie. Dla ilu z nich jest to konieczność, czynność, bez której nie wyobrażają sobie życia? Tego dokładnie nie wiadomo, bo uzależnienie od Internetu jest zjawiskiem stosunkowo nowym.

_____ W sieci mają szansę na akceptację, znalezienie znajomych, którzy podzielą ich zainteresowania i zrozumieją ich problemy. W kontaktach online zanika bariera nieśmiałości, internauta może wykreować się na zupełnie inną osobę.

Na podstawie: Joanna Andrzejewska, *Uzależnienie od Internetu – plaga XXI wieku*, (http://www.poradnikzdrowie.pl/psychologia/nalogi/uzaleznienie-od-internetu-prawdziwa-plaga-XXI-wieku_37807.html)

LEKCJA 17

Święta, uroczystości i obyczaje

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

Olga Boznańska *Imieniny babuni*

Olga Boznańska (1865-1940) – polska malarka, portrecistka; jej twórczość zaliczana jest do nurtu postimpresjonizmu.

MÓWIENIE

1. Dlaczego ludzie świętują?
2. Jakie pani / pan zna rodzaje świąt?
3. Które ze świąt jest dla pani / pana najważniejsze?

CZYTANIE I

I . Proszę przeczytać tekst i odnaleźć w nim jedenaście niepotrzebnych wyrazów.

Święta i świętowanie w Polsce

Święta i świętowanie łączą się z radosnym czasem przeżywania ważnych wydarzeń w ~~twórczości~~ i życiu prywatnym, a także społecznym. Różnorodność świąt i świętowania jest nieograniczona, chociaż zwykle poszczególne społeczeństwa narodowe preferują określone święta i sposoby ich obchodzenia. W Polsce wyraźnie przeważają świeckie święta o charakterze religijnym, choć bywa, że są one połączone ze świętowaniem o charakterze państwowym.

W naszym kraju zdarzało się także, że pewnych świąt zakazywano, narzucając jednocześnie obchodzenie innych. Komunistyczne władze demokratyczne zakazywały na przykład obchodów święta 3 Maja, wprowadzając jako święto narodowe dzień 22 lipca.

Święta i świętowanie, zarówno setki lat temu, jak i współcześnie, są tradycyjną uroczystą opozycją dnia powszedniego, pełnego pracy i obowiązków, podczas gdy dzień świąteczny jest zazwyczaj niezwykle i radosny.

Obserwując dzisiejsze społeczeństwa zauważamy, że z jednej strony tradycyjne świętowanie powoli odchodzi do kulturowego archiwum prasowego i świąteczny czas staje się po prostu okresem wolnym od pracy, który można spędzić nawet na egzotycznej plaży górskiej; z drugiej zaś, pojawia się tendencja do przywracania pewnych tradycji, które z różnych przyczyn stały się coraz mniej lub bardziej zapomniane. Przykładem może być choćby powrót do tradycyjnej współczesnej kuchni staropolskiej, która na nowo staje się fundamentem każdego rodzinnego, przyjacielskiego lub służbowego spotkania.

Świętujemy, bo możemy zasiąść z całą rodziną przy suto zastawionym stole kuchennym, popisać się kulinarnymi umiejętnościami, a istota świąt, ich duchowe przesłanie, odchodzi na drugi plan obrazu. Może warto byłoby powrócić nie tylko do zewnętrznej lustrzanej strony obrzędów lecz także do ich istoty, tkwiącej zazwyczaj w ideach, które reprezentują.

Na podstawie: A. Śliz, M. Szczepański, Świętowanie, komercjalizm ponownie odczytywany kis.czasopisma.pan.pl/images/data/kis/wydania/No_4_2012/03_Swietowanie.pdf

POLSKA I POLACY

I. Proszę uzupełnić kalendarz polskich świąt. Rodzaje świąt proszę wybrać z ramki.

państwowe, rodzinne, tradycyjne, religijne, okolicznościowe		
Nazwa święta	Data	Rodzaj święta
Nowy Rok	1 stycznia	okolicznościowe i religijne
Trzech Króli		religijne
Dzień Babci i Dziadka	21 i 22 stycznia	
Tłusty Czwartek	ostatni czwartek karnawału	
Ostatki		
Walentynki (Dzień Zakochanych)		
Dzień Kobiet		okolicznościowe
Pierwszy Dzień Wiosny		okolicznościowe
Środa Popielcowa	święto ruchome, 40 dni przed Wielkanocą	
Niedziela Palmowa		

Wielkanoc	święto ruchome, (niedziela w marcu lub w kwietniu)	
Poniedziałek Wielkanocny (śmigus dyngus)		
Prima Aprilis		okolicznościowe
Święto Pracy		
Święto Konstytucji	3 maja	
Pierwsza Komunia	święto ruchome, niedziela w maju lub na początku czerwca	
Zielone Świątki	święto ruchome (49-50 dni po Wielkanocy, niedziela)	
Boże Ciało	święto ruchome (10 dni po Zielonych Świątkach, czwartek)	
Dzień Matki	26 maja	
Dzień Dziecka	1 czerwca	
Noc Świętojańska (Sobótka)	z 23 na 24 czerwca (najkrótsza noc w roku)	
Święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	15 sierpnia	
Dzień Wojska Polskiego	15 sierpnia	
Dzień Nauczyciela (Dzień Edukacji Narodowej)	14 października	
Wszystkich Świętych		religijne
Zaduszki	2 listopada	
Dzień Niepodległości		państwowe
Andrzejki	30 listopada	
Dzień Górnika (Barbórka)	4 grudnia	
Mikołaj (Dzień Świętego Mikołaja)		tradycyjne
Wigilia		religijne i rodzinne
Boże Narodzenie	25 grudnia	
Sylwester	noc z 31 grudnia na 1 stycznia	

II. Proszę odpowiedzieć na pytania, wykorzystując kalendarz świąt.

1. Podczas których świąt ludzie bawią się na balach?
2. Podczas których świąt są składane wieńce w miejscach pamięci narodowej?
3. Jakie zawody są wyróżniane przez Polaków specjalnymi dniami świątecznymi?
4. Które święta łączą się z dawaniem prezentów dzieciom?
5. Które święta są najważniejsze dla Polaków?
6. Które polskie święta nie są obchodzone w Pani / Pana kraju?

7. Jakie święta, nieznanne w Polsce, obchodzi się w Pani / Pana kraju?

SLUCHANIE I

Proszę uważnie wysłuchać piosenki i uzupełnić brakujące wyrazy.

Słowa Krzysztof Dzikowski
Muzyka Seweryn Krajewski
Wykonanie: Czerwone gitary

Jest taki dzień

Jest taki dzień, bardzo .....¹ choć grudniowy,
dzień, zwykły dzień, w którym .....² wszelkie spory.
Jest taki dzień, w którym .....³ wita wszystkich,
dzień, który już każdy z nas zna od .....⁴.

Niebo - .....⁵, niebu - ziemia,
wszyscy - wszystkim .....⁶ życzenia,
drzewa - ptakom, ptaki - .....⁷,
tchnienie wiatru - .....⁸ śniegu.

Jest taki dzień, tylko jeden .....⁹ do roku.
Dzień, zwykły dzień, który .....¹⁰ od zmroku.
Jest taki dzień, gdy jesteśmy wszyscy .....¹¹.
Dzień, piękny dzień, dziś nam rok go składa w .....¹².

Niebo - .....¹³, niebu - ziemia,
wszyscy - wszystkim .....¹⁴ życzenia,
a gdy wszyscy .....¹⁵ wreszcie,
noc igliwia .....¹⁶ niesie.

SŁOWNICTWO I

A. Boże Narodzenie

I. Po przeczytaniu dialogu proszę wpisać obok obrazków wyrażenia i zwroty związane ze świętami Bożego Narodzenia.

- Cześć Beata! Ty też na świątecznych zakupach?
- Cześć, a cóż innego robią wszyscy przed świętami. Dzisiaj chciałabym tylko kupić trochę ozdób choinkowych: bombek, łańcuchów i dwa, trzy sznury lampek. Postanowiliśmy z Jackiem postawić w tym roku ogromną choinkę.
- O, to wasze dzieci będą miały co ubierać w wigilię!
- No właśnie, ja będę piekła ciasta, przygotowywała potrawy wigilijne – karpia w galarecie, śledzie, uszka i te wszystkie inne pyszności, a dzieci w tym czasie ubiorą choinkę i będą wypatrywać pierwszej gwiazdki.

- A ja dzisiaj muszę kupić parę prezentów na gwiazdkę, ale już zmęczyłam się myśleniem, komu co podarować.

- O! Właśnie mi się przypomniało... Nie wiesz, gdzie mogę kupić sianko pod wigilijny obrus?

- Ja właśnie kupiłam, na końcu tej alejki. U nas też zawsze wkładamy siano pod obrus i zostawiamy puste nakrycie dla niespodziewanego gościa.

- Lubię te wigilijne tradycje – łamanie się opłatkiem, obdarowywanie się prezentami, a później wspólne śpiewanie kolęd.

- Tak, ja też. My zawsze po wigilii idziemy na pasterkę.

- A przychodzą do was w święta kolędnicy?

- Oczywiście, to zwykle dzieciaki. Mają w rękach śliczną szopkę i pięknie śpiewają. Zawsze dajemy im słodycze i parę złotych.

- Ale się rozgadałyśmy. Już poczułam się świątecznie. Jak tu jeszcze chwilę postoiemy, to nie będę miała z czego przygotować dwunastu wigilijnych potraw. A mój mąż nie życzy sobie żadnych odstępstw od tradycji.

- Ja też muszę lecieć. Życzę ci zdrowych, rodzinnych i spokojnych świąt!

- Nawzajem. Wszystkiego najlepszego!

UWAGA!

1. Życzyć – składać komuś życzenia z okazji świąt, imienin, urodzin itp.
2. Życzyć sobie – chcieć czegoś dla siebie

1 .....

.....

.....

.....

2. ....

.....

.....

.....

3. ....
.....
.....

4. ....
.....
.....
.....

5. ....
.....
.....
.....

6. ....
.....
.....
.....

II. Korzystając ze słownictwa podanego w ramce, proszę podać nazwy widocznych na

zdjęciach tradycyjnych potraw wigilijnych.

barszcz z uszkami, karp smażony, kompot z suszu, ryba po grecku, kapusta z grzybami, kapusta z grochem, pierogi z kapustą, racuchy, karp w galarecie, śledzie, makowiec, kluski z makiem

0. ***barszcz z uszkami*** 1. .... 2. ....

3. .... 4. .... 5. ....

6. .... 7. .... 8. ....

9. .... 10. .... 11. ....

III.

1. Proszę opowiedzieć o świętach Bożego Narodzenia, wykorzystując słownictwo i zwroty z ćwiczenia I i II.
2. Proszę przeczytać wiersz i odpowiedzieć na pytania

Ludwik Jerzy Kern

Szkoda

Kiedy choinka, leśna dama,
Włoży już swoje stroje,
A w kuchni ciasto piecze mama,
Aż pachnie na pokoje,
Wszystkich ogarnia podniecenie,
Nas i sąsiadów z bloku...
Szkoda, że Boże Narodzenie
Jest tylko raz do roku.

A pod choinką dobry święty,
Co ma brodzisko mleczne,
Podarki składa i prezenty
Dla dzieci, tych, co grzeczne.
Dzieci radują się szalenie
Wśród pisków i podskoków...
Szkoda, że Boże Narodzenie
Jest tylko raz do roku.

A kiedy w końcu mama prosi
Do stołu, bo nakryte,
To jakby anioł się unosił
Nad nami pod sufitem.
Za gardło chwyta nas wzruszenie
I łezkę mamy w oku...
Szkoda, że Boże Narodzenie
Jest tylko raz do roku.

- Jaki nastrój panuje w domach podczas przygotowań do świąt?
- Który ze świątecznych zwyczajów sprawia największą radość dzieciom?
- Dlaczego moment zasiadania do wigilijnego stołu jest tak wzruszający?
- Jak można zinterpretować ostatnie dwa wersy każdej zwrotki?

B. Wielkanoc

- I. Proszę przeczytać fragmenty tekstu i zaznaczyć właściwą odpowiedź *a*, *b* lub *c*.

Dawne zwyczaje i tradycje wielkanocne

0. Palemki na szczęście

Wielki Tydzień zaczyna się Niedzielą Palmową. Palmy– różgi wierzbowe, gałązki bukszpanu, malin, porzeczek – ozdabiano kwiatkami, mchem, ziołami, kolorowymi piórkami. Po poświęceniu palmy biło się nią lekko domowników, by zapewnić im szczęście na cały rok. Połknięcie jednej poświęconej bazi wróżyło zdrowie i bogactwo. Zatknięte za obraz lub włożone do wazonów palemki chroniły mieszkanie przed nieszczęściem i złośliwością sąsiadów.

0. Wielkanocne palmy należało

- a) połknąć w całości, by stać się bogatym i zdrowym.
- b) ozdobić piórami egzotycznych ptaków.

c) przechować przez cały rok za obrazem, by chroniły dom.

1. Świąteczne porządki

Przed Wielkanocą robimy wielkie świąteczne porządki nie tylko po to, by mieszkanie lśniło czystością. Porządki mają także symboliczne znaczenie – wymiatamy z mieszkania zimę, a wraz z nią wszelkie zło i choroby.

1. Świąteczne porządki

- a) mają chronić nas przed zimą.
- b) przywracają zimową czystość.
- c) wypędzają z domów to, co złe.

2. Wielkie grzechotanie

Kiedy w Wielki Piątek milkły kościelne dzwony, rozlegał się dźwięk kołatek. Obyczaj ten był okazją do urządzania psot. Młodzież biegała po mieście z grzechotkami, hałasując i strasząc przechodniów. Do dziś zachował się zwyczaj obdarowywania dzieci w Wielkim Tygodniu grzechotkami.

2. Kołatki prowokowały do

- a) czyszczenia kościelnych dzwonów.
- b) straszenia hałasem ludzi na ulicach.
- c) grzechotania małym dzieciom w mieście.

3. Wieszanie śledzia

W niezwykle widowiskowy sposób rozstawano się ze śledziem – symbolem Wielkiego Postu. Z radością i satysfakcją „wieszano” go, czyli przybijano rybę do drzewa. W ten sposób karano śledzia za to, że przez sześć tygodni wyganiał z jadłospisu mięso.

- 3. Obrzęd wieszania śledzia symbolizował
  - a) zerwanie z podstawową potrawą Wielkiego Postu.
  - b) wiosenne kwitnienie drzew.
  - c) karę za jedzenie mięsa w Wielkim Poście.

4. Świąconka

Wielka Sobota była dniem radosnego oczekiwania. Koniecznie należało tego dnia poświęcić koszyczek z jedzeniem. Nie mogło w nim zabraknąć baranka, mięsa i wędlin – na znak, że kończy się post. Świącono też chrzan, jako nawiązanie do cierpienia i śmierci Chrystusa,

masło – oznakę dobrobytu i jajka – symbol narodzenia. Świąconkę jadło się następnego dnia podczas śniadania wielkanocnego. Tego dnia święcono też wodę.

4. W Wielką Sobotę święcono
- jajka, gdyż są one symbolem kończącego się postu.
  - chrzan, gdyż symbolizował mękę Pańską.
  - mięso, gdyż symbolizowało dobrobyt

5. Wielka Niedziela

W Wielką Niedzielę poranny dźwięk dzwonów miał poruszyć zatwardziałe serca skąpców i złośliwych sąsiadów. Po rezurekcji, czyli uroczystej mszy wielkanocnej, zasiadano do świątecznego śniadania. Najpierw dzielono się jajkiem. Na stole nie mogło zabraknąć baby wielkanocnej i dziada, czyli mazurka.

5. W Wielką Niedzielę należało
- obudzić złośliwych sąsiadów
  - podzielić się z sąsiadami mazurkiem
  - zasiąść do świątecznego śniadania

6. Szukanie zajączka

Wyrazem wielkanocnej radości rodziny może być po zakończeniu śniadania wspólna zabawa zwana szukaniem zajączka, czyli małej niespodzianki dla każdego.

6. Wielkanocny zajączek
- symbolizował zakończenie śniadania.
  - był symbolem rodzącego się życia.
  - symbolizował niewielki prezent.

7. Wielkanocne jajo

Jajo króluje na wielkanocnym stole, jest symbolem życia i odrodzenia. Tradycja pisanek i dzielenia się święconym jajkiem sięga daleko w przeszłość. Już starożytni Persowie wiosną obdarowywali swoich bliskich jajami pomalowanymi na czerwono. Zwyczaj ten przejęli od nich Grecy i Rzymianie. Rumuńskie przysłowie ludowe mówi: „Jeśli my, chrześcijanie, zaprzestaniemy barwienia jaj na czerwono, wówczas nastąpi koniec świata”. Czerwone pisanki mają ponoć moc magiczną i odpędzają złe uroki, są symbolem serca i miłości.

7. Wielkanocne jajo
- musi być pomalowane na czerwono.
  - w dawnych czasach często było barwione na czerwono.
  - pomalowane na czerwono nabiera cudownych właściwości.

<http://asksa.republika.pl/wielkanoc.htm>

II. Proszę ustawić w porządku chronologicznym zwyczaje związane ze świętami wielkanocnymi.

..... śmigus dyngus

..... procesje z palmami

..... rezurekcja

I..... Popielec

..... święcenie pokarmów

..... dzień bez bicia dzwonów

..... uroczyste śniadanie

III. Korzystając ze słownictwa podanego w ramce, proszę podać nazwy widocznych na zdjęciach tradycyjnych potraw wielkanocnych.

wędliny, ówkiła i chrzan, biała kielbasa, babka wielkanocna, jaja na twardo, żurek, sałatka jarzynowa, mazurek, jaja faszerowane

0. wędliny

1.....

2.....

3. .... 4. ....

5. ....

6. .... 7. ....

8. ....

C. Wszystkich świętych

I. Proszę połączyć wyrazy z odpowiednią definicją.

0	<i>nekropolia</i>	A	uroczyście odprawiać nabożeństwo, obrzęd; obchodzić uroczyście jakieś ważne wydarzenie;
1	zaduma	B	wyraz czci i uwielbienia
2	hołd	C	datek ofiarowany ubogiemu
3	zakątek	D	mała brama, najczęściej w ogrodzeniu
4	przodek	E	<i>duży i zwykle zabytkowy cmentarz</i>
5	celebrować	F	miejsce, gdzie według wierzeń religijnych przebywają dusze zmarłych

6	hojnie	G	pogrążenie się w myślach
7	jałmużna	H	osoba, od której wywodzą się następne pokolenia w rodzinie lub plemienu
8	zaświaty	I	naczynie ze specjalną świecą zapalaną na grobach dla uczczenia pamięci zmarłych
9	znicz	J	szczodrze, nie żałując komuś czegoś
10	furtka	K	pomieszczenie, miejsce niewielkie, ustronne, mało uczęszczane

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

II. Proszę przeczytać tekst, a następnie wykonać zamieszczone pod nim ćwiczenie.

Są dwa takie dni w roku, kiedy szczególnie myślimy o naszych zmarłych, kiedy udajemy się na wielkie nekropolie i małe, ciche cmentarze wiejskie, by tam w zadumie i powadze oddać hołd tym, którzy od nas odeszli.

Uroczyste dni poświęcone zmarłym zostały ustanowione przez kościół w IX wieku. Na pierwszego listopada przypada uroczystość Wszystkich Świętych, a na drugiego – Dzień Zaduszny. Tradycje zaduszne są stare jak ludzkość. Nie ma takiego zakątka na ziemi, w którym nie oddawano by czci zmarłym. Pamięć o nich wynika bowiem z wewnętrznej, płynącej z serca potrzeby wspominania tych, którzy już odeszli.

Polskie święto zmarłych jest niejako przedłużeniem uroczystości zadusznych, odprowadzanych przez naszych przodków. Wierzyli oni, że duchy zmarłych mogą przychodzić na ziemię, że ich cienie idą z cmentarza do kościoła na nocne nabożeństwo, które celebryje dla nich duch zmarłego proboszcza. Hojnie rozdawano jałmużnę modlącym się pod kościołem żebrakom, wierząc, że w ich postać może wcielić się duch zmarłego. Jeszcze na początku XX wieku w wigilię Zaduszek pieczono chleby, gotowano bób i kaszę, na wschodzie także kutię z maku, pszenicy i miodu, a wszystko to wraz z wódką pozostawiano na noc na stole jako poczęstunek dla duchów. W tych dniach zostawiano otwarte furtki i uchylone drzwi, aby duchy mogły bez przeszkód przekroczyć progi swych domostw. Na rozstajnych drogach rozpalano wielkie ogniska, aby wędrujące dusze mogły się przy nich ogrzać przed powrotną drogą w zaświaty. Od XVI wieku ogniska takie zaczęto palić na cmentarzach i to właśnie od nich przyjął się zwyczaj stawiania na grobach bliskich świec i zniczy. Tradycja przystrajania mogił gałązkami świerku oraz kwiatami też ma długą historię – dawniej przystrajano groby, aby sprawić przyjemność wędrującym duszom.

Dzisiaj wszystkie te praktyki zastąpiły nabożeństwa kościelne, modlitwy, odwiedzanie cmentarzy, kwiaty składane na mogiłach i płonące znicze. Ale zarówno dawne, jak i obecne obchody ku czci zmarłych łączy ta sama intencja – uczestnicząc w nich, spłacamy dług pamięci wobec tych, którzy odeszli.

Dzień Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny są w Polsce również dniami pamięci narodowej. Znicze płoną na grobach powstańców, w cmentarnych kwaterach

wojskowych, na bezimiennych, tak w Polsce licznych, polnych i leśnych mogiłach żołnierskich, na miejscach straceń i przy tablicach pamiątkowych poświęconych pamięci poległych we wszystkich wojnach. Płoną również na grobach ludzi szczególnie zasłużonych dla Polski i jej kultury.

<http://www.chwaszczyno.pl/wiadomosci-wszystkie/aktualnosci/2161-swieta-pamieci-zmarlych>

Proszę ocenić, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

		P	F
0	<i>W roku jest wiele dni, podczas których czcimy zmarłych.</i>		x
1	Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny to święta państwowe.		
2	Święta ku czci zmarłych są obchodzone tylko w Polsce.		
3	Oddawanie hołdu zmarłym wywodzi się z czasów przedchrześcijańskich.		
4	Wierzono, że dusze zmarłych przychodzą na ziemię w noc po Zaduszkach.		
5	Uważano, że żebracy są pośrednikami między żywymi i umarłymi.		
6	Dla wędrujących duchów przygotowywano specjalny posiłek.		
7	Stawianie zniczy na grobach wiąże się z paleniem ognisk przy kościołach.		
8	Zwyczaj ozdabiania grobów roślinami pojawił się niedawno.		
9	1 listopada Polacy odwiedzają nie tylko rodzinne groby.		
10	W dzień Wszystkich Świętych znicze płoną wyłącznie na cmentarzach.		

CZYTANIE II

Zwyczaje świąteczne

Ze świętami wiąże się wiele tradycji. Proszę podpisać zdjęcia odpowiednimi nazwami wybranymi z ramki, a następnie dopasować do nich opis obrzędu.

wianki, Mikołaj, ~~Boże Ciało~~, palmy wielkanocne, andrzejki, Prima Aprilis, topienie Marzanny, tłusty czwartek, śmigus dyngus

0	 <p style="text-align: center;"><i>Boże Ciało</i></p>	A Tradycja oddawania się słodkim przyjemnościom towarzyszy Polakom od dawna. W ostatni czwartek karnawału wszędzie królują pączki, a Polacy zjadają ich tego dnia około 100 milionów.
1		B Są tradycyjnym symbolem ostatniej niedzieli przed Wielkanocą i upamiętniają wjazd Jezusa do Jerozolimy. W Polsce są one bogato zdobione suszonymi kwiatami, gałązkami i trawami; mają też różne rozmiary. Po poświęceniu w kościele ozdoby są palone, a popiół z nich wykorzystuje się w następnym roku podczas Środy Popielcowej.
2.		C Ten zwyczaj związany jest ze słowiańską boginią zimy i śmierci. 21 marca pali się lub topi kukłę, która ją symbolizuje. W ten sposób przepędza się zimę, aby ustąpiła miejsca nadchodzącej wiosnie.
3.		D <i>W Polsce obchody tego święta wiążą się z procesją po ulicach parafii. Podczas niej wierni zatrzymują się przed ustawionymi przy ulicy ołtarzami. Dzieci idące w procesji sypią płatki kwiatów.</i>
4		E Tradycja ta związana jest z autentyczną postacią świętego – opiekuna ubogich. Już w średniowieczu osoba przebrana za świętego przynosiła dzieciom prezenty. Współcześnie w Polsce, nocą z 5 na 6 grudnia, podkłada się dzieciom upominki pod poduszkę, w buciku lub umieszcza się je w dużej skarpecie.
5		F Polewanie wodą w wielkanocny poniedziałek ma długą tradycję i jest w niej obecne ponad 600 lat. Lany Poniedziałek symbolizuje oczyszczenie po zimie, radość z przebudzenia się wiosny i jest oznaką kwitnącej przyrody.

6		G Ten obyczaj obchodzony jest w wielu krajach świata. Polega na robieniu żartów, celowym wprowadzaniu w błąd, sprawianiu, by inni uwierzyli w coś nieprawdziwego. Tego dnia w wielu mediach pojawiają się różne fałszywe, zwykle żartobliwe informacje.
7		H Jest to jeden z obrzędów pogańskiego święta Sobótki lub Nocy Świętojańskiej. Tradycja dotyczy tylko panien i kawalerów. Według wierzeń pozwala ona wywróżyć małżeństwo i miłość czy też staropanieństwo. Dzisiaj popularna jest jako impreza kulturalna. Najsłynniejsza odbywa się co roku w Krakowie nad Wisłą.
8		I Wieczór wróżb odprowadzany jest w nocy z 29 na 30 listopada. Kiedyś wróżby te miały charakter wyłącznie matrymonialny i przeznaczone były tylko dla niezamężnych dziewcząt. Współcześnie przekształciły się w zabawę gromadzącą młodzież obojga płci, a najpopularniejszą wróżbą jest lanie roztopionego wosku.

0	1	2	3	4	5	6	7	8
D								

SLUCHANIE II

Jakie święta obchodzone są w innych krajach?

Proszę wysłuchać tekstu, a następnie podpisać zdjęcia nazwami świąt i krajów.

Święto Dziękczynienia: USA, Kanada

.....

GRAMATYKA

Celownik: komu? czemu?

RZECZOWNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męski	- <i>owi</i>	synowi, domowi koniowi, gościowi Andrzejowi, Krakowowi
	- <i>u</i> *	ojcu, bratu psu, lwu
rodzaj żeński	= Msc	książce, drodze, kawie pani, powieści, lekcji kaszy, młodzieży, rzeczy
rodzaj nijaki	- <i>u</i>	niebu, słowu zdaniu, wyjściu zwierzęciu, ramieniu

*Końcówka **-u** w celowniku liczby pojedynczej rodzaju męskiego występuje w nielicznej grupie rzeczowników (około 20). W przypadku rzeczowników **orzeł** i **osioł** możliwe są obie końcówki: **orłu** lub **orłowi**, **osłu** (głównie w odniesieniu do zwierząt) lub **osłowi** (w odniesieniu do ludzi).

Najczęściej używane rzeczowniki z końcówką -u w celowniku liczby pojedynczej

rodzaju męskiego:

*ojcu, panu, bratu, chłopu, chłopcu, księdzu, katu, bogu, diabłu, kotu, psu,
lwu, światu, osłu / osłowi, orłu / orłowi*

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męski, żeński i nijaki	- <i>om</i>	panom, stołom, psom paniom, ulicom, rzeczom dzieciom, zwierzętom, imionom, ćwiczeniom

PRZYMIOTNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męski i nijaki	- <i>emu</i>	ładnemu, wysokiemu długiemu, różowemu
rodzaj żeński	= Msc	ładnej, wysokiej drogiej, różowej

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męskoosobowy i niemęskoosobowy	- <i>ym / - im</i>	ładnym, wysokim długim, różowym

ZAIMKI OSOBOWE

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
Mianownik	Celownik	Mianownik	Celownik
ja	<i>mnie, mi</i>	my	<i>nam</i>
ty	<i>tobie, ci</i>	wy	<i>wam</i>
on / ono	<i>jemu, mu, niemu</i>	oni / one	<i>im, nim</i>
ona	<i>jej, niej</i>		

Niektóre czasowniki łączące się z celownikiem:

- *dokuczać, dolegać, dziwić się, kłaniać się, przyglądać się, przysłuchiwać się, służyć, ufać, wierzyć, podobać się,*

- *dziękować (komu za co), odpowiadać (komu na co), opowiadać (komu co), pomagać (komu w czym), przeszkadzać (komu w czym), wybaczając (komu co), dawać (komu co)*

Przymyki łączące się z celownikiem:

ku, dzięki, wbrew, przeciw / przeciwko, na przekór

Lato zbliża się ku końcowi.

Adam może studiować dzięki stypendium.

Wyjechał wbrew woli rodziców.

Strajkują przeciwko podwyżce cen żywności.

Zrobiła to na przekór wszystkim.

I. Proszę uzupełnić podane zdania zgodnie z przykładem.

Przykład: Przyglądam się twojemu dziecku (twoje dziecko).

1. Zawsze się kłaniaj ..... (swój sąsiad).
2. Nie ufaj ..... (ten człowiek).
3. Każdy powinien służyć ..... (swoje państwo).
4. Muszę dać jeść ..... (mały pies).
5. Wierzę tylko ..... (moi rodzice).
6. Z przyjemnością przysłuchuję się ..... (twój głos).
7. Te kwiaty dam ..... (moja babcia).
8. Nie przyglądaj się ..... (ten pan).
9. Co kupiłaś na imieniny ..... (swój ojciec).
10. Dostałem tę pracę dzięki ..... (moja sąsiadka).

II. Proszę ułożyć zdania w czasie przeszłym z podanych niżej elementów zgodnie z przykładem

Przykład: Jola, nie ufać, ta, koleżanka

Jola nie ufała tej koleżance.

1. Oni, zawsze, pomagać, swoi, przyjaciele.
- .....

2. One, przeszkadzać, nauczycielka, w, lekcja.

.....
 3. Matka, nie podobać się, zachowanie, syn.
 .....

4. Ja, jeszcze nie dać, moja babcia, prezent urodzinowy
 .....

5. Turystki, przyglądać się, pomnik, polski poeta.
 .....

III. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

Przykład: Wczoraj kupiłam prezenty *dzieciom*⁰(dzieci)⁰.

1. Anna kupiła prezenty (swoi bliscy)¹⁻² .....¹ .....².
 (Mama)³ .....³ podaruje jedwabną apaszkę, a (ojciec)⁴
 .....⁴ wodę kolońską. (Brat)⁵ .....⁵ i
 (siostra)⁶ .....⁶ jak zwykle kupiła książki. Ma nadzieję, że prezenty
 spodobają się (rodzina)⁷ .....⁷.

2. W ubiegłym tygodniu odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona (problemy)⁸
 .....⁸ łamania praw człowieka. Na zakończenie uczestnicy
 konferencji podpisali protest przeciwko (niesprawiedliwość)⁹
 .....⁹ i (dyskryminacja)¹⁰ .....¹⁰.

3. Zima zbliża się ku (koniec)¹¹ .....¹¹. Wbrew (wcześniejsze
 prognozy)¹²⁻¹³ .....¹² .....¹³ nie trwała
 długo. Z radością przyglądamy się (nadchodząca wiosna)¹⁴⁻¹⁵
 .....¹⁴ .....¹⁵ i już nie
 możemy się doczekać lata.

4. Jestem wdzięczna (ten lekarz)¹⁶⁻¹⁷ .....¹⁶
 .....¹⁷, który uratował życie (moja matka)¹⁸⁻¹⁹ .....¹⁸
 .....¹⁹.
 Wbrew (opinia)²⁰ .....²⁰ innych lekarzy, przeprowadził udaną
 operację.

IV. Zaimki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

Przykład: Wierzę wam(wy)!

1. .... tego nie powiem (on)!
2. Pożycz ..... tę książkę (ja).
3. Dziękuję ..... za pomoc (ty).
4. Daj ..... spokój (on)!
5. Muszę kupić ..... kwiaty (ona).
6. Tylko ..... (ty) opowiem o tym.
7. Musimy ..... (oni) pomóc.
8. Dzięki ..... (ja) zdałeś ten egzamin.
9. Co ..... (ona) dolega?
10. Kupiłam ten samochód dzięki ..... (on).

V. Zaimki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

Przykład: Anna daje (oni) im kwiaty.

1. Pożyczę (ty) ..... pieniądze pod warunkiem, że zwrócisz (ja) ..... je za miesiąc.
2. (On) ..... się wydaje, że wszyscy powinni (on) ..... być wdzięczni.
3. Gdyby powiedzieli (my) ..... o tym, na pewno pomogliśmy (oni) .....
4. Ukłonił się (ona) ....., a ona pomachała (on) ..... ręką.
5. Dzięki (on) ..... obejrzelśmy ten spektakl, bo kupił (my) ..... bilety.

SŁOWNICTWO II

Święta i uroczystości rodzinne

I. Proszę przeczytać dialog i podkreślić w nim nazwy świąt i uroczystości rodzinnych.

- Cześć Olga, co robisz z tym kalendarzem?

- Zaznaczam sobie ważne rodzinne uroczystości. Wiesz, imieniny, urodziny, rocznicę ślubu moich rodziców. W tym roku będą obchodzili „srebrne wesele”. Będziemy świętować też chrzciny małej Ani i Pierwszą Komunię mojego młodszego brata Janka.

- Sporo tych dni, ale nie wszystkie już wpisałaś.

- Co masz na myśli?

- Na przykład zaręczyny twojej przyjaciółki Iwony. Właśnie zamierzam się jej oświadczyć.

- Naprawdę? To wspaniale! Będziemy mieć bardzo przyjemny powód do świętowania.

- Bywają też mniej przyjemne uroczystości, których nie da się zaplanować, takie jak pogrzeby, a po nich stypy.
- Dzisiaj nazywa się je konsolacjami. Mam nadzieję, że takich w tym roku nie będzie ani w mojej rodzinie, ani wśród moich przyjaciół.
- A co zamierzasz wpisać tutaj, 16 maja?
- To będzie moje święto, kolejna już, dziesiąta rocznica pracy zawodowej. Zamierzam urządzić z tej okazji małe przyjęcie dla kolegów i koleżanek.
- O, to już się czuję zaproszony!

II. Proszę wypisać z tekstu nazwy świąt i uroczystości rodzinnych oraz sformułować ich definicje zgodnie z podanym przykładem

Przykład: Imieniny – dzień patrona danego imienia, będący dorocznym świętem ludzi noszących to imię

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

PISANIE

Życzenia – grzecznościowa wypowiedź użytkowa o charakterze okolicznościowym. Treść życzeń związana jest z ważnymi wydarzeniami w życiu adresata (imieniny, urodziny, święta religijne, ślub, jubileusze prywatne i zawodowe itd.). Życzenia są wyrazem pamięci i sympatii nadawcy do odbiorcy.

Życzenia mogą mieć charakter oficjalny i nieoficjalny; pisane są na ozdobnych (tradycyjnych lub elektronicznych) kartkach.

Życzenia zawierają następujące elementy:

- a) miejsce i datę (w prawym górnym lub lewym dolnym rogu); data może być pełna (dzień, miesiąc i rok) lub niepełna (miesiąc i rok);
- b) zwrot do adresata (ewentualnie) wyrażony w formie wołacza z wykrzyknikiem i umieszczony w pierwszej linii na środku nad tekstem właściwym;
- c) treść właściwą, czyli tekst dostosowany do okazji, z której są składane życzenia;
- d) podpis (pod tekstem z prawej strony).

Życzeniach o charakterze oficjalnym powinny zawierać:

- a) oficjalne zwroty grzecznościowe do adresata;
- b) podpis pełnym imieniem i nazwiskiem;
- c) sformalizowaną, konwencjonalną treść.

Życzenia o charakterze prywatnym powinny zawierać:

- a) zwroty do adresata o charakterze nieoficjalnym, serdecznym;
- b) podpis, najczęściej tylko imieniem (może być z dopiskiem typu: *pamiętający; kochająca* itp.);
- c) treść wyrażoną w sposób ciepły i możliwie oryginalny.

Uwaga! Podobną formą tekstów użytkowych są gratulacje. Składamy je jednak przy innych okazjach niż życzenia. Gratulować można w związku z osiągnięciami życiowymi, np.: narodzinami dziecka, awansem w pracy, pomyślnym zdaniem egzaminu czy ukończeniem studiów.

Proszę uporządkować wyrazy tak, aby powstał tekst życzeń lub gratulacji.

Przykład:

w rodzinnej, Drodzy, w nadchodzącym, Poznań, marzeń,
 życzę, atmosferze, świąt, Nowym Roku, Moi, Ewa,
 spełnienia, 18.12.2018, Wam, dobrych, chwil,
 Bożego Narodzenia, i, radosnych, a, samych

Poznań, 18.12.2016

Moi Drodzy!

*Życzę Wam radosnych Świąt Bożego
 Narodzenia w rodzinnej atmosferze, a w
 nadchodzącym Nowym Roku samych
 dobrych chwil i spełnienia marzeń.*

Ewa

1.
Z, Mamo, zdrowia, Jacek, Ci, dni,
Imienin, i, Kochana, szczęścia, okazji, i,
Agatka, życzymy, słonecznych, samych,
dużo

.....
....
.....
....
.....
....
.....
....
.....
....

2.
Nowak, jajka, z, Szanowna, smacznego,
rodziną, Pani, Tadeusz, Wesołego,
Dyrektor, życzy, oraz, Alleluja

.....
....
.....
....
.....
....
.....
....

3.

Parze, Julka, w, Wszystkiego, Marek, tym,
Młodej, dniu, najpiękniejszym, nowej,
życia, życzą, i, drodze, na, najlepszego

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4.

Moniko, Agnieszka, Najserdeczniejsze, Droga,
ciocia, gratulacje, ukończenia, okazji, z, składa,
studiów

.....
.....
.....
.....

CZYTANIE III

Jakich prezentów nie dajemy? Proszę odgadnąć, o jakich przedmiotach mowa, wykorzystując słowa z ramki. Uwaga! Niektóre wyrazy są niepotrzebne.

róże, pierścionek, bransoletka, ~~zegarek~~, chryzantemy, brylanty, sztucce, torebka, perły,
buty, nożyczki, portfel, krawat, kalendarz, broszka, chusteczki

0. Darując go bliskiej osobie, musimy liczyć się z tym, że odmierzony czas może być okresem, który pozostał do końca znajomości lub nawet śmierci obdarowywanego.

Zegarek

1. Wręczenie takiego prezentu zwiastuje osobie obdarowanej biedę i nieszczęście. Jeśli więc koniecznie chcemy go komuś dać, najlepiej włożyć do środka symboliczny grosz lub łuskę karpia z wigilijnej wierzery. Gdy to uczynimy, pieniędzy w nadchodzącym roku nie powinno nam zabraknąć.

.....

2. Są piękną ozdobą, ale nie należy dawać ich kobiecie. Wręczone przez mężczyznę zwiastują nieszczęście i łzy. Niektóre interpretacje tej wróżby mówią nawet o nadchodzącej śmierci wybranki.

.....

3. To także jeden z prezentów obdarzonych złym wpływem na wzajemne relacje. Podarowane bliskiej osobie wróżą, że odejdzie ona z naszego życia.

.....

4. Niegdyś ich komplety ze szlachetnego materiału należały do dyżurnych prezentów wręczanych przy różnych okazjach. Jeśli jednak komuś przyjdzie do głowy taki prezent, trzeba wiedzieć, że zapowiadają one płacz z powodu rozstania.

.....

5. Nie należy dawać takich przedmiotów, gdyż przetną one nić przyjaźni, która łączy ofiarodawcę i osobę obdarowaną. Jeśli już je dostaniemy, powinniśmy dać za nie monetę, choćby symboliczny grosz. W ten sposób oszukamy los, tak jakbyśmy tę rzecz kupili, a nie dostali.

.....

6. Nie powinno się dawać żadnej biżuterii, która kłuje. Może to bowiem spowodować cierpienie w związku, a nawet rozstanie. Aby temu zapobiec, należy ukłuć się w palec prezentem, który przeznaczaliśmy dla bliskiej osoby.

.....

7. Zgodnie z polską tradycją są to kwiaty cmentarne, nagrobne, dlatego źle widziane jest wręczanie z nich bukietów.

.....

MÓWIENIE

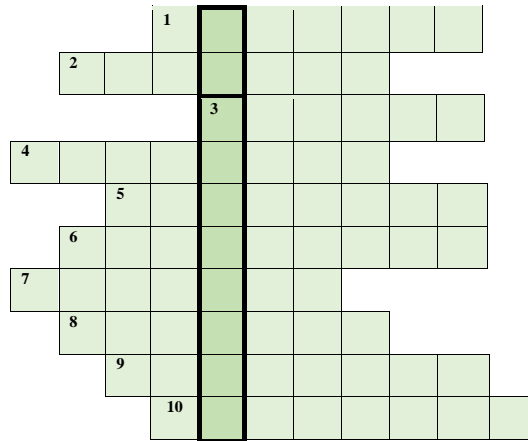
1. Proszę powiedzieć, co wypada, a czego nie wypada dawać w prezencie w pani / pana kraju.
2. Proszę opisać najciekawszy lub najdziwniejszy prezent, który pani dostała / pan dostał.

KOMUNIKACJA

Proszę wymyślić oryginalny i nietypowy prezent dla koleżanki / kolegi. Proszę go narysować lub nazwać i opisać na kartce, a następnie wręczyć, składając odpowiednie życzenia. Osoba obdarowana dziękuje, „otwiera” prezent i podkreśla jego zalety, uczucia z nim związane itp. (praca w parach).

KRZYŻÓWKA

Proszę rozwiązać krzyżówkę oraz odgadnąć hasło, które dokończy znane polskie powiedzenie.

Hasło: „*Święta, święta i .....*”

1. od niego zaczyna się Wigilia w Polsce
2. przychodzi 6 grudnia
3. .... dyngus
4. tradycyjne ciasto na Boże Narodzenie
5. prezenty pod choinkę
6. ich symbolem jest pierścionek
7. inaczej Noc Świętojańska
8. jeden z symboli Świąt Wielkanocnych
9. na przykład dziesięciolecie
10. uroczystość po narodzinach dziecka

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I. Proszę uzupełnić zdania wyrazami z ramki, wstawiając je w odpowiedniej formie.

cierpliwość, spokój, **turecki**, duch, obowiązek, racja, nigdy, oburzenie, papież, ziemia, krowa

Przykład: Nie poszedł z chłopakami do pubu bo jest goły jak **święty turecki**.

1. Masz **świętą** ....., mówiąc, że nie powinniśmy zapraszać Adama po tym, jak nas potraktował.
2. Dla **świętego** ..... zgodziłam się na założenie sukienki, którą wybrała mama.
3. Ostatni film tego reżysera wywołał **święte** ..... wśród policjantów w całym kraju.

4. Dziecko wróciło po zabawie na podwórku brudne jak **święta** .....
5. Ojciec powiedział córce, że nie jest ..... **świętym** i nie wie, czy jutro będzie ładna pogoda.
6. Obawiam się, że Piotr odda mi pożyczone pieniądze na **święty** .....
7. Nasz szef chce być **świętszy** od ..... i dodaje codziennie nowe punkty do regulaminu pracy w firmie.
8. Podziwiam Annę, która naprawdę ma **świętą** ..... do swoich niegrzecznych dzieci.
9. Ten polityk uważa się za **świętą** ....., której nikt nie ma prawa krytykować.
10. Nie wiem dlaczego wszyscy w domu uważają, że wynoszenie śmieci to mój **święty** .....

II. Proszę uzupełnić przysłowia odpowiednim imieniem.

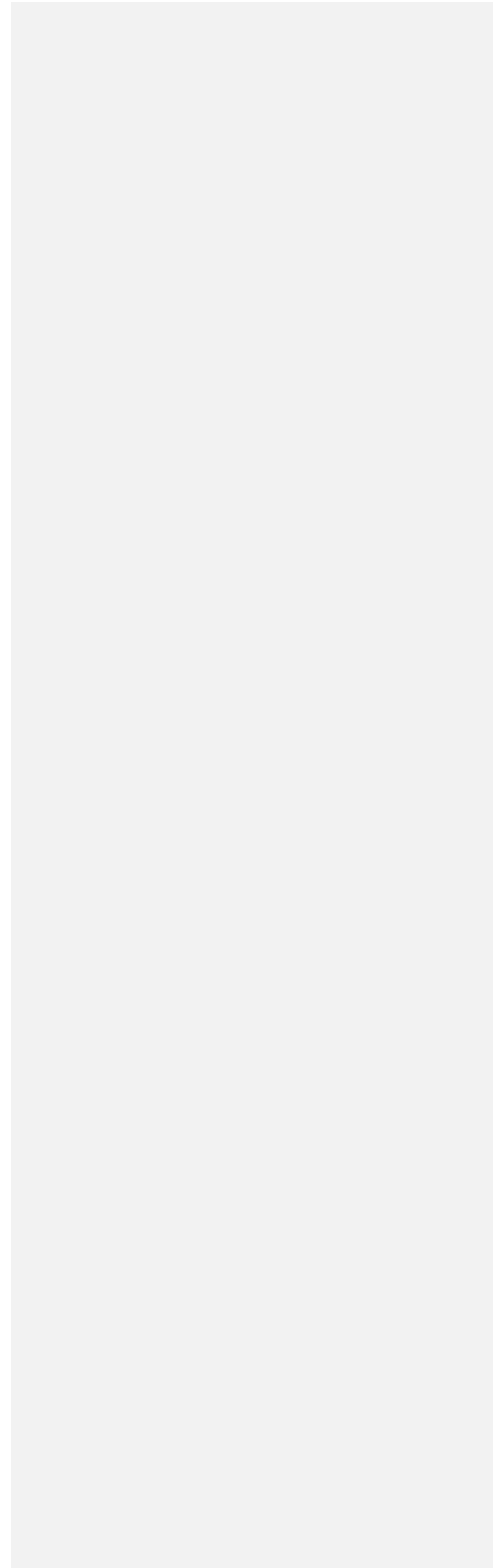
	Imieniny		Przysłowia
0	Anny (<i>Hanki</i>) – 26 lipca	A	Święty ..... pogodny, będzie roczek urodny.
1	Barbary – 4 grudnia	B	Święta ..... wypuszcza skowronka z mieszka.
2	Grzegorza – 12 marca	C	..... po lodzie, Boże Narodzenie po wodzie.
3	Agnieszki – 21 stycznia	D	Jak ..... na białym koniu przyjedzie, ostrą zimę nam przywiezie.
4	Józef – 19 marca	E	Na święty ..... jagód pełen dzban.
5	Marcin – 11 listopada	F	Od świętej <i>Hanki</i> zimne wieczory i ranki.
6	Jana – 24 czerwca	G	Na świętego ..... idzie zima do morza.

0	1	2	3	4	5	6
F						

LEKCJA 18

Świat zwierząt

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz?

Piotr Michałowski *Amazonka*

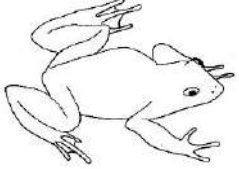

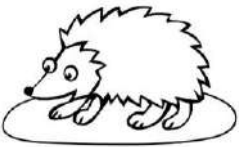
Piotr Michałowski (1800-1855) – najwybitniejszy przedstawiciel nurtu romantycznego w malarstwie polskim, portrecista, animalista, batalista.

MÓWIENIE

1. Jaką rolę w życiu człowieka odgrywają zwierzęta?
2. Dlaczego ludzie potrzebują kontaktu ze zwierzętami?
3. Jaki jest stosunek ludzi do zwierząt we współczesnym świecie?
4. Czy ma pani / pan lub miała / miał w przeszłości jakieś zwierzę w domu?

SŁOWNICTWO I

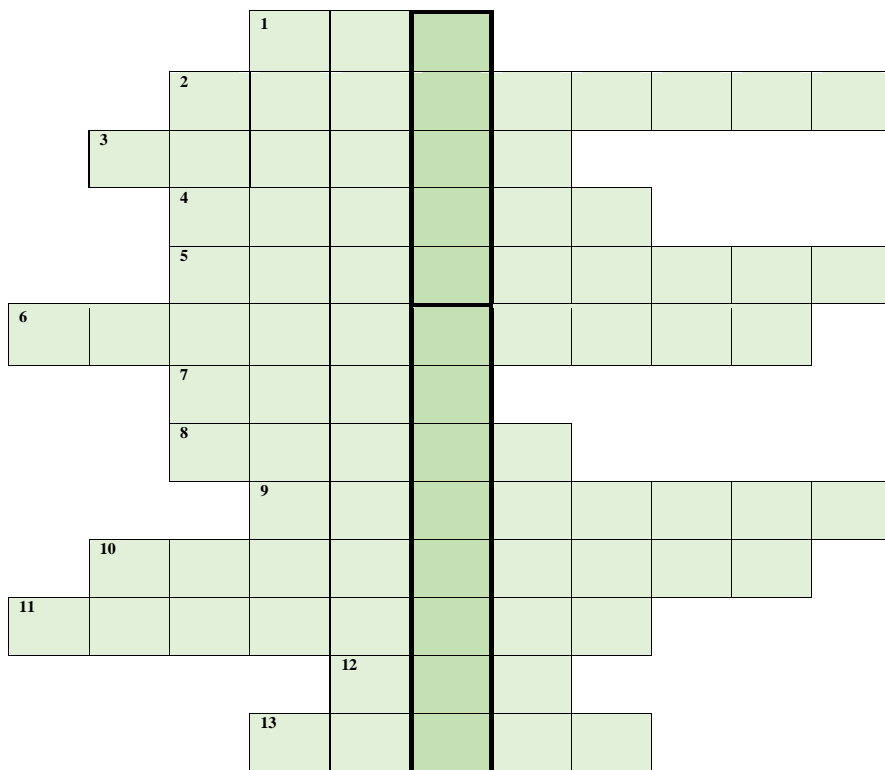
I. Proszę dopasować zagadki do zwierząt przedstawionych na obrazkach, a następnie nazwać te zwierzęta.

0	<p><u>Jeź</u></p> <p><i>Mieszka w lesie lub na łące, Pogłaskać się nie da. Gdy się boi, stawia kolce, nocą lubi biegać.</i></p>	A	
1	<p>.....</p> <p>Ogon, uszy ma i kły - psa daleki krewny. W bajkach tylko bywa zły, w lesie jest potrzebny.</p>	B	
2	<p>.....</p> <p>Mówimy o nich, że spać nie dają. Gdy w letnie noce, pięknie śpiewają.</p>	C	
3	<p>.....</p> <p>Chodzi znakomicie po ścianach i suficie. Dokucza nam w lecie. Czarna jest, jak wiecie.</p>	D	
4	<p>.....</p> <p>Nie chodzą, lecz skaczą, nad stawem mieszkają. Gdy wieczór zapadnie, Na głosy kumkają.</p>	<u>E</u>	

II. Proszę rozwiązać krzyżówkę, wpisując do niej nazwy zwierząt przedstawionych na zdjęciach.

HASŁO: .....

SŁUCHANIE I

Proszę wysłuchać nagrania, a następnie wykonać ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

0. Owady

Środowisko życia: w powietrzu i na lądzie.

Budowa ciała: trzy pary nóg i skrzydła

Liczba gatunków: ponad milion

Przedstawiciele: pająki

1. ....
Środowisko życia: .....
Budowa ciała: .....
.....
Liczba gatunków: .....
Przedstawiciele:
.....

2. ....
Środowisko życia: .....
Budowa ciała: .....
.....
Liczba gatunków: .....
Przedstawiciele:
.....

3. ....
Środowisko życia: .....
Budowa ciała: .....
.....
Liczba gatunków: .....
Przedstawiciele: .....

4. ....
Środowisko życia: .....
Budowa ciała: .....
.....
Liczba gatunków: .....
Przedstawiciele: .....

5. ....

Środowisko życia: .....

Budowa ciała: .....

.....

Liczba gatunków: .....

Przedstawiciele: .....

MÓWIENIE

1. Korzystając z mapy, proszę powiedzieć, jakie dzikie zwierzęta żyją w różnych regionach Polski.

2. Proszę opowiedzieć o dzikich zwierzętach żyjących w pani / pana kraju.

GRAMATYKA I

Rzeczowniki rodzaju nijakiego zakończone na *-ę*, takie jak *zwierzę*, *niemowlę*, *imię*, *ramię* mają w mianowniku, bierniku i wołaczu liczby pojedynczej formy krótsze, a w pozostałych przypadkach formy dłuższe.

W odmianie rzeczowników typu *zwierzę* pojawiają się przyrostki tematyczne:

-ęci // -ęć // - ąć.

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mianownik <i>kto? co?</i>	<i>cielę</i>	<i>cielęta</i>
dopełniacz <i>kogo? czego?</i>	<i>cielęciami</i>	<i>cielęćmi</i>
celownik <i>komu? czemu?</i>	<i>cielęciu</i>	<i>cielęćtom</i>
biernik <i>kogo? co?</i>	<i>cielę</i>	<i>cielęta</i>
narzędnik (z) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>cielęciami</i>	<i>cielęćmi</i>
miejscownik (o) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>cielęciu</i>	<i>cielęćtach</i>
wołacz (o!)	<i>cielę!</i>	<i>cielęta!</i>

W odmianie rzeczowników typu *imię* pojawiają się przyrostki tematyczne: *-eń // -on*

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mianownik <i>kto? co?</i>	<i>ramię</i>	<i>ramiona</i>
dopełniacz <i>kogo? czego?</i>	<i>ramienia</i>	<i>ramion</i>
celownik <i>komu? czemu?</i>	<i>ramieniu</i>	<i>ramionom</i>
biernik <i>kogo? co?</i>	<i>ramię</i>	<i>ramiona</i>
narzędnik (z) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>ramieniem</i>	<i>ramionami</i>
miejscownik (o) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>ramieniu</i>	<i>ramionach</i>
wołacz (o!)	<i>ramię!</i>	<i>ramiona!</i>

I. Proszę wstawić do tekstu odpowiednią formę rzeczownika *zwierzę*.

Wpływ *zwierząt*⁰ (l.m.) na człowieka

.....¹ są nieodłącznym towarzyszem człowieka. Większość z nas ma swojego ulubieńca lub marzy, że kiedyś będzie miała psa, kota lub kanarka. Oczywiście bywają osoby zakochane w węzach, szczurach, świnkach wietnamskich czy małpach – gusty bywają różne!

Co takiego jest w .....², że tak chętnie się nimi otaczamy? Dlaczego czynimy je powiernikami swoich uczuć i niewypowiedzianych myśli? Czemu, większość z nas na widok psa lub kota ma ochotę na pogłaskanie go lub zawołanie „kici, kici” czy „śliczny piesek”?

Niewątpliwie .....³ uaktywniają ukrytą w nas wrażliwość, dobroć, pozwalają się otworzyć i poczuć bezpiecznie. Kontakt z nimi rozluźnia mięśnie i wprowadza nas w stan relaksu. Obecność .....⁴ (l.p.) wpływa zatem nie tylko na ludzki umysł, ale również na ciało.

Przebywanie ze .....⁵ ma wyjątkowo dobroczynny wpływ na ludzi. Dzieci, dorośli, starsi, zdrowi i chorzy – dla każdego z nas .....⁶ może być lekarzem, przyjacielem czy psychologiem. Często nie zdajemy sobie z tego sprawy, jednak ukochany pies, mruczący na kolanach kot, czy nawet pływające w akwarium rybki – każde z nich daje człowiekowi coś dobrego, wzbogaca życie, czyni je

piękniejszym i zdrowszym.

<http://stressfree.pl/wplyw-zwierzat-na-czlowieka/>

II. Proszę wstawić do tekstu odpowiednią formę rzeczownika *imię*.

Najpopularniejsze zwierzęce *imiona*⁰

Wybór ..... (l.p.)¹ dla kota czy psa to nie lada wyzwanie. Jak w przypadku ludzkich .....², obowiązują tu przemijające mody i ponadczasowe nazwy własne.

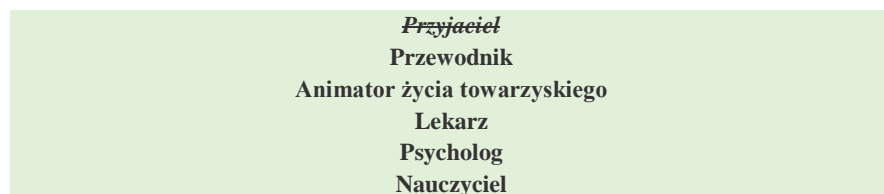
Według weterynarzy .....³, na które najchętniej reagują zwierzęta, są nazwy dwusylabowe zawierające literę „i”. Chyba większość właścicieli zdaje sobie z tego sprawę, bo według ankiety przeprowadzonej na portalu Koty.org.pl do najpopularniejszych kocich .....⁴ należą: Pusia, Kicia, Puszek, Misia i Zuzia. Nie brakuje też kocurów o ..... (l.p.)⁵ Filemon, nazwanych tak na cześć bohatera popularnej dobranocki. Seriale i filmy to zresztą zadziwiająco częste źródło inspiracji przy wyborze ..... (l.p.)⁶ dla zwierzaka. Modę sprzyjającą telewizyjnym .....⁷ jeszcze lepiej widać wśród psów. Szarik, Reksio, Rex, Bianka, Pluto, Guffi, Lady, Lessie, Snoopi ... to tylko niektóre z popularnych .....⁸ przejętych od bohaterów bajek i seriali.

Coraz częściej także spotykamy zwierzęta o ludzkich .....⁹. Dawniej zwierzę domowe nie miało w ogóle .....¹⁰ lub nosiło .....¹¹ na cześć wyglądu czy okoliczności, w jakich je znajdowano - Znajda, Przybłąda, Czarna, Brudas itp.

http://www.zpazurem.pl/artykuly/najpopularniejsze_zwierzece_imiona

CZYTANIE I

Proszę wybrać z ramki odpowiedni tytuł do podanych niżej tekstów.

W zamian za miłość i opiekę zwierzę daje nam wiele cennych darów. Jeśli nigdy się nad tym nie zastanawialiście, macie teraz okazję dowiedzieć się, na czym polega dobroczynny wpływ zwierząt na człowieka.

0. *Przyjaciel*

„Pies jest najlepszym przyjacielem człowieka” – niewątpliwie nie jest to stwierdzenie

bezpodstawne. Bez względu na okoliczności psy zachowują wierność, nie pamiętają win, kochają bezwarunkowo. Sprawdza się to oczywiście i w przypadku innych zwierząt. Ludzie przyjaźnią się z kaczkami, królikami czy papużkami, traktując je jak nieodłącznych towarzyszy życia. Single czują się mniej samotni, gdy po powrocie do domu mają możliwość odezwać się choćby do złotej rybki czy legwana. Zwierzę nigdy nie zawiedzie, nie wyśmieje, zawsze będzie obok.

1. ....

Dzięki temu, że zwierzęta mają uspokajający wpływ na ludzi, kontakt z nimi sprawia, że obniża się ciśnienie krwi oraz spowalnia tętno. Obcowanie i ćwiczenia z nimi poprawiają również stan zdrowia chorych dzieci oraz osób dotkniętych różnymi schorzeniami. Terapia z udziałem zwierząt (animaloterapia) przyczynia się do poprawy zdrowia psychicznego i fizycznego. Obecnie coraz głośniejszą podkreśla się znaczenie hipoterapii (rehabilitacji z udziałem koni), która poprawia kondycję mięśni oraz koordynację kończyn i dogoterapii (terapii z udziałem psa) w leczeniu m.in. autyzmu czy porażenia mózgowego.

2. ....

Zwierzęta niejednokrotnie pozwalają człowiekowi normalnie funkcjonować. Stają się opiekunami, służą pomocą. Osoby po wypadkach, niewidomi, niesłyszący dzięki psom nie są skazani na uwięzienie w czterech ścianach. Pies podniesie przedmiot, który upadł, przyniesie telefon, wezwie pomoc, a nawet pójdzie po zakupy. Po specjalnym przeszkoleniu stanie się dłonią, oczami i uszami swojego pana. Obecność psa w życiu osoby niepełnosprawnej redukuje samotność, daje poczucie odpowiedzialności za kogoś, motywuje do działania.

3. ....

Zajmowanie się pupilem uczy dzieci odpowiedzialności i troski, które przydadzą im się w dorosłym życiu. Dzięki opiece nad zwierzęciem stają się bardziej otwarte i jednocześnie obowiązkowe.

4. ....

Posiadanie zwierzęcia pomaga nawiązywać kontakty z innymi ludźmi. Miłośnicy zwierząt lubią rozmawiać o swoich pupilach. Nawet nieznajomi potrafią się zatrzymać na chwilę, by wymienić kilka zdań na temat swojego psa z innym właścicielem czworonoga. Zwierzę jest świetnym pretekstem, by zacząć rozmowę i poznawać nowych ludzi.

5. ....

Zwierzę – przyjaciel to ktoś ważny, bliski, z kim czujemy więź emocjonalną, komu możemy się pożalić i kto rozweseli. Merdanie ogonem psa, który cieszy się, że wróciliśmy do domu, mruczenie kota domagającego się głaskania, papużka, która krzyczy głośno nasze imię – obecność zwierzęcia koi nerwy, uspokaja, pozwala oderwać myśli od prozy życia, redukuje stres.

<http://stressfree.pl/wplyw-zwierzat-na-czlowieka/>

SŁOWNICTWO II

Zwierzęta domowe

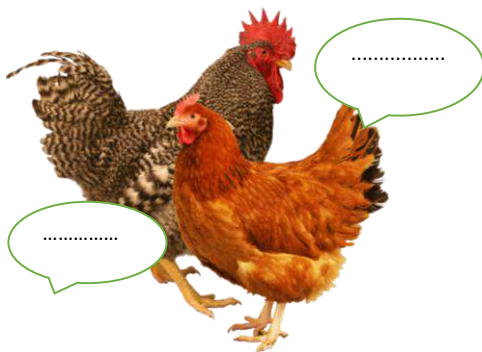
I. Proszę wykonać ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

0. On - pies
Ona - suka
Ono - szczenię
Co robi? - szczeka / warczy

1. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi.....

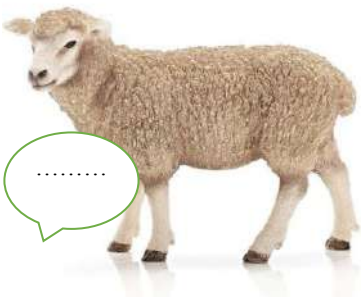
2. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi? .....

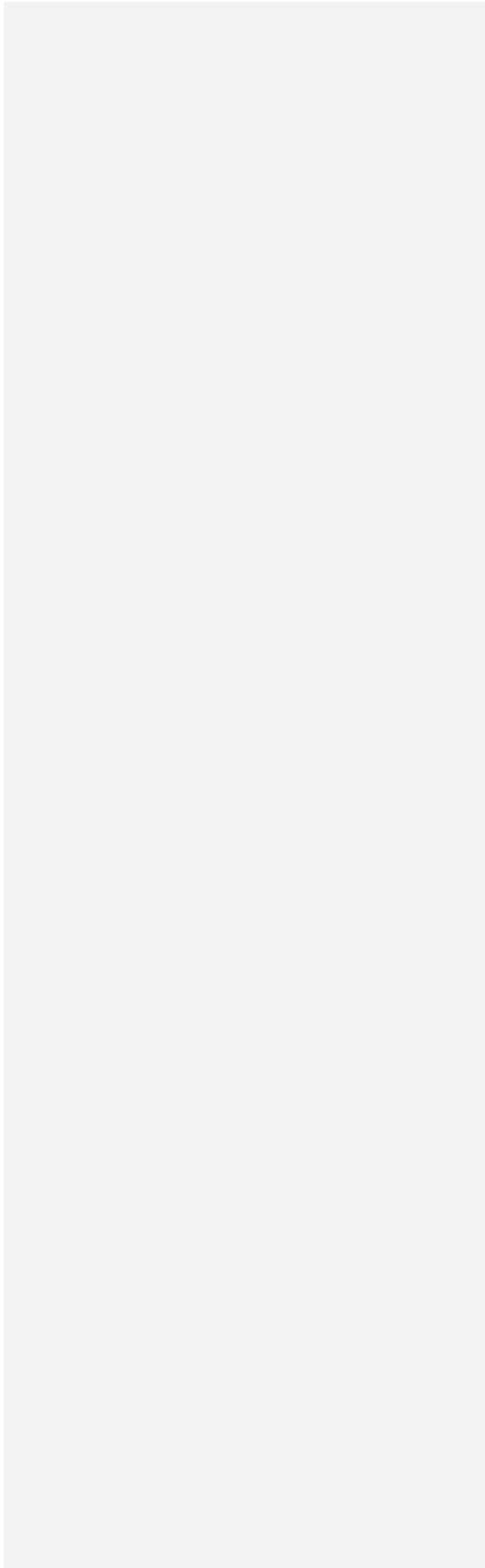
3. On - .....
Ona - .....
Ono - .....

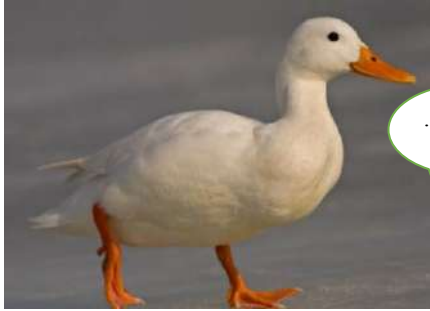

4. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi? .....

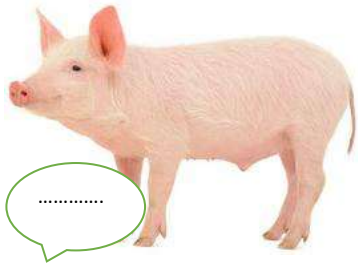
5. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi? .....

.....

6. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi? .....

.....

7. On - .....
.....
Ona - .....
Ono - .....

.....

8. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi? .....

.....

9. On - .....
Ona - .....
Ono - .....
Co robi? .....

10. On - .....

Ona - .....

Ono - .....

Co robi? .....

II. Poniższy tekst proszę uzupełnić czasownikami, które nazywają odgłosy wydawane przez zwierzęta.

W dzieciństwie każde wakacje spędzałem na wsi u dziadków. Do dziś pamiętam wszystkie odgłosy dobiegające z podwórza i okolicy. Gdy rano otwierałem oczy, słyszałem jak *pieją*⁰ koguty i .....¹ psy. Później, na pobliskich drzewach odzywały się ptaki - .....² wróble i .....³ wrony. Po jakimś czasie pod moim oknem zaczynały .....⁴ kury i .....⁵ gęsi. Był to znak, że pora już wstawać.

Zjadałem śniadanie w towarzystwie kota, który .....⁶, leżąc pod stołem. Po śniadaniu pędziłem do stajni, żeby przywitać się z moim ulubieńcem – koniem Bułankiem, który zawsze .....⁷ na mój widok. Obok stajni była chlewnia, a w niej wesoło .....⁸ świnie.

Nigdy nie zapomnę także wieczornych odgłosów wsi. Na pastwiskach .....⁹ krowy, ...¹⁰ owce zapędzane do zagrody a w pobliskim stawie .....¹¹ żaby.

GRA KOMUNIKACYJNA

Studenci podzieleni na grupy słuchają odgłosów wydawanych przez zwierzęta. Wygrywa grupa, która rozpozna najwięcej zwierząt.

GRAMATYKA II

Liczebniki zbiorowe

W języku polskim występuje specjalna kategoria liczebników – liczebniki zbiorowe.

2	<i>dwoje (oboje)</i>	11	<i>jedenaścioro</i>	20	<i>dwadzieścioro</i>
3	<i>troje</i>	12	<i>dwanaścioro</i>	30	<i>trzydzieścioro</i>
4	<i>czworo</i>	13	<i>trzynaścioro</i>	40	<i>czterdzieścioro</i>
5	<i>pięcioro</i>	14	<i>czternaścioro</i>	50	<i>pięćdziesięcioro</i>
6	<i>sześcioro</i>	15	<i>piętnaścioro</i>	60	<i>sześćdziesięcioro</i>
7	<i>siedmioro</i>	16	<i>szesnaścioro</i>	70	<i>siedemdziesięcioro</i>
8	<i>ośmioro</i>	17	<i>siedemnaścioro</i>	80	<i>osiemdziesięcioro</i>
9	<i>dziewięcioro</i>	18	<i>osiemnaścioro</i>	90	<i>dziewięćdziesięcioro</i>
10	<i>dziesięcioro</i>	19	<i>dziewiętnaścioro</i>		

Liczebniki zbiorowe występują z następującymi grupami rzeczowników:

a) z rzeczownikami oznaczającymi niedoroslę osoby lub małe zwierzęta, które w M. l.p. kończą się na *-ę*, np.: *niemowlę - troje niemowląt, źrebię - czworo źrebiąt, kurczę - dziesięcioro kurcząt*

Uwaga! Nazwy niedoroslę istot niezakończonych na *-ę* łączą się z liczebnikami głównymi, np.: *źrebak – dwa źrebaki, kurczątka – trzy kurczątka*

b) z rzeczownikiem *dziecko*, np.: *dwoje, sześcioro, piętnaścioro dzieci*

c) z rzeczownikami, które występują tylko w liczbie mnogiej, np.: *troje drzwi, ośmioro skrzypiec*

d) z rzeczownikami oznaczającymi osoby obu płci, np.: *czworo ludzi, siedmioro studentów*

e) z rzeczownikami *oczy, uszy, ręce*, np.: *dwoje oczu, dwoje uszu, dwoje rąk* (także *dwie ręce*)

Odmiana liczebników zbiorowych

Przypadek		
mianownik <i>кто? co?</i>	<i>dwoje dzieci</i>	<i>pięcioro szczeniąt</i>
dopełniacz <i>кого? czego?</i>	<i>dwojga dzieci</i>	<i>pięciorga szczeniąt</i>
celownik <i>кому? czemu?</i>	<i>dwojgu dzieciom</i>	<i>pięciorgu szczeniętom</i>
biernik <i>кого? co?</i>	<i>dwoje dzieci</i>	<i>pięcioro szczeniąt</i>
narzędnik (<i>z</i>) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>dwojgiem dzieci</i>	<i>pięciorgiem szczeniąt</i>
miejszczownik (<i>o</i>) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>dwojgu dzieciach</i>	<i>pięciorgu szczeniętach</i>

wołacz (o!)	<i>dwóję dzieci!</i>	<i>pięcioro szczeniąt!</i>
-------------	----------------------	----------------------------

Analogiczną odmianę mają zaimki występujące w formie zbiorowej takie, jak:

- *kilkoro, kilkanaścioro,*
- *oboje*

Uwaga! Kiedy rzeczownik z liczebnikiem zbiorowym pełni funkcję podmiotu, orzeczenie jest wyrażone czasownikiem w trzeciej osobie liczby pojedynczej (w czasie przeszłym i przyszłym złożonym – w 3. osobie lp. rodzaju nijakiego), np.:

- *Dzieci biegają w parku. Pięcioro dzieci biega w parku*
- *Dzieci biegaly w parku. Pięcioro dzieci biegalo w parku.*
- *Dzieci będą biegaly w parku. Pięcioro dzieci będzie biegalo w parku.*

I. Proszę uzupełnić zdania liczebnikiem zbiorowym podanym w nawiasie.

Przykład: Na stole leżą skrzypce. (5)

Na stole leży pięcioro skrzypiec.

1. W piaskownicy bawią się dzieci. (2)
.....
2. W koszyku spały szczeniata. (6)
.....
3. Studenci (oni i one) otrzymają stypendia zagraniczne. (10)
.....
4. Na scenie pojawili się muzycy. (12)
.....
5. Uczniowie (oni i one) będą pisali test. (4)
.....

II. Proszę wstawić do zdań liczebniki zbiorowe i wyrazy podane w nawiasach.

Przykład: Na stole leży pięcioro skrzypiec. (5, skrzypce)

1. W poczekalni siedziała matka z ..... (3, dziecko)
2. Jury wręczyło nagrody ..... (5, laureat – oni i one) konkursu.
3. W ..... (8, sanie) jechało
..... (21, uczeń – oni i one).
4. W tym tygodniu wybieramy się z wizytą do .....
(kilkoro, znajomi).
5. Na oddziale położniczym u .....

(15, niemowlę) stwierdzono objawy żółtaczki.

6. Dobry kierowca powinien mieć ..... (4, oko) - z przodu i z tyłu głowy.

7. Córka i syn wieczorem dostali wysokiej gorączki, więc rano muszą jechać do lekarza z .....

III. Proszę dokończyć opis wiejskiego podwórka.

Po wiejskim podwórku chodzą różne zwierzęta domowe. Na pierwszym planie widać kotkę z dwojgiem kociąt. ....

.....

...

.....

...

.....

..

.....

...

.....

...

.....
 ...
 .....
 ...

IV. Proszę wstawić do zdań liczebniki zbiorowe i wyrazy podane w nawiasach.

Organizatorzy międzynarodowej konferencji na temat praw zwierząt zwrócili się do studentów o pomoc w obsłudze gości. Zgłosiło się kilkanaścioro studentów⁰ (kilkanaście + studenci)⁰, którzy mieli zająć się .....
 .....¹ (30 + zagraniczni goście)¹.
 .....² (10 + uczestnicy)² konferencji przyleciało do Lublina na dwa dni przed początkiem spotkania. ....
 .....³ (2 + wolontariusze)³ pojechało po nich na lotnisko w podlubelskim Świdniku. Po krótkim odpoczynku w hotelu .....
 .....⁴ (kilka + goście)⁴ zaproponowano zwiedzanie Lublina. Organizatorzy konferencji zwrócili się do .....
 .....⁵ (3 + studenci)⁵ o pomoc w przeprowadzeniu takiej wycieczki.

Na zakończenie konferencji wszyscy uczestnicy, oprócz .....⁶ (5 + Hiszpanie)⁶, którzy musieli wyjechać wcześniej, wzięli udział w wycieczce do lubelskiego schroniska dla psów. Podczas pobytu w przytulisku goście byli świadkami adopcji aż .....⁷ (12+ szczenięta)⁷, na którą zdecydowało się .....⁸ (4 + nasi wolontariusze)⁸.

V. Proszę uzupełnić podany tekst odpowiednią formą wyrazów podanych w nawiasach – liczebniki proszę napisać słowami.

Przykład: Na wycieczkę pojechało dwudziestu uczniów (20 + uczeń) z dwójm opiekunów (2 + opiekun – oni i one).

W wakacje wybieram się do Włoch z .....¹
 .....² (4 + przyjaciel – oni i one)¹⁻². Jedziemy samochodem, w którym

jest .....³ .....⁴ (5 + miejsce)³⁻⁴. Wszyscy, to
 znaczy ja, dwie moje koleżanki i .....⁵ .....⁶
 .....⁷ (2 + mój + kolega)⁵⁻⁷ są kierowcami, więc będziemy się
 zmieniać podczas jazdy. W sumie musimy pokonać .....⁸
 .....⁹ .....¹⁰ (kilka + tysiąc + kilometr)⁸⁻
¹⁰. Mamy nadzieję, że dotrzemy do Wenecji po .....¹¹
 .....¹² (20 + godzina)¹¹⁻¹². Tam będzie na nas czekało
 .....¹³ .....¹⁴ .....¹⁵ (3 +
 znajomy + Włoch – oni i one)¹³⁻¹⁵, których poznaliśmy w Polsce. To właśnie
 .....¹⁶ .....¹⁷ .....¹⁸ (te + 3 +
 osoby)¹⁶⁻¹⁸ zawdzięczamy naszą wspaniałą wycieczkę. Wierzymy, że po
 .....¹⁹ .....²⁰ (kilkanaście + dni)¹⁹⁻²⁰ wrócimy do
 Polski szczęśliwi i pełni wrażeń.

SLUCHANIE II

I. Proszę ustawić wersy w każdej zwrotce we właściwej kolejności.

Piosenka pieska pokojowego

Słowa i muzyka: Stanisław Klawe

Wykonanie: Piotr Machalica

a)

1. Jestem małym pieseczkiem

3. Zawsze pełną miseczkę

2. Mam własną poduszczkę

4. I kaftanik na chłód

b)

..... Na spacer wyprowadza

..... Czasami wręcz przesadza

..... Mój pan mi wciąż dogadza

..... Zadając sobie trud

c)

..... Bym miał co gryźć gdy czuję złość

..... O moje bezpieczeństwo dba

..... Dał piłkę i gumową kość

..... Lecz rad jest chyba że mnie ma

d)

..... Bym się popisać czasem mógł

..... I paru mnie nauczył sztuk

..... Zresztą co gadać każdy zna

..... Pokojowego żywot psa

e)

..... Zabawiam jego gości
..... Dostarczam im radości
..... Za to w dowód wdzięczności
..... Każdy chwali mnie

f)

..... A jak on wabi się
..... Ma taki zimny nosek
..... Jaki to mądry piesek
..... A czy ten piesek gryzie

g)

..... Cieszą się krzyczą – piesku służ
..... W uśmiechu pokazuję kły
..... I obskakują a ja cóż
..... Dla śmiechu tylko warczę i

h)

..... Jak na komendę dawać głos
..... A potem muszę co za los
..... Zresztą co gadać każdy zna
..... Pokojowego żywot psa

i)

..... Jestem małym pieseczkiem
..... Zawsze pełną miseczkę
..... Mam własną poduszczkę
..... I kaftanik na chłód

j)

..... Bo jeśli nie to schronisko
..... Posłusznym być to wszystko
..... I szczęście jest tak blisko
..... Lub hycła mocny sznur

k)

..... Ja jestem lepszy sztuki znam
..... Podobam się swój rozum mam
..... Niech inne psy się gryzą gdzieś
..... Niech wyją w noc i mokną w deszcz

l)

..... Bo mu wypada trzymać psa
..... I jestem rad że pan mnie ma
..... A już najlepiej gdy to jest
..... Posłuszny pokojowy pies

II. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Jak wygląda życie psa? Czy jest on zadowolony ze swojego losu?
2. Co można powiedzieć o właścicielu psa?
3. Jaki jest metaforyczny sens tej piosenki?

CZYTANIE II

Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć poprawną odpowiedź *a*, *b*, lub *c* zgodnie z przykładem.

Przykład:

0. Oprócz człowieka Ziemia zamieszkiwana jest przez wiele gatunków zwierząt. Na większość z nich działalność człowieka wpłynęła w sposób niekorzystny. Spora liczba gatunków w wyniku tej działalności już wyginęła, innym takie wyginiecie grozi w przyszłości.

- 0.** W wyniku działalności człowieka na Ziemi
- a) polepszyły się warunki życia zwierząt.
  - b) pogorszyły się warunki życia zwierząt.**
  - c) warunki życia zwierząt nie uległy zmianie.

1. Światowy Dzień Zwierząt ustanowiono 81 lat temu. Obchody odbywają się 4 października w dniu, w którym przypada uroczystość św. Franciszka z Asyżu, patrona zwierząt w kościele rzymskokatolickim. Światowy Dzień Zwierząt obchodzimy po to, aby każdy z nas zrozumiał, że może chronić zagrożone gatunki na własną rękę. Bez dobrej woli i świadomości ludzi żadne rozwiązania prawne czy patrole policji nie uratują ginącej przyrody.

1. Światowy Dzień Zwierząt obchodzimy po to, aby
- a) stosować przepisy prawa dotyczące zwierząt.
  - b) przypominać wszystkim o konieczności ochrony zwierząt.
  - c) upamiętnić świętego Franciszka z Asyżu.

2. Do gatunków zwierząt, którym w szybkim tempie grozi wyginiecie należy panda wielka. Jeszcze na początku XX wieku zamieszkiwała praktycznie całe terytorium Chin. Dzisiaj populację dziko żyjącej pandy wielkiej ocenia się na około 1000 osobników. Do jej

wyginiecia przyczynila sie przeprowadzana w Chinach wycinka lasow bambusowych, ktore sa naturalnym srodowiskiem zycia pandy i zrodlem pokarmu.

2. Pandom grozi wyginiecie, poniewaz

- a) nie zamieszkują całego terytorium Chin.
- b) nie mają dostępu do wody.
- c) niszczone są ich siedliska.

3. Goryle górskie należą obecnie do zwierząt najrzadziej występujących w naturalnym srodowisku. Od dawna zagrażają im kłusownicy, a w ostatnich latach szczególnie niebezpieczny dla tych zwierząt okazał się wirus ebola. Największy spadek liczby goryli górskich nastąpił w latach 90-tych XX wieku. Gatunek ten od dawna objęty jest ochroną na terenie afrykańskich parków narodowych. Istnieje więc szansa, że uda im się uniknąć całkowitej zagłady.

3. Gorylom górskim zagrażają

- a) nielegalne polowania.
- b) parki narodowe.
- c) infekcje bakteryjne.

4. W XXI wieku do listy zagrożonych wyginieciem zwierząt dołączyły nosorożce. Wśród nich znajdują się dwa gatunki, których populacja jest wyjątkowo mała - nosorożec sumatrański i nosorożec jawański. Ten ostatni gatunek jest bardzo nieliczny, występuje tylko w jednym rezerwacie na wyspie Jawa w Indonezji w liczbie zaledwie 50 osobników. Nosorożce są zabijane przez kłusowników z powodu swoich rogów, które uchodzą za popularny afrodyzjak i środek oczyszczający organizm. Służą także do wykonywania ozdobnych przedmiotów.

4. Rogi nosorożców są używane

- a) do produkcji leków ratujących życie.
- b) jako materiał na bibeloty.
- c) jako lek przeciwbólowy.

5. Także na terenie Polski żyją gatunki zwierząt, którym grozi wyginiecie. Jest wśród nich kozica tatrzańska występująca jedynie na obszarze Tatr. Największym zagrożeniem dla tych niezwykle płochliwych zwierząt jest coraz większy ruch turystyczny w regionie górskim. Kolejnym zagrożonym gatunkiem w naszym kraju jest wąż eskulapa, który niegdyś występował licznie na terenie pasma górskiego Bieszczad.

5. Zagrożeniem dla kozic jest

- a) wrodzona płochliwość.
- b) konieczność życia w Tatrach.
- c) napływ turystów.

6. Według ekologów jednym z najważniejszych problemów w ochronie zwierząt jest dziś nielegalny handel zagrożonymi gatunkami. Do Polski co roku trafiają dziesiątki tysięcy egzotycznych zwierząt wbrew prawu chwytanych w naturze. Najczęściej przemycane

gatunki to papugi, węże, żółwie i jaszczurki. Większość z nich ginie w czasie transportu. Skutecznym sposobem walki z tym procederem jest po prostu nienabywanie egzotycznych zwierząt.

6. W walce z nielegalnym handlem egzotycznymi gatunkami może pomóc

- a) odmowa zakupu zwierzęcia.
- b) poprawa warunków transportu.
- c) zalegalizowanie odławiania zwierząt.

7. Nielegalny handel zagrożonymi gatunkami zwierząt jest najbardziej dochodową działalnością przestępczą po handlu bronią i narkotykami. Parlament Europejski zajął się rezolucją dotyczącą tego procederu. Rezolucja ma zagwarantować poprawę kontroli granicznych, zaostrzenie kar dla przemytników, a wreszcie lepszy przepływ informacji między policją a służbami celnymi na obszarze całej wspólnoty.

7. Parlament Europejski wprowadza

- a) podniesienie opłat celnych na przewożone zwierzęta.
- b) informowanie przemytników zwierząt o grożących im karach.
- c) włączenie policji w całą Unię Europejską do walki z przemytem zwierząt.

PISANIE

Proszę zapoznać się z poniższymi cytatami o zwierzętach, a następnie wybrać jeden z nich i wykorzystać jako motto krótkiej wypowiedzi pisemnej.

Emil Zola

Los zwierząt jest nierozdzielnie związany z losem człowieka.

George Bernard Shaw

Im bardziej poznaję ludzi, tym bardziej kocham zwierzęta.

Istoty ludzkie to jedyny gatunek zwierząt, których szczerze się obawiam.

Mark Twain

Człowiek jest jedynym zwierzęciem, które czerwieni się i ma ku temu powody.

Artur Schopenhauer

Nie miłosierdzie, lecz sprawiedliwość jesteśmy winni zwierzętom.

Kto jest okrutny w stosunku do zwierząt, ten nie może być dobrym człowiekiem.

MÓWIENIE

Proszę omówić zamieszczone poniżej informacje, a następnie wyrazić swoją opinię na temat adopcji zwierząt.

Chcąc przyłączyć się do grona opiekunów zwierząt, postanowiliśmy zaopiekować się jednym zwierzątkiem. Droga do wybrania jednego, spośród wielu mieszkańców ZOO nie była łatwa.

Obejrzelśmy wielu przedstawicieli różnych gatunków zwierząt, począwszy od małych rybek akwariowych poprzez jelenie, tygrysy, kangury i słonie do małych wesołych szympansov.

Po burzliwych dyskusjach i głosowaniu w poszczególnych grupach, wspólnie wybraliśmy skoczno kangurka., którym opiekujemy się już trzy lata.

Okolo 80 zwierząt z łódzkiego zoo ma sponsorów, którzy co miesiąc wpłacają pieniądze na ich wyżywienie. Zdecydowało się na to kilka firm, m.in. kancelaria prawna, centrum handlowe, lecznica weterynaryjna, pizzeria oraz przedszkola i szkoły, a także osoby prywatne. W zamian zoo umieszcza przy wybiegach tabliczki z nazwami bądź personaliami

Na twoją przyjaźń i wsparcie czeka orangutanica Raja

Ma najprawdopodobniej 52 lata, 3,5 m długości, 1,5 m wysokości i waży ok. 3 ton. To hipopotam Hipolit ze Śląskiego Ogrodu Zoologicznego, który niedawno został adoptowany przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów. Hipolit też lubi naszą wodę. Właśnie taki napis możemy od niedawna zobaczyć w słoniarni, gdzie od 50 lat mieszka hipopotam Hipolit.

ZA ADOPCJĘ ZOO OFERUJE:

- UMIESZCZENIE TABLICZKI Z NAZWĄ SPONSORA PRZY WYBIEGU
- INFORMACJE NA STRONIE INTERNETOWEJ ZOO
- BIEŻĄCE INFORMACJE O ZWIERZĘCIU PRZESYŁANE DROGĄ MAILOWĄ
- OPROWADZANIE PO ZOO I WIZYTĘ U ADOPTOWANEGO ZWIERZĘCIA

Na podstawie materiałów reklamowych ogrodów zoologicznych i schronisk dla zwierząt.

POLSKA I POLACY

Pomniki zwierząt

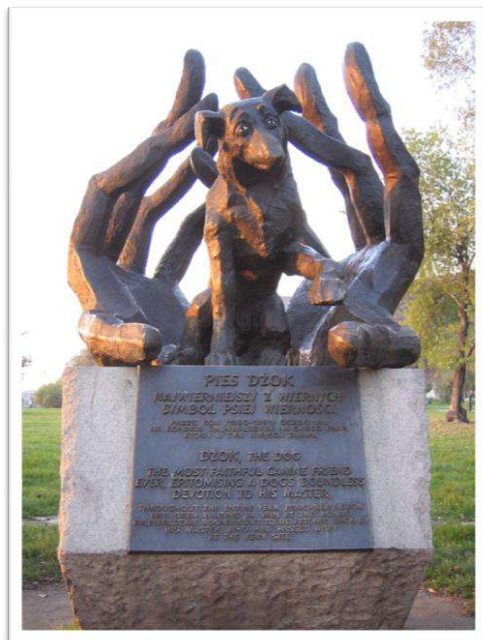
1. Pomnik Dżoka

Znajduje się w Krakowie na Bulwarze Czerwieńskim nad Wisłą, w pobliżu Wawelu i Mostu Grunwaldzkiego.

Napis na pomniku:

Pies Dżok

Najwierniejszy z wiernych, symbol psiej wierności. Przez rok (1990-1991) oczekiwał na Rondzie Grunwaldzkim na swojego Pana, który w tym miejscu zmarł.

UWAGA!

Proszę ustawić fragmenty tekstu we właściwej kolejności i poznać historię pomnika Dżoka w Krakowie.

1 Był niepozornym kundlem. Gdyby trafił do azylu, nikt nie zwróciłby na niego uwagi. Dziś historię Dżoka można znaleźć w przewodnikach po Krakowie. Stał się legendą, symbolem wszystkiego, co w psach najlepsze. Średniej wielkości,

_____ Sam wybrał z grona dokarmiających go osób człowieka, któremu warto zaufać. Kiedy uznał, że nadszedł już czas, poszedł do domu za emerytowaną nauczycielką Marią Millerową. To zdarzyło się ponad dwadzieścia lat temu. Wierny kundel stał się najbardziej znanym krakowskim psem. Pisały o nim gazety, został bohaterem filmu dokumentalnego

_____ Pochowali Dżoka przed wejściem do schroniska dla bezdomnych zwierząt. Przyjaciele najwierniejszego z wiernych długo zabiegali o zgodę na budowę pomnika. Początkowo urzędnicy miejscy z dystansem podchodzili do tego pomysłu.

_____ czarny, podpalany, zwykły bezdomny pies. Miał kiedyś dom i człowieka, którego kochał. Ale, jak tysiące psów, w jednej chwili stracił wszystko. Na środku ruchliwego ronda usłyszał syrenę, a potem ludzie w białych fartuchach zabrali jego pana. Został sam wśród pędzących samochodów. Psie serce

_____ był pierwszym w Polsce pomnikiem psa. Dziś rodzice i dziadkowie przychodzą tu z dziećmi i opowiadają im historię psa z ronda Grunwaldzkiego. Maluchy czasem wdrapują się na pomnik i przytulają do Dżoka, gładzą go po łapie, którą podaje przechodniom. Dżok nie oczarował ludzi urodą, krakowianie pokochali go za wiernie psie serce.

_____ na środku ronda Grunwaldzkiego. Krakowianie mieli wystarczająco dużo czasu, żeby przekonać się na własne oczy, że zwierzęta czują, tęsknią, cierpią, pamiętają i tak jak ludzie potrzebują czasu, żeby oswoić się ze stratą najbliższej istoty. Pokazał całemu miastu, jak kocha pies. Sam zdecydował, kiedy odejść z miejsca, w którym ostatni raz widział swojego opiekuna.

_____ Jednak ludzka wdzięczność była silniejsza niż urzędnicze obiekcje. Historia bezinteresownej psiej wierności poruszyła serca zwykłych ludzi i wybitnego krakowskiego rzeźbiarza. Profesor Bronisław Chromy bezinteresownie stworzył pomnik najwierniejszego z wiernych, a krakowianie ufundowali cokół i odlew. Pomnik Dżoka, który stanął na bulwarach wiślanych,

_____ podpowiadało mu jednak, że pan wróci, więc czekał, nie ruszał się z miejsca, nie dał się złapać. Ludzie musieli pogodzić się z tym, że nie można go uszczęśliwiać na siłę, musieli uszanować psie uczucia, jego wolę. Dla przechodniów to była ważna lekcja, którą dobrze zapamiętali. Koczował przez rok

_____ i książek. Niestety, po kilku latach jego opiekunka zmarła, a on uciekł. Życie najwierniejszego z wiernych skończyło się pod kołami pociągu. Niektórzy twierdzą, że nie chciał już żyć. Krakowianie uznali, że wierny kundel zasłużył na godny pochówek i pomnik.

www.gazetakrakowska.pl/artykul/3349565,dzok-nazywany-byl-psem-najwierniejszym-z-wiernych,id,t.html

2. Pomnik chrząszcza

Pomnik odsłonięty w lipcu 2011 r., znajduje się w Szczepieszynie na rynku przed ratuszem. Lokalizacja monumentu jest oczywista dla tych, którzy znają najśłynniejszy polski łamaniec językowy: „W Szczepieszynie chrząszcz brzmi w trzcinie i Szczepieszyn z tego słynie”. W tej sprawie panuje zgoda, ale pretensje zgłaszają zoologowie. Twierdzą, że pomnik nie przedstawia chrząszcza, lecz pasikonika lub szarańczę. Autorem dwumetrowego odlanego w brązie owada jest Zygmunt Jarmuł.

3. Pomnik śledzia

W Strękowej Górze, w pobliżu granicy Mazowsza i Podlasia stoi pomnik śledzia. Wieś wcale nie słynie z połowu tej ryby, ale w ten niecodzienny sposób promuje białostocką gwarę, ponieważ charakterystyczny dla tego regionu sposób mówienia zwany jest „śledzikowaniem”.

4. Pomnik kota

Kot Niezależny Cyryl to pomnik z brązu znajdujący się w Warszawie w Parku Nad Balatonem. Pomnik jest wyrazem szacunku i miłości człowieka do zwierząt oraz ma symbolizować bezdomne koty. W rocznicę odsłonięcia pomnika są przyznawane „Cyryle”, którymi miesięcznik „Cztery Łapy” nagradza osoby działające na rzecz wolno żyjących kotów.

5. Pomnik żaby

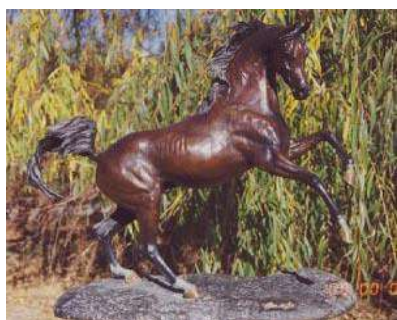
W Olsztynie w Parku Podzamcze nad Łyną od 1957 roku stoi rzeźba parkowa *Żaba*. Jej autorem jest Ryszard Wachowski, który ozdobił Olsztyn wieloma rzeźbami. W pobliżu *Żaby* znajduje się fontanna *Symfonia ptaków*, która także jest jego dziełem.

6. Pomnik kaczek

Pomnik kaczek znajduje się w Nałęczowie w Parku Zdrojowym, niedaleko zabytkowego budynku Starych Łazienek. Jak przystało na kaczki, stoją one obok największego stawu w parku i są niezwykłą atrakcją dla dzieci. Pomnik jest dosłownie przez nie oblegany.

7. Pomnik konia

Pomnik Baska znajduje się w USA w Arizonie. Bask to słynny na całym świecie koń arabski, uznany za ideał. Urodził się w 1956 roku w Polsce, a w 1963 r. został sprzedany do Stanów Zjednoczonych. Pozostawił ponad 1000 źrebiąt, na jego potomkach jeździli w filmach Robert Redford i Johnny Depp. Ed Bogucki wykonał w 1996 r. odlew rzeźby Baska naturalnej wielkości dla Kentucky Horse Park,

MÓWIENIE

1. Który z przedstawionych pomników podoba się pani / panu najbardziej? Proszę wyjaśnić dlaczego.
2. Czy w pana / pani kraju także są pomniki zwierząt? Proszę je opisać.
3. Proszę zaprojektować i opisać pomnik, który postawiłaby pani / postawiłby pan wybranemu zwierzęciu.

KOMUNIKACJA

Proszę podzielić się na grupy zwolenników i przeciwników sformułowanych poniżej problemów i przeprowadzić dyskusję, wykorzystując przygotowane wcześniej argumenty.

Tematy do dyskusji:

1. Eksperymenty medyczne na zwierzętach.
2. Wykorzystywanie zwierząt w cyrku.
3. Ogrody zoologiczne.

KĄCIK FRAZEologiczny

I. Proszę dopasować związki frazeologiczne określające różne typy ludzkie do cech podanych w ramkach.

niebieski ptak	francuski piesek	święta krowa	szara myszka
gruba ryba	~~lew salonowy~~	farbowany lis	mała płotka
			głupia gęś

0. *lew salonowy*.....

1.....

2.....

- obyty
- bywalec
- uwodziciel
- kobieciarz

- ważny
- wpływowy
- na wysokim stanowisku
- władczy

- niepozorny
- skromny
- cichy
- spokojny

3.....

4 .....

5.....

- fałszywy
- nieszczerzy
- podstępny
- sprytny

- delikatny
- kapryśny
- rozpieszczony
- wygodny

- młody
- lekkomyślny
- nierozsądny
- hałaśliwy

6.....

7 .....

8

.....

- nieważny
- przeciętny
- mało znaczący

- nietykalny
- bezkarny
- uprzywilejowany
- zarozumiały

- nieodpowiedzialny
- lekkoduch
- leniwy
- pasożyt

II. Podkreślone fragmenty zdań proszę zastąpić związkami frazeologicznymi wybranymi z ramki.

Uwaga! Dwa związki nie mają zastosowania.

kocie lby, kocie ruchy, wilczy apetyt, lwia część, końskie zdrowie, końska dawka, mysz ogonek, psi grzyb, kurza ślepotą, pawie oko, orli nos, sokoli wzrok, strusi żołądek

Kiedy wyruszaliśmy rowerami na grzybobranie, było jeszcze ciemno. Jechaliśmy w zupełnej ciszy, ale ostatni odcinek trasy po drodze z kamieni / po kocich łbach⁰, obudził nas na dobre. Naszym przewodnikiem był chłopak z ostro zagiętym nosem / .....¹ i włosami związanymi w małą kitkę / .....². Nie miał zachwycającego wyglądu, a do tego poruszał się bezszelestnie / .....³ – jak wojownik ninja. Trochę się go obawialiśmy, ale w lesie okazało się, że wszystkich ma pod kontrolą, a ponadto wyróżnia się doskonałym wzrokiem / .....⁴. Z nami było zupełnie odwrotnie, bo na początku grzybobrania zachowywaliśmy się, jakbyśmy mieli chorobę oczu / .....⁵ – nikt nic nie mógł znaleźć poza trującymi okazami / .....⁶. Z upływem czasu było jednak coraz lepiej. W pewnym momencie weszłam w kępę drzew i aż krzyknęłam z zachwytu – dookoła było pełno borowików. Mój okrzyk usłyszał Tomek i natychmiast przybiegł, a następnie wybierał zdecydowaną większość / .....⁷ z mojego grzybowiska. Kiedy po trzech godzinach wędrówki po lesie zatrzymaliśmy się na polanie na posiłek, wszyscy czuliśmy straszny głód / .....⁸. Dosłownie rzuciliśmy się na jedzenie, a przede wszystkim Tomek, który zadziwił nas, popijając kefirem kielbasę i ogórki kiszzone – musi mieć bardzo odporny układ pokarmowy / .....⁹.

Z grzybobrania wróciliśmy wieczorem. Po wejściu do domu marzyłam tylko o kąpieli i długim, spokojnym śnie ... i wtedy zadzwonił Tomek. Powiedział, że jutro o świcie organizuje kolejny wyjazd do lasu. On ma naprawdę niebywałą kondycję /

Lekcja 19

My i media

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

Adam Sadura *Gluchy telefon*

Adam Sadura ur. 1960 roku w Mysłowicach. Zajmuje się malarstwem olejnym, grafiką i filmem. W dorobku ma 32 wystawy indywidualne.

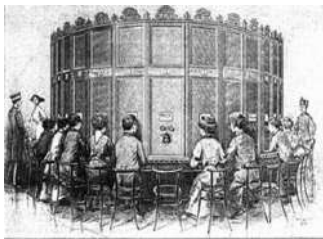
MÓWIENIE

1. Czym są media dla współczesnego człowieka?
2. Czy możemy wyobrazić sobie dzisiejszy świat bez radia, telewizji, telefonu i Internetu?
3. Jak wyglądałby jeden pana / pani dzień bez mediów?

SLUCHANIE I

Trochę historii

I. Proszę uważnie wysłuchać tekstów, a następnie dopasować zdjęcia do opisów. Proszę nazwać opisywane przedmioty.

A..... B.....
C.....

D..... E.....
F.....

G. *plyta analogowa*..... H..... I.....

0	1	2	3	4	5	6	7	8
G								

II. Proszę ponownie wysłuchać tekstu i dokończyć poniższe zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Popularne nośniki danych to dyskietka i płyta CD.

1. Na patefonach i gramofonach dźwięk był odtwarzany z .....
2. W magnetofonach dźwięk był utrwalany na ..... lub .....
3. Magnetowidy służyły do odtwarzania .....
4. Ostatni działający fotoplastykon znajduje się w .....
5. Płyty gramofonowe pojawiły się pod koniec XIX w. i były używane do .....
6. Polska nazwa gramofonu to .....
7. Magnetofon szpulowy różnił się od kasetowego .....

SŁOWNICTWO I

Telewizja

I. Proszę dopasować rodzaje programów telewizyjnych do ich tytułów.

	Typ programu		Tytuł programu
0	serial	A	<i>Pokaż na co Cię stać!</i>
1	film fabularny	B	<i>SOS</i>
2	tok show	C	<i>Dwie twarze ojca</i>
3	teleturniej	D	<i>Kosmiczne zagadki</i>
4	film animowany	E	<i>Muza</i>
5	program interwencyjny	F	<i>Na stadionie</i>
6	program popularno- naukowy	G	<i>Krajobraz po burzy</i>
7	magazyn kulturalny	H	<i>Doba na świecie</i>
8	wiadomości	I	<i>Na talerzu</i>
9	reportaż	J	<i>Odpowiedź za milion</i>
10	program kulinarny	K	<i>Wymiana zdań</i>
11	magazyn motoryzacyjny	L	<i>Ostre kły</i>
12	program przyrodniczy	Ł	<i>Śmierć na moście</i>
13	film kryminalny	M	<i>S jak serce</i>
14	talent show	N	<i>Cztery koła</i>
15	sprawozdanie sportowe	O	<i>Dorian i Edgar</i>

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
M															

II. Korzystając z rozwiązania ćwiczenia I, proszę podpisać poniższe zdjęcia.

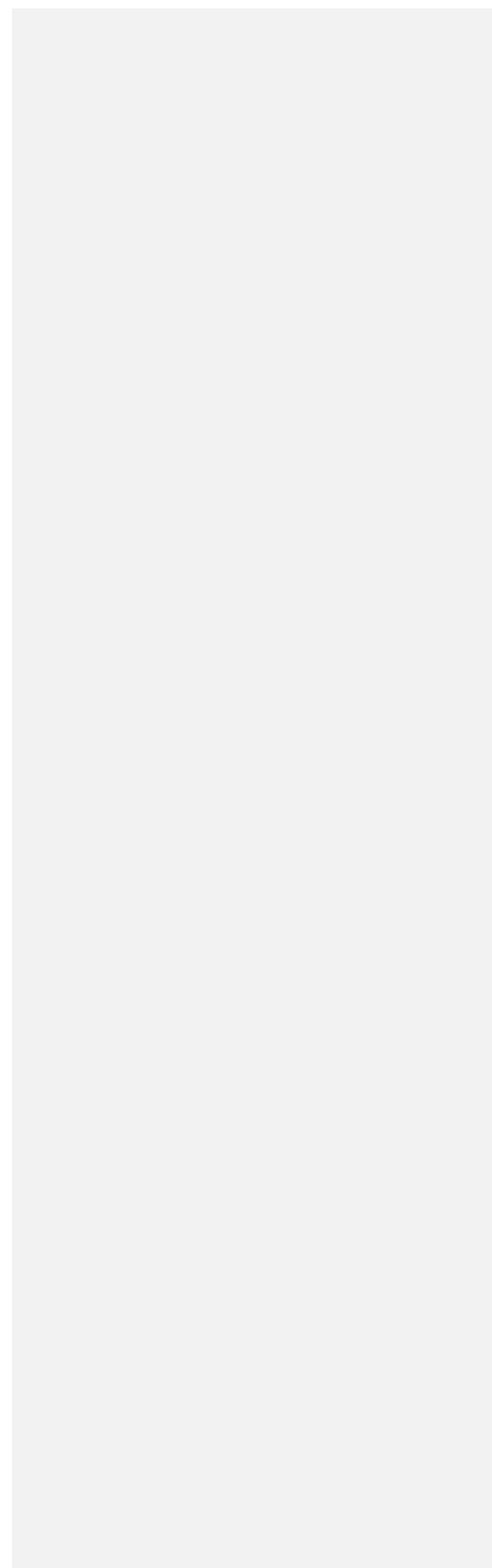
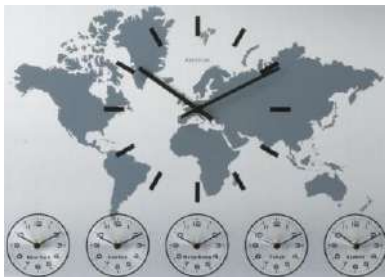
0. S jak serce.. serial.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

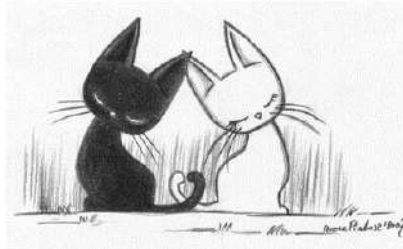
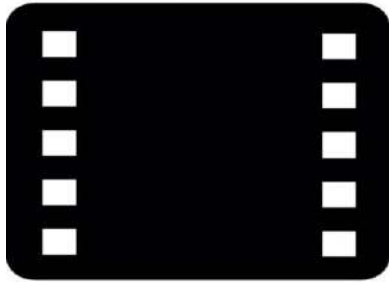
10. ....

11. ....

12. .... 13. ....

14. .... 15. ....

SLUCHANIE II

Proszę uważnie wysłuchać wiersza i wykreślić słowa, których nie ma w tekście.

Stanisław Grochowiak

Telewizor

Z telewizorem trzeba *rozważnie* / *uważnie*⁰,

Wybierać to, co naprawdę tuczy / uczy¹.

Albo to, co śmieszy / cieszy².

Masz bowiem w sobie własny ekran: łaźnię / wyobraźnię³

I ją to właśnie uczyń

Czarodziejką zwykłych rzeczy / meczy⁴

Dzbanek na stole, co światłami tryska / pryska⁵,

Autobus w deszczu lśniący, niby okoń / oko⁶,

smuga, którą zwelnia w niebie odrzutowiec / sportowiec⁷.

To są również filmy, dziwne zjawiska / widowiska⁸

naciesz nimi oko,

innym to opowiedz / zapobiec⁹.

Jedni cię obśmieją: "Sam widziałem / wiedziałem¹⁰,

eee tam".

Inni się zadziwią "On chyba kometa / poeta¹¹",

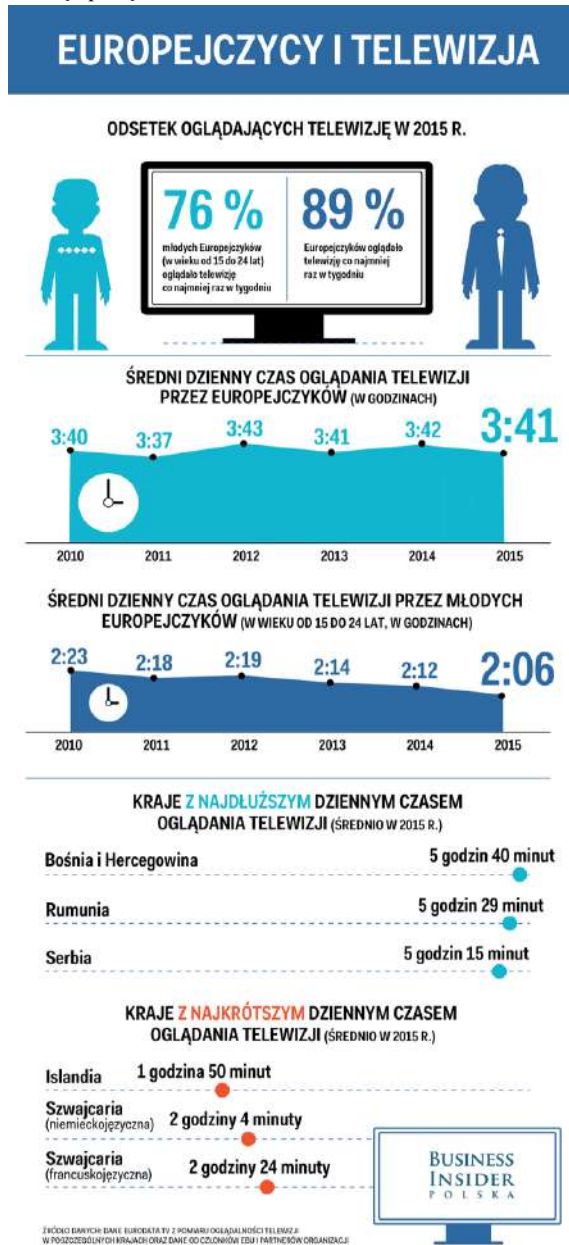
A tyś po prostu fajny jest chłopaczek / robaczek¹²,

Co lubi trochę mądrzej, niż inni popatrzeć / wypatrzeć¹³.

MÓWIENIE

1. Jakich rad udziela poeta w wierszu „Telewizor”?
2. Czy lubi pani / pan oglądać telewizję? Jakie programy najczęściej pani / pan wybiera?
3. Czy pani / pana rodacy lubią oglądać telewizję? Kto z nich spędza przed telewizorem najwięcej czasu?
4. Proszę zapoznać się z zamieszczonym poniżej materiałem „Europejczycy i telewizja”.

Proszę wyrazić własną opinię na ten temat.

Polska znajduje się bliżej państw, gdzie telewizję ogląda się najdłużej. W 2015 roku przed odbiornikami TV Polacy spędzali dziennie średnio 4 godz. i 23 minuty – wynika z danych Nielsen Audience Measurement.

SŁUCHANIE III

1. Proszę uważnie wysłuchać piosenki i uzupełnić w niej brakujące słowa.

Szklana pogoda

Słowa: Marek Dutkiewicz

Muzyka: Grzegorz

Stóznia

Wykonanie:

Lombard

Nad ogromną betonową *msia*,
Z wolna .....¹ słoneczna żarówka.
Pod ogromną betonową wieś,
Kocim krokiem podchodzi .....².

Już z .....³ wycofały się,
Frasobliwe kolejek Madonny.
Do .....⁴ powracają gdzie,
Telewizor z .....⁵ pogody.

Szklana pogoda,
Szyby .....⁶ od telewizorów!
Szklana pogoda,
Szklanka .....⁷ bez humoru!
Szklana pogoda!

Rygle, zamki .....⁸ drzwi,
Szklany judasz gości skontroluje.
Noc nie straszna, kiedy .....⁹ trzy,
Na .....¹⁰ bracie narychtujesz.

.....¹¹ szumią śpiewankę do snu,
Sąsiad .....¹² klepie na kolanach.
Może jeszcze raz się uda znów,
.....¹³ noc i doczołgać do rana!

Szklana pogoda...

2. Proszę powiedzieć, o czym jest ta piosenka? Co oznacza zwrot „szklana pogoda”?

CZYTANIE I

Proszę przeczytać tekst i nadać podtytuły poszczególnym jego częściom.

Współczesny rynek prasy

0. Prasa a demokracja

Pluralizm, jaki wprowadziła, a wręcz wymogła demokracja, dotyczy między innymi mediów, a więc także prasy. Dzisiejsze gazety i czasopisma w pełni wykorzystują przyznaną im wolność słowa, niektórym nawet zdarza się przekraczać granice i mylić wolność z brakiem zasad.

1. ....

Na polskim rynku prasowym istnieje cały wachlarz tytułów, zaczynając od tych, które służą określonym ugrupowaniom i partiom, poprzez propagatorów kultury wysokiej, aż po szmatławce z taną sensacją i plotką.

2. ....

Na uwagę zasługuje sposób, w jaki przyciągany jest czytelnik. Gazety pokroju *Faktu* czy *Super Expressu* kuszą kolorową do granic możliwości okładką i wieloma sensacjami w środku, *Fakt* – dodatkowo niską ceną. Ludzie lubią plotki, niesprawdzone informacje, kolor – stąd nie maleje liczba zwolenników takich tytułów.

3. ....

Inne gazety czy czasopisma przyciągają swoją długoletnią obecnością na rynku. „Istniejemy już 50 lat”, „Istniejemy od 1969 roku” – taka reklama ma zapewnić czytelnika o solidności gazety. Są jednak tytuły cenione, które właściwie nie muszą stosować żadnych chwytów marketingowych, a i tak mają wiernych odbiorców. Do takich gazet należy, np. *Gazeta Wyborcza*, *Polityka* czy *Przekrój*.

4. ....

W dobie wielości tytułów każda gazeta musi dbać o czytelnika. Jedni korzystają z rzetelnej informacji, inni walczą słowem, niektórzy manipulują samą informacją. I chyba nie ma sprawdzonej metody, bo – jak pokazują badania – każde czasopismo ma swoich stałych czytelników wśród różnych grup wiekowych, ludzi o różnorodnym stanie majątkowym i różnym wykształceniu.

5. ....

Zdecydowanie wolność słowa i pluralizm przysłużyły się naszemu państwu. Ludzie chcą wiedzieć, co tak naprawdę dzieje się w kraju, chcą czytać o tym w różnych źródłach, by móc porównywać informacje. Wspomnieć jeszcze należy o śledztwach dziennikarskich, dzięki którym światło dziennie ujrzało wiele intryg politycznych, afer gospodarczych czy społecznych problemów. Ludzie mają prawo wiedzieć, a gazety przekazywać im tę wiedzę.

MÓWIENIE

1. Jaka konkurencja pojawiła się dla prasy na rynku mediów?
2. Jak pani / pan widzi przyszłość tzw. prasy papierowej?

CZYTANIE II

I. Proszę ponumerować fragmenty tak, aby powstał logiczny i spójny tekst.

Książki elektroniczne

1..... Według badań Biblioteki Narodowej 61% Polaków nie przeczytało w ciągu roku żadnej książki. Za to wyszukiwarki zanotowały

..... Sondaże przedstawiają czytelnika audiobooka jako dobrze zarabiającego, wykształconego 30-latkę, który chętnie i sprawnie korzysta z nowych technologii, w tym tych mobilnych. Nieustanny brak czasu

..... 500% wzrostu zapytań o hasło „audiobook”. Czy to dowodzi, że polskie społeczeństwo staje się coraz bardziej cyfrowe? W dobie

..... Brytyjczycy, to książka elektroniczna cieszy się coraz większym zainteresowaniem. To oznacza z kolei, że chociaż nie czytamy w sposób tradycyjny, nie rezygnujemy do końca z lektury.

..... i nadmiar obowiązków nie sprzyja książce papierowej. O wiele lepiej sprawdzają się nowoczesne formy czytania.

..... w wielu innych sytuacjach. Audiobooki weszły w nasze codzienne życie, wypierając tradycyjne książki. Według badania firmy Virtualo niemalże

..... szybkiego rozwoju nowych technologii zmienia się podejście do wielu sfer życia. Coraz większe zainteresowanie książką elektroniczną to

..... z pewnością wynik dominacji smartfonów i tabletów. Jak wynika z raportu firmy Eniro Polska „Zwyczaj Polaków dotyczące korzystania ze smartfonów i tabletów”,

..... książek elektronicznych rozwija się dynamicznie, a e-booki i audiobooki zyskują coraz więcej zwolenników. Kim zazwyczaj są?

..... co czwarty ankietowany mieszkaniec dużego miasta systematycznie lub okazjonalnie czyta e-booki. I chociaż Polacy wciąż słuchają pięć razy mniej książek niż Niemcy i 10 razy mniej niż

..... Audiobooków możemy słuchać w samochodzie, podczas domowych porządków, gotowania, a także na spacerze, w siłowni, uprawiając jogging czy

..... jesteśmy coraz bardziej mobilni. Smartfony doskonale sprawdzają się jako nośniki e-booków w autobusie, metrze czy tramwaju, zastępując ciężką książkę papierową. Według

badan firmy Eniro Polska, rynek

Informacje pochodzą z materiałów prasowych przesłanych przez firmę Eniro Polska.
<http://lubimyczytac.pl/aktualnosci/3085/ksiazka-tradycyjna-kontra-elektroniczna>

II. Na podstawie tekstu „Książka elektroniczna” oraz w oparciu o własną opinię proszę sformułować argumenty przemawiające za:

- a) popularnością e-booków,
- b) popularnością tradycyjnej książki.

GRAMATYKA I

Tryb rozkazujący

Tryb rozkazujący tworzy się od tematu czasu teraźniejszego.

Czasowniki koniugacji **-am, -asz** i **-em, -esz** tworzą tryb rozkazujący od 3. osoby liczby mnogiej.

Czasowniki koniugacji **-ę, -esz** i **-ę, -ysz / -isz** tworzą tryb rozkazujący od 2. osoby liczby pojedynczej.

W trybie rozkazującym nie występuje 1. osoba liczby pojedynczej.

2. osoba liczby pojedynczej trybu rozkazującego ma końcówkę **-0** lub **-ij / yj**.

Końcówkę

-ij / yj dodaje się, kiedy temat czasu teraźniejszego kończy się na grupę spółgłosek.

Koniugacja	Bezokolicznik	Temat czasu teraźniejszego	2. osoba liczby pojedynczej trybu rozkazującego
-am, -asz	<i>czytać</i>	<i>czytaj-</i>	<i>czytaj!</i>
-em, -esz	<i>rozumieć</i>	<i>rozumiej-</i>	<i>rozumiej!</i>
-em, -esz	<i>jeść</i>	<i>jedz-</i>	<i>jedz!</i>
-ę, -esz	<i>pisać</i>	<i>pisz-</i>	<i>pisz!</i>
-ę, -esz	<i>nieść</i>	<i>niesi-</i>	<i>nieś!</i>
-ę, -esz	<i>trzeć</i>	<i>trz-</i>	<i>trzyj!</i>
-ę, -isz	<i>mówić</i>	<i>mów-</i>	<i>mów!</i>
-ę, -isz	<i>chodzić</i>	<i>chodź-</i>	<i>chodź!</i>
-ę, -ysz	<i>leżeć</i>	<i>leż-</i>	<i>leż!</i>

1. i 2. osobę liczby mnogiej trybu rozkazującego tworzy się przez dodanie do 2. osoby liczby pojedynczej trybu rozkazującego końcówek **-my** i **-cie**.

2. osoba liczby pojedynczej trybu rozkazującego	1. osoba liczby mnogiej trybu rozkazującego	2. osoba liczby mnogiej trybu rozkazującego
<i>czytaj!</i>	<i>czytajmy!</i>	<i>czytajcie!</i>
<i>jedz!</i>	<i>jedźmy!</i>	<i>jedźcie!</i>

<i>przynieś!</i>	<i>przynieśmy!</i>	<i>przynieście!</i>
<i>zamknij!</i>	<i>zamknijmy!</i>	<i>zamknijcie!</i>
<i>mów!</i>	<i>mówmy!</i>	<i>mówcie!</i>
<i>chodź!</i>	<i>chodźmy!</i>	<i>chodźcie!</i>
<i>leż!</i>	<i>leźmy!</i>	<i>leżcie!</i>

3. osoba liczby pojedynczej i mnogiej trybu rozkazującego składa się ze słowa *niech* i 3. osoby liczby pojedynczej lub mnogiej czasu teraźniejszego dla czasowników niedokonanych, a dla czasowników dokonanych – z 3. osoby liczby pojedynczej lub mnogiej czasu przyszłego prostego.

3. osoba liczby pojedynczej trybu rozkazującego	3. osoba liczby mnogiej trybu rozkazującego
<i>niech czyta!</i>	<i>niech czytają!</i>
<i>niech przeczyta!</i>	<i>niech przeczytają!</i>
<i>niech zamyka!</i>	<i>niech zamykają!</i>
<i>niech zamknie!</i>	<i>niech zamkną!</i>
<i>niech je!</i>	<i>niech jedzą!</i>
<i>niech zje</i>	<i>niech zjedzą!</i>

być

liczba pojedyncza	liczba mnoga
-----	<i>bądźmy!</i>
<i>bądź!</i>	<i>bądźcie!</i>
<i>niech będzie!</i>	<i>niech będą!</i>

mieć

liczba pojedyncza	liczba mnoga
-----	<i>miejmy!</i>
<i>miej!</i>	<i>miejcie!</i>
<i>niech ma!</i>	<i>niech mają!</i>

wziąć

liczba pojedyncza	liczba mnoga
-----	<i>weźmy!</i>
<i>weź!</i>	<i>weźcie!</i>
<i>niech weźmie!</i>	<i>niech wezmą!</i>

Uwaga! W negacji zdań z czasownikiem dokonany w trybie rozkazującym zazwyczaj następuje wymiana tego czasownika na czasownik niedokonany, np.:

- *Weź parasol. Nie bierz parasola.*

- *Niech pan wejdzie. Niech pan nie wchodzi.*
- *Pójdźmy tam. Nie idźmy tam.*
- *Zdejmijcie buty. Nie zdejmujcie butów.*
- *Niech państwo przyjdą. Niech państwo nie przychodzą.*

I. Z podanych elementów proszę ułożyć zdania w trybie rozkazującym, dodając odpowiednie przyimki.

Przykład: (ty) iść, sklep. *Idź do sklepu.*

1. (wy) przynieść, prace, środa.
.....
2. (my) pojechać, lato, morze.
.....
3. (oni) opowiedzieć, wycieczka, Kraków.
.....
4. (ty) wytrzeć, podłoga, kuchnia.
.....
5. (ona) pomóc, matka, sprzątanie.
.....

II. Czasowniki podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w trybie rozkazującym.

Mama powiedziała przed wyjściem do pracy: „*Zrób*..⁰(zrobić – wy)⁰ obiad, zjemy razem, jak wrócę”. Poleciała mi: „.....¹ (opłukać)¹ kapustę pekińską, ...² (zetrzeć)² marchewkę na tarce, z pomidorów .....³ (zdjąć)³ skórkę i .....⁴ (pociąć)⁴ razem z ogórkami w kostkę. Potem dodała: „Razem z siostrą .....⁵ (obrać – wy)⁵ ziemniaki i .....⁶ (ugotować – wy)⁶ je. Tylko .....⁷ (nie zapomnieć – wy)⁷ posolić wody!”. Twój brat .....⁸ (nakryć)⁸ do stołu. W drzwiach mnie przestrzegła: „.....⁹ (Nie kazać)⁹ bratu smażyć kotletów, bo on jest za mały, ...¹⁰ (usmażyć)¹⁰ je ojciec”.

III. Podane zdania proszę napisać w trybie rozkazującym w formie twierdzącej i przeczącej, zgodnie z przykładem.

Przykład: Proszę zrobić herbatę. (pani):

- a) *Niech pani zrobi herbatę!*
- b) *Niech pani nie robi herbaty!*

1. Proszę wziąć parasol. (ty)

- a) .....
b) .....

2. Proszę powiedzieć to głośno. (wy)

- a) .....
b) .....

3. Proszę zaprosić swoich znajomych. (ona)

- a) .....
b) .....

4. Proszę zjeść teraz obiad. (my)

- a) .....
b) .....

5. Proszę zdjąć buty. (państwo)

- a) .....
b) .....

IV. Proszę ułożyć zdania w trybie rozkazującym w formie twierdzącej i przeczącej.

Przykład: ty – przeczytać, ta, książka;

a) *Przeczytaj tę książkę.*

b) *Nie czytaj tej książki.*

1. ty – oddać, on, te, notatki

- a) .....
b) .....

2. państwo – zająć, wolne, miejsca

- a) .....
b) .....

3. my – zjeść, obiad, na, taras

- a) .....
b) .....

4. ona – powiedzieć, oni, to

- a) .....
b) .....

5. wy – rozpakować, swoje, prezenty

- a) .....
b) .....

V. Czasowniki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w trybie rozkazującym.

Przykład: (Umyć, ty) Umyj⁰ zęby – to częste polecenie mojej mamy.

A.

Magda lubi rządzić. Całymi dniami rozkazuje: „(Posprzątać, ty)¹ .....¹
 pokój! (Zamknąć, wy)² .....² okna! (Zrobić, my)³ .....³
 porządek w garażu!” Wszyscy dostajemy zadania do wykonania. Dzisiaj my będziemy
 rozkazywać, (zobaczyć, ona)⁴ .....⁴, jakie to denerwujące i w końcu
 (nauczyć się)⁵ .....⁵ rozmawiać z rodziną!

B.

Mama wróciła do domu zdenerwowana. Kiedy pytaliśmy ją, co się stało wołała: „(Dać,
 wy)¹ .....¹ mi spokój!” Potem złościła się na tatę: „(Wyjść, ty)²
 .....² z psem, nie (ogłądać)³ .....³ bez przerwy telewizji!”
 Gdy ojciec wrócił z Burkiem ze spaceru, usłyszeliśmy: „, Nie (brudzić, on)⁴
 .....⁴ podłogi!” Dopiero wieczorem przy kolacji uśmiechnęła się do nas:
 „(Zjeść, my)⁵ .....⁵ coś dobrego, to wszystkim poprawią się humory”.

C.

Kupiliśmy nowy telewizor i zabraliśmy się do czytania instrukcji. Ojciec wydawał
 polecenia całej rodzinie: „Aniu (nacisnąć)¹ .....¹ ten czerwony guzik,
 (powiedzieć)² .....² Bartkowi, (przynieść)³ .....³ mu
 śrubokręt. (Odsunąć, wy)⁴ .....⁴ się od ekranu!” Po kilku godzinach
 biegania i krzyków powiedział: „(Włączyć, wy)⁵ .....⁵ stary telewizor, do
 nowego jutro wezwę fachowca.”

VI. Czasowniki podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w odpowiedniej formie trybu rozkazującego

Komórkowy savoir vivre

Obserwując ludzi, siebie i to, jak rozwijają się nowe technologie, często zadają sobie pytanie, jak kulturalnie posługiwać się nim na co dzień i jak zachować się w różnych sytuacjach życiowych takich, jak np. kolacja z przyjaciółmi, spotkania biznesowe, szkolenia... Jak dbać o to, by nie urazić osoby, która nam towarzyszy? Odbierać czy nie odbierać? Scrollować? Wysłać wiadomości na Twitterze? Przekopałam książki i znalazłam zasady, którymi powinien kierować się każdy użytkownik smartfona:

- Nie **odbierać**⁰ (odbierać)⁰ telefonu, jeśli nie masz na to czasu albo odpowiednich warunków. Fakt, że komórki mamy zawsze przy sobie, nie oznacza, że musimy być dostępni. ....¹ (Oddzwonić)¹, kiedy będziesz mógł.

- To samo dotyczy osoby, do której dzwonisz. Jeśli ktoś nie odbiera telefonu, to pewnie nie może rozmawiać i oddzwoni. Nie .....² (czekać)² dłużej niż cztery – pięć sygnałów i nie .....³ (dzwonić)³ po kilka razy.
- Nie.....⁴ (zmuszać, my)⁴ swoich znajomych i przypadkowych przechodniów do uczestniczenia w naszych rozmowach telefonicznych. Nie każdy musi wiedzieć, że właśnie idziemy do lekarza. Jeśli musimy odebrać telefon, ...⁵ (przeprosić)⁵ i .....⁶ (oddalić się)⁶ na bezpieczną odległość, zapewniając prywatność rozmowy.
- Jeśli akurat jedziesz komunikacją miejską, ...⁷ (postarać się)⁷ przeprowadzić rozmowę cicho i jak najkrócej. ....⁸ (Przeprosić⁸) rozmówcę i .....⁹ (powiedzieć)⁹, że oddzwonisz, jak wysiądziesz.
- „HALO! HANKA, TO TY?!” Naprawdę nie musimy krzyczeć do słuchawki tak, żeby słyszało nas pół osiedla. Jeśli połączenie jest słabej jakości, lepiej .....¹⁰ (rozłączyć się)¹⁰ i .....¹¹ (zatelefonować)¹¹ później.
- Jeśli połączenie zostanie przerwane z przyczyn technicznych, ...¹² (on, oddzwaniać)¹² ten, kto pierwszy zadzwonił.
- Nie .....¹³ (rozmawiać, wy)¹³ przez telefon w sklepie, u fryzjera, u kosmetyczki czyli tam, gdzie obsługuje nas żywy człowiek.
- .....¹⁴ (Wiedzieć, wy)¹⁴ o tym, że teatr, kino, koncert, galeria, restauracja to miejsca, gdzie należy wyłączyć dźwięk w telefonie.
- Jeśli chcesz rozmawiać z kimś w trybie głośnomówiącym, koniecznie .....¹⁵ (uprzedzić)¹⁵ o tym rozmówcę.
- Telefon jest jak pamiętnik. Nie .....¹⁶ (dotykać, my)¹⁶ cudzego smartfona bez pozwolenia, nie .....¹⁷ (zaglądać)¹⁷, co ma w środku, nie .....¹⁸ (czytać)¹⁸ SMS-ów i nie .....¹⁹ (oglądać)¹⁹ zdjęć.
- W większym towarzystwie można na chwilę wyłączyć się z rozmowy, żeby wysłać SMS czy sprawdzić coś w Internecie. NA CHWILĘ! W małym gronie takie zachowanie nie jest dopuszczalne. Na spotkaniu towarzyskim nie .....²⁰

(przeglądać, wy)²⁰ stron internetowych, nie .....²¹ (odpisywać)²¹ na maile i nie .....²² (rozmawiać)²³ na czacie. Realni znajomi mają pierwszeństwo przed tymi z sieci i wypada poświęcić im pełną uwagę.

- Jeśli twój znajomy prosi cię o numer do kogoś, lepiej .....²³ (zapropozować)²³, że przekażesz numer A osobie B i ta skontaktuje się, jeśli będzie chciała bądź .....²⁴ (zapytać)²⁴ osobę B, czy możesz podać jej numer telefonu osobie A.
- Lubimy robić selfie i zdjęcia z „dziubkiem”, a potem publikować je w sieci. Również w tej kwestii powinniśmy zachować smarfonowy savoir-vivre . .....²⁵ (Pamiętać)²⁵, że niektórzy uwiecznieni na zdjęciu mogą nie życzyć sobie publikacji, więc lepiej zapytać o zgodę. Z tych samych względów .....²⁶ (powstrzymać się)²⁶ przed podpisywaniem i tagowaniem osób na fotografiach.
- Kawa i obiad u rodziny. Używanie smartfona przy stole może zostać odebrane jako przejaw braku szacunku dla gospodarzy. ....²⁷ (wyciszyć)²⁷ dzwonek i .....²⁸ (odpisywać)²⁸ tylko na ważne SMS-y. Smarfonowy savoir-vivre zabrania także korzystania pod stołem z Internetu w oczekiwaniu na kolejne danie.

źródło: www.play.pl „Mobilny Świat dla Pań”

CZYTANIE III

- 0. Proszę zapoznać się z ofertą sklepu APLIK i krótkimi informacjami o klientach, a następnie zaproponować klientom odpowiedni dla nich telefon, zgodnie z podanym przykładem.**

A. Oferty sklepu APLIK

Fenix to lekki i estetyczny smartfon, który sprawdzi się zarówno jako narzędzie pracy, jak i źródło rozrywki. Solidne połączenie metalowej ramki ze szkłem zapewnia komfort codziennego użytkowania. Ekran wyświetla naturalne kolory przeglądanych stron internetowych, zdjęć i filmów. Może też funkcjonować w trybie

czytania, nie obciążając twojego wzroku. Dwa aparaty fotograficzne - główny i przedni - doskonale nadają się do utrwalania przyjemnych chwil i robienia stylowych selfie.

Atron to zupełnie nowa odsłona telefonu dla seniora. Telefon ma wyraźny kolorowy wyświetlacz o dużej przekątnej oraz przyjazne, graficzne menu. Model ma funkcję SOS - w razie konieczności wystarczy wcisnąć jeden przycisk, aby szybko wezwać pomoc. Dodatkowo telefon został wyposażony w specjalny klawisz I.C.E rozpoznawany przez ratowników na całym świecie - użytkownik może umieścić w jednym miejscu ważne informacje o sobie takie, jak grupa krwi, choroba, alergia oraz kontakt do bliskich. Telefon jest wyposażony w radio, aparat fotograficzny, latarkę i budzik.

© Can Stock Photo - csp13751827

MorenaS3 to bardzo dobry telefon dla miłośników muzyki. Daje ciepły i czysty dźwięk. Dzięki dużej pamięci może też przechowywać sporą płytotekę, która dodatkowo zostanie skatalogowana przez najnowocześniejszy system Taro. Łatwy dostęp do Internetu dodatkowo umożliwia słuchanie muzyki online. Znakiem rozpoznawczym telefonu jest ramka ze stopu metali wysokiej jakości. Poziom budowy i designu daje użytkownikowi poczucie wysokiej jakości urządzenia z wyższej półki cenowej.

iThone Plus zwraca uwagę smukłą obudową z zaokrąglonymi rogami. Wewnątrz umieszczono wydajny procesor U9, który poradzi sobie z wymagającymi graficznie aplikacjami i zapewni komfort korzystania z gier. Teraz użytkownik może swobodnie pokonywać kolejne poziomy ulubionych gier. Dzięki dodatkowemu przyciskowi RR uzyskuje swobodę manipulacji kursorem i animacjami.

Parol C5 to telefon zaprojektowany tak, by każdy użytkownik mógł dostosować go do swoich potrzeb. Jego główną zaletą jest posiadanie funkcji "Świat dziecka" - obszaru dla młodszych użytkowników, nad którym dorośli mają pełną kontrolę w zakresie wyboru dostępnych aplikacji. Wyjście z tego obszaru jest możliwe tylko po podaniu hasła.

Dorian V o pięknym dizajnie inspirowanym żywiołem wody zwiastuje nową erę smartfonów. Duży ekran jest pokryty trójwymiarowym szkłem, co daje czystą przyjemność z oglądania np. zdjęć. Wykonując proste ruchy palcem, można swobodnie korzystać ze wszystkich aplikacji. Jego atutem jest możliwość przetwarzania danych na najwyższej klasy kalkulatorze i dostęp do sieci bankowo-giełdowych.

B. Informacje o klientach

	<p>Nazywam się Beata Nowak. Mam 36 lat i jestem gospodynią domową. Skończyłam studia, ale na razie nie podjęłam pracy zawodowej. Wychowuję dwoje dzieci: 12-letnią Anię i o dwa lata od niej młodszego Stasia. Lubię gotować i sprzątać.</p>
	<p>Nazywam się Tadeusz Morat. Mam 32 lata i jestem projektantem wnętrz. Uwielbiam zmieniać stare, brzydkie mieszkania w nowoczesne apartamenty. Cieszę się, gdy moje wirtualne projekty materializują się, dając zadowolenie klientom.</p>
	<p>Nazywam się Małgorzata Kamińska. Mam 34 lata. Od pięciu lat prowadzę własną firmę. Zatrudniam około 500 osób. Nie jest łatwo zarządzać biznesem i tak dużą liczbą pracowników, ale daję sobie radę, bo bardzo lubię moją pracę.</p>
	<p>Nazywam się Renata Siejak. Mam 23 lata. Jestem studentką, a moją pasją jest czytanie. W wolnej chwili zawsze czytam. Kocham książki w każdej postaci. Mam pokaźną bibliotekę, na wakacje zabieram elektroniczny czytnik, a w drodze na zajęcia słucham audiobooków w komórce.</p>
	<p>Nazywam się Jacek Dobosz. Mam 25 lat. Moją pasją są dalekie podróże. Byłem już chyba wszędzie. Jestem typem samotnika, lubię sam upajać się widokami i ciszą. Zachwycają mnie piękne krajobrazy, ale i tętniące życiem centra wielkich miast.</p>

Nazywam się Janusz Witkowski. Mam 30 lat i jestem nauczycielem. Lubię swoją pracę chociaż trochę utrudnia mi ją mój słaby wzrok. Przeszedłem już kilka operacji, ale jak na razie bez większych rezultatów. Nie tracę jednak nadziei.

Przykład: Beata Nowak – Parol C5, funkcja „świat dziecka”

Tadeusz Morat .....

Małgorzata Kamińska .....

Renata Siejak .....

Jacek Dobosz .....

Janusz Witkowski .....

GRAMATYKA II

Wołacz

Wołacza używamy, gdy zwracamy się do kogoś, np. w powitaniach, przy zasięgnięciu informacji, rozpoczynaniu rozmowy, nawoływaniu, apelowaniu itp.

Rzeczownik

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męski	-e ¹ Po spółgłoskach twardych oprócz <i>k, g, ch</i>	panie, Boże, studencie, dyrektorze, profesorze, Adamie, Piotrze
	-u ² Po <i>k, g, ch</i> , spółgłoskach stwardniałych i miękkich	Polaku, wrogu, leniuchu, Marku, Adasiu, gościu, nauczycielu, kraju, wodzu, lekarzu
rodzaj żeński	-o ³ w rzeczownikach zakończonych na <i>-a</i>	kobietu, matko, wodo, historio, Francjo, Zofio, ulico, kaszo, władzo
	-i / -y w rzeczownikach zakończonych na <i>-i</i> lub na spółgłoskę	pani, bogini, miłości, przyjaźni, rzeczy, nocy, młodzieży,
	-u w rzeczownikach zdrobniałych, których temat kończy się na spółgłoskę miękką	ciociu, córciu, córniuniu, Zosiu, Kasiu, Marusiu, żabciu, kiciu
rodzaj nijaki	W = M	dziecko, słońce, zwierzę

- Wyjątki: *synu, domu, ludu, gołębiu, pawiu*.
- Niektóre rzeczowniki osobowe zakończone na *-ec* mają w wołaczach końcówkę *-e* i alternacje *c//cz* oraz *e//0*, np.: *ojciec – ojcie*, *chłopiec – chłopcze*, *głupiec – głupcze*.
- Końcówkę *-o* mają także rzeczowniki rodzaju męskiego zakończone w M lp. na *-a*, np.: *kolego, artysto, poeto*.

Liczba mnoga

Wołacz rzeczowników w liczbie mnogiej jest taki sam jak mianownik liczby mnogiej.

$$W = M$$

Uwaga! Wołacz przymiotników, zaimków i liczebników porządkowych zarówno w liczbie pojedynczej, jak mnogiej jest równy mianownikowi (W = M)

I. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

0. Panie magistrze (Pan magister), czy dostanę to lekarstwo?

- ..... (Pani profesor), kiedy mogę zgłosić się na egzamin?
- ..... (Wysoki sąd), ja naprawdę tego nie ukradłem.
- ..... (Kochana babcia), życzę ci dużo zdrowia.
- ..... (Drogi brat), gratuluję ci awansu w pracy.
- ..... (Pan mecenas), chcę złożyć apelację.
- ..... (Pani prezes), przyszli nasi kontrahenci.
- ..... (Pan władza), nie widziałam tego znaku.
- ..... (Pan generał), melduję oddział gotowy do ćwiczeń.
- ..... (Szanowna pani), bardzo dziękuję za wiadomość.
- ..... (Drogi sąsiad), serdecznie zapraszam na kawę.

II. Proszę zbudować zdania w trybie rozkazującym z użyciem wołacza, zgodnie z podanym przykładem.

Przykład: Mama / nie pić, kawa: Mamo, nie pij kawy!

wypić, herbata: Wypij herbatę!

- pani, Helenka / nie brać, niepodpisane dokumenty

.....
wziąć, te podpisane

.....
2. synek/ nie wychodzić, teraz, z, dom

.....
wyjść, po, obiad

.....
3. dzieci / nie wycierać, lustro

.....
wyrzucić, najpierw, podłoga

.....
4. przyjaciel / nie mówić (my), nikt, o, nasze kłopoty

.....
powiedzieć (my), tylko, Olga

.....
...

5. państwo / (państwo) wejść, do, gabinet

.....
.

państwo, usiąść

.....
...

PISANIE I

Proszę zredagować treść wiadomości SMS stosownie do podanej sytuacji.

Przykład: Marek informuje koleżankę z pracy, że spóźni się na zebranie, bo niespodziewanie utknął w miejskim korku.

1. Beata chce się umówić z koleżanką na spotkanie w kawiarni Magnolia we wtorek o godzinie 17.00.

Z komentarzem [B3]: Proszę ustawić tak jak w przykładzie 0. I 1.

2. Dyrektor Nowak pozdrawia swoją sekretarkę z delegacji do Pragi i przypomina jej o wysłaniu ważnych dokumentów do współpracującej z ich firmą organizacji Zorian.

3. Pani Anna Kowalska przesyła życzenia świąteczne swojemu kuzynowi Adamowi Brackiemu.

4. Syn pisze do mamy, że wróci później, bo impreza, na której się bawi potrwa dłużej niż przypuszczał.

5. Żona pyta męża, czy był w urzędzie i załatwił ważną dla nich sprawę.

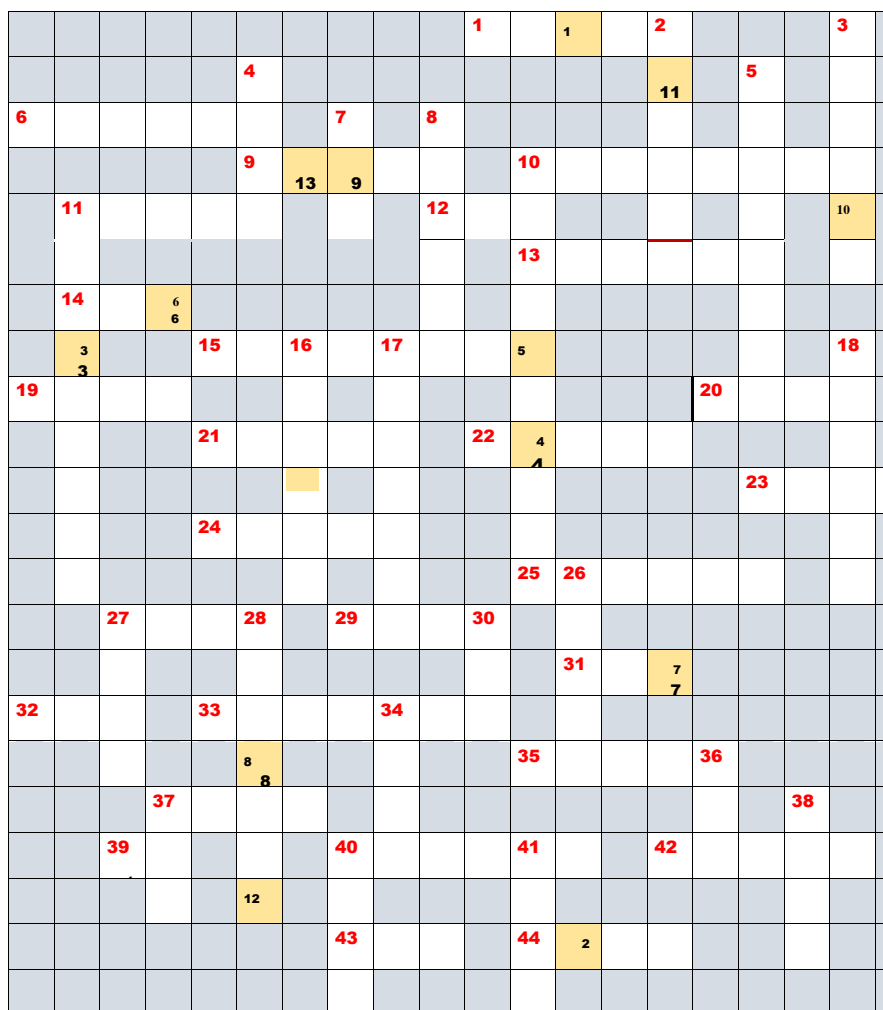
6. Adam Lewiński informuje swojego dyrektora o podpisaniu umowy.

SŁOWNICTWO II

Internet

1. Proszę rozwiązać krzyżówkę, a następnie ułożyć hasło

HASŁO:

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

8	9	10	11	12	13
---	---	----	----	----	----

POZIOMO

1. jedna z możliwości do wyboru
6. podstawowy obszar w komputerze z ikonami sterującymi
9. @
10. sieć komputerowa
11. przewód elektryczny
12. blokada dostępu
13. katalog plików
14. potocznie Internet
15. maszyna cyfrowa przetwarzająca informacje
19. zestawienie funkcji programu lub wykaz dań w restauracji
20. obraźliwy i zwykle agresywny komentarz internetowy
21. ponowny start urządzenia po gwałtownym wyłączeniu
22. znaki dające dostęp do konta
23. dziennik sieciowy
24. osoba, która włamuje się na konta internetowe
25. naciskać klawisz myszy komputerowej, aby uruchomić program lub wydać polecenie
27. odsyła do dokumentu elektronicznego
29. oznaczenie informacji, mówiące, że się nam ona podoba lub że się z nią zgadzamy
31. zabawa na komputerze
32. wyróżnik, znacznik, słowo kluczowe
33. gazeta codzienna z kolorowymi zdjęciami i sensacyjną treścią
35. klawisz, który między innymi służy do podziału tekstu na akapity
37. zbiór danych
39. płyta kompaktowa (skrót)
40. element adresu internetowego wskazujący na kraj i rodzaj organizacji
42. list elektroniczny
43. wiadomość wysyłana przez telefon komórkowy
44. rozmowa za pośrednictwem Internetu

PIONOWO

2. pocztowy lub internetowy
3. witryna internetowa, udostępniająca indywidualnym użytkownikom różnorodne informacje i usługi
4. język do tworzenia dokumentów (skrót)
5. przenośne urządzenie do przechowywania danych
7. najdalszy plan, np. w obrazie
8. mały komputer przenośny wyposażony w ekran dotykowy
10. osoba z zawodu zajmująca się komputerami
11. zmiana jednej formy zapisu danych w inną formę
16. porusza kursor po ekranie
17. wada, błąd urządzenia lub programu
18. dokument w Internecie (www)
26. identyfikator użytkownika podawany podczas rozpoczynania pracy z systemem

komputerowym

27. symbol graficzny

28. przycisk na klawiaturze

30. system znaków

34. wydzielony w ramce, zwykle prostokątny fragment ekranu monitora

36. rodzaj pamięci komputerowej

37. format plików (skrót)

38. Internet inaczej

40. może być twardy lub miękki

41. pseudonim używany w Internecie

II. Proszę przeczytać tekst, a następnie wypisać z niego słowa związane z komputerem i wyjaśnić ich znaczenie.

TRUDNA ROZMOWA

- Halo, babciu, dzień dobry. Dzwonię do ciebie z wielką prośbą. Jestem z kolegami nad jeziorem i nie mam dostępu do neta, a bardzo mi jest potrzebny jeden plik. Słyszysz mnie?

- Tak, słyszę, tylko nie bardzo rozumiem...

- No to super. Zrobimy tak: ja ci wyślę SMS-em mój login i hasło do poczty. Ty się zalogujesz i wkleisz mi ten plik.

- A skąd wezmę ten klik?

- Nie klik tylko plik. Klik to ty zrobisz jak będziesz ściągać.

- Acha, ściągnę.

- No, wrzucisz mi potem na maila, wiesz: "kolo małpa wp kropka pl"

- Małpa?

- No tak, małpa kropka pl. Rozumiesz?

- Oczywiście, wszystko rozumiem. Bartek, ty chyba żarty sobie ze mnie robisz.

- Jakie żarty, babciu, to wszystko jest proste, dasz radę. No dobra, możesz wrzucić na fejsa, jak wolisz.

- Na fejsa? Dziecko, ja od kilku minut nie rozumiem ani słowa z tego, co do mnie mówisz.

- Sorry babciu, zapomniałem, że ty nie bardzo znasz się na komputerach. Zadzwoń do Jarka.

- To doskonały pomysł. Zanim ja skończę kurs komputerowy, Jarek ściągnie ci całą masę plików.

Ludzie coraz chętniej korzystają z Internetu tanim kosztem telewizji, radia czy prasy drukowanej. W Polsce, gdzie popularność Internetu w ciągu 10 lat wzrosła trzykrotnie. Coraz więcej młodych ludzi rezygnuje w naszym kraju z oglądania tradycyjnej telewizji, ale czasem zjawisko to na razie nie przybrało ogromnej skali.

2. Liczba subskrypcji serwisów z wideo, muzyką i cyfrową prasą będzie chciała szybko rosnąć.

Serwisy wideo na żądanie stają się coraz częściej alternatywą dla telewizji. W Polsce wszystkie największe stacje radiowe od lat rozwijają swoje serwisy VoD (jak Player, Ipla oraz VOD TVP). Niedawno nad Wisłę zawitał Netflix, który chce tutaj mocno nami zamieszać. Czytelnicy coraz rzadziej sięgają po prasę drukowaną. Jej wydawcy rozwijają zatem subskrypcje cyfrowe. Gazety codzienne w Polsce wkrótce mają już wersje internetowe - najmocniej promuje swoją „Gazeta Wyborcza”.

3. Nową platformą mediów stają się komunikatory internetowe.

Rosną one w siłę mięśni i coraz częściej zastępują komunikację za pomocą SMS-ów czy maili. W 2015 roku cztery największe aplikacje tego typu, czyli Messenger oraz WhatsApp, a także WeChat i Viber miały już ponad 3 mld użytkowników na świecie. Aplikacje te służą one nie tylko do wysyłania wiadomości, ale także do rozmów, oglądania treści wideo, gier czy zakupów gotówkowych online.

4. Największe stacje telewizyjne znajdują się zawsze w takiej sytuacji jak wydawcy dzienników.

Telewizja pozostaje cały czas silnym medium, ale jej pozycja stopniowo maleje. Czeka ją taki sam scenariusz filmowy, jaki dotyczy prasy codziennej, której sprzedaż od lat spada. Maleje też oglądalność głównych stacji telewizyjnych. Najwięksi nadawcy inwestują w kanały tematyczne, do których migrują widzowie.

<https://businessinsider.com.pl/media/przyszlosc-swiata-mediow/sh31hy9>

PISANIE

Proszę napisać tekst argumentacyjny (200 słów) na jeden z poniższych tematów.

1. Prasa elektroniczna czy tradycyjna.
2. Książka elektroniczna czy tradycyjna.
3. Czy media są „czwartą władzą”? Proszę uzasadnić swoją wypowiedź.
4. Los tradycyjnych mediów jest / nie jest przesądzony.

MÓWIENIE

Dowcipy o mediach

- Rozmawia dwóch maniaków komputerowych:
  - Co byś zrobił, jakbyś niespodziewanie zobaczył super dziewczynę?
  - Natychmiast bym ją ściągnął z sieci i zapisał na dysku.
- Żona do męża informatyka:
  - Poznajesz człowieka na fotografii?
  - Tak
  - Ok, dzisiaj o 15 odbierzesz go z przedszkola.
- Blondynka robi zakupy w supermarkecie. Nagle rozlega się dzwonek jej komórki. Zadowolona rozpoczyna rozmowę:
  - Ach, to ty mamusiu, skąd wiedziałaś, gdzie jestem?
- - Stary wyobraź sobie, ta blondynka z parteru wczoraj chciała mi zrobić zdjęcie telefonem.
  - I co z tego?
  - Ale stacjonarnym!
- Franek leży z żoną na kanapie, leniuchują, oglądają film. Jego telefon jest w kuchni. Nagle słyszy, że przyszedł SMS. Niechętnie wstaje i idzie do kuchni. Czyta... SMS od żony:
"Jak już wstałeś, to zrób mi herbatę."

<http://www.logopolis.pl/smsy/smieszne.htm>

1. Który z dowcipów podoba się pani/ panu najbardziej? Dlaczego?
2. Czy w pana/pani kraju też żartuje się z mediów? Jeśli tak, to proszę opowiedzieć jakiś dowcip.

POLSKA I POLACY

Proszę uważnie przeczytać tekst, a następnie wykonać zamieszczone pod nim ćwiczenie.

Narodowe Czytanie – polska akcja społeczna propagująca znajomość literatury narodowej, w której obszerne fragmenty dzieł odczytywane są publicznie, również w środkach masowego przekazu – została zapoczątkowana w 2012 roku.

Akcję zainicjował ówczesny prezydent Polski Bronisław Komorowski. Pomysłodawcy pragnęli, by literatura narodowa nie była tylko przedmiotem nauczania szkolnego, ale stała się obecna w szeroko rozumianym życiu społecznym. Publiczne czytanie *Pana Tadeusza* odbyło się 8 września 2012 r. w dziesiątkach miejscowości z udziałem rzesz słuchaczy. Warszawskie oficjalne czytanie epopei narodowej miało miejsce w Parku Saskim w Warszawie.

W 2013 r. w akcji uczestniczyli już mieszkańcy ponad 700 miejscowości. Kancelaria prezydencka przygotowała specjalną pieczęć oraz plakat autorstwa Piotra Młodożeńca. Odczytywano fragmenty dzieł Aleksandra Fredry.

Trzecią edycję Narodowego Czytania 6 września 2014 r. również objął swoim patronatem prezydent. Odczytywano fragmenty Sienkiewiczowskiej *Trylogii*. Akcja ponownie spotkała się z olbrzymim zainteresowaniem – wydarzenie odbyło się w ponad 1500 miejscowościach.

Na czwartą edycję akcji w 2015 r. przygotowano specjalną, krótszą adaptację *Lalki* Bolesława Prusa, by umożliwić różnym instytucjom organizację publicznych odczytów. Kancelaria prezydencka sfinansowała też okolicznościową pieczęć, plakat oraz baner. W akcji uczestniczyło ponad 1600 miejscowości.

Piątą edycję ponownie objęła swoim patronatem para prezydencka, która wystąpiła w specjalnych spotach emitowanych m.in. w telewizji. Prezydent wystosował okolicznościowy list do obywateli, zachęcający do udziału w akcji. Polacy, w drodze głosowania internetowego, sami wybrali dzieło, które odczytywano następnie w całej Polsce. Wygrało *Quo vadis*. Krytyk literacki Tomasz Burek przygotował skróconą adaptację dzieła, którą aktorzy polscy odczytywali w warszawskim Ogrodzie Saskim. Transmisję internetową z Narodowego Czytania przeprowadziło Polskie Radio.

W szóstej edycji zaproponowano, by Polacy po raz kolejny sami wybrali dzieło do

publicznego odczytywania. Propozycja Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk obejmowała: *Przedwiośnie* Stefana Żeromskiego, *Pamiętki Soplicy* Henryka Rzewuskiego, *Beniowskiego* Juliusza Słowackiego oraz *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego. Ostatecznie obywatele wybrali do odczytania podczas szóstej edycji *Wesele*. Na tę lekturę głosowało prawie 18 tys. obywateli. W sumie oddano 37 tys. głosów.

Na podstawie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Narodowe_Czytanie

Proszę wykreślić pięć zdań, które nie są zgodne z tekstem.

Przykład 0. Narodowe czytanie to akcja pod patronatem Ministerstwa Edukacji

1. Narodowe czytanie to akcja polegająca na publicznym czytaniu klasyki polskiej.
2. Wśród czytanych dzieł było „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego.
3. Mieszkańcy polskich miast przygotowują plakaty poświęcone temu wydarzeniu.
4. Ogród Saski to miejsce spotkań twórców narodowej literatury.
5. Dotychczas odbyło się sześć edycji Narodowego Czytania.
6. Polacy obecnie decydują, jakie dzieło będzie czytane podczas akcji.
7. Podczas akcji utwory zawsze czytane są w całości.
8. Tomasz Burek jest autorem czytanego w Ogrodzie Saskim dzieła.
9. Wesele Stanisława Wyspiańskiego wybrała do czytania większość głosujących osób.
10. Akcja Narodowego Czytania obejmuje swym zasięgiem całą Polskę.

KĄCIK FRAZEOLOGICZNY

Proszę wybrać z tekstu związki frazeologiczne, a następnie połączyć je z odpowiednią definicją podaną w tabeli.

Przepis na celebrytę

Cechą celebrytów jest parcie na szkło, czyli chęć zaistnienia na srebrnym ekranie, a także w innych mediach. Kiedy uda im się już wejść na antenę telewizyjną lub na fale eteru, zrobią wszystko, żeby tam pozostać. Ich celem są także wywiady na łamach prasy, najczęściej brukowej. Co ciekawe, nie boją się złej prasy, bo uważają, że skandale mogą im tylko pomóc w zdobyciu większej popularności. Równie ważnym medium jest dla celebrytów Internet, a przede wszystkim portale społecznościowe, z Facebookiem na czele. Kreują swój wizerunek w wirtualnej rzeczywistości, a potem śledzą reakcje internautów i sprawdzają, czy dostali wystarczająco dużo lajków za swoje wpisy czy zdjęcia. Kiedy osiągną już status osoby medialnej, czekają na atrakcyjne propozycje. Dobrze jest, gdy telefon się urywa. Wiszą wtedy na nim i przebierają w ofertach. Natomiast bardzo źle znoszą sytuację, kiedy ich telefon pozostaje głuchy.

	Związek frazeologiczny	Definicja
1	<i>parcie na szkło</i>	chęć pokazywania się w telewizji dla zdobycia popularności

2		serwis internetowy współtworzony przez internautów o podobnych zainteresowaniach
3		radio
4		jest bardzo dużo telefonów do kogoś
5		w telewizji
6		obraz sztucznej rzeczywistości stworzony przy wykorzystaniu technologii informatycznej
7		na stronach czasopism, w prasie
8		rozmawiać długo lub często przez telefon
9		typ gazety o charakterze plotkarskim
10		ktoś, kto zdobywa popularność poprzez występowanie w mediach
11		być obecnym w telewizji, w radiu
12		być źle, nieprzychylnie ocenianym w czasopismach
13		telefon, który milczy, ponieważ nikt nie dzwoni pod ten numer
14		otrzymać pozytywne oceny od internautów dla komunikatu umieszczonego na portalu;

Lekcja 20

Co dalej?

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

Wojciech Weiss *Student*

Wojciech Weiss (1875-1950) – malarz, rysownik i grafik, reprezentant nurtu ekspresjonistycznego w sztuce Młodej Polski oraz kolorystycznych tendencji w sztuce lat 20. i 30. XX wieku.

MÓWIENIE

1. Czy planowanie jest potrzebne w życiu? Proszę uzasadnić swoją wypowiedź.

2. Czego najczęściej dotyczą plany na przyszłość?
3. Jak wyobraża sobie pani / pan swoją przyszłość za 20 lat?

SLUCHANIE I

Proszę uważnie wysłuchać nagrania, a następnie podpisać fotografie odpowiednimi imionami.

Plany na przyszłość

0. *Jola*

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

KOMUNIKACJA

1. Troje przyjaciół kończących studia rozmawia o tym, co chciałoby osiągnąć w życiu. Każdy z nich ma inne plany.
2. Anna nie dostała stypendium i zastanawia się nad podjęciem pracy zarobkowej. Rozmawia z dwiema koleżankami, które studiują i pracują.
3. Rodzice rozmawiają z synem o ocenach z ostatnich egzaminów, które nie są zadowalające. Uważają, że zaniedbał studia z powodu podjęcia czasochłonnej pracy. Namawiają go do zmiany zajęcia.

CZYTANIE I

Proszę dopasować zdjęcia do wypowiedzi studentów, a następnie podać nazwy wykonywanej pracy.

Praca na studiach

0		<p>A Lubię tę pracę. Pracuję w lokalu w kampusie. Szef zatrudnia tylko studentów i wszystkim idzie na rękę. Możemy tak ustawić godziny pracy, żeby nie kolidowały z zajęciami.</p>
1		<p>B Nie wszystkim odpowiada taka praca, bo z pewnością nie należy do lekkich. A ja bardzo lubię pracować na świeżym powietrzu i to poza miastem. W sezonie letnim na różnych plantacjach można naprawdę nieźle zarobić.</p>
2		<p>C Nie zawsze reklamuję produkty, które sama bym kupiła. Na szczęście jestem dobrą aktorką i potrafię się wczuć w rolę. Z reguły udaje mi się przekonać klientów do promowanych towarów, dlatego często wykonuję tę pracę.</p>
3		<p>D <i>Nie jest to praca łatwa i przyjemna, bo nie wszyscy reagują na moją wyciągniętą rękę. Poza tym niezależnie od pogody trzeba spędzić parę godzin na ulicy. Nie jest też dobrze płatna, ale zawsze można trochę dorobić do stypendium.</i></p>

4		<p>E Rok temu zrobiłem prawo jazdy i dlatego mogłem dostać tę pracę. Nie mam jeszcze własnego samochodu, więc fajnie jest pojeździć po mieście firmowym. W tygodniu mam około stu zleceń i całkiem niezły zarobek.</p>
5		<p>F Zamiłowanie do porządku wyniosłam z domu i chyba dlatego ta praca mnie nie męczy. Kiedy jeszcze mam do dyspozycji dobre środki i rękawice ochronne, potrafię sprawić, że wszystko zaczyna błyszczeć.</p>
6		<p>G W tej pracy trzeba mieć dużo cierpliwości i talentu perswazyjnego. Choć nie widzę moich klientów, muszę umieć przekonać ich do produktu, nawet jeżeli wydają się być zupełnie niezainteresowani ofertą.</p>
7		<p>H Już w szkole pomagałem kolegom w nauce i wszyscy mówili, że byłby ze mnie dobry nauczyciel. Nie wiem, czy chciałbym pracować w szkole, ale na studiach dalej wykorzystuję swój talent, tym razem za pieniądze.</p>

0 – D

rozdawanie ulotek

1 –	
2 –	
3 –	
4 –	
5 –	
6 –	
7 –	

MÓWIENIE

Na podstawie zdjęć i informacji zamieszczonych poniżej proszę wypowiedzieć się na temat wolontariatu.

Wolontariusze wspomagają działania, które czynią ten świat lepszym miejscem do życia, zwłaszcza dla najsłabszych.

Źródła: <https://www.google.pl/wolontariusze>

CZYTANIE II

Proszę przeczytać teksty, a następnie wykonać ćwiczenie.

Akcje wolontariackie w Polsce

1. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (WOŚP) – to akcja organizowana przez fundację o tej samej nazwie, kierowanej przez pomysłodawcę projektu - Jerzego Owsiaaka.

Jej celem jest działalność na rzecz ratowania życia chorych osób, a w szczególności dzieci. Pierwszy Finał Orkiestry odbył się 3 stycznia 1993 roku.

Najbardziej znaną formą działalności fundacji jest coroczna, ogólnopolska impreza rozrywkowo-medialna o charakterze charytatywnym, nazywana Finałem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, transmitowana przez telewizję. Podstawowym elementem Finału jest granie „wielkiej orkiestry”, czyli odbywające się w całej Polsce (a także poza granicami) koncerty muzyczne, z których dochód przeznaczony jest głównie na cele Fundacji. W czasie Finału organizowanych jest również wiele innych form zbiórki funduszy, z których najważniejszą jest publiczna kwesta prowadzona przez tysiące wolontariuszy. Zebrane pieniądze są przeznaczane na z góry ustalone cele. Podczas Finału WOŚP 2018 roku zebrano ponad 80 milionów złotych na sprzęt medyczny ratujący życie noworodków. O popularności akcji świadczy rosnąca z roku na rok suma zebranych pieniędzy, a także liczba zaangażowanych w nią wolontariuszy w kraju i za granicą.

2. Szlachetna Paczka (do 2009 **Świąteczna Paczka**) to ogólnopolski projekt pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej realizowany przez Stowarzyszenie Wiosna.

Potrzeby rodzin są identyfikowane przez wolontariuszy i umieszczane w anonimowej internetowej bazie danych. Co roku w okolicach listopada można wybrać rodzinę na stronie akcji i przygotować dla niej paczkę. Działaniem projektu w każdym rejonie kieruje lider, koordynujący pracę drużyny wolontariuszy.

Paczki są przekazywane rodzinom na dwa tygodnie przed świętami Bożego Narodzenia. Po raz pierwszy akcja została zorganizowana w Krakowie w 2000 r. Wtedy grupa studentów duszpasterstwa akademickiego prowadzona przez ks. Jacka Stryczka obdarowała 30 ubogich rodzin. W 2017 roku 700 tys. darczyńców przekazało paczki 20 tys. rodzin. Łączna wartość pomocy wyniosła 54 mln zł.

3. Drużyna Szpiku działa w ramach Fundacji im. Anny Wierskiej **Dar Szpiku**. Jest to grupa ludzi, która ma na celu propagowanie idei dawstwa szpiku. Wielu z nich zarejestrowało się jako potencjalni dawcy, niektórych spotkał nawet zaszczyt uratowania komuś życia. Niestety, nie każdy może być dawcą, ale każdy może zostać członkiem Drużyny Szpiku. W jej szeregach znajdują się biegacze, kolarze, artyści i zwykli ludzie, którzy mają swoje pasje, ale łączy ich jeden wspólny cel – chęć ratowania ludzkiego życia. Wolontariat w Drużynie Szpiku jest realizowany poprzez:

- uczestnictwo w różnego rodzaju imprezach sportowych w czerwonej koszulce Drużyny

Szpiku,

- działania edukacyjne, czyli prowadzenie prelekcji edukacyjnych na temat dawstwa szpiku w szkołach, uczelniach, firmach i wszędzie tam, gdzie znajdują się osoby chcące dowiedzieć się czegoś na ten temat,
- wszelkiego rodzaju akcje promujące dawstwo szpiku - zbiórki pieniędzy, pomoc potrzebującym dotkniętym chorobami nowotworowymi,
- wspieranie chorych na nowotwory i systematyczne odwiedzenie ich na oddziałach szpitalnych.

4. Akcja „WATOTO” to pomoc dzieciom, starszym uczniom i studentom w Afryce.

Polega na pokryciu kosztów ich wykształcenia bądź wykształcenia i utrzymania, a także na nawiązaniu z nim kontaktu poprzez wymianę listów i zdjęć.

Akcja „Watoto” to solidarność ponad granicami geograficznymi, politycznymi i kulturowymi. To szansa dla dziecka na zdobycie wykształcenia, naukę zawodu. Zmiana losu całej Afryki jest możliwa dzięki wykształceniu afrykańskich dzieci.

Pomoc w Afryce organizują placówki misyjne polskich zgromadzeń zakonnych. Akcją w Polsce administruje Fundacja Watoto – Dzieci Afryki założona przez grupę wolontariuszy zaangażowanych w organizowanie pomocy dla afrykańskich dzieci. „Opiekunem na odległość” afrykańskiego dziecka może zostać naprawdę każdy – indywidualnie lub wspólnie z innymi osobami.

„Watoto Afrika” to w języku suahili – „Dzieci Afryki”.

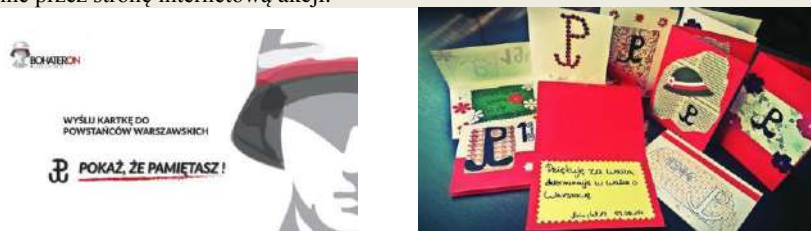
5. Kartka do Powstańca

„Chcesz uhonorować uczestników Powstania Warszawskiego? Wyślij im symboliczną kartkę BohaterON! Pokaż, że pamiętasz o ich poświęceniu! Włącz się, masz czas od 1 sierpnia do 2 października – 63 dni Powstania Warszawskiego i 63 dni akcji BohaterON.”

Pierwsza edycja kampanii BohaterON w 2016 roku to niemal 100 tysięcy kartek i listów wysłanych do Powstańców Warszawskich oraz 26 milionów Polaków, którzy dowiedzieli się więcej o bohaterach walk o stolicę. Dzięki zaangażowaniu tysięcy

nadawców pocztówek udało się nam połączyć pokolenia i sprawić nieoczekiwaną radość adresatom korespondencji. Wierzymy, że w tym roku będziemy w stanie zrobić dla naszych Bohaterów o wiele więcej.

Kartki w wersji tradycyjnej są dostępne nieodpłatnie w placówkach Poczty Polskiej, wybranych punktach LOTTO, samolotach LOT, w Muzeum Powstania Warszawskiego, Muzeum II Wojny Światowej oraz w Muzeum Historii Polski. Mile widziane są także własnoręcznie wykonane kartki. Pocztówkę można też wysłać bezpłatnie online przez stronę internetową akcji.

6. „Sprzątanie świata - Polska” jest częścią międzynarodowego ruchu na rzecz ochrony środowiska Clean up the World, wywodzącego się z Australii, a zapoczątkowanego w 1989 roku przez Ina Kiernana, australijskiego biznesmena i żeglarza. W ruchu tym uczestniczy blisko 40 mln wolontariuszy z ponad czterdziestu krajów na całym świecie. W Polsce akcję zainicjowano w 1994 roku.

„Sprzątanie świata – Polska” to wspólna lekcja poszanowania środowiska. Jej celem jest promowanie nieśmiecenia, edukacja odpadowa oraz inicjowanie działań, dzięki którym zmniejszy się nasz negatywny wpływ na środowisko. Od 1994 roku w trzeci weekend września wraz z setkami tysięcy wolontariuszy - młodzieżą, dorosłymi, wszystkimi, którym zależy na ochronie środowiska, prowadzone są działania propagujące ograniczanie powstawania odpadów, selektywną zbiórkę i recykling, a także mające na celu usuwanie dzikich wysypisk. Działaniom tym towarzyszy cała gama innych prac: zakładanie zieleńców, sadzenie drzew, krzewów i kwiatów, organizowanie konkursów (plastycznych, muzycznych), wystaw, festynów, koncertów, rajdów (pieszych, rowerowych) itp. „Sprzątanie Świata - Polska” angażuje i integruje społeczności lokalne.

Proszę zaznaczyć, czy podane niżej zdania są P – prawdziwe, czy F – fałszywe zgodnie z przykładem.

		P	F
0	Akcje wolontariackie są organizowane przez fundacje lub stowarzyszenia.	x	
1	Wszystkie akcje wolontariackie zostały zapoczątkowane w Polsce.		
2	W niektórych akcjach mogą brać udział także dzieci.		

3	Wolontariusze działają tylko na terenie Polski.		
4	Jednym z elementów każdej akcji jest kwesta.		
5	Finał WOŚP jest pokazywany w telewizji.		
6	Zawartość Szlachetnej Paczki zależy od potrzeb darczyńców.		
7	Każdy członek Drużyny Szpiku może podzielić się szpikiem z chorymi.		
8	Podopiecznymi w akcji WATOTO mogą zostać tylko dzieci.		
9	Kartkę do Powstańca można kupić na przykład w urzędzie pocztowym.		
10	Celem akcji „Sprzątanie świata” jest między innymi propagowanie segregacji odpadów.		
11	Kartki do Powstańca można wysyłać przez cały rok.		
12	Jednym z zadań wolontariuszy akcji Szlachetna Paczka jest wyszukiwanie w Internecie potrzebujących rodzin.		
13	Akcja „Sprzątanie świata” ma duże znaczenie zarówno międzynarodowe, jak i regionalne.		
14	Opiekunowie na odległość działają anonimowo i nie znają swoich podopiecznych z Afryki.		
15	Cel zbiórki pieniędzy jest ogłaszany przez Jerzego Owsiaaka przed Finałem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.		

GRAMATYKA

A. Tryb przypuszczający

W języku polskim tryb przypuszczający tworzymy od czasowników (niedokonanych i dokonanych) w następujący sposób: do czasownika w 3. osobie liczby pojedynczej lub mnogiej czasu przeszłego dodajemy końcówki: *-bym, -byś, by // -byśmy, byście, -by*

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
osoba	końcówka	osoba	końcówka
ja	<i>-bym</i>	my	<i>-byśmy</i>
ty	<i>-byś</i>	wy	<i>-byście</i>
on ona ono	<i>-by</i>	oni one	<i>-by</i>

pracować

Liczba pojedyncza		
Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki
(ja) pracował- <i>bym</i>	(ja) pracowała- <i>bym</i>	-----

(ty) pracował- byś	(ty) pracowała- byś	-----
(on) pracował- by	(ona) pracowała- by	(ono) pracowało-by

Liczba mnoga	
Rodzaj męskoosobowy	Rodzaj niemęskoosobowy
(my) pracowali- byśmy	(my) pracowały- byśmy
(wy) pracowali- byście	(wy) pracowały- byście
(oni) pracowali- by	(one) pracowały- by

Funkcje trybu przypuszczającego

Tryb przypuszczający służy do wyrażania:

- 1) przypuszczeń i hipotez, np.: *Myszę, że zrobilibym to dużo lepiej od ciebie.*
- 2) życzenia, pragnienia, np.: *Chcielibyśmy do was przyjechać na weekend. Napilabym się herbaty.*
- 3) prośby, np.: *Czy mógłbyś mi pomóc? Może otworzyłbyś okno, bo jest duszno.*
- 4) pytania, np.: *Nie wolałabyś zostać w domu? Nie chciałbyś pójść ze mną na mecz?*
- 5) rozkazu, polecenia w łagodniejszej formie, np.: *Zastanowilibyście się nad swoim postępowaniem! Poszedłbyś już do fryzjera!*
- 6) wątpliwości, np.: *Naprawdę zdążyłbyś to przygotować na jutro?*

I. Proszę uzupełnić zdania formami trybu przypuszczającego zgodnie z przykładem.

Przykład: Odwiedziłabym cię w niedzielę (ja + r. ż. + odwiedzić).

1. .... do was jutro (my + r. męskoos. + przyjść).
2. .... w końcu ten artykuł (ty + r. ż. + napisać).
3. .... te okna (wy + r. niemęskoosob. + zamknąć).
4. .... swoją babcię (oni + odwiedzić).
5. .... ten garnitur do pralni (ty + r. m. + zanieść).
6. .... z nami kolację (wy + r. męskoosob. + zjeść)?
7. Może ..... do ciebie wieczorem (ja + r. m. + przyjść)?
8. One ..... pójść do kina, a nie na dyskotekę (woleć).

9. Twoje dziecko chętnie ..... ten film rysunkowy (obejrzeć).

10. .... tu dla nas miejsce (znaleźć się)?

II . Proszę uzupełnić tekst poprawnymi formami trybu przypuszczającego zgodnie z przykładem.

Co zrobiłbyś, gdybyś wygrał milion?

Ewa: – Ja najpierw kupiłabym⁰ (kupić)⁰ większe mieszkanie i zmieniłabym⁰ (zmienić)⁰ samochód. Potem .....¹ (pojechać)¹ na wycieczkę do Australii. ....² (Pomóc)² też rodzicom w remoncie domu.

Tomasz i Piotr: – My co najmniej połowę wygranej .....³ (zainwestować)³ w nieruchomości. Część pieniędzy .....⁴ (wplacić)⁴ na lokatę bankową, a za resztę – we czworo – razem z naszymi żonami .....⁵ (chcieć)⁵ pojechać do Japonii. Zawsze o tym marzyliśmy.

Daria i Anna: – A my .....⁶ (otworzyć)⁶ własną restaurację, do której można .....⁷ (być)⁷ przychodzić z psami. Na pewno .....⁸ (mieć)⁸ sporo klientów.

Jan: – Myślę, że jakąś sumę .....⁹ (wplacić)⁹ na konto fundacji „Ratujmy dzikie zwierzęta”, a część na pewno .....¹⁰ (przeznaczyć)¹⁰ na zakup małego domku za miastem.

Adam i Zofia: – Za część wygranej .....¹¹ (rozwinąć)¹¹ naszą firmę i .....¹² (zatrudnić)¹² jeszcze kilka osób. Dzieci .....¹³ (móc)¹³ też wyjechać na roczny staż zawodowy za granicę. Po powrocie .....¹⁴ (przejąć)¹⁴ zarządzanie firmą, a my w końcu trochę .....¹⁵ (zacząć)¹⁵ odpoczywać. Część pieniędzy .....¹⁶ (zostawić)¹⁶ sobie na tzw. „czarną godzinę”. A wy? Co .....¹⁷ (zrobić)¹⁷ ze swoją wygraną?

III. Proszę uzupełnić tekst poprawnymi formami trybu przypuszczającego zgodnie z przykładem.

Przykład: Gdybyś nie był taki zarozumiały, napisalbyś do ciebie list (napisać).

Gdybyś przeczytał ten list, ...¹ (dowiedzieć się)¹, jak bardzo
 podobała nam się twoja książka. ....² (Móc+ ty) ²też poznać
 naszą opinię o wierszach twojej siostry. ....³ (Chcieć + my)³ Ci
 wszystko sami powiedzieć, a .....⁴(mieć)⁴ naprawdę o czym
 rozmawiać. Nasza dyskusja .....⁵ (trwać)⁵ chyba całą noc.

B. Zdanie warunkowe

To zdanie wyrażające określony warunek (okoliczność), od którego zależy wykonanie innej czynności. Zdanie podrzędne warunkowe najczęściej łączy się ze zdaniem nadrzędnym za pomocą spójników *jeżeli, jeśli, gdy*, np. :

- *Jeżeli będę miał czas, pójdę do kina.*
- *Jeśli będziesz opuszczał zajęcia, będziesz miał kłopoty z zaliczeniem.*
- *Gdy będę miał pieniądze, kupię samochód.*

W zdaniu warunkowym można użyć trybu przypuszczającego, przekształcając je w następujący sposób:

- *Jeżeli zdam wszystkie egzaminy, wyjadę na wakacje. **Gdybym zdał wszystkie egzaminy, wyjechałbym na wakacje.***
- *Jeżeli jutro będzie ładna pogoda, wybierzemy się na spacer. **Gdyby jutro była ładna pogoda, wybralibyśmy się na spacer.***

IV. Proszę przekształcić zdania na zdania warunkowe, używając trybu przypuszczającego zgodnie z przykładem.

Przykład: Jeżeli będzie ładna pogoda, to pojedziemy na wycieczkę.

Gdyby była ładna pogoda, pojechalibyśmy na wycieczkę.

1. Jeżeli będę miał dużo pieniędzy, nie będę pracować.

.....

...

2. Jeżeli Ewa zda ten egzamin, zaliczy ostatni rok studiów.

.....

...

3. Jeżeli chcecie mieć dobrą pracę, musicie najpierw skończyć studia.

.....

...

4. Jeżeli one pójdą dziś do kina, nie przygotują się do jutrzejszego zaliczenia.

.....

...

5. Jeżeli zostaniemy w domu, obejrzymy w telewizji nową polską komedię.

.....

...

V. Proszę uzupełnić tekst formami trybu przypuszczającego zgodnie z przykładem.

Gdyby⁰ nagle komputery na całym świecie (prześć) ⁰ **prześć** działać, (być)¹ .....¹ to prawdziwa tragedia. Ludzie po prostu nie (wiedzieć)² .....², jak mają żyć. Wiele osób korzystających z bankowości elektronicznej (stracić)³ .....³ dostęp do swoich pieniędzy. Firmy i urzędy (prześć)⁴ .....⁴ funkcjonować. (Mieć – my)⁵ .....⁵ problemy nawet ze zrobieniem zakupów w sklepach. Taka awaria najmocniej (dotknąć)⁶ .....⁶ jednak młode pokolenie, dla którego (urwać się)⁷ .....⁷ wszelkie kontakty ze światem.

A ja myślę, że gdy.....⁸ kiedyś (znaleźć się)⁸ .....⁸ w takiej sytuacji, nie (wpaść)⁹ .....⁹ w panikę i (umieć)¹⁰ .....¹⁰ sobie poradzić.

SŁOWNICTWO

I. Proszę rozwiązać krzyżówkę i podać hasło.

Uwaga! Hasło utworzą litery z pól oznaczonych na różowo.

1		2	3	15		9		4		5				4
5														
									6		7			
8					9					12				
16							10				1			
			11		3									
12	20									13				14
							10							
									15					
			13				16			11				
		17				7								8
								18		6		14		
	19		19		2					17				
										20			18	

HASŁO:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

POZIOMO:

1. osoba zatrudniona w zakładzie pracy

5. przerwa w pracy
6. funkcja, stanowisko
8. stałe miejsce pracy
10. wynagrodzenie za pracę (l.m.)
12. opis życia w formie tekstu
13. przejście na wyższe stanowisko
16. osoba, która nie jest już czynna zawodowo
18. jednostka, według której oblicza się wysokość pensji
19. działalność handlowa lub produkcyjna
20. pensja, wynagrodzenie

PIONOWO:

1. antonim słowa podwładny
2. zatrudnienie
3. curriculum vitae (skrót)
4. zespół pracowników instytucji, zakładu
6. pisemne porozumienie między pracownikiem a zakładem pracy
7. przedsiębiorstwo lub jego część
9. brak pracy w kraju lub w regionie
10. pobiera go bezrobotny
11. przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe
14. osoba odbywająca próbnny okres pracy
15. świadczenie dla osób, które nie mogą pracować z przyczyn zdrowotnych
17. lista

II. Proszę wskazać wyraz, który nie pasuje do pozostałych i wyjaśnić dlaczego.

0. wykształcenie, profesja, zawód, **hobby**

Hobby nie musi być związane z wykształceniem czy wykonywanym zawodem.

1. pensja, płaca, zasiłek, wynagrodzenie
2. emeryt, rencista, pracownik, bezrobotny
3. firma, przedsiębiorstwo, korporacja, stawka
4. funkcja, zawód, stanowisko, urząd
5. zwierzchnik, przełożony, szef, pracodawca
6. premia, zatrudnienie, angaż, etat
7. fachowiec, profesjonalista, zawodowiec, znawca
8. awans, umowa, kontrakt, porozumienie
9. zasiłek, zarobek, renta, rekompensata
10. podwyżka, nagroda, premia, podatek

III. Czasowniki z ramki proszę wstawić do tekstu w odpowiedniej formie.

zwiększyć, otrzymać, **przepracować**, zajmować, wykonywać, odbyć, przejść, przyznawać, rosnąć, rozwijać się, poszerzyć, odnieść, doradzać, zerwać, podjąć, zawierać, podpisać, przystąpić, uznać, kierować, zostać, wejść, pełnić

Pan Piotr Socha **przepracował**⁰ czterdzieści lat w jednym zakładzie.
 .....¹ w nim pracę zaraz po studiach ekonomicznych. Najpierw
 .....² roczny staż, a potem .....³ umowę o pracę na
 czas nieokreślony. Po trzech latach .....⁴ awans i zaczął
 .....⁵ funkcję starszego specjalisty w Dziale Finansowym. W trakcie
 pracy .....⁶ coraz wyższe stanowiska, a jednocześnie
 .....⁷ jego wynagrodzenie. Wielokrotnie dyrektor .....⁸
 mu premie i nagrody za wzorowe wypełnianie obowiązków. W wieku 35 lat
 .....⁹ głównym księgowym w swojej firmie. Jego kariera zawodowa
 .....¹⁰ nadal i po pięciu latach .....¹¹ do konkursu na
 stanowisko dyrektora macierzystego zakładu. Komisja doceniła jego dotychczasową pracę
 i .....¹² go za najlepszego kandydata na szefa zakładu.
 .....¹³ nim przez 25 lat. W tym czasie firma .....¹⁴ wiele
 sukcesów, między innymi .....¹⁵ zakres swoich usług,
 .....¹⁶ zatrudnienie i .....¹⁷ na rynki zagraniczne.
 Pan Piotr Socha rok temu .....¹⁸ na emeryturę. Nie
 .....¹⁹ jednak kontaktu ze swoim zakładem .....²⁰
 zlecenia na ekspertyzy finansowe i .....²¹ obecnemu kierownictwu,
 jak .....²² korzystne kontrakty.

IV. Proszę przeczytać dialog, a następnie wypisać wszystkie słowa związane z pracą i wyjaśnić ich znaczenie.

Spotkanie po latach

- Cześć, co słyhać, dawno cię nie widziałam.
- Cześć, trochę słabo, szukam pracy i jakoś nie bardzo mi idzie.
- Tak? A dlaczego, przecież skończyłeś wymarzone studia, zdobyłeś zawód, więc w czym

problem ?

- Etaty nie leżą na ulicy. W jednej firmie obiecywali mi pracę, bo jakaś babka miała odejść na emeryturę, ale nic z tego nie wyszło. Dali robotę facetowi, który wrócił z urlopu wychowawczego. Nieważne, nie dostałem pracy i już.

- Rozumiem

- Lepiej powiedz co u ciebie. Widziałem się z Anką, mówiła, że jesteś na urlopie macierzyńskim.

- Tak, w maju urodziłam córeczkę i teraz tylko mi w głowie buteleczki i bajeczki.

- Gratuluję.

- Dzięki, a gdzie widziałeś Ankę?

- Byliśmy razem na szkoleniu. Ona dostała skierowanie ze swojej firmy, a ja z Urzędu Pracy.

- A, to szkolenie w Sobolewie. Dobrze, że ci się udało na nie dostać, potem łatwiej znaleźć pracę.

- Podobno, na razie jakoś nie bardzo. Jestem na zasiłku dla bezrobotnych i szukam.

- Zobaczysz, lada dzień posypią się oferty. Oj, ale się zagadałam, muszę lecieć.

- Ja też, mam zaraz rozmowę kwalifikacyjną. Trzymaj kciuki. Pa.

- Trzymam, będzie dobrze. Pa.

Przykład: 0. etat – stanowisko pracy

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PISANIE

A. List motywacyjny jest pismem użytkowym o charakterze oficjalnym. Zawiera elementy podania i autoprezentacji. Piszemy go, gdy chcemy podjąć pracę. List motywacyjny ma za zadanie przekonać przyszłego pracodawcy do naszej kandydatury na

określone stanowisko i – w perspektywie – zaproszenie na rozmowę kwalifikacyjną. W liście motywacyjnym należy więc podać swoje zalety – szczególnie te, które mogą być przydatne w danej pracy. Podobnie jak inne rodzaje listów urzędowych – posiada trójczłonową kompozycję: wstęp, rozwinięcie i zakończenie. Najważniejszą częścią jest rozwinięcie, w którym należy umotywić, dlaczego staramy się o daną pracę.

Tradycyjny list motywacyjny ma określony układ graficzny:

- 1) w prawy górny róg piszemy datę i miejsce;
- 2) w lewym górnym rogu (niżej niż data i miejsce) podajemy dane nadawcy (imię, nazwisko, adres, e-mail ewentualnie nr telefonu);
- 3) z prawej strony piszemy dane adresata (firmy);
- 4) właściwa treść listu z zachowaniem podziału na wstęp, rozwinięcie i zakończenie.
- 5) zwrot kończący list (np.: *Z poważaniem*, *Z wyrazami szacunku*, *Z szacunkiem* itd.), a pod nim czytelny odręczny podpis nadawcy (imię i nazwisko).

* Pod danymi adresata może znajdować się oficjalny zwrot grzecznościowy, np.: *Szanowny Panie (Dyrektorze, Prezesie itp.)*, *Szanowna Pani (Dyrektor, Prezes itp.)*, *Szanowni Państwo*

Przykłady listów motywacyjnych

Lublin, 18 czerwca 201... r.

Julian Zieliński
ul. J. Kochanowskiego 23/14
81-100 Lublin
tel. 500 600 666
e-mail: j.zielinska@poczta.pl

Szanowny Pan
Jan Kowalski
Pizzeria „Italiano”
ul. Kosmonautów 2
81-300 Lublin

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na ofertę pracy, zamieszczoną w „Kurierze Lubelskim” nr 234 z dnia 15 czerwca br., chciałbym przedstawić swoją kandydaturę na stanowisko dostawcy pizzy w Pana Firmie.

Jestem na IV roku studiów magisterskich na Wydziale Prawa UMCS. Podczas wakacji pracowałem w sieci handlowej „Tesco” jako dostawca zakupów zamówionych drogą elektroniczną. Sądzę, że nabyte umiejętności przydadzą mi się w pracy w Pana Firmie. Od trzech lat posiadam prawo jazdy kategorii B oraz własny samochód.

Jestem osobą pogodną, łatwo nawiązuję kontakt z klientami. Potrafię radzić sobie w trudnych sytuacjach, jestem odporny na stres. Do moich atutów należy także punktualność oraz dyspozycyjność. Mogę pracować popołudniami, do późnych godzin wieczornych oraz w

weekendy.

Możliwość odbycia rozmowy kwalifikacyjnej pozwoliłaby mi bliżej zaprezentować swoją osobę i lepiej poznać specyfikę pracy w pizzerii.

Z wyrazami szacunku
Julian Zieliński

Lublin, 17.05.200... r.

Anna Nowak
ul. Zielona 81/10
81-234 Lublin
e-mail: annanowak@onet.pl

Przedsiębiorstwo Handlowe
„Kowalski i Spółka”
ul. Krakowskie Przedmieście 4
81-031 Lublin

W odpowiedzi na ogłoszenie umieszczone na Państwa stronie internetowej w dniu 15 maja br. pragnę przedstawić swoją kandydaturę na stanowisko pracownika biurowego w Dziale Sprzedaży. Ukończyłam licencjackie studia ekonomiczne, obecnie kontynuuję naukę na zaocznych studiach magisterskich na Wydziale Ekonomicznym UMCS - specjalizacja Marketing i Zarządzanie. Moje wykształcenie oraz umiejętności zawodowe zdobyte podczas stażu wolontariackiego w firmie „XYZ” związane są z pracą administracyjną i obsługą przedsiębiorstw handlowych. Zatrudnienie w Państwa Firmie interesuje mnie, ponieważ swoją przyszłość zawodową wiąże z branżą handlową.

Zależy mi na stałym poszerzaniu wiedzy i wykorzystaniu jej w praktyce. Potrafię szybko się uczyć. Jestem osobą odpowiedzialną, konsekwentną w realizowaniu wyznaczonych celów, nie boję się nowych wyzwań, umiem pracować w zespole. Cechuje mnie otwartość, łatwo nawiązuję kontakty, potrafię rozmawiać z klientami.

W celu zweryfikowania moich kompetencji i umiejętności z przyjemnością zgłoszę się w wyznaczonym terminie na rozmowę kwalifikacyjną. Chciałabym móc osobiście odpowiedzieć na wszystkie Państwa pytania dotyczące mojej osoby.

Z poważaniem
Anna Nowak

I. Proszę wpisać do kólek numery odnoszące się do zamieszczonych niżej fragmentów listu motywującego.

A rectangular box containing several empty circles for marking answers. One circle in the top right corner contains the number '2'.

1. Z poważaniem
2. Lublin, 17.10.201...
3. Maria Kwiatkowska
ul. Wylotowa 13
81-111 Lublin
tel. 600 6111 622
e-mail: m.kwiatkowska@wp.p
4. Maria Kwiatkowska
5. Kilkumiesięczna praca w tej firmie pozwoliła mi rozwinąć swoje umiejętności kontaktu z ludźmi oraz szybkiego pisania na komputerze. Jestem osobą młodą, stąd też bardzo szybko się uczę. Bardzo dobrze sprawdzam się w pracy indywidualnej. Potrafię także pracować w zespole.
6. w odpowiedzi na Państwa ofertę pracy, zamieszczoną na stronie www.example.com chciałabym przedstawić swoją kandydaturę na stanowisko pracownik biurowy.
7. Sz. Pan Jan Nowak
CV-raport S.A.
ul. Internautów 12
00-950 Warszawa
8. Możliwość podjęcia pracy w firmie CV-raport S.A. jest dla mnie dużym wyzwaniem,

któremu mam nadzieję, że podołam. Chętnie spotkałabym się na rozmowie kwalifikacyjnej w celu lepszej prezentacji mojej osoby.

9. Niedawno obroniłam tytuł Magistra Zarządzania i Marketingu. Jednocześnie pracuję w firmie ABC, gdzie zajmuję się głównie przepisywaniem dokumentów na komputer, umawianiem spotkań z dyrektorem.

10. Szanowni Państwo,

Źródło: na podstawie: www.cv-raport.pl

II. Proszę wybrać jedno z ogłoszeń i wykonać polecenie.

1. Jest pani zainteresowana / pan zainteresowany poniższą ofertą pracy. Proszę napisać list motywacyjny.

Restauracja *Słowiańskie smaki* poszukuje kelnerów / kelnerki
wymagania:

- wykształcenie minimum średnie
- miły sposób bycia i łatwość nawiązywania kontaktów
- dobra znajomość języka angielskiego (oprócz języka angielskiego mile widziana znajomość języka wschodniosłowiańskiego)
- umiejętność obsługi komputera
- dyspozycyjność (możliwość pracy w weekendy)

Kontakt: „Eko-fauna” Sp. z o.o., ul. Kowalska 3, 30-640 Katowice.

2. Jest Pani zainteresowana / Pan zainteresowany ofertą pracy, znajdującą się w ogłoszeniu. Proszę napisać list motywacyjny.

Nowy, ekskluzywny ośrodek hotelowo-konferencyjny w atrakcyjnej miejscowości turystycznej poszukuje pracowników na stanowiska:

- 1) kierownika działu kadr,
- 2) kierownika restauracji,
- 3) recepcjonisty,
- 4) konserwatora urządzeń elektronicznych w salach konferencyjnych.

Wymagania: znajomość 2 języków na poziomie średnim, wykształcenie minimum średnie, mile widziane dwu-, trzyletnie doświadczenie zawodowe w branży hotelowej. Otwarcie już za pół roku! Doskonałe warunki pracy i kariery zawodowej! Zagraniczne szkolenia!

Kontakt: e-mail <helios@wp.pl>, „Helios – centrala”
00-546 Warszawa, ul. Żelazna 34, pok. 519

B. CV (*Curriculum Vitae*)

Jest to życiorys przedstawiony w formie odmiennej od tradycyjnej. W CV informacje są wymieniane w oddzielnych, wyróżnionych nagłówkami bądź śródtytułami blokach tematycznych: dane personalne, wykształcenie, przebieg pracy zawodowej, doświadczenie zawodowe, preferencje osobiste (zainteresowania itp.). Ze względu na przeznaczenie, według polskiego prawa, dokument może zawierać (tak jak w innych dokumentach aplikacyjnych) klauzulę dotyczącą wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych.

CV może mieć układ:

- 1) **chronologiczny**, w którym po danych osobowych zamieszcza się w odwróconym porządku informacje o wykształceniu (lata nauki, rodzaj szkoły, kierunek nauki) i przebiegu pracy. Każda pozycja powinna zawierać lata pracy, nazwę firmy, stanowisko, skrócony opis zadań, osiągnięcia zawodowe. W dalszej części zamieszczane są informacje o pozostałych osiągnięciach, zakresie dodatkowych kompetencji, zainteresowaniach, referencjach. Jest to układ najczęściej stosowany przy podaniach o pracę.
- 2) **celowy**, w którym wymieniane są jedynie informacje adekwatne do stanowiska: doświadczenie zawodowe, szkolenia, kursy, opis osiągnięć i predyspozycji.
- 3) **funkcjonalny**, w którym szczególnie ważny jest opis kompetencji, osiągnięć, umiejętności przydatnych w pracy

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Curriculum_vitae

Przykład CV

Jan Kowalski

Curriculum Vitae

Data urodzenia 20 grudnia 1992 r.
 Adres ul. Zielona 23/8
 81-000 Lublin
 Telefon 400 000 000
 Email jankowalski@email.com

Doświadczenie	Kelner Restauracja „Lubelska chata”, Klub akademicki „Zagiel”	05.2015 – 09.2016
	przyjmowanie zamówień od klientów, współpraca z działem kuchni, serwowanie posiłków, profesjonalna obsługa klienta	
Doświadczenie	Dystrybucja ulotek Kawiarnia „Czarcią łapą”	07.2014 – 09.2014
	roznoszenie ulotek na terenie Lublina, rozdawanie materiałów promocyjnych, reklamowych w wyznaczonych miejscach przez koordynatora, nadzorowanie pracy kolportażu ulotek	
Wykształcenie	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin Wydział Ekonomii, Zarządzanie, tryb stacjonarny	10.2015 – obecnie
	V Liceum Ogólnokształcące, Lublin Profil matematyczno-fizyczny	2012 - 2015
Osiągnięcia	czynny udział i organizacja w „Studenckich Sesjach Naukowych”	10.2015 – obecnie
	działalność organizacyjna w Kole Naukowym na wydziale	10.2015 – obecnie
Dodatkowe kwalifikacje	prawo jazdy kategorii B2	12. 2014
	certifikat FCE	09. 12. 2014
	kurs barmański Flair	07 – 08. 2015
Umiejętności	Microsoft Word, Microsoft Excel, PowerPoint	
	praca w zespole, umiejętność rozwiązywania konfliktów	
	łatwość w nawiązywaniu kontaktów	
Języki obce	angielski – poziom średnio zaawansowany	
	rosyjski i ukraiński – biegły w mowie i piśmie	
Zainteresowania	sporty ekstremalne, kultura iberoamerykańska, kuchnia azjatycka, baristyka	

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji (zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 roku o Ochronie Danych Osobowych, tekst jednolity: Dz. U. z 2002r. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

Proszę napisać CV. Proszę zapoznać się z informacją o błędach popełnianych w CV.

Częste błędy w CV:

- pisanie nieprawdy, koloryzowanie swoich dokonań,
- nieprofesjonalnie brzmiący adres email, np. *ania12942@poczta.fm*, *słodkikociak@wp.pl*,
- błędy ortograficzne,
- nieodpowiednie zdjęcie,
- nieaktualne dane zamieszkania, nieaktualny nr telefonu,
- pisanie o rzeczach zupełnie niezwiązanych ze stanowiskiem pracy.

CZYTANIE II

Proszę przeczytać tekst, a następnie powiedzieć, jakie błędy popełniły osoby na zdjęciach.

Rozmowa kwalifikacyjna – dobre rady

Wybierasz się na rozmowę kwalifikacyjną? Zależy ci na otrzymaniu pracy? Chcesz wypaść jak najlepiej i pokonać setki innych kandydatów? Oczywiście tak! Pamiętaj, że wpływ na wynik takiej rozmowy mogą mieć nie tylko sprawy merytoryczne. Liczy się także wygląd zewnętrzny, mowa ciała, a nawet sposób w jaki mówisz! Zadbaj więc o wszystko. Zastosuj się do poniższych rad, abyś perfekcyjnie zaprezentował się swojemu przyszłemu pracodawcy.

Ubiór

Musisz wyglądać elegancko, ale nie wolno przesadzić z kolorami. Mężczyzna powinien mieć garnitur, najlepiej szary, granatowy lub brązowy. Kobieta może założyć kostium lub sukienkę, pamiętając jednak, by strój nie był zbyt wzorzysty i wydekoltowany, a długość spódnicy lub sukienki ma sięgać kolan. Buty muszą być zakryte. Dobre wrażenie zrobi też z pewnością staranna, skromna fryzura, subtelny makijaż i odrobina delikatnych perfum.

Gestykulacja i mowa ciała

Należy unikać nadmiernej gestykulacji. Bądź oszczędny - nie wymachuj rękami, nie podnoś niepotrzebnie głosu. Nie rób wrażenia, że czujesz się jak u siebie. Źle widziane może być zakładanie nogi na nogę i rozkładanie się na biurku.

Podawanie ręki

Podawaj rękę śmiało i stanowczo. Delikatnie uściśnij dłoń pracodawcy. Twoja ręka musi być sucha i zadbana.

Nie spóźnij się na spotkanie!!!

Pamiętaj o wyłączeniu telefonu!

Portale społecznościowe

Pamiętaj, twój przyszły pracodawca sprawdzi cię na ogólnie dostępnych portalach społecznościowych. To, jakie zdjęcia tam zamieszczasz i co piszesz, świadczyć może o tym, jakim jesteś człowiekiem, a więc i o twoim stosunku do przyszłej pracy.

1.

2.

3.

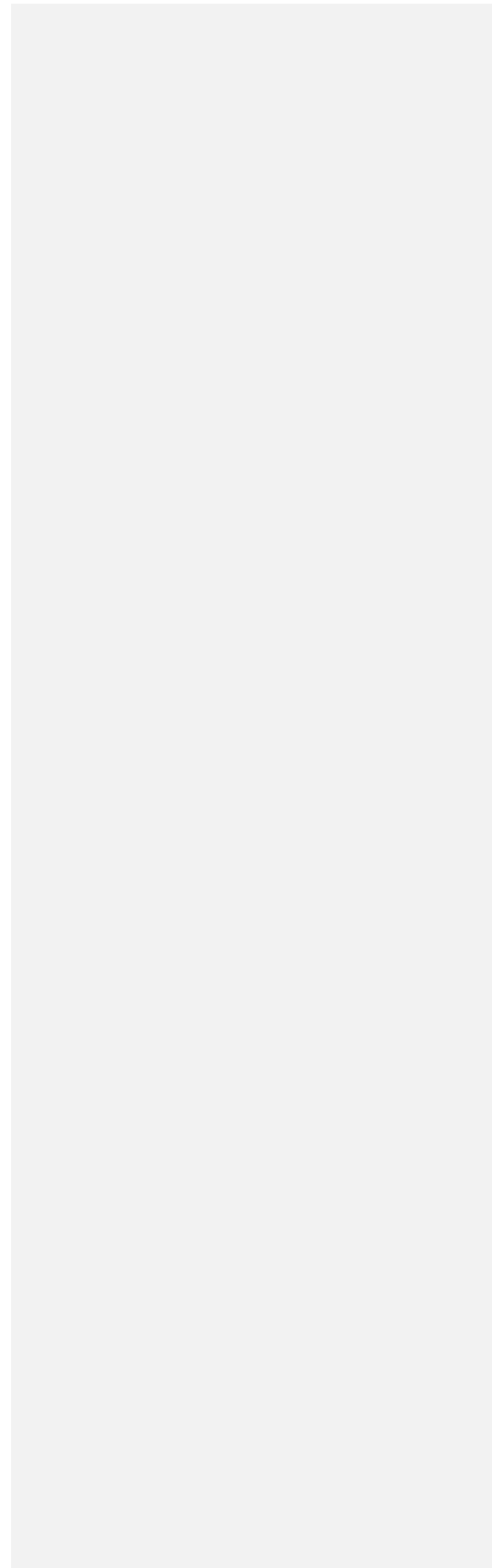
4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

GRA KOMUNIKACYJNA

Lektor przygotowuje kartki z powtarzającymi się nazwami zawodów, np.: nauczyciel, pielęgniarka, kucharz, informatyk (każdy zawód powinien być wylosowany przez co najmniej dwie osoby). Słuchacze wybierają spośród siebie rekruterów. Każdy z nich jest przypisany do jednego zawodu. Pozostałe osoby są kandydatami i losują stanowisko pracy, o które będą się ubiegać. Rozpoczyna się cykl rozmów kwalifikacyjnych, w wyniku których rekruterzy wybierają najlepszych kandydatów. Swój wybór uzasadniają na forum grupy.

Przykładowe pytania dla starających się o pracę.

1. Co może pan o sobie powiedzieć?
2. Jakie są pana zalety i wady?
3. Dlaczego powinniśmy pana zatrudnić?
4. Ile chciałby pan zarabiać?
5. Co pan wie o naszej firmie?
6. Dlaczego wybrał pan właśnie tę a nie inną szkołę / kierunek / specjalizację?
7. Czy ma pan jakieś pytania?

CZYTANIE III

Proszę ułożyć dialog we właściwej kolejności.

Spotkanie

- 1.** - Cześć Anka, kopę lat! Co teraz robisz?
- ..... - Zadzwonili! Super! Musiałeś być dobry. Co ja mówię, najlepszy!
- ..... - No tak, w życiu różnie bywa. Ja programuję telefony komórkowe.
- ..... - Ty??? O rany, kto by pomyślał, że robisz dzieciom klasówki i stawiasz jedynki!
- ..... - Super, świetna praca. Jak ją dostałeś, pewnie nie było łatwo?
- ..... - Cześć! Faktycznie, dawno się nie widzieliśmy. Pracuję w szkole, jestem „panią od matematyki”.
- ..... - Można się przyzwyczaić, a odrobina adrenaliny jeszcze nikomu nie zaszkodziła.
- ..... - Nie było, ale udało mi się. Poszedłem na rozmowę kwalifikacyjną. Mężczyli

- mnie przez trzy dni, dawali różna zadania, kazali mówić w dwóch językach, a potem przez tydzień czekałem na wynik i ...
- ..... - Sama bym nie pomyślała. Miałam być naukowcem, ale życie mnie zweryfikowało. Może jeszcze kiedyś...
- ..... - Byłem i wciąż jestem. W mojej pracy trzeba cały czas się szkolić, rozwijać, po prostu trzymać rękę na pulsie, bo jak nie to...
- ..... - Widzisz, każde zajęcie ma swoje złe i dobre strony.
- ..... - No nie wiem, ja chyba wolę moją pracę, chociaż też czasem bywa nerwowo.
- ..... - Można wylecieć, tak? Ojej, to musi być strasznie stresujące.

ŚLUCHANIE II

Jeden z internautów zadał na forum następujące pytanie:

Co sądzicie o pracy w korporacji?

Tydzień temu poznałam faceta, który jest kierownikiem jednego z działów w korporacji. Powiedział mi, że ta praca nie ma zalet, tylko same wady. Nie znam go dobrze, nie wiem, ile zarabia, ale widzę, że żyje w dużym stresie.

Proszę wysłuchać odpowiedzi udzielonych przez gości forum, a następnie wykonać ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

0	Pozytywnie o pracy w korporacji wypowiadają się:	Gość ...2. Gość ...3
1	O bezpłatnej pracy po godzinach mówią:	Gość ..... Gość ..... Gość .....
2	Bonusy jako zaletę pracy w korporacji wymieniają:	Gość ..... Gość .....
3	O negatywnym wpływie pracy w korporacji na zdrowie mówią:	Gość ..... Gość .....
4	O wysokich zarobkach w korporacjach mówią:	Gość ..... Gość ..... Gość ..... Gość .....
5	Osoby, które uważają, że praca w korporacji nie jest dla nich, to:	Gość ..... Gość ..... Gość .....
6	O zbyt dużych wymaganiach stawianych pracownikom mówią:	Gość ..... Gość .....

KĄCIK FRAZEOLOGICZNY

I. Zwroty z ramki proszę pogrupować według podanych niżej kategorii.

brać się do pracy jak pies do jeża, iść na łatwiznę, leżeć do góry brzuchem,
mieć dwie lewe ręce, mieć facha w jednym palcu, mieć smykałkę, nie tknąć palcem,
pójść po linii najmniejszego oporu, przysiąc fałdów,
robić coś na łapu capu, **robić coś w żółwym tempie**, zakasać rękawy,
roboty pali się komuś w rękach, siedzieć z założonymi rękami, zbijać bąki,
trzymać się od pracy z daleka, urobić sobie ręce po łokcie, zrobić coś na medal,
zrobić coś na odwal, zrobić coś po łebkach, **zrobić coś własnymi rękami**

Dobrze pracować: *zrobić coś własnymi rękami,*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Źle pracować: *robić coś w żółwym tempie,*.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Być leniwym: *trzymać się od pracy z daleka,*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

II. Proszę uzupełnić zdania wyrażeniami z ramki.

mokra roboty, mrówcza praca, głupiego roboty, pionierska praca, nawał praca,

papierkowa robota, własnej roboty, kawał dobrej roboty, pełne ręce pracy, ~~syzyfowa praca~~

0. Wiele matek wyręcza dzieci w sprzątanii po sobie, niesłusznie uważając, że nauczenie ich porządku to syzyfowa praca.

1. Ojciec stwierdził, że kolejna reperacja kosiarki to
....., bo naprawa będzie droższa niż zakup nowej.

2. Jean Reno w filmie „Leon zawodowiec” gra człowieka od
.....

3. Firma remontująca budynek szkoły spisała się świetnie i wykonała
.....
.....

4. W biurze nie zdążyłam nawet zrobić sobie herbaty, bo przez cały dzień miałam
.....
.....

5. *Słownik języka polskiego* pod redakcją Witolda Doroszewskiego jest
..... dla współczesnych leksykologów.

6. Urzędy skarbowe w kwietniu, czyli w ostatnim miesiącu składania zeznań podatkowych,
zawsze skarżą się na .....

7. Swetry ..... są o wiele droższe od tych
wykonywanych maszynowo.

8. Artystyczne cerowanie ubrań to bardzo męcząca,
.....

9. Anna zrezygnowała z pracy w biurze, bo, jak twierdzi, nie nadaje się do
.....
.....

III. Korzystając z podpowiedzi umieszczonych w ramce, proszę zastąpić związki frazeologiczne podkreślone w tekście sformułowaniami o charakterze neutralnym.

bardzo, cały tydzień, ciężko pracować, człowiek lekkomyślny, dać się skusić,

SLUCHANIE III**Proszę uważnie wysłuchać piosenki i uporządkować słowa zgodnie z nagraniem.****Dni, których nie znamy**

Słowa: Marek Grechuta
 Muzyka: Jan Kanty
 Pawluśkiewicz
 Wykonanie: Marek
 Grechuta

Tyle dni było, do utraty sił,
 Do utraty tchu, tyle chwil było,
 .....¹
 Gdy załujesz tych, z których nic nie masz,
 .....²
 Jedno warto znać, tylko jedno wiedz:
 .....³

Tyle było dni...

Że ważne są tylko te dni, których jeszcze nie znamy,
 Ważnych jest kilka tych chwil, tych, na które czekamy,
 Ważne są tylko te dni, których jeszcze nie znamy,
 Ważnych jest kilka tych chwil tych na które czekamy.

Pewien znany kto, ktoś miał dom i sad,
 .....⁴
 Zgubił nagle sens i w kręgi złe wpadł,
 .....⁵
 Choć majątek przysł, nie on stoczył się,
 .....⁶
 Wytłumaczyć sobie umiał, wtedy właśnie, że...
 .....⁷

Ważne są tylko te dni...
 Jak rozpoznać ludzi, już których nie znamy?
 .....⁸
 Jak pozbierać myśli z tych nieposkładanych?
 .....⁹
 Jak nagle oddzielić serce od rozumu?
 .....¹⁰
 Jak usłyszeć siebie śpiewu pośród tłumu?
 .....¹¹

Jak rozpoznać ludzi, już których nie znamy?

.....¹²

Jak pozbierać myśli tych z nieposkładanych?

.....¹³

Jak nagle odnaleźć radość i nadzieję?

.....¹⁴

Odpowiedzi szukaj, jest czasu tak wiele.

.....¹⁵

Ważne są tylko te dni....

KLUCZ

Lekcja 11. Mieszkanie

SŁOWNICTWO I

1. budynek; 2. mieszkanie; 3. gmach; 4. budowla; 5. budowa.

CZYTANIE I

I.

1. izbę; 2. cegiel; 3. zamki; 4. chaty; 5. kamienice; 6. parter; 7. poddaszu; 8. pałace; 9. dworki; 10. bloki ; 11. szeregowce.

II.

1. chata; 2. dom jednorodzinny; 3. blok; 4. kamienica; 5. zamek; 6. pałac;
7. szeregowiec; 8. dworek; 9. wieżowiec; 10. drapacz chmur.

SŁOWNICTWO II**I.**

1. strych; 2. pokój; 3. łazienka i ubikacja / toaleta; 4. pokój sypialny / sypialnia;
5. pokój gościnny / salon; 6. kuchnia; 7. piwnica; 8. pomieszczenie gospodarcze.

II.

1. piwnica; 2. pomieszczenie gospodarcze; 3. salon; 4. kuchnia; 5. pokoje; 6. łazienka;
7. ubikacją; 8. strych.

III.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
E	A	I	G	J	K	B	D	L	C	Ł	F

IV.

A: 1. domu; 2. funkcjonalny; 3. salon; 4. garderobą; 5. pracownia; 6. na poddaszu;

7. taras; 8. ogród

b: 1. typowym; 2. dzieli; 3. korytarza; 4. sprzęty; 5. wspólne; 6. zsyp; 7. zjeżdżać.

GRAMATYKA**I.**

1. na uniwersytecie na wykładzie; 2. na wycieczce w Kozłówce; 3. na obiedzie w stołówce;

4. na wsi i w górach; 5. w banku i na poczcie.

II.

1. długiej; 2. historii; 3. gotyckim; 4. kościele; 5. wzgórzu; 6. zamkowym; 7. lubelskiej;

8. Starówce; 9. niej; 10. Trybunale; 11. czarnej; 12. łapie; 13. muzeum; 14. historycznym;

15. Bramie; 16. Krakowskiej; 17. licznych; 18. kawiarniach; 19. Starym; 20. Mieście.

III.

1. na najnowszej modzie; 2. przy swoim zdaniu; 3. po Węgrzech i Włoszech; 4. w pięknym mężczyźnie; 5. o wszystkich przykrościach; 6. w pierwszym rzędzie; 7. na swoim miejscu;
8. po męczącym dniu; 9. o swojej koleżance; 10. po starym lesie.

IV.

1. większości; 2. stanie; 3. swojej; 4. firmie; 5. ramieniu; 6. mieszkaniu; 7. południu;

8. głowie; 9. karcie; 10. szafkach; 11. kuchennych; 12. szufladach; 13. zlewie; 14. tym; 15. drugim; 16. pokoju; 17. pomalowanej; 18. ścianie; 19. nowiutkiej; 20. wykładzinie; 21. pracy; 22. biurze; 23. pięcie.

V.

1. mnie; 2. niej; 3. nim; 4. tym; 5. nich; 6. niczym; 7. moich; 8. tamtych; 9. nikim, tobie; 10. sobie, swojej.

SŁOWNICTWO III

I.

1. krzesło; 2. półka; 3. lustro; 4. lampa; 5. fotel; 6. kanapa; 7. stół; 8. szafa; 9. komoda; 10. biurko; 11. łóżko; 12. szafka; 13. dywan; 14. regał; 15. sofa.

SŁOWNICTWO III

I.

J	Ś	L	Ę	W	M	D	Y	T	B
B	I	U	R	K	O	Y	R	S	I
Ą	N	S	O	F	A	W	E	Z	R
S	Z	T	K	E	D	A	G	A	W
Z	Y	R	R	F	G	N	A	F	L
A	C	O	Z	H	P	Ó	L	K	A
F	O	T	E	L	Ł	Ń	O	A	M
A	J	S	S	L	Ó	Ż	K	O	P
S	T	Ó	L	K	A	N	A	P	A
L	P	K	O	M	O	D	A	U	M

II.

7) przedpokój; 6) toalety; 2) salonu; 1) balkon; 8) pokoju (dziecięcego); 4) sypialni; 5) taras;
3) łazienka, toaleta.

III.

kuchnia	łazienka	przedpokój
---------	----------	------------

zlew zmywarka lodówka taboret kuchenka stół	wanna umywalka lustro brodzik pralka sedes półka na kosmetyki kabina prysznicowa	wieszak, szafa wnękowa szafka na buty lustro
--	---	---

V. Propozycja rozwiązania.

Obraz I	Obraz II
0. Stół stoi na dywanie.	0. Stół stoi na podłodze.
1. Stół jest okrągły.	1. Stół jest prostokątny.
2. Krzesło stoi przy stole.	2. Krzesło stoi przy ścianie.
3. Kanapa stoi wzdłuż ściany / przy ścianie.	3. Kanapa stoi w rogu (ukośnie).
4. Nad kanapą wisi lustro.	4. Nad kanapą wiszą obrazy.
5. Na stole stoi wazon z kwiatami.	5. Na stole stoi lampa i puste wazon.
6. Obrazy wiszą na ścianie między oknami.	6. Obrazy wiszą na ścianie nad kanapą.
7. Na podłodze nie ma dywanu.	7. Na podłodze leży dywan.
8. Kwiat stoi przy oknie.	8. Kwiat stoi przy oknie i za kanapą.
9. W pokoju nie ma komody.	9. Na komodzie stoi zegar.
10. Pokój jest słoneczny.	10. Pokój jest ciemny.

VI.

1. spodniach; 2. bucie; 3. bucie; 4. szafach; 5. szlafrok; 6. kanapą; 7. kanapie; 8. piecu; 9. kominie; 10. dziurze; 11. pianinie; 12. podłogę; 13. policję; 14. lusterka; 15. nosie.

CZYTANIE II

1 - F	2 - P	3 - F	4 - F	5 - F	6 - BI	7 - P	8 - BI	9 - P	10 - F
-------	-------	-------	-------	-------	--------	-------	--------	-------	--------

SŁUCHANIE I

W moim magicznym domu

W dziurawym bucie mieszka mysz.

Nieźle go nawet urządziła,

Nigdy nie mówię jej: "a kysz!"

I ona też jest dla mnie miła.

Bywa, że wpadnie po sąsiedzku

pożyczyć chleba albo sera

albo pogadać o czymkolwiek,

kiedy samotność nam doskwiera.

W moim magicznym domu
wszystko się zdarzyć może.
Same zmyślają się historie,
sam się rozgryza orzech.
 W moim magicznym domu
ciepło jest i bezpiecznie.
 Gościu znużony, gościu znudzony,
 jeśli zabłądzisz kiedyś w te strony,
 zajrzyj tu do nas koniecznie.

Przedstawię ci Macieja kota;
fascynujący z niego facet.
 Całymi dniami tkwi w fotelu
 i lekceważy każdą pracę.
 Lecz niewątpliwą ma zaletę:
 gdy splywa wieczór granatowy,
 on słodko mruczy wprost do ucha
 najbardziej senne bossa novy.

W moim magicznym domu ...

Tutaj nikt z nikim się nie liczy,
gazet nie czyta, plotek nie słucha.
 Tutaj jest miło i przytulnie,
 chociaż na świecie zawierucha,
 chociaż w powietrzu wciąż coś fruwa
 głupieje z wiekiem stara Ziemia,
 lecz w moim domu, chwala Bogu.
 nic mimo zmian tych się nie zmienia.

W moim magicznym domu....

CZYTANIE III

1	2	3	4	5	6	7	8
D	I	A	H	B	E	G	C

SŁUCHANIE II

Odpowiedzi na forum:

A.

Musisz zorientować się w cenach. Wynajęcie kawalerki to często dużo większa kwota, niż

mieszkanie na stacji czy w akademiku, dochodzi też kaucja zwrotna na dzień dobry za mieszkanie. Akademik waha się (w różnych miastach) od 300 do około 500 zł (często 500 nie przekracza), stacja około 500, 600, kawalerka rzadko schodzi poniżej 600 na dwie osoby. To już lepiej wynająć mieszkanie dwupokojowe i dobrać jeszcze jedną, dwie osoby do pokoju.

B.

Jeśli już i tak będziesz mieszkać z kimś, to co za problem z akademikiem? Jeśli nie będzie ci się podobało, szybciej przeprowadzisz się do mieszkania lub na stację, gdy znajdziesz jakąś dobrą cenę, niż zmienisz mieszkanie czy stację. W przypadku mieszkania, umowa często obowiązuje cię na rok. Różnie też wygląda kwestia wypowiedzenia (często trzymiesięczny okres). Do tego, jeśli nie pasowałoby ci towarzystwo, musisz poszukać kogoś na swoje miejsce, inaczej jesteś zobowiązana płacić.

C.

Mieszkałam w jednym i drugim. Moim zdaniem komfort mieszkania zależy bardziej od współlokatorów. Jeżeli będą imprezowi to na stacji też nie dadzą Ci się uczyć. W akademiku możesz szybko znaleźć kogoś, kto ma książkę, pożyczy notatki. Wielkie imprezy na korytarzu się zdarzają, ale okazjonalnie, więc nie są dokuczliwe. Jeśli zamieszkaś z kimś fajnym w pokoju, to nie powinno być problemów z nauką.

D.

Nie zawsze z fajną koleżanką się fajnie mieszka. Ja zamieszkałam z osobami, które znałam i to był totalny błąd. Teraz mieszkam z ludźmi z przypadku i to moi najlepsi współlokatorzy jak dotychczas.

E.

U mnie niewiele taniej wyszedł pokój w mieszkaniu studenckim, niż pokój w akademiku - a komfort zupełnie inny. Dawniej akademicy byli o tyle super, że był dobry przepływ informacji o studiach - materiały, notatki, książki, pytania z poprzednich lat. Teraz jednak jest facebook, są maile, chomiki - i stan wiedzy osób z akademika i spoza wiele się nie różni.

F.

Ja w akademiku nie mogłabym mieszkać, głównie ze względu na zapachy niestety i ogólny standard czystości. Na stacji czy w mieszkaniu studenckim wszystko zależy od współlokatorów. Ja trafiłam w tym roku średnio, chociaż niby koleżanki z liceum. Teraz zwiewam czym prędzej do innego mieszkania. Nie polecam mieszkać z osobami, które się zna wcześniej, nawet z przyjaciółkami - moje współlokatorki przyjaźniły się ze sobą od końca podstawówki, a atmosfera w mieszkaniu już w grudniu była taka, że można było nożem ciąć.

G.

Jeżeli jesteś jedynaczką, zawsze masz ciszę i porządek to chyba lepiej by było coś wynająć. Chyba, że jesteś towarzyska. Moim zdaniem dobrze, przynajmniej na początek, spróbować życia w akademiku, a najwyżej potem się przenieść.

0. Lepiej zacząć od zamieszkania w akademiku. G, C, B

1. Ceny za mieszkanie na stacji i w akademiku są zbliżone. A, E
2. W akademiku jest lepszy przepływ informacji, notatek, książek. C
3. Mieszkanie z osobami, które się dobrze zna nie zawsze jest korzystne. F, D
4. Nie każdemu odpowiada mieszkanie w akademiku. F, G
5. Lepiej najpierw zamieszkać w akademiku, a potem ewentualnie się przenieść. B, G
6. Mieszkanie w akademiku łączy się z mniejszym komfortem. E, F
7. Imprezy odbywają się nie tylko w akademiku, ale i na stacji. C
8. Najważniejsza jest atmosfera wśród współlokatorów. C, D, F

CZYTANIE IV

I.

1	2	3	4	5	6
D	A	F	C	E	B

II.

6	5	4	2	1	3
B	E	C	A	D	F

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I.

1. wzięte z sufitu; 2. została zamieciona pod dywan; 3. ściany mają uszy; 4. wyłożył karty na stół; 5. z górnej półki; 6. spadło z wysokiego stolka; 7. został wezwany na dywanik; 8. stanął na świeczniku.

II.

Z Piotrem zaprzyjaźniłem się na studiach. Był koleżeński i sympatyczny, ale przede wszystkim ujmował mnie dobrymi manierami, które zapewne wpoili mu rodzice! / *wyniósł z domu*. Nie tylko zachowanie, ale także wygląd i imponująca wiedza wskazywały na to,

że pochodzi z dobrej rodziny^{2/} *jest osobą z dobrego domu*. Przekonałem się o tym już na początku naszej znajomości, kiedy zacząłem bywać u niego, tak jak wielu innych kolegów z naszego roku. Rodzice zapraszali wszystkich^{3/} / *prowadzili dom otwarty* – można tam było wpadać o każdej porze. Wszystkich zachęcano, aby czuli się swobodnie^{4/} / *czuli się jak u siebie w domu* i rzeczywiście panował tam zawsze pełen życzliwości, miły nastrój. Zwykle przyjmowaniem gości zajmował się^{5/} / *honory domu pełnił* ojciec Piotra – prowadził ciekawe rozmowy, słuchał uważnie, gdy opowiadaliśmy o swoich problemach, udzielał rad. Z kolei gospodyni^{6/} / *pani domu* – bardzo ciepła i życzliwa osoba, częstowała nas swoimi kulinarnymi przysmakami.

Zazdrościłem Piotrowi tej wspaniałej rodzinnej atmosfery, bo u mnie było zupełnie inaczej. W mojej rodzinie mama wypełniała wszystkie obowiązki związane z prowadzeniem domu^{7/} / *miała cały dom na głowie*. Ojciec, który pracował jako inżynier na budowach w różnych częściach kraju, bardzo rzadko bywał z rodziną^{8/} / *był gościem we własnym domu*. Czasem przyjeżdżał niespodziewanie w środku nocy i zrywał wszystkich ze snu^{9/} / *stawiał cały dom na nogi*, żeby się przywitać. Podczas tych krótkich pobytów starał się wyręczać mamę – przejmował rolę najważniejszej osoby w rodzinie^{10/} / *głowy domu* i wprowadzał ostrą dyscyplinę^{11/} / *trząsł domem*. Wtedy bardzo tego nie lubiłem, ale teraz po latach doceniam wysiłki ojca. Wspominam wspólne wyprawy na rowerze czy zabawne sceny, jak przetrzęsanie całego mieszkania^{12/} / *przewracanie domu do góry nogami* w poszukiwaniu piłeczek do ping ponga.

Zastanawiam się czasem, jak to będzie, kiedy będę miał własną rodzinę^{13/} / *złożę dom*. Ciekawe, jakim będę gospodarzem^{14/} / *panem domu*.

Lekcja 12. Zdrowie i medycyna

SŁOWNICTWO I

I.

1. Boli go szyja.
2. Boli go łokieć.
3. Boli ją głowa.
4. Bolą mnie ręce. / Boli mnie ręka.
5. Boli je kolano.
6. Boli go noga (w kostce).

III. A

1. brwi, wargi; 2. dłonie, palce; 3. barkach, biodrach; 4. oczy i uszy; 5. łokcie i kolana;
6. paznokci, ręk, nóg.

III B

1. łydka – podudzie
2. noga – kończyna dolna
3. wargi – usta

4. oko – gałka oczna
5. ucho – małżowina uszna
6. kostka – staw skokowy

Narządy wewnętrzne

I

- 1: 1. krew; 2. tlen; 3. serce; 4. krew; 5. tętnicami; 6. żyłami; 7. krew; 8. serca.
- 2: 1. mózg; 2. nerwowych; 3. milionów; 4. mózg; 5. rdzeń; 6. nerwy.
- 3: 1. klatce; 2. płuca; 3. powietrze; 4. płuc; 5. wydechu.
- 4: 1. przełyk; 2. żołądka; 3. jelit; 4. jelitach; 5. wątroba; 6. trzustka.
- 5: 1. kości; 2. szkielet; 3. kręgosłup; 4. żebra; 5. mostkiem; 6. obojczyk; 7. miednica.

II.

1-E zęby – gryźć; 2-C krew – płynąć; 3-F kość – złamać; 4-B serce – bić; 5-D powietrze – wdychać; 6.-A jedzenie – przetykać.

III.

1. kciuk
2. szyja
3. pięta
4. mięśnie
5. płuca
6. biodra
7. oczy
8. dziąsła
9. kolano
10. żołądek
11. pośladki HASŁO: CZĘŚCI CIAŁA

CZYTANIE I

I.

0. lekarz rodzinny	Lekarz pierwszego kontaktu
1. pediatra	Lekarz chorób dziecięcych
2. ginekolog	Lekarz chorób kobiecych
3. internista	Lekarz chorób wewnętrznych
4. laryngolog	Lekarz chorób układu oddechowego
5. kardiolog	Lekarz chorób serca
6. chirurg	Lekarz, który wykonuje operacje

7. psychiatra	<i>Lekarz chorób psychicznych</i>
8. neurolog	<i>Lekarz chorób układu nerwowego</i>
9. okulista	<i>Lekarz chorób oczu i wad wzroku</i>
10. dermatolog	<i>Lekarz chorób skóry</i>
11. endokrynolog	<i>Lekarz chorób gruczołów</i>
12. stomatolog	<i>Lekarz chorób zębów</i>
13. ortodonta	<i>Lekarz wad zgryzu</i>
14. protetyk	<i>Specjalista od protez zębowych</i>

II.

1. laryngolog, 2. chirurg, 3. stomatolog / dentysta, 4. okulista, 5. kardiolog, 6. pediatra, 7. radiolog, 8. alergolog, 9. terapeuta / lekarz rodzinny / pierwszego kontaktu

ŚLUCHANIE I

I.

Okulista nie widzi, **urolog** się wstydzi,
psychiatra je myszy jak kot.
Chirurg bez serca ma czerwony nos,
 on może **skalpelem** zmienić los.

Ref: Daleko od noszy,
 od noszy najdalej,
 najlepiej nie choruj,
 omijaj szpitale.
 Daleko od noszy,
 od noszy najdalej,
 nie choruj, omijaj szpitale!

Gdy w kraju nad Wisłą **chorować** Ci przyszło,
 w szpitalu na wszystko znajdą **lek**,
 opieka lekarza jak **grabarza** sen,
 w **zaświaty** zaprowadzi Cię.
 Ref: Daleko od noszy...

II.

0	1	2	3	4	5	6
G	A	F	B	D	C	E

GRAMATYKA II

I.

1. należy; 2. warto; 3. wypada; 4. trzeba; 5. można; 6. wolno.

SŁOWNICTWO II

I.

<i>grypa</i>	6	J
katar	11	B
zapalenie płuc	7	E
reumatyzm	9	C
alergia	8	K
białaczka	3	D
nowotwór	2	F
zatrucie pokarmowe	1	I
nadciśnienie tętnicze	10	G
angina	4	A
cukrzyca	5	H

II.

1. dolega; 2. mnie; 3. biegunkę; 4. podwyższoną; 5. kresek; 6. zatrucia; 7. zaszkoziła; 8. świeża; 9. problemami / dolegliwościami; 10. zażywać / przyjmować / brać; 11. dziennie; 12. przeciw(ko); 13. poprawa; 14. zwolnienie; 15. powrotu

SŁUCHANIE II

I.

- Dzień dobry, co pani **dolega**⁰?
- Okropnie boli mnie **gardło**¹, mam gorączkę i **katar**².
- Proszę się rozebrać, muszę panią **zbadać**³. A teraz proszę otworzyć **usta**⁴.
- Czy to coś poważnego?
- Nie, to zwykła **infekcja**⁵, musi pani kilka dni leżeć w łóżku i **zażywać**⁶ lekarstwa. Dam pani **zwolnienie**⁷ na trzy dni.

II.

- Panie doktorze, **skaleczyłam**¹ się nożem w rękę.
- Proszę pokazać, spora **rana**². Zaraz zawołam pielęgniarkę. **Zdezynfekujemy**³ i zrobimy pani **opatrunek**⁴.
- Na szczęście nie trzeba szyc. Wszystko szybko się **zagoi**⁵. Proszę kupić **plaster**⁶ i

bandaż⁷. W domu sama pani **opatrzy**⁸ ranę.

Proszę uważać w kuchni.

III.

- Panie doktorze, mam jakąś dziwną **wysypkę**¹ na całym ciele.
- Rzeczywiście, to mi wygląda na **uczulenie**². Czy jest pan alergikiem?
- Nigdy nie byłem na nic **uczulony**³.
- A czy ostatnio nie zmienił pan mydła, perfum, albo może coś pan **zjadł**⁴?
- Nie, tylko dostałem od dziewczyny małego kota.
- No to mamy **winowajcę**! Ma pan **alergie**⁵ na kocią sierść.

IV.

- Panie doktorze, mam wysoką gorączkę i straszny **kaszel**¹, bolą mnie **płuca**².
- Proszę się rozebrać do pasa. Muszę pana **osłuchać**³. No tak, ma pan **zapalenie**⁴ **oskrzeli**⁵. Dam panu **skierowanie**⁶ na **prześwietlenie**⁷.
- Czy **leczenie**⁸ potrwa długo? W przyszłym tygodniu zaczyna się sesja.
- Dam panu **receptę**⁹ na antybiotyk. Myślę, że za tydzień będzie mógł pan spokojnie zdawać egzaminy.

CZYTANIE III

1. c; 2. b; 3. a; 4. c; 5. c; 6. b; 7. a

ŚLUCHANIE III

Fałszywe są zdania: 2, 3, 5, 7, 9

Prawdy i mity na temat odchudzania

Mniejsza liczba posiłków w ciągu dnia gwarantuje nam spadek masy ciała.

Nieprawda. Jeżeli spożywamy jeden lub dwa posiłki dziennie, wcale nie osiągniemy wymarzonego efektu odchudzania. Należy jeść często, ale mało. Istotne jest także regularne spożywanie posiłków o stałych porach dnia.

Głodówka to dobry sposób na zrzućenie zbędnych kilogramów.

Nieprawda. Głodówka nie jest sposobem na odchudzanie. Jednodniowa jedynie przysporzy nam złego samopoczucia, a kilkudniowa może się przyczynić do osłabienia organizmu i omdleń.

Owoce są dobre na odchudzanie.

Niekoniecznie. Owoce na ogół są niskokaloryczne, ale to bogactwo węglowodanów: fruktozy i glukozy. Szczególnie niewskazane przy odchudzaniu są banany, arbuzy, winogrona, melony i gruszki. Oczywiście dwa do czterech owoców dziennie nam nie zaszkodzi, ale wybierajmy raczej te, które nie podniosą nam szybko poziomu cukru, czyli

np.: jabłka, śliwki, porzeczki, grejfruty, pomarańcze, poziomki, jeżyny czy jagody.

Nadwagę i otyłość z pewnością dziedziczy się po rodzinie.

Nic bardziej mylnego. To nasz styl życia odpowiada za nasze zdrowie. Geny nie mają nic do tego, co jemy, ile jemy i jaki tryb życia prowadzimy. Jeżeli ustalimy, co dla nas jest priorytetem, to problemy z wagą zostaną zażegnane. Zdrowe żywienie i aktywność fizyczna z pewnością zmniejszą masę ciała i skutecznie będą zapobiegać przybieraniu dodatkowych kilogramów.

Rezygnacja ze śniadania to sposób na zmniejszenie wagi.

Nieprawda. Śniadanie to podstawowy posiłek w ciągu dnia, który zapewnia nam energię. Poza tym, gdy jemy marne śniadanie lub z niego rezygnujemy, z bardzo dużym prawdopodobieństwem wieczorem nadrobimy niedosyt kaloryczny, pochłaniając niesamowite ilości przekąsek (słodyczy, chrupek, chipsów).

Ziemniaki, chleb i makarony są tuczące.

To również nieprawda. Są to produkty mączne, niezawierające zbyt dużo kalorii. Wszystko zależy od dodatków: smarowideł (masło, smalec, margaryna), sosów i jakości okraszenia. Podobnie ma się rzecz z odsmażaniem i to nie tylko ziemniaków, ale i pierogów, krokietów, kotletów oraz warzyw.

Im bardziej restrykcyjna dieta, tym efekt bardziej widoczny.

Nieprawda. Diety restrykcyjne zachęcają do spożywania mniejszej ilości posiłków, jak również do drastycznego obniżenia ilości spożywanych kalorii. Działa to podobnie do głodówki, która bywa przyczyną zaburzeń przemiany materii. Wszelkie dążenia do uzyskania zgrabnej sylwetki należy wdrażać stopniowo, przeplatając odpowiednio dobranym sposobem aktywności fizycznej.

Będąc na diecie koniecznie trzeba zrezygnować ze słodyczy.

Nieprawda. Im dłużej nie jemy czegoś, na co mamy wyjątkową ochotę, tym bardziej apetyt rośnie. Gdy dany produkt jest jak „zakazany owoc”, tym bardziej chcemy go zjeść. Zatem zamiast zjadać w chwili kryzysu wiadro lodów, raz na kilka dni zafundujmy sobie ich gałkę.

KĄCIK FRAZEOLOGICZNY

I.

1. ramieniu; 2. włos; 3. ust; 4. uszy; 5. czoła; 6. łokciami; 7. palec; 8. sercu;
9. kciuki; 10. brzuchem; 11. języki; 12. gardło; 13. pleców; 14. brode; 15. Twarz

II.

1. nogach; 2. żołądek; 3. oczy; 4. wąsy; 5. palca; 6. dłoń; 7. nosa; 8. garści;
9. nóżki; 10. sercu; 11. głowy.

Hasło: Głowa do góry!

Lekcja 13. Pogoda i klimat

SŁOWNICTWO I

I. 1. huragan; 2. ulewa; 3. grad; 4. trąba powietrzna; 5. zawieja; 6. wichura; 7. tęcza; 8. szron; 9. błyskawica

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
D	E	F	H	I	A	J	B	G	C

II. Propozycja rozwiązania:

Wczorajszy dzień był wyjątkowo ~~mroźny~~ / upalny. Przez całą dobę temperatura wynosiła 30 stopni ~~poniżej~~ / ~~powyżej~~ zera. Wieczorem zaczęła się straszna ~~śnieżyca~~ / **burza**. Wiało, padało i grzmiało. Potem na niebie pojawiła się piękna, kolorowa ~~błyskawica~~ / **tęcza**. Pogodna noc zachęcała do ~~jazdy na sankach~~ / **spacerów**. Kawiarniane ogródki ~~świeciły pustkami~~ / **pękały w szwach** / **były zatłoczone**, zewsząd słychać było gwar rozmów i **placz** / **śmiech**. Na plaży też nie brakowało chętnych do nocnych tańców **na lodzie** / **na piasku** / **w wodzie**. Roześmiani ludzie **rzucali śnieżkami** / **skakali do wody** i śpiewali wśród wydm. Uwielbiam ~~ferie zimowe~~ / **wakacje**, nawet jeśli snu jest ~~dużo~~ / **malo**.

SŁUCHANIE II

Stan Pogody – tekst piosenki

Znów drobny spór, barometr zjeżdża w dół
 Prywatne niebo już mgłą się zasnuwa
 Tak bym chciała mieć prognozę naszych serc
 Na życie, miesiąc, dzień mapę prognoz

Niech sputnik hen wykona serię zdjęć
 Bym mogła wiedzieć jak
 Przewidzieć nasz stan pogody

Słońce to my, ciemne chmury to my
 Nagłe sztormy, letnie burze
 Suche wyże to my, mokre niże
 Taki deszcz, że ulewa aż śpiewa

Słońce to my, ciemne chmury to my
 Nagłe sztormy, ranne mgły
 Czasem mżawka, czasem grad
 Czasem mróz aż strach

Ach gdyby znać zachmurzeń twoich plan
 Pod ręką wtedy mieć parasol, kalosze
 Może tak już dziś do chmurki wysłać list

Prywatne lekcje wziąć w końcu wiedzieć

Bo przecież,
Słońce to my, ciemne chmury to my
Nagle sztormy, letnie burze
Suche wyże to my, mokre niże
Taki deszcz, że ulewa aż śpiewa

Słońce to my, ciemne chmury to my
Nagle sztormy, ranne mgły
Czasem mżawka, czasem grad
Czasem mróz aż strach

W mym niebie
Słońce to my, ciemne chmury to my
Nagle sztormy, letnie burze
Suche wyże to my, mokre niże
Taki deszcz, że ulewa aż śpiewa

Słońce to my, ciemne chmury to my
Nagle sztormy, ranne mgły
Czasem mżawka, czasem grad
Zamknij drzwi, światło zgaś
W środku słońce chce spać

opady	inne zjawiska pogodowe
0. <i>deszcz</i> , ulewa, mżawka, grad, mgła	słońce, chmury, sztormy, wyże, niże, burze, mróz

CZYTANIE I

1b; 2c; 3a; 4c; 5c; 6b

GRAMATYKA

I. 1. interesująco; 2. skromnie; 3. trudno; 4. miło; 5. pracowicie; 6. świetnie; 7. gorąco; 8. zdrowo; 9. szczęśliwie; 10. pochmurnie/ pochmurno

II. 1. daleko; 2. długo; 3. wspólnie; 4. Doskonale; 5. nudno; 6. smutno; 7. mało; 8. Dobrze; 9. często; 10. spokojnie

III.

Lp.	przymiotnik	stopień wyższy przymiotnika	przysłówek	stopień wyższy przysłówka
0	<i>krótki</i>	<i>krótszy (-a, -e)</i>	<i>krótko</i>	<i>krócej</i>
0	<i>obcy</i>	<i>bardziej obcy (-a, -e)</i>	<i>obco</i>	<i>bardziej obco</i>
1	chłodny	chłodniejszy (-a, e)	chłodno	chłodniej
2	gorący	bardziej gorący (-a, -e) // gorętszy (-a, -e)	gorąco	bardziej gorąco // goręcej
3	interesujący	bardziej interesujący (-a, -e)	interesująco	bardziej interesująco
4	inteligentny	inteligentniejszy (-a, -e)	inteligentnie	inteligentniej
5	duży	większy (-a, -e)	dużo	więcej
6	zły	gorszy (-a, -e)	źle	gorzej
7	gorzki	bardziej gorzki (-a, -e)	gorzko	bardziej gorzko
8	lekki	lżejszy (-a, -e)	lekko	lżej
9	wesoły	weselszy (-a, -e)	wesoło	weselej
10	czerwony	bardziej czerwony (-a, -e) // czerwieńszy (-a, -e)	czerwono	bardziej czerwono // czerwieniej
11	kolorowy	bardziej kolorowy (-a, -e)	kolorowo	bardziej kolorowo
12	słoneczny	bardziej słoneczny (-a, -e)	słonecznie	bardziej słonecznie

IV. 1. ciepłej; 2. mocniej; 3. wyżej; 4. mniej; 5. Najbardziej; 6. częściej; 7. dłużej; 8. bardziej zielono / zieleniej; 9. szybciej/ najszybciej; 10. więcej

V. 1. najbliższą; 2. największą; 3. Najpiękniejszy; 4. wcześniej; 5. Dłużej

VI. 1. gorzej; 2. więcej; 3. najlepiej; 4. bardziej chory; 5. najprędzej

SŁOWNICTWO II

I. 1. częściowe zachmurzenie; 2. zachmurzenie; 3. całkowite zachmurzenie; 4. deszcz; 5. burza; 6. mgła; 7. wiatr; 8. śnieg; 9. mróz; 10. ciepło; 11. upał

SLUCHANIE II**TRANSKRYPCJE**

A. Polska w dalszym ciągu będzie pozostawać w zasięgu zatoki niżu nad Ukrainy. Przez kraj będzie przebiegał zanikający front atmosferyczny. Dzień przeważnie pochmurny z zachmurzeniem całkowitym. Słabe opady deszczu lub mżawki, po południu na krańcach wschodnich możliwe silniejsze opady i lokalne burze. Na południowym zachodzie raczej nie powinno padać - tam możliwe przejaśnienia. Temperatura maksymalna od 12-14 stopni w okolicach Katowic, Krakowa, Rzeszowa, Kielc i Łodzi, do 14-17 stopni na pozostałym obszarze i nawet 17-19 miejscami na północnym wschodzie. Wiatr północny i północno-zachodni, słaby do umiarkowanego. Ciśnienie będzie się wahać.

daleko	blisko	wcześnie	późno	dawno
świat drogi, za siedmioma górami, tam gdzie diabeł mówi dobranoc, na końcu świata	dwa kroki stąd, o rzut kamieniem, tuż obok, pod nosem, pod ręką	skoro świt, bladym świtem, z kurami, przed czasem	głęboką nocą, dobrze po północy	kopę lat, za króla Ćwieczka, dawno i nieprawda

III. A.

S	K	R	W	K	R	Ó	T	C	E
L	A	T	W	O	W	Z	Ę	L	M
A	W	M	A	L	O	T	N	I	C
T	C	B	Ż	U	B	J	A	D	Y
P	Z	N	D	A	L	E	K	O	Ć
R	E	A	Z	O	I	M	Ó	W	D
A	Ś	G	E	Ń	S	Ę	L	N	U
W	N	L	I	P	K	R	E	D	Ż
I	I	E	N	W	O	H	C	A	O
E	E	J	S	Z	Y	B	K	O	H

Przysłówki: **poziomo** – wkrótce; łatwo; mało; nic; daleko; szybko;
pionowo – prawie; wcześniej; nagle; blisko; dużo

B. 1. wkrótce; 2. prawie; 3. mało; 4. dużo; 5. nic; 6. wcześniej; 7. szybko; 8. daleko; 9. blisko; 10. łatwo

Lekcja 14. Sport i rekreacja

Słownictwo I

I. 2. łyżwiarstwo (figurowe); 3. narciarstwo; 4. sporty walki; 5. tenis stołowy; 6. koszykówka; 7. skoki narciarskie; 8. piłka ręczna; 9. pływanie; 10. saneczkarstwo; 11. siatkówka; 12. biegi; 13. kolarstwo; 14. łyżwiarstwo szybkie; 15. tenis; 16. wioślarstwo; 17. hokej; 18. golf; 19. jeździectwo; 20. boks; 21. zapasy; 22. skok wzwyż

II.

Sporty walki	lekkoatletyka	Gry zespołowe

boks, zapasy,	biegi, skok wzwyż,	Piłka nożna , koszykówka, hokej, siatkówka, piłka ręczna
---------------	--------------------	---

III. 1. hala sportowa; 2. kort tenisowy; 3. pływalnia; 4. stadion; 5. lodowisko

IV. 1. na boisku; 2. w hali sportowej; 3. na stadionie; 4. na lodowisku; 5. na basenie / na pływalni; 6. na korcie tenisowym

V. 1. uprawiałam / uprawiałem; 2. grałyśmy w; 3. zajął, zdobył; 4. kibicowałem; był kibicem; 5. wygrywali; 6. rywalizowała z; 7. startowali w.

VI. 1. różne; 2. dyscypliny; 3. sportowe; 4. tenisa; 5. sporty; 6. walki; 7. szkolnych; 8. zawodach; 9. wielkie; 10. zwycięstwa; 11. przykre; 12. porażki; 13. kibicem; 14. adrenalinę; 15. rywalizację; 16. swoim; 17. ulubionym; 18. zawodnikom; 19. najwyższym; 20. podium

GRAMATYKA I

I. 1. myśliciel; 2. pracownik; 3. słuchacz; 4. rzeźbiarz; 5. piekarz; 6. łyżwiarz; 7. sportowiec; 8. skrzypek; 9. pływak; 10. dyskutant; 11. poeta; 12. kamerzysta; 13. programista; 14. administrator; 15. jeździec

II. 1. pracowników; 2. mówców; 3. uczestników; 4. nauczycielom; 5. naukowcom; 6. pedagogów; 7. psychologów; 8. sprzedawcy; 9. pakowacze; 10. handlowcy; 11. twórcy; 12. malarzy; 13. reżyserów; 14. pisarzy; 15. felietonistów; 16. krytyków; 17. zawodnikami; 18. działacze; 19. olimpijczycy; 20. biegacze; 21. skoczkowie; 22. narciarze; 23. bokserzy; 24. kierowcom; 25. reprezentantów

III.

L.p.	Wyraz podstawowy	Nazwa męska	Nazwa żeńska
0	<i>leczyć</i>	<i>lekarz</i>	<i>lekarka</i>
0	kierować (autem)	<i>kierowca</i>	-----
1	grać	gracz	-----
2	donosić	donosiciel	donosicielka
3	jeździć	jeździec	-----
4	hokej	hokeista	hokeistka
5	nauka	naukowiec	-----
6	skakać	skoczek	-----
7	podróż	podróżnik / podróżny	podróżniczka / podróżna
8	zdobywać	zdobywca	zdobywczyni

9	śpiewać	śpiewak	śpiewaczka
10	pielęgnować	pielęgniarz	pielęgniarka

SLUCHANIE I

Transkrypcja (sprawozdania)

Przykład:

0. Zawodnik z numerem 10 odebrał piłkę i skierował ją w stronę pola karnego. Nadbiegający napastnik odbił ją głową i trafił w prawy górny róg bramki. Gol! Gol!

1. Po silnym ciosie przeciwnika niemiecki pięściarz padł na deski. Pojedynek zakończył się przed czasem zwycięstwem zawodnika z Francji już w drugiej rundzie.

2. Finisz rozegrał się na ostatnich dziesięciu metrach. Jamajkę, która prowadziła od startu na niemal całym stumetrowym dystansie, wyprzedziła zawodniczka z Kanady i to ona została mistrzynią świata.

3. To niesłychane! Polski zawodnik po pięknym, długim locie wylądował na sto pięćdziesiątym piątym metrze, a więc po raz kolejny odniósł zwycięstwo w Konkursie Czterech Skoczni. W tym sezonie jest po prostu nie do pokonania.

4. W wyścigu dookoła Polski od początku liderem był zawodnik amerykański. Po tym ciężkim górskim etapie stracił żółtą koszulkę, ponieważ dotarł na metę 5 minut po głównym peletonie. Zwycięzcą etapu został Czech, który przesunął się na pierwsze miejsce w klasyfikacji wyścigu.

5. Po pierwszym przegranym secie polska drużyna wyszła na boisko bardzo skoncentrowana i drugą część meczu rozpoczęła w innym stylu. Zdobyła kilka punktów doskonałą zagrywką. Kolejne punkty przyniósł skuteczny blok i ataki zawodników. Mamy nadzieję, że ten set zakończy się wygraną polskiej drużyny.

6. W sztafecie stylem klasycznym Polki zajęły trzecie miejsce, przegrywając z Chinkami i Amerykankami. Brązowy medal na olimpiadzie to wielki sukces polskich zawodniczek. Jutro sztafeta mężczyzn kraulem – tutaj także liczymy na medal.

7. Po nieudanym potrójnym skoku zawodniczka ukraińska upadła na taflę i tym samym pożegnała się z szansą na miejsce na podium. Za to niespodziewanie awansowała debiutantka ze Szwecji, która otrzymała wysokie oceny za piękny program dowolny do muzyki Beatlesów.

8. Dwaj siłacze toczyli wyrównany pojedynek, ale w ostatniej rundzie przewagę uzyskał zawodnik z Gruzji. Zastosował chwyt, dzięki któremu przeciwnik padł na matę, a następnie został położony na łopatki. Gruzin wygrał pojedynek i jutro będzie walczył o pierwsze miejsce z zawodnikiem z Turcji.

9. Zawodniczka mierząca 2 metry i 4 centymetry w pierwszej połowie meczu wykonała 15

celnych rzutów i zapewniła drużynie belgijskiej wysoką przewagę nad Serbią. Niestety na początku drugiej połowy niespodziewanie uległa kontuzji i musiała opuścić boisko. Ostatecznie mecz wygrała Serbia różnicą trzech koszy.

10. Polka wygrała 26. mecz w tym sezonie. Pokonała Rosjankę 7:5, 6:4. Przez 11 gemów walka była wyrównana, ale potem Rosjanka zaczęła popełniać błędy – trafiała w siatkę, odbijała piłkę na aut, traciła pewność w serwisach. Po przegranym meczu, schodząc z kortu, ze złością rzuciła raketę.

nr tekstu	nazwa dyscypliny sportowej
0	<i>piłka nożna</i>
1	boks
2	biegi
3	narciarstwo
4	kolarstwo
5	siatkówka
6	pływanie
7	łyżwiarstwo figurowe
8	zapasy
9	koszykówka
10	tenis

CZYTANIE I

3; 5; 2; 4; 7; 1; 6 zbędne: 8

SŁUCHANIE II

Transkrypcja

O tym, że aktywność fizyczna zbawiennie wpływa na nasze zdrowie i samopoczucie wiadomo już od dawna. Osoby żyjące aktywnie rzadziej chorują, częściej się uśmiechają i dłużej żyją. Uprawianie sportu to także idealny sposób na spędzenie wolnego czasu. Różnorodne formy treningu pozwalają na utrzymanie dobrej formy. To też świetna zabawa! Przedstawiamy najmodniejsze obecnie formy aktywności ruchowej, które proponują kluby fitness w Polsce.

0. Przebywanie pod wodą przy wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu w celach rekreacyjnych.

1. Popularna forma ćwiczeń, która doskonale wpływa na równowagę ciała i spalanie tkanki tłuszczowej. Warto wiedzieć, że skakanie na trampolinie umożliwia zużycie 1000 kcal w ciągu godziny.

2. Zabawa polegająca na staczaniu się ze zbocza góry lub spływaniu rzeką czy strumieniem w plastikowej, nadmuchiwanej, podwójnej kuli, która wyposażona jest

w pasy bezpieczeństwa.

3. Dyscyplina, dla której charakterystyczne jest występowanie kombinacji pływania, kolarstwa i biegania. Bardzo ważne jest, aby przygotować się do niej odpowiednio i wcześniej wykonać badania lekarskie.

4. Rodzaj specyficznego tańca z dużą liczbą elementów siłowo-sprawnościowych oraz kroków wykonywanych „w parterze”, czyli rękami i nogami, a często całym ciałem, na ziemi.

5. To forma aktywności fizycznej zawierająca elementy jogi, fitnessu, tańca, akrobatyki oraz rozciągania. Doskonale wzmacnia ramiona i brzuch bez obciążania kręgosłupa. W trakcie zajęć charakterystyczne jest wykorzystanie sporego kawałka materiału podwieszonoego do sufitu.

6. Rodzaj gry zespołowej, polegającej na prowadzeniu pozorowanej walki przy użyciu markerów, urządzeń podobnych do broni pneumatycznej, które wyrzucają kulki wypełnione farbą. Trafienie przeciwnika, podczas którego kulka rozbija się, pozostawiając na nim kolorowy ślad, powoduje eliminację z gry.

7. Dyscyplina łącząca w sobie cechy baletu i fitnessu. Doskonale wpływa na mięśnie kręgosłupa i postawę ciała, co więcej – doskonale rozciąga ciało.

8. Tę dyscyplinę można nazwać wyścigiem z przeszkodami. Uczestnicy mają po drodze do pokonania tor przypominający poziomem trudności prawdziwy wojskowy szlak przeszkód. Nieodłącznym elementem tej dyscypliny jest błoto i woda. Zawodnicy kończą zazwyczaj wyścig brudni i przemoknięci do suchej nitki.

9. To połączenie dynamicznego latynoskiego tańca z klasycznym aerobikiem, które zapewnia dobrą zabawę i mnóstwo śmiechu. Ćwiczenia podczas zajęć wykonywane są w rytm salsy, flamenco, samby, tańca brzucha, a nawet sztuk walki. Kroki podczas treningu są dziecinnie proste i dlatego ten rodzaj aktywności polecany jest osobom w różnym wieku.

10. Ta forma rekreacji polega na marszach ze specjalnymi kijami. Wymyślona została w Finlandii w latach 20. XX wieku, jako całoroczny trening dla narciarzy biegowych.

Źródło: http://sciaga.pl/tekst/52140-53-sport_a_zdrowie

6, 3, 1, 9, 2, 4, 10, 7, 5, 8

GRAMATYKA II

I. 1. noszenie czapki; 2. kupienie chleba; 3. zamknięcie okna; 4. nakarmienie psa; 5. spotkanie koleżanek; 6. zrobienie kawy; 7. zaproszenie babci; 8. pożyczenie pieniędzy; 9. umycie podłogi; 10. upranie koszuli; 11. upieczenie ciasta; 12. zajęcie miejsc; 13. ukończenie studiów; 14. podjęcie pracy; 15. zanieśnienie książek

II. 1. leżeniem; 2. jedzeniem; 3. odżywianiem; 4. chodzeniem; 5. ogłoszeń; 6. korzystania;

6. Wyjdziemy; 7. pójdziemy; 8. Zejdziemy; 9. wejdziemy; 10. zajdziemy / pójdziemy.

IV.

1. przy- ; 2. wy- ; 3. za- ; 4. prze- ; 5. w- ; 6. do- ; 7. po- ; 8. z- ; 9. ob.- ; 10. prze- ; 11. wy-

SŁOWNICTWO I

I.

1. helikopter; 2. samochód ciężarowy; 3. skuter; 4. samolot; 5. żaglowiec; 6. motocykl;
7. jacht; 8. lotnia / motolotnia/ paralotnia; 9. rakieta kosmiczna; 10. hulajnoga;
11. łódź / łódka; 12. pociąg; 13. tramwaj; 14. statek; 15. wodolot; 16. balon; 17. tratwa.

II.

Transport lądowy	Transport wodny	Transport powietrzny
samochód ciężarowy skuter motocykl hulajnoga pociąg tramwaj	żaglowiec jacht łódź statek wodolot tratwa	helikopter samolot lotnia rakieta kosmiczna balon

SŁUCHANIE I

0. Proszę opuścić pas startowy.

1. Pasażerów udających się do Warszawy prosimy o przejście na stanowisko pierwsze.
2. Uwaga! Rozpoczęła się odprawa pasażerów do Amsterdamu.
3. Przesyłki konduktorskie przyjmowane są w wagonie piątym.
4. Pasażerowie są proszeni o opuszczenie górnego pokładu.
5. Proszę odsunąć się od torów.
6. Proszę zapiąć pasy. Za chwilę lądujemy.
7. Poproszę bilety do kontroli.
8. Uwaga! Blokada kasowników.
9. Następny przystanek – Wojciechowska.
10. Wagony sypialne zatrzymują się w sektorze drugim.
11. Restauracja znajduje się na końcu składu.
12. Bilet z bagażem podręcznym kosztuje 320 zł.
13. Proszę nie wychylać się za burtę.
14. Przekroczył pan dozwoloną prędkość.
15. Płaci pani za kurs 25 zł.

1b; 2c; 3a; 4c; 5a; 6a; 7b; 8b; 9b; 10a; 11a; 12b; 13a; 14c; 15b

CZYTANIE II

1b; 2a; 3c; 4a; 5b

SLUCHANIE II

Czy to tak teskny dźwięk aż serce skacze
 Czy tylko struna tak pęknięta płacze.
 Ile prawdy jest w piosence, gdy się śpiewać chce
Nigdy mnie nie pytaj więcej, nie.

Ref: Nie czując dni, godzin i lat
 Nie licząc zysków, ani strat
Okrażamy, opływamy wokół świat

A jeśli drugi widać brzeg
 Muzyka to najlepszy lek
 Ona jest jak w długiej trasie piąty bieg

Pogasną światła nim się czegoś dowiesz
 W trzech zwrotkach życia nigdy nie opowiesz
 Z tej, czy z tamtej strony sceny rezygnacji gest
Jednakowo mało wiemy czym ta podróż jest

Ref: Nie czując ...

Ile prawdy jest w piosence, gdy się śpiewać chce
Nigdy mnie nie pytaj więcej, nie

Ref: Nie czując ...

CZYTANIE III

1. właśnie; 2. lotów; 3. wybranych; 4. wszystko; 5. podróżowanie; 6. ani razu; 7. drogą;
 8. mocno; 9. wyżywieniem; 10. gorzej; 11. wyposażone; 12. niezliczoną; 13.
 przejechaliśmy; 14. wiodącą; 15. przygody;

GRAMATYKA

I.

1. cztery psy;
2. jedenaście krzesel;
3. dwadzieścia dwie mapy;
4. dziewięćdziesiąt jeden słów;
5. dwieście czterdzieści cztery złote

II.

1. a) stoi dwadzieścia jeden aut; b) stoją trzydzieści dwa auta.
2. a) jest sto jeden kolorowych ilustracji; b) są trzysta dwie kolorowe ilustracje.
3. a) będzie kwitło trzydzieści tulipanów; b) będą kwitły czterdzieści dwa tulipany.

4. a) otrzymało dwadzieścia jeden najpiękniejszych Polek; b) otrzymało dwanaście najpiękniejszych Polek.
 5. a) oświetlają pięćdziesiąt cztery lampy jarzeniowe; b) oświetla sześćdziesiąt dziewięć lamp jarzeniowych.
 6. a) jest sto siedemdziesiąt jeden szkół; b) są sto osiemdziesiąt dwie szkoły.
 7. a) znajdują się tysiąc pięćset czterdzieści cztery książki; b) znajduje się trzy tysiące siedemset szesnaście starych książek

III.

1. a) Trzej studenci byli aktywni; b) Trzech studentów było aktywnych.
 2. a) siedziało dwunastu pacjentów; b) siedziało piętnastu pacjentów
 3. a) weźmie udział dwudziestu dwóch sportowców; b) weźmie udział trzydziestu ośmiu sportowców;
 4. a) Pięćset pięćdziesięciu robotników będzie strajkowało; b) Ośmiuset czterdziestu trzech robotników będzie strajkowało;
 5. a) maszerowało dwa tysiące dwustu dwudziestu jeden polskich żołnierzy; b) maszerowało tysiąc sześćset siedemdziesięciu sześciu polskich żołnierzy

IV.

1. przyszło kilku moich przyjaciół;
 2. było sporo trudnych słów;
 3. kilkadziesiąt lubelskich ulic zmieniło;
 4. jest parę lwów i słoni;
 5. prezentuje kilkuset sławnych malarzy

V.

1. Trzydzieści jeden znanych aktorek występowało w tym teatrze.
 2. Dwudziestu dwóch naszych nauczycieli pojechało do Paryża na konferencję.
 3. Piętnaście małych tygrysów wychowywało się w warszawskim zoo.
 4. Czterej polscy policjanci schwytali groźnego przestępcę. / Czterech polskich policjantów schwyciło...
 5. Dwadzieścia jeden kryształowych szklanek stało w tamtej szafce.
 6. Pięćdziesiąt cztery nowe auta znajdowały się w podziemnym garażu.
 7. Ośmiu najlepszych kolegów przyszło na moje urodziny.
 8. Dwadzieścia trzy bezdomne psy biegały po naszej ulicy.
 9. Trzydzieści modnych garniturów wisiało w tej szafie.
 10. Sto czterdzieści cztery osoby przysłały swoje prace na konkurs.

VI.

1. kursują; 2. jest; 3. połączeń; 4. kolejowych; 5. jeździ; 6. busów; 7. dwie; 8. pięćdziesiąt;
 9. minut; 10. mieści się; 11. kilkunastu; 12. podróży; 13. bywają; 14. miejsca;
 15. siedzące

POLSKA I POLACY

- b) Jerzy Kukuczka, Martyna Wojciechowska, Jan Mela
 c) Tony Halik, Martyna Wojciechowska

- d) Arkady Fiedler, Martyna Wojciechowska, Marek Kamiński, Tony Halik
 e) Władysław Grodecki, Martyna Wojciechowska
 f) Aleksander Doba, Władysław Grodecki, Marek Kamiński
 g) Jan Mela, Martyna Wojciechowska
 h). Arkady Fiedler, Tony Halik

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I.

1. uciekł; 2. się załatwić; 3. Upierał się; 4. zostaną zlicytowane; 5. przeszkodzi; 6. przerywają;
 7. przetrwało; 8. jej nie zlekceważy; 9. przyzwyczał się do rannego wstawania; 10. wybrnął.

II.

0. pójdzie po naszej myśli; 1. wyszło mi z głowy; 2. wyszedł na swoje; 3. wyjdzie z siebie;
 4. wyszła na jaw; 5. poszła w kimono; 6. ich drogi się rozeszły; 7. nie wchodzi w grę;
 8. uszli z życiem; 9. poszły w niepamięć

III.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
N	J	L	I	A	E	C	B	O	D	H	F	G	M	Ł	K

Lekcja 16. Czas wolny i rozrywki

SŁOWNICTWO

- I. 1. Czas wolny; 2. Hobby (pasja, konik); 3. Rozrywka; 4. Relaks

- II. 1. Rozwiązywanie krzyżówek; 2. Koncert; 3. Wystawa; 4. Numizmatyka; 5. Słuchanie muzyki; 6. Gry planszowe; 7. Zwiedzanie muzeum; 8. Czytanie książek; 9. Zbieranie muszli; 10. Kino; 11. Spektakl teatralny; 12. Robótki ręczne; 13. Układanie puzzli.

III.

Rozrywki kulturalne	Rozrywki umysłowe	Kolekcjonerstwo	Relaks
Spektakl teatralny Koncert Kino Zwiedzanie muzeum Wystawa	Rozwiązywanie krzyżówek Gry planszowe Układanie puzzli	Numizmatyka Zbieranie muszli	Spacer Słuchanie muzyki Czytanie książek Robótki ręczne

Zbieram je, odkąd sięgam pamięcią. Fascynują mnie te miniaturowe dzieła sztuki, które opowiadają historie władców, świata zwierząt czy znanych ludzi. Godzinami mogę siedzieć z lupą, oglądać je i układać w klaserach. Często wymieniam się z innymi miłośnikami znaczków. Największe szczęście to zdobycie tego jednego, rzadkiego egzemplarza lub brakującego do serii.

Jurek

Cisza, słychać tylko brzęczenie ważki i plusk wskakującej do wody żaby. To jest mój świat. Niektórzy śmieją się ze mnie, bo nie mogą zrozumieć tego „moczenia kija”. Mówią, że szkoda czasu, skoro przez cały dzień złowiło się dwie małe sztuki, które w dodatku z powrotem się wypuszcza. Ja jednak tego mojego obcowania z naturą nie zamienię na nic innego.

Janek

Moja kolekcja jest wyjątkowa. Każdy eksponat zrobiłem sam. Wszystkie wyglądają jak te wielkie, morskie giganty, nie różnią się żadnym szczegółem. Tylko wielkość mają inną. Mam wielu kolegów, którzy, podobnie jak ja, pasjonują się miniaturami. Robią samoloty, pociągi i samochody - malutkie, ale jakże realistyczne!

Andrzej

Mój świat to te metalowe krążki - stare i nowe, duże i małe, wykonane z różnych metali. Zbieram je już od kilku lat i mogę się pochwalić naprawdę sporą kolekcją. Jest wśród nich kilka bardzo rzadkich i cennych okazów. Skąd je biorę? Skupuję na aukcjach lub wymieniam z innymi kolekcjonerami.

CZYTANIE I

I.

1. a); 2. c); 3. a); 4. c); 5. c).

II.

1. P; 2. F; 3. F; 4. P; 5. P; 6. P; 7. F; 8. P; 9. F; 10. P.

CZYTANIE II

I.

1 – G 2 – B 3 – H 4 – E 5 – D 6 – C 7 – F

SŁUCHANIE II

Ludzie niepowszedni

Pod wiatr

Zawsze na **wspak** / *wznak*

Inaczej niż ty i ja

Nie tak **biegnie** / *wiedzie* ich szlak

Nie tak się ma jak nasz

Tacy są, tacy chcą
 Po **swojemu** / *mojemu* być
 A życie jest piękne zbyt
 By **normalnie** / *idealnie* żyć

Raz pijani **zwykłym** / *długim* dniem
 A czasem **wprost** / *prosto* z nieziemskich sfer
 Ludzie niepowszedni
Pchają / *Kochają* ten świat pół kroku w przód
 Ludzie niepowszedni
 Nieraz przywołują głową o **bruk** / *stup*
 Ludzie niepowszedni
 Dwóch takich **samych** / *znanych* nie ma, bo nie
 Ludzie niepowszedni
 Bez nich by świat **nudzil się** / *zgubil się*

I cóż że w ogniu słów
Pomyli się / *Wypali się* noc i dzień
 Niech trwa chwila co ma
 Magię i moc i **wdzięk** / *dźwięk*

Tacy są, tacy chcą
 Po **swojemu** / *mojemu* być
 A życie jest piękne zbyt
 By **normalnie** / *idealnie* żyć

Raz pijani **zwykłym** / *długim* dniem
 A czasem **wprost** / *prosto* z nieziemskich sfer
 Ludzie niepowszedni
Pchają / *Kochają* ten świat pół kroku w przód
 Ludzie niepowszedni
 Nieraz przywołują głową o **bruk** / *stup*
 Ludzie niepowszedni
 Dwóch takich **samych** / *znanych* nie ma, bo nie
 Ludzie niepowszedni
 Będą **powszednim** / *powszechnym* znakiem tych miejsc

Tacy są, tacy chcą
 Po swojemu **trwać** / *brać*
 A czasem **znikną** / *milkną*
 Nagle tak

Ludzie niepowszedni
 Dwóch takich **samych** / *znanych* nie ma, bo nie
 Ludzie niepowszedni
 Bez nich by świat **nudzil się** / *zgubil się*

GRAMATYKA**I.**

1 – 2. dwie wnuczki; 3 – 4. trzech wnukowie; 5 – 6. dwóch wnuczek; 7 -8. trzech wnuków;
 9 – 10. dwóm / dwom wnuczkom; 11 – 12. trzem wnukom; 13 – 15. swoje dwie wnuczki;
 16 – 18. swoich trzech wnuków; 19 – 20. dwiema wnuczkami; 21 – 22. trzema wnukami;
 23 – 24. dwóch wnuczkach; 25 – 26. trzech wnukach.

II.

1. dwaj ministrowie; 2. trzydziestu minut; 3. pięćdziesiąt jeden osób; 4. ośmiu stołach;
 5. siedemdziesięciu pięciu stron; 6. czterdziestu czterem robotnikom;
 7. dwudziestoma dwiema świecami; 8. czterdziestoma latami / czterdziestu laty;
 9. stu sześćdziesięciu miastach; 10. pięciuset cudzoziemców

III.

1. Ten pisarz jest / był autorem trzydziestu jeden powieści i kilkunastu dramatów.
 2. W maratonie o dystansie pięćdziesięciu kilometrów wzięły / wezmą udział pięćset cztery osoby.
 3. Dyrektor wręczył / wręczy dyplomy kilkudziesięciu pracownikom i paru gościom.
 4. Razem z pięcioma kolegami udaliśmy się / udamy się na wycieczkę po jedenastu krajach europejskich.
 5. Nasza sąsiadka opiekuje się swoimi dwoma psami i wieloma bezdomnymi kotami.

IV.

1. cztery miliony trzysta sześćdziesiąt sześć tysięcy złotych;
 2. osiemset tysięcy złotych;
 3. trzech milionów siedmiuset tysięcy złotych;
 4. czternastu milionów złotych;
 5. milion dwieście dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych;
 6. osiemset dwadzieścia sześć tysięcy złotych;
 7. sześćset trzydzieści siedem tysięcy dwieście złotych.

V.

1. trzydzieści siedem procent; 2. trzydziestu sześciu procent; 3. dwudziestu procentom;
 4. dwudziestoma (procentami); 5. dziesięcioma procentami; 6. siedmiu procentach;

7. jeden procent.

CZYTANIE III

1. c); 2. b); 3. a); 4. a); 5. c); 6. b); 7. a); 8. c); 9. b)

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D	H	I	A	K	J	F	C	E	B

II.

1. cztery; 2. dwoje /czworo; 3. trzy; 4. pięciu / dziesięciu; 5. szóstym; 6. siódmym;
7. dwa; 8. piątej; 9. siódma / dziesiąta; 10. siódmą, siódmą; 11. jedną; 12. siódmym;
13. drugi; 14. cztery; 15. pierwsze.

CZYTANIE IV

Kolejność fragmentów: 1, 5, 10, 2, 8, 4, 6, 9, 3, 7.

Uzależnienie od Internetu – plaga XXI wieku

1 Do niedawna za najbardziej uzależniające uchodziły narkotyki i alkohol. Teraz do listy groźnych uzależnień dołączył Internet, który wciąż coraz więcej ludzi. Jest równie niebezpieczny! Uzależnienie od Internetu dotyka już miliony ludzi na świecie.

5 Gry internetowe zyskały tam rangę niemalże sportu narodowego. Najlepsi gracze zyskują sławę i zarabiają fortuny. Czasem źle kończą, jak 6 lat temu 28-letni Koreańczyk, który zmarł z wycieńczenia po 50 godzinach grania w kafejce internetowej. Robił przerwy tylko na skorzystanie z toalety i kilkuminutowe drzemki. W czasie grania zupełnie zapomniał o jedzeniu i picu.

10 Wniosek jest prosty: sieciorholizm to choroba, która powoduje bardzo podobne skutki jak dobrze nam znane uzależnienia od substancji psychoaktywnych – alkoholu czy narkotyków.

2 Typowy poranek Krzysztofa: „Rano świdrujący dźwięk budzika. Włączam laptop, sprawdzam obydwa konta pocztowe – w ciągu nocy mogły napłynąć ważne wiadomości, potem portal społecznościowy – komentuję wpisy znajomych i sprawdzam, kto odpowiedział na moje. Jednocześnie mam otwarty serwis informacyjny – muszę być na bieżąco. Szybko zerkam na opisy znajomych na komunikatorze, większość osób jest już dostępna. No i jeszcze gra – dla relaksu przed pracą.”

8 Następstwa sieciorholizmu są poważne, podobnie jak konsekwencje płynące z

innych uzależnień. Przede wszystkim uzależnienie od Internetu grozi poważnymi zaburzeniami w kontaktach rodzinnych i społecznych. Człowiek uzależniony traci zainteresowanie normalnym życiem, codzienne obowiązki schodzą na dalszy plan.

4 Ocenia się, że uzależnienie od Internetu to prawdziwa plaga XXI w., a liczba sieciorholików może być nawet wyższa niż uzależnionych od alkoholu. Wbrew pozorom to nie USA ma największy problem z tym nałogiem. Liderem jest Korea Południowa, gdzie dostęp do sieci ma aż 86 proc. mieszkańców, a uzależnienie to już epidemia. Setki tysięcy młodych Koreańczyków nie może oderwać się od wirtualnego świata.

6 Podobne przypadki sieciorholizmu przydarzają się na całym świecie. Niektórzy badacze uważają, że większość uzależnionych to osoby wykształcone w wieku ok. 30 lat. Najczęściej jego ofiarą padają ludzie z problemami emocjonalnymi, osoby zamknięte w sobie, nieśmiałe, mające problemy w kontaktach z otoczeniem

9 Bardzo groźne skutki może mieć uzależnienie u młodych ludzi. Kiedy rozwijający się układ nerwowy i kształtująca się psychika dziecka są systematycznie atakowane strumieniem wielobarwnego światła i dźwięku z ekranu komputera, mogą pojawić się zaburzenia emocjonalne, problemy z koncentracją, a także wyobcowanie z realnego świata i poważne zakłócenia więzi uczuciowej z najbliższymi.

3 Po przyjeździe do biura znów jest online, znów komentuje, sprawdza. A pierwszą rzeczą, którą robi po powrocie z pracy, jest włączenie komputera. Miliony osób na świecie zachowują się podobnie. Dla ilu z nich jest to konieczność, czynność, bez której nie wyobrażają sobie życia? Tego dokładnie nie wiadomo, bo uzależnienie od Internetu jest zjawiskiem stosunkowo nowym.

7 W sieci mają szansę na akceptację, znalezienie znajomych, którzy podzielą ich zainteresowania i zrozumieją ich problemy. W kontaktach online zanika bariera nieśmiałości, internauta może wykreować się na zupełnie inną osobę.

Lekcja 17. Święta i uroczystości rodzinne

CZYTANIE I

I.

1. narodowe; 2. świeckim; 3. demokratyczne; 4. uroczystą; 5. prasowego; 6. górskiej;
7. coraz; 8. współczesnej; 9. kuchennym; 10. obrazu; 11. lustrzanej.

POLSKA I POLACY

I.

Nazwa święta	Data	Rodzaj święta
Nowy Rok	1 stycznia	okolicznościowe i religijne

Trzech Króli	6 stycznia	religijne
Dzień Babci i Dziadka	21 i 22 stycznia	okolicznościowe i rodzinne
Tłusty Czwartek	ostatni czwartek karnawału	tradycyjne
Ostatki	ostatnia sobota karnawału	tradycyjne
Walentynki (Dzień Zakochanych)	14 lutego	okolicznościowe
Dzień Kobiet	8 marca	okolicznościowe
Pierwszy Dzień Wiosny	21 marca	okolicznościowe
Środa Popielcowa	święto ruchome, 40 dni przed Wielkanocą	religijne
Niedziela Palmowa	święto ruchome, 7 dni przed Wielkanocą	religijne
Wielkanoc	święto ruchome, (niedziela w marcu lub w kwietniu)	religijne
Poniedziałek Wielkanocny	święto ruchome	religijne
Prima Aprilis	1 kwietnia	tradycyjne
Święto Pracy	1 maja	państwowe
Święto Konstytucji 3 Maja	3 maja	państwowe
Pierwsza Komunia	święto ruchome, niedziela w maju lub na początku czerwca	religijne i rodzinne
Zielone Świątki	święto ruchome (49-50 dni po niedzieli wielkanocnej)	religijne
Boże Ciało	święto ruchome (10 dni po Zielonych Świątkach, czwartek)	religijne
Dzień Matki	26 maja	okolicznościowe
Dzień Dziecka	1 czerwca	okolicznościowe
Noc Świętojańska (Sobótka)	z 23 na 24 czerwca (najkrótsza noc w roku)	tradycyjne
Święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	15 sierpnia	religijne
Dzień Wojska Polskiego	15 sierpnia	państwowe
Dzień Nauczyciela (Dzień Edukacji Narodowej)	14 października	okolicznościowe
Wszystkich Świętych	1 listopada	religijne
Zaduszki	2 listopada	religijne
Dzień Niepodległości	11 listopada	państwowe
Andrzejki	30 listopada	tradycyjne
Dzień Górnika	4 grudnia	okolicznościowe
Mikołaj (Dzień Świętego Mikołaja)	6 grudnia	tradycyjne
Wigilia	24 grudnia	religijne i rodzinne

Boże Narodzenie	25 grudnia	religijne i rodzinne
Sylwester	noc z 31 grudnia na 1 stycznia 31 grudnia	tradycyjne

II. 1. ostatki, noc z 31 grudnia na 01. stycznia; 2. 3 Maja, 15.08; 3. nauczyciel, górnik, żołnierz; 4. Dzień Dziecka, Mikołaj, Wigilia

ŚLUCHANIE I

I.

Jest taki dzień

Jest taki dzień, bardzo **ciepły**¹ choć grudniowy,
dzień, zwykły dzień, w którym **gasną**² wszelkie spory.
Jest taki dzień, w którym **radość**³ wita wszystkich,
dzień, który już każdy z nas zna od **kołyski**⁴.

Niebo – **ziemi**⁵, niebu - ziemia,
wszyscy - wszystkim **ślą**⁶ życzenia,
drzewa - ptakom, ptaki – **drzewom**⁷,
tchnienie wiatru – **płatkom**⁸ śniegu.

Jest taki dzień, tylko jeden **raz**⁹ do roku.
Dzień, zwykły dzień, który **liczy**¹⁰ się od zmroku.
Jest taki dzień, gdy jesteśmy wszyscy **razem**¹¹.
Dzień, piękny dzień, dziś nam rok go składa w **darze**¹².

Niebo – **ziemi**¹³, niebu - ziemia,
wszyscy - wszystkim **ślą**¹⁴ życzenia,
a gdy wszyscy **usną**¹⁵ wreszcie,
noc, igliwia **zapach**¹⁶ niesie.

SŁOWNICTWO I

A. BOŻE NARODZENIE

I.

1. gotowanie świątecznych potraw, 12 wigilijnych dań
2. ubieranie choinki, ozdoby choinkowe, bombki, łańcuchy, lampki
3. dzielenie się opłatkiem, składanie życzeń
4. wieczerza wigilijna, sianko pod obrusem, puste nakrycie, śpiewanie kolęd
5. otwieranie prezentów, gwiazdka
6. kolędnicy, śpiewanie kolęd, szopka

II.

0. barszcz z uszkami; 1. kapusta z grzybami; 2. karp smażony; 3. śledzie;
4. kompot z suszu; 5. pierogi z kapustą; 6. ryba po grecku; 7. kapusta z grochem;
8. karp w galarecie; 9. racuchy; 10. kluski z makiem; 11. makowiec

B. Wielkanoc**I. Dawne zwyczaje i tradycje wielkanocne**

1. c; 2. b; 3. a; 4. b; 5. c; 6. c; 7. b.

II.

7 śmigus dyngus

2 procesje z palmami

5 rezurekcja

1 Popielec

4 święcenie pokarmów

3 dzień bez bicia dzwonów

6 uroczyste śniadanie

III.

1. żurek; 2. biała kielbasa; 3. jaja na twardo; 4. jaja faszerowane; 5. chrzan i ćwikła;

6. sałatka jarzynowa; 7. baba wielkanocna; 8. Mazurek.

C. Wszystkich świętych**I.**

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E	G	B	K	H	A	J	C	F	I	D

II.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F	F	F	P	F	P	P	F	F	P	F

CZYTANIE II**ZWYCZAJE ŚWIĄTECZNE**

0	1	2	3	4	5	6	7	8
D	H	I	C	F	A	B	E	G

SLUCHANIE II**Święta w innych krajach****Przykład****Święto Dziękczynienia**

Święto obchodzone w Stanach Zjednoczonych w czwarty czwartek listopada, a w Kanadzie w drugi poniedziałek października. Podczas święta Amerykanie tradycyjnie spożywają uroczystą kolację w gronie rodziny i przyjaciół, dziękując Bogu za wszystko, co

dobrego ich spotkało. Na stole króluje pieczony indyk podawany z przystawką z żurawin i słodkimi ziemniakami. Szacuje się, że tego dnia Amerykanie jedzą przeciętnie 46 milionów indyków.

Japońskie święto lalek

Co roku, 3 marca w Japonii obchodzone jest tradycyjne Święto Lalek, czyli święto dziewcząt. Większość japońskich rodzin – tych, w których są dziewczęta – wystawia z tej okazji specjalny zestaw lalek. Komplet składa się z 17 lalek: cesarza i cesarzowej, trzech dam dworu, pięciu muzyków, dwóch ministrów i trzech strażników. Wszystkie ubrane są w stroje dworskie.

Maslenica

Niegdyś kojarzona z pożegnaniem zimy i powitaniem wiosny, współcześnie obchodzona m.in. w Rosji, Ukrainie i Białorusi. Zawsze zaczyna się osiem tygodni przed Wielkanocą. Symbolem tego święta są naleśniki – im cieńsze, tym smaczniejsze. Istnieje przesąd, że jeśli naleśniki nie wychodzą, to należy się spodziewać kłopotów i nieprzyjemności, a jeśli są takie, jak być powinny - dobrobytu i pomyślności w rodzinie.

Dzień Wyszywanki

Święto obchodzone jest na Ukrainie co roku w trzeci czwartek maja. Tego dnia Ukraińcy w haftowanych koszulach, bluzkach i sukienkach chodzą do pracy lub szkoły. Ogólnoukraińską akcję "Dnia Wyszywanki" rozpoczęła Lesia Woroniuk - znana dziecięca pisarka.

Halloween

Zwyczaj związany z maskaradą, odnoszący się do święta zmarłych i obchodzony w wielu krajach w wieczór 31 października. Halloween jest najbardziej popularny w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Irlandii i Wielkiej Brytanii. Głównym symbolem święta jest wydrążona i podświetlona od środka dynia z wyszczerzonymi zębami. Ważnym elementem zabawy jest przebieranie się za demony, zombie, wampiry, czarownice, kościotrupy, nietoperze.

Małpi Bankiet

Co roku 30 listopada około 600 małp jest zapraszanych na obiad, który składa się z różnorodnych warzyw i owoców. Małpia uczta odbywa się na cześć boga Ramy, który zgodnie z tajlandzką legendą, razem z armią małp odniósł zwycięstwo nad wieloma swoimi wrogami. Mówi się, że święto jest organizowane, aby mieszkańcy mogli w ten sposób podziękować małpom za ich wkład w przyciąganie turystów do regionu.

Brazylijski karnawał

Zaczyna się w ostatni piątek przed środą popielcową i trwa przez pięć dni. Rozpoczyna go przekazanie uczestnikom parady kluczy do miasta i pokaz sztucznych ogni. Następnie

pojawiają się członkowie szkół brazylijskiej samby rywalizujący ze sobą w tańcu przez pięć dni i nocy. Specjalnie na tę okazję uczestnicy parady przygotowują pełne przepychu stroje karnawałowe. Co roku do Rio de Janeiro przyjeżdża na karnawał ponad 100 tysięcy turystów.

Martenica

Bułgarska nazwa marca, „mart”, według ludowego przekazu, jest imieniem złośliwej staruszki nazywanej Babą Martą słynącej z nagłej zmiany humoru. Obdarowywanie się gałgankami, zwanymi od nazwy święta *martenicami*, ma zadowolić staruszkę i skłonić ją do nieopóźniania odejścia zimy. Gałganki są czerwono-białe. Kolor czerwony symbolizuje krew i życie, natomiast biały – czystość i szczęście. Mają formę laleczek, pomponików, wstążeczek, plecionek, bransoletek. Podarowaną martenicę nosi się na rękach do momentu, gdy zauważy się pierwsze kwitnące drzewo albo pierwszego wiosennego ptaka (np. bociana). Następnie pozostawia się je pod kamieniem, wiesza się na drzewie lub puszcza w rzece.

Chiński Nowy Rok

Najważniejsze święto w tradycyjnym kalendarzu chińskim między końcem stycznia a początkiem lutego. W wigilię Nowego Roku cała rodzina bierze udział w przygotowywaniu posiłków. W przeciwieństwie do Europejczyków Chińczycy spędzają Nowy Rok w domu, w gronie rodzinnym. W tym dniu wręcza się sobie nawzajem prezenty. Zazwyczaj są to świeże owoce, owoce w cukrze, ciastka, cukierki lub koperty z pieniędzmi. O zmroku na ulicach odbywają się pokazy sztucznych ogni. Kulminacyjnym elementem świętowania jest korowód kilkudziesięciu osób niosących wyobrażenie smoka.

Tomatina

Jedno z najpopularniejszych świąt w Hiszpanii. Bitwa na pomidory odbywa się w ostatnią środę sierpnia. Co roku bierze w niej udział blisko 36 tysięcy ludzi. Specjalne ciężarówki na miejsce bitwy przywożą „broń” - około 100 ton dojrzałych pomidorów. Zasady są proste - można rzucać pomidorami w kogo się chce. Najważniejsze, by w celu uniknięcia obrażeń, pomidory były rozgniecione.

Karnawał wenecki

Największa i najstarsza zabawa uliczna w Europie. Rozpoczyna się 31 stycznia i trwa do 17 lutego. Najważniejsze miejsca karnawału to plac św. Marka i jego okolice. Symbol weneckiego świętowania to maski. Maski karnawałowa sprawia, że wszyscy są niewidzialni, wszyscy są sobie równi, nie ma bogatszych czy biedniejszych. Należy pozdrawiać się skinieniem głowy, ewentualnie witać w inny sposób stosowny także do stroju, który ma się na sobie.

Oktoberfest

Dożynki chmielne organizowane w Monachium w Bawarii. Wcześniej odbywały się w październiku, natomiast od roku 1872 początek imprezy został przesunięty na wrzesień. Oktoberfest jest jednym z największych na świecie festynów ludowych. W ostatnich latach przeciętna liczba odwiedzających go wynosiła sześć milionów ludzi. Podczas festynu spożywanych jest około pięciu milionów litrów piwa, sprzedawanego tradycyjnie w

litrowych kuflach

Noc Rzodkiewek

W XVI wieku, po tym jak rzodkiewki zostały sprowadzone do Ameryki, meksykańscy kupcy zaczęli reklamować warzywa, rzeźbiąc w nich różne kształty. Od 1897 r. tradycja kultywowana jest podczas corocznego święta, a najlepszym rzeźbiarzom przyznawane są nagrody pieniężne. Noc Rzodkiewek obchodzona jest 23 grudnia, gdy misterne figurki wyrzeźbione z warzyw wystawiane są w konkursie na głównym placu miasta. Do wyrobu rzeźb używanych jest kilka gatunków rzodkiewek o różnych kształtach i ogromnych rozmiarach, hodowanych specjalnie na tę okazję.

Przykład: Święto Dziękczynienia- USA

- Dzień Wyszywanki - Ukraina
- Halloween - USA
- Małpi Bankiet - Tajlandia
- Oktoberfest - Niemcy
- Karnawał - Brazylia
- Nowy Rok - Chiny
- Święto Lalek - Japonia
- Karnawał Wenecki - Włochy
- Martenica - Bułgaria
- Maselnica - Ukraina, Białoruś, Rosja
- Tomatina - Hiszpania
- Noc Rzodkiewek - Meksyk

GRAMATYKA

I.

1. swojemu sąsiadowi; 2. temu człowiekowi; 3. swojemu państwu; 4. małemu psu;
5. moim rodzicom; 6. twojemu głosowi; 7. mojej babci; 8. temu panu;
9. swojemu ojcu; 10. mojej sąsiadce.

II.

1. Oni zawsze pomagali swoim przyjaciołom.
2. One przeszkadzały nauczycielce w lekcji.
3. Matce nie podobało się zachowanie syna.
4. Ja jeszcze nie dałem/ dałam mojej babci prezentu urodzinowego.
5. Turystki przyglądały się pomnikowi polskiego poety.

III.

1. swoim; 2. bliskim; 3. mamie; 4. ojcu; 5. bratu; 6. siostrze; 7. rodzinie;
8. problemom; 9. niesprawiedliwości; 10. dyskryminacji; 11. końcowi;
12. wcześniejszym; 13. prognozom; 14. nadchodzącej; 15. wiosnie;
16. temu; 17. lekarzowi; 18. mojej; 19. matce; 20. opinii.

IV.

1. Jemu; 2. mi; 3. ci; 4. mu; 5. jej; 6. tobie; 7. im; 8. mnie; 9. jej; 10. niemu.

V.

1. ci, mi; 2. Jemu, mu; 3. Nam., im; 4. jej. mu; 5. niemu, nam.

SŁOWNICTWO II**I.**

- Cześć Olga, co robisz z tym kalendarzem?

- Zaznaczam sobie ważne rodzinne uroczystości. Wiesz, **imieniny, urodziny, rocznice ślubu** moich rodziców. W tym roku będą obchodzili „**srebrne wesele**”. Będziemy świętować też **chrzciny** małej Ani i **Pierwszą Komunię** mojego młodszego brata Janka.

- Sporo tych dni, ale nie wszystkie już wpisałaś.

- Co masz na myśli?

- Na przykład **zaręczyny** twojej przyjaciółki Iwony. Właśnie zamierzam się jej oświadczyć.

- Naprawdę? To wspaniale! Będziemy mieć bardzo przyjemny powód do świętowania.

- Bywają też mniej przyjemne uroczystości, których nie da się zaplanować, takie jak **pogrzeby**, a po nich **stypy**.

- Dzisiaj nazywa się je **konsolacjami**. Mam nadzieję, że takich w tym roku nie będzie ani w mojej rodzinie, ani wśród moich przyjaciół.

- A co zamierzasz wpisać tutaj, 16 maja?

- To będzie moje święto, kolejna już **dziesiąta rocznica** pracy zawodowej. Zamierzam urządzić z tej okazji małe przyjęcie dla kolegów i koleżanek.

- O, to już się czuję zaproszony!

II. Propozycje definicji

1. srebrne wesele - 25 rocznica ślubu
2. chrzciny - uroczystość w kościele katolickim, związana z nadaniem dziecku imienia
3. Pierwsza Komunia- uroczystość w kościele katolickim, przyjęcie do wspólnoty chrześcijańskiej
4. Zaręczyny - zapowiedź przyszłego ślubu zakochanej pary
5. pogrzeb- uroczyste pochowanie zmarłego
6. stypa/ konsolacja - przyjęcie odbywające się po pogrzebie
7. rocznica / jubileusz – dzień przypadający dokładnie w rok, dwa, trzy lata po jakimś wydarzeniu

PISANIE

Teksty życzeń

1. Kochana Mamo!

Z okazji Imienin życzymy Ci dużo szczęścia, zdrowia i samych słonecznych dni.

Jacek i Agatka

2. Szanowna Pani Dyrektor!

Wesołego Alleluja oraz smacznego jajka życzy

Tadeusz Nowak z rodziną

3. Wszystkiego Najlepszego na Nowej Drodze Życia Młodej Parze w tym najpiękniejszym dniu życzą

Julka i Marek

4. Droga Moniko!

Najserdeczniejsze gratulacje z okazji ukończenia studiów składa

ciocia Agnieszka

CZYTANIE III

1.

1. portfel; 2. perły; 3. buty; 4. chusteczki; 5. nożyczki; 6. broszka; 7. chryzantemy.

KRZYŻÓWKA

			¹ O	P	Ł	A	T	E	K		
	² M	I	K	O	Ł	A	J				
				³ S	M	I	G	U	S		
⁴ M	A	K	O	W	I	E	C				
		⁵ G	W	I	A	Z	D	K	A		
	⁶ Z	A	R	E	C	Z	Y	N	Y		
⁷ S	O	B	Ó	T	K	A					
	⁸ P	I	S	A	N	K	A				
		⁹ R	O	C	Z	N	I	C	A		
			¹⁰ C	H	R	Z	C	I	N	Y	

HASŁO : Święta, święta i po świętach

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I.

1. rację; 2. spokoju; 3. oburzenie; 4. ziemia; 5. duchem; 6. nigdy; 7. papieża;
8. cierpliwość; 9. krowę; 10. obowiązek

II.

1	2	3	4	5	6
C	G	B	A	D	E

Lekcja 18. Świat zwierząt

SŁOWNICTWO I

I.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	H	F	A	D	J	B	C	G

1. Wilk; 2. Słowik; 3. Mucha; 4. Żaba; 5. Mrówka; 6. Bocian; 7. Jeleń; 8. Dzięcioł; 9. Orzeł

II.

			¹ L	O	Ś					
		² W	I	E	W	I	Ó	R	K	A
	³ D	E	L	F	I	N				
		⁴ Ż	Y	R	A	F	A			
		⁵ N	I	E	T	O	P	E	R	Z
⁶ J	A	S	Z	C	Z	U	R	K	A	
		⁷ Ż	Ó	L	W					
		⁸ R	E	K	I	N				
			⁹ W	I	E	L	O	R	Y	B
¹⁰ B	I	E	D	R	O	N	K	A		

¹¹ J	A	S	T	R	Z	A	B
				¹² W	Ą	Ź	
		¹³ M	O	T	Y	L	

ŚLUCHANIE I

Transkrypcja

0. OWADY

Mają trzy pary nóg, a ponadto zazwyczaj skrzydła. Składają jaja, które zamieniają się w larwy, a następnie w dorosłe osobniki. Istnieje ponad milion gatunków tych zwierząt. Żyją w powietrzu i na lądzie. Do największych z nich należą pająki.

1. PŁAZY

Większość zwierząt tego gatunku posiada 4 kończyny, ale są też i beznogie. Młode wykluwają się z jaj. Dorosłe osobniki oddychają płucami i skórą. Część życia spędzają w wodzie, część na lądzie. Należy do tej grupy ponad 4000 gatunków, a wśród nich ropuchy i salamandry.

2. RYBY

Pokryte są łuskami. Opływowy kształt ciała oraz płetwy umożliwiają im poruszanie się w wodzie, będącej ich naturalnym środowiskiem. Oddychają za pomocą skrzel, którymi pobierają tlen z wody. Młode wykluwają się z jaj, czyli ikry. Istnieje około 23000 gatunków tych zwierząt. Największy z nich – rekin wielorybi - osiąga długość 18 m.

3. SSAKI

Żyją we wszystkich środowiskach, czyli na lądzie, w wodzie i w powietrzu. Ciało ich pokryte jest zwykle włosami lub sierścią. Poruszają się na 4 kończynach, z wyjątkiem człowieka i zwierząt żyjących w wodzie. Młode rodzą się prawie całkowicie ukształtowane i żywią się mlekiem matki. Gromada tych zwierząt jest bardzo różnorodna. Należy do niej około 5000 gatunków. Największym z nich jest wieloryb.

4. GADY

Są wyposażone w cztery kończyny lub ich pozbawione. Ciało mają często pokryte łuskami lub skorupą. Prawie wszystkie rodzą się z jaj. Należą do nich gatunki wodne i lądowe. Wiele z nich wyginęło przed milionami lat. Spośród żyjących dzisiaj największy – krokodyl różańcowy – mierzy 7 metrów i waży 2 tony. Łącznie jest ich około 5 200 gatunków.

5. PTAKI

Żyją w powietrzu i na lądzie. Ich ciało porośnięte jest piórami. Mają dwie kończyny dolne i dwie górne w postaci skrzydeł, dzięki którym większość z nich może latać. Mają twarde dziób i szpony u nóg. Istnieje około 8 600 gatunków tych zwierząt, w tym dwucentymetrowy koliber i ponad dwumetrowy struś.

1. Plązy

Środowisko życia: w wodzie i na lądzie

Budowa ciała: 4 kończyny lub beznogie; oddychają płucami i skórą

Liczba gatunków: ponad 4000

Przedstawiciele: ropuchy, salamandry

2. Ryby

Środowisko życia: w wodzie

Budowa ciała: mają łuski; ophywowy kształt ciała; płetwy; oddychają skrzelami

Liczba gatunków: około 23000

Przedstawiciele: rekin, wielorybi

3. Ssaki

Środowisko życia: na lądzie, w wodzie i w powietrzu

Budowa ciała: ciało pokryte włosami lub sierścią; poruszają się na 4 kończynach oprócz człowieka i ssaków wodnych

Liczba gatunków: około 5000

Przedstawiciele: człowiek, wieloryb

4. Gady

Środowisko życia: w wodzie i na lądzie

Budowa ciała: cztery kończyny lub beznogie; ciało pokryte łuskami lub skorupą; oddychają płucami.

Liczba gatunków: około 5200

Przedstawiciele: krokodyl różańcowy

5. Ptaki

Środowisko życia: w powietrzu i na lądzie

Budowa ciała: 2 kończyny dolne i 2 górne – skrzydła; ciało pokryte piórami; dziób i szpony; oddychają płucami

Liczba gatunków: około 8600

Przedstawiciele: koliber, struś

GRAMATYKA I**I.**

1. zwierzęta; 2. zwierzętach; 3. zwierzęta; 4. zwierzęcia; 5. zwierzętami / zwierzęciem;
6. zwierzę.

II.

1. imienia; 2. imion; 3. imionami; 4. imion; 5. imieniu; 6. imienia; 7. imionom; 8. imion;
9. imionach; 10. imienia; 11. imię.

CZYTANIE I

1. Lekarz; 2. Przewodnik; 3. Nauczyciel; 4. Animator życia towarzyskiego; 5. Psycholog

SŁOWNICTWO II**I.**

1. miau	2. Kukuryku, ko ko
On – kot / kocur	On - kogut
Ona – kotka / kocica.	Ona – kura, kwoka
Ono – kocię / kociak	Ono – kurczę / kurczak
Co robi? – miauczy, mruczy	Co robi? – pieje (kogut), gdacze (kura)

3. Ihaha	4. Muu
On – koń / ogier	On - byk
Ona – klacz	Ona – krowa
Ono – źrebię / źrebak	Ono – cielę / cielak
Co robi? – rzy, parska	Co robi? – muczy, ryczy

5. Bee	6. Kwa
On – baran	On - kaczor
Ona – owca	Ona – kaczka
Ono – jagnię / jagniątko	Ono – kaczę / kaczątko
Co robi? – beczy	Co robi? – kwacze

7. Kwi, chrum	8. Gę
On – knur / wieprz	On - gąsior
Ona – świnia	Ona – gęś
Ono – prosię / prosiątko	Ono – gęsię / gęsiątko
Co robi? – kwiczy, chrumka	Co robi? – gęga

9. Mee	10. Gul
On – kozioł	On – indor / indyk
Ona – koza	Ona – indyczka
Ono – kozłę / kozłátko	Ono – indyczę

Co robi? – meczy

Co robi? – gulgocze / gulgoce

II.

1. szczekają; 2. ćwierkały; 3. krakały; 4. gdakać; 5. gęgać; 6. miauczał / mrucał; 7. rżał;
8. kwiczały; 9. muczały / ryczały; 10. beczały; 11. kumkały / rechotały

GRAMATYKA II

I.

1. bawi się dwoje dzieci; 2. spało sześćcioro szczeniąt; 3. Dziesięcioro studentów
otrzymało;
4. pojawiło się dwanaścioro muzyków; 5. Czworo uczniów będzie pisało / pisać

II.

1. trojgiem dzieci; 2. pięciorgu laureatom; 3. ośmiorgu saniach (...) dwadzieścioro jeden
uczniów; 4. kilkorga znajomych; 5. piętnaściora niemowląt; 6. czworo oczu;
7. obojgiem dzieci

IV.

1. trzydzieścioro zagranicznych gości; 2. Dziesięcioro uczestników; 3. Dwoje
wolontariuszy; 4. kilkorgu gościom; 5. trojga studentów; 6. pięciorga Hiszpanów;
7. dwanaścioro szczeniąt; 8. czworo naszych wolontariuszy

V.

1. czworgiem; 2. przyjaciół; 3. pięć; 4. miejsc; 5. dwaj; 6. moi; 7. koledzy; 8. kilka;
9. tysięcy; 10. kilometrów; 11. dwudziestu; 12. godzinach; 13. troje; 14. znajomych;
15. Włochów; 16. tym; 17. trzem; 18. osobom; 19. kilkunastu; 20. dniach

SŁUCHANIE II

Piosenka pieska pokojowego

Słowa i muzyka Stanisław Klawe

Jestem małym pieseczkiem
Mam własną poduszczkę
Zawsze pełną miseczkę
I kaftanik na chłód

Mój pan mi wciąż dogadza
Na spacer wyprowadza
Czasami wręcz przesadza
Zadając sobie trud

Lecz rad jest chyba że mnie ma
O moje bezpieczeństwo dba
Dał piłkę i gumową kość
Bym miał co gryźć gdy czuję złość

I paru mnie nauczył sztuk

Bym się popisać czasem mógł
Zresztą co gadać każdy zna
Pokojowego żywot psa

Za to w dowód wdzięczności
Zabawiam jego gości
Dostarczam im radości
Każdy chwali mnie

Jaki to mądry piesek
Ma taki zimny nosek
A czy ten piesek gryzie
A jak on wabi się

Cieszą się krzyczą – piesku służ
I obskakują a ja cóż
Dla śmiechu tylko warczę i
W uśmiechu pokazuję kły

A potem muszę co za los
Jak na komendę dawać głos
Zresztą co gadać każdy zna
Pokojowego żywot psa

Jestem małym pieseczkiem
Mam własną poduszczkę
Zawsze pełną miseczkę
I kaftanik na chłód

I szczęście jest tak blisko
Posłusznym być to wszystko
Bo jeśli nie to schronisko
Lub hycła mocny sznur

Niech inne psy się gryzą gdzieś
Niech wyją w noc i mokną w deszcz
Ja jestem lepszy sztuki znam
Podobam się swój rozum mam

I jestem rad że pan mnie ma
Bo mu wypada trzymać psa
A już najlepiej gdy to jest
Posłuszny pokojowy pies

b) 2 3 1 4; c) 4 2 3 1; d) 2 1 3 4; e) 2 3 1 4; f) 4 2 1 3; g) 1 3 4 2; h) 2 1 3 4; i) 1 3 2 4;
j) 3 2 1 4; k) 3 4 1 2; l) 2 1 3 4.

CZYTANIE II

1.b; 2.c; 3.a; 4.b; 5.c; 6.a; 7.c

POLSKA I POLACY

1. Pomnik Dżoka

Kolejność fragmentów: 1, 5, 7, 2, 9, 4, 8, 3, 6

Był niepozornym kundlem. Gdyby trafił do azylu, nikt nie zwróciłby na niego uwagi. Dziś historię Dżoka można znaleźć w przewodnikach o Krakowie. Stał się legendą, symbolem wszystkiego, co w psach najlepsze. Średniej wielkości, czarny, podpalany, zwykły bezdomny pies. Miał kiedyś dom i człowieka, którego kochał. Ale, jak tysiące psów, w jednej chwili stracił wszystko. Na środku ruchliwego ronda usłyszał syrenę, a potem ludzie w białych fartuchach zabrali jego pana. Został sam wśród pędzących samochodów. Psie serce podpowiadało mu jednak, że pan wróci, więc czekał, nie ruszał się z miejsca, nie dał się złapać. Ludzie musieli pogodzić się z tym, że nie można go uszczęśliwiać na siłę, musieli uszanować psie uczucia, jego wolę. Dla przechodniów to była ważna lekcja, którą dobrze zapamiętali. Koczował przez rok na środku ronda Grunwaldzkiego. Krakowianie mieli wystarczająco dużo czasu, żeby przekonać się na własne oczy, że zwierzęta czują, tęsknią, cierpią, pamiętają i tak jak ludzie potrzebują czasu, żeby oswoić się ze stratą najbliższej istoty. Pokazał całemu miastu, jak kocha pies. Sam zdecydował, kiedy odejść z miejsca, w którym ostatni raz widział swojego opiekuna. Sam wybrał z grona dokarmiających go osób człowieka, któremu warto zaufać. Kiedy uznał, że nadszedł już czas, poszedł do domu za emerytowaną nauczycielką Marią Millerową. To zdarzyło się ponad dwadzieścia lat temu. Wierny kundel stał się najbardziej znanym krakowskim psem. Pisały o nim gazety, został bohaterem filmu dokumentalnego i książek. Niestety, po kilku latach jego opiekunka zmarła, a on uciekł. Życie najwierniejszego z wiernych skończyło się pod kołami pociągu. Niektórzy twierdzą, że nie chciał już żyć. Krakowianie uznali, że wierny kundel zasłużył na godny pochówek i pomnik. Pochowali Dżoka przed wejściem do schroniska dla bezdomnych zwierząt. Przyjaciele najwierniejszego z wiernych długo zabiegali o zgodę na budowę pomnika. Początkowo urzędnicy miejscy z dystansem podchodzili do tego pomysłu. Jednak ludzka wdzięczność była silniejsza niż urzędnicze obiekcje. Historia bezinteresownej psiej wierności poruszyła serca zwykłych ludzi i wybitnego krakowskiego rzeźbiarza. Profesor Bronisław Chromy bezinteresownie stworzył pomnik najwierniejszego z wiernych, a krakowianie ufundowali cokół i odlew. Pomnik Dżoka, który stanął na bulwarach wiślanych, był pierwszym w Polsce pomnikiem psa. Dziś rodzice i dziadkowie przychodzą tu z dziećmi i opowiadają im historię psa z ronda Grunwaldzkiego. Maluchy czasem wdrapują się na pomnik i przytulają do Dżoka, gładzą go po łapie, którą podaje przechodniom. Dżok nie oczarował ludzi urodą, krakowianie pokochali go za wierne psie serce.

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I.

1. gruba ryba; 2. szara myszka; 3. farbowany lis; 4. francuski piesek; 5. głupia gęś; 6. mała

płatka; 7. święta krowa; 8. niebieski ptak.

II.

1. z orlim nosem; 2. w mysi ogonek; 3. kocimi ruchami; 4. sokolim wzrokiem; 5. kurzą ślepotę; 6. psimi grzybami; 7. lwią część; 8. wilczy apetyt; 9. strusi żołądek; 10. końskie zdrowie

LEKCJA 19. My i media

ŚLUCHANIE I

Transkrypcja tekstu

Przykład:

0. Jest zwykle okrągła, o średnicy do 30 cm z zapisanym spiralnie analogowym nagraniem dźwiękowym. Płyty gramofonowe były wykonywane z różnych materiałów, najczęściej ebonitu lub winylu, stąd nazwa potoczna – płyta winylowa. Choć produkowano je w różnych kolorach, to zdecydowanie najczęściej w czarnym, stąd inna nazwa potoczna – czarna płyta. Obecnie powszechnie określana jest też mianem płyty analogowej. Płyty gramofonowe były podstawowym środkiem rozpowszechniania nagrań muzycznych od końca wieku XIX do lat 80. wieku XX.
1. Małe, często przezroczyste pudełeczka zawierały wewnątrz nawiniętą na szpulę brązową taśmę. Kasety zostały opracowane przez firmę Philips w 1963 roku i rozpowszechniły się tak bardzo, że we wszystkich domach były ich tysiące. Służyły jako nośniki dźwięku. Używano ich także jako pamięć masową w popularnych komputerach .
2. Jest to przenośne urządzenie o napędzie mechanicznym do odtwarzania dźwięku z płyt. Odtwarzanie w patefonie odbywało się od środka płyty przy użyciu niewymiennej kulki (najczęściej szafirowej), osadzonej na ramieniu. Dzięki zastąpieniu igły przez kulkę wyeliminowano szumy powstające podczas tarcia igły o płytę.
3. To czarne pudełko zawierające wewnątrz taśmę, umożliwiające zapis ruchomego obrazu, a więc filmu, wciąż jeszcze można spotkać w bibliotekach i niektórych domach. Na kasetach VHS starsze pokolenie przechowuje zapisy ślubów i uroczystości rodzinnych, a na półkach stoją urządzenia do ich odtwarzania
4. Jest to urządzenie do odtwarzania dźwięku zapisanego na płytach gramofonowych, w Polsce często nazywane adapterem. Gramofon wyewoluował z fonografu i odziedziczył jego zasadę działania. Nośnikiem informacji jest obracająca się płyta ze spiralnym rowkiem, w którym porusza się igła. W innych, znacznie nowszych rozwiązaniach konstrukcyjnych zamiast igły stosuje się promień lasera.
5. Niedgdyś nazywano ją miękkim dyskiem. Było to przenośne urządzenie magnetyczne o niewielkiej pojemności, umożliwiające zarówno odczyt, jak i

- zapis danych. Polska nazwa *dyskietka* została prawdopodobnie zaproponowana przez Jana Bieleckiego. Niektórzy uważali, że poprawniejszą formą jest *dysketka*, ponieważ to słowo pochodzi z języka francuskiego.
6. To automat do prezentacji pojedynczych fotografii z całych cykli fotograficznych na jednym stanowisku wizualnym. Fotoplastykon był wielobocznym urządzeniem, w którym umiejscowiono wizjery do oglądania zdjęć. Z reguły posiadał 25 stanowisk. W Warszawie w oficynie kamienicy Hoserów można obejrzeć jedyny w Polsce fotoplastykon działający nieprzerwanie w tym samym miejscu od 1905 roku.
  7. Urządzenie popularnie zwane kaseciakiem lub kasetowcem. Służyło do nagrywania i odtwarzania dźwięku przy użyciu kaset magnetofonowych. Często miało wbudowany mikrofon. Takie magnetofony bywały urządzeniami samodzielnymi lub stanowiły część zestawu z radiem, wzmacniaczem i dodatkowymi głośnikami.
  8. Był to magnetofon wykorzystujący jako nośnik dźwięku taśmę magnetyczną nawiniętą na dwie szpule, stąd też jego nazwa – magnetofon szpulowy lub taśmowy. Umożliwiał zapis dźwięku nie tylko w warunkach profesjonalnych, ale także domowych. Spore rozmiary urządzenia skłaniały konstruktorów do poszukiwania innych rozwiązań. Dlatego też pojawienie się jego mniejszego następcy – magnetofonu kasetowego – praktycznie wyeliminowało go z rynku.

I.

1	2	3	4	5	6	7	8
H	D	I	E	F	A	C	B

II.

1. płyty; 2. taśmach, kasetach; 3. filmów; 4. w Warszawie; 5. lat 80. XX wieku;
6. adapter; 7. rozmiarem / wielkością.

SŁOWNICTWO I**Telewizja****I.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	K	J	O	B	D	E	H	G	I	N	L	L	A	F

II.

1. Wymiana zdań - tok show
2. Śmierć na moście – film kryminalny
3. Odpowiedź za milion – teleturniej
4. Doba na świecie - wiadomości
5. Cztery koła – magazyn motoryzacyjny
6. Na stadionie – sprawozdanie sportowe
7. Ostre kły – program przyrodniczy

8. Pokaż na co cię stać –talent show
9. Krajobraz po burzy – reportaż
10. SOS – program interwencyjny
11. Kosmiczne zagadki – program popularno-naukowy
12. Muza – magazyn kulturalny
13. Na talerzu – program kulinarny
14. Dwie twarze ojca – film fabularny
15. Dorian i Edgar – film animowany

ŚLUCHANIE II.

„Telewizor ”

Z telewizorem trzeba rozważnie/ **uważnie**⁰

Wybierać to, co naprawdę **tujezy**/ uczy¹.

Albo to, co śmiesz/ **cieszy**².

Masz bowiem w sobie własny ekran: **łaźnię**/ wyobraźnię³

I ją to właśnie uczyn

Czarodziejką zwykłych rzeczy/ **meczy**⁴.

Dzbanek na stole, co światłami **tryska**/ pryska⁵,

Autobus w deszczu lśniący, niby okoń/ **oko**⁶,

smuga, którą zwelnia w niebie odrzutowiec/ **sportowiec**⁷

To są również filmy, dziwne **zjawiska**/ widowiska⁸

naciesz nimi oko,

innym to opowiedz/ **zapobiec**⁹.

Jedni cię obśmieją: "Sam widziałem/ **widziałem**¹⁰,

eee tam".

Inni się zadziwią "On chyba **kometa**/ poeta "¹¹,

A tyś po prostu fajny jest chłopaczek/ **robaczek**¹²,

Co lubi trochę mądrzej, niż inni popatrzeć/ **wypatrzeć**¹³

ŚLUCHANIE III

I.

Nad ogromną betonową **wsią**⁰,

Z wolna **gaśnie**¹ słoneczna żarówka.

Pod ogromną betonową wieś,

Kocim krokiem podchodzi **szarówka**².

Już z **ogonków**³ wycofały się,

Frasobliwe kolejek Madonny.

Do kapliczek powracają gdzie,

Telewizor z **prognozą**⁴ pogody.

Szklana pogoda,

Szyby **niebieskie**⁵ od telewizorów!

Szklana pogoda,
Szlanka **naciąga**⁶ bez humoru!
Szklana pogoda!

Rygle, zamki **zabezpieczą**⁷ drzwi,
Szlany judasz gości skontroluje.
Noc nie straszna, kiedy **klódki**⁸ trzy,
Na złodzieja bracie narychtujesz.

Windy⁹ szumią śpiewankę do snu,
Sąsiad pacierz klepie na kolanach.
Może jeszcze raz się uda znów,
Przetrwać¹⁰ noc i doczołgać do rana!

Szklana pogoda,
Szyby niebieskie od telewizorów!
Szklana pogoda,
Szlanka naciąga bez humoru!
Szklana pogoda!

CZYTANIE I

Przykładowe tytuły:

1. Różnorodność na rynku prasy
2. Sposób na czytelnika
3. Tradycje i rzetelność
4. Informacja lub manipulacja
5. Prawo do informacji

CZYTANIE II

I.

Książka elektroniczna

Według badań Biblioteki Narodowej 61% Polaków nie przeczytało w ciągu roku żadnej książki. Za to wyszukiwarki zanotowały 500% wzrostu zapytań o hasło „audiobook”. Czy to dowodzi, że polskie społeczeństwo staje się coraz bardziej cyfrowe? W dobie szybkiego rozwoju nowych technologii zmienia się podejście do wielu sfer życia. Coraz większe zainteresowanie książką elektroniczną to z pewnością wynik dominacji smartfonów i tabletów. Jak wynika z raportu firmy Eniro Polska „Zwyczaje Polaków dotyczące korzystania ze smartfonów i tabletów”, jesteśmy coraz bardziej mobilni. Smartfony doskonale sprawdzają się jako nośniki e-booków w autobusie, metrze czy tramwaju, zastępując ciężką książkę papierową. Według badań firmy Eniro Polska, rynek książek elektronicznych rozwija się dynamicznie, a e-booki i audiobooki zyskują coraz więcej zwolenników. Kim zazwyczaj są? Sondaż przedstawia czytelnika audiobooka jako dobrze zarabiającego, wykształconego 30-lataka, który chętnie i sprawnie korzysta z

nowych technologii, w tym tych mobilnych. Nieustanny brak czasu i nadmiar obowiązków nie sprzyja książce papierowej. O wiele lepiej sprawdzają się nowoczesne formy czytania. Audiobooków możemy słuchać w samochodzie, podczas domowych porządków, gotowania, a także na spacerze, w siłowni, uprawiając jogging czy w wielu innych sytuacjach. Audiobooki weszły w nasze codzienne życie, wypierając tradycyjne książki. Według badania firmy Virtualo niemalże co czwarty ankietowany mieszkaniec dużego miasta systematycznie lub okazjonalnie czyta e-booki. I chociaż Polacy wciąż słuchają pięć razy mniej książek niż Niemcy i 10 razy mniej niż Brytyjczycy, to książka elektroniczna cieszy się coraz większym zainteresowaniem. To oznacza z kolei, że chociaż nie czytamy w sposób tradycyjny, nie rezygnujemy do końca z lektury.

Kolejność fragmentów: 1, 7, 2, 12, 8, 10, 3, 4, 6, 11, 9, 5.

GRAMATYKA I

I.

1. Przynieście prace w środę.
2. Pojedźmy latem nad morze.
3. Niech (oni) opowiedzą o wycieczce do Krakowa.
4. Wytrzymaj podłogę w kuchni.
5. Niech (ona) pomoże matce w sprzątanii.

II.

1. opłucz; 2. zetrzyj; 3. zdejmij; 4. potnij; 5. obierzcie; 6. ugotujcie; 7. nie zapomnijcie;
8. niech nakryje; 9. Nie każ; 10. niech usmaży.

III.

1.
  - a) Weź parasol!
  - b) Nie bierz parasola!
2.
  - a) Powiedzcie to głośno!
  - b) Nie mówcie tego głośno!
3.
  - a) Niech ona zaprosi swoich znajomych!
  - b) Niech ona nie zaprasza swoich znajomych!
4.
  - a) Zjedzmy teraz obiad!
  - b) Nie jedzmy teraz obiadu!
5.
  - a) Niech państwo zdejmą buty!
  - b) Niech państwo nie zdejmują butów!

IV.

1.
  - a) Oddaj mu te notatki!

- b) Nie oddawaj mu tych notatek!
- 2.
- a) Niech państwo zajmą wolne miejsca!
- b) Niech państwo nie zajmują wolnych miejsc!
- 3.
- a) Zjedźmy obiad na tarasie!
- b) Nie jedźmy obiadu na tarasie!
- 4.
- a) Niech ona im to powie!
- b) Niech ona im tego nie mówi!
- 5.
- a) Rozpakujcie swoje prezenty!
- b) Nie rozpakowujcie swoich prezentów!

V.**A.**

1. posprzątaj; 2. Zamknijcie; 3. Zróbmy; 4. niech ona zobaczy; 5. niech się nauczy.

B.

1. Dajcie mi; 2. Wyjdz; 3. oglądaj; 4. Niech on nie brudzi; 5. Zjedźmy.

C.

1. naciśnij; 2. powiedz; 3. Przynieś; 4. Odsuńcie się; 5. Włączcie.

VI.

1. oddzwon; 2. czekaj; 3. dzwoń; 4. zmuszajmy; 5. przeprośmy; 6. oddalmy się;
 7. postaraj się; 8. przeproś; 9. powiedz; 10. rozłączmy się; 11. zatelefonujmy;
 12. niech oddzwoni; 13. rozmawiajcie; 14. wiedźcie; 15. uprzedź; 16. dotykajmy;
 17. zaglądamy; 18. czytamy; 19. oglądamy; 20. przeglądajcie; 21. odpisujcie;
 22. rozmawiajcie; 23. zaproponuj; 24. zapytaj; 25. pamiętajmy; 26. powstrzymajmy się;
 27. wycisz; 28. odpisuj.

CZYTANIE III

Tadeusz Morat- **i-Thone**, doskonała grafika

Małgorzata Kamińska- **Dorian V**, dobry dla biznesu

Renata Siejak – **Morena S3**, można słuchać audiobooków

Jacek Dobosz- **Fenix**, robi świetne zdjęcia w podróży, jest lekki

Janusz Witkowski – **Atron**, dla osób o słabym wzroku

GRAMATYKA II**I.**

- 1. Pani profesor
- 2. Wysoki sędzie
- 3. Kochana babciu
- 4. Drogi bracie

5. Panie mecenasie
6. Pani prezes
7. Panie władzo
8. Panie generale
9. Szanowna pani
10. Drogi sąsiedzie

II.

1. Pani Helenko, niech pani nie bierze niepodpisanych dokumentów. Niech pani weźmie te podpisane.
2. Synku, nie wychodź teraz z domu. Wyjdź po obiedzie.
3. Dzieci, nie wycierajcie lustra. Wytrzyjcie najpierw podłogę.
4. Przyjacielu, nie mówmy nikomu o naszych kłopotach. Powiedzmy tylko Oldze.
5. Proszę państwa, niech państwo wejdą do gabinetu. Niech państwo usiądą.

PISANIE I

Przykładowe SMS-y:

1. Czekam we wtorek o 17.00 w Magnolii. Beata
2. Pozdrowienia z Pragi. Proszę pamiętać o dokumentach dla Zoriana. Nowak
3. Wesołych Świąt życzy Anna.
4. Mamo, będę później, bo impreza wciąż trwa.
5. Załatwiłeś sprawę?
6. Panie Dyrektorze. Umowa podpisana. Adam Lewiński

SŁOWNICTWO II

POZIOMO

1. opcja
6. pulpit
9. małpa
10. internet
11. kabel
12. ban
13. folder
14. net
15. computer
19. menu
20. hejt
21. reset
22. hasło
23. blog
24. haker
25. klikać
27. link
29. lajk
31. gra
32. tag

PIONOWO

2. adres
3. portal
4. html
5. pendrive
7. tło
8. tablet
10. informatyk
11. konwersja
16. myszka
17. usterka
18. strona
26. login
27. logo
28. klawisz
30. kod
34. okno
36. RAM
37. PDF
38. sieć
40. dysk
41. nick

- 33. tabloid
- 35. enter
- 37. plik
- 39. CD
- 40. domena
- 42. email
- 43. SMS
- 44. czat
- Hasło:

¹ C	² Z	³ W	⁴ A	⁵ R	⁶ T	⁷ A
----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

⁸ W	⁹ L	¹⁰ A	¹¹ D	¹² Z	¹³ A
----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

II.

- plik - zbiór danych
- login - identyfikator użytkownika podawany podczas rozpoczynania pracy z systemem komputerowym
- zalogować - rozpocząć pracę z systemem komputerowym o kontrolowanym dostępie przez podanie identyfikatora użytkownika i hasła
- wkleić - skopiować coś i włączyć do własnego pliku lub dokumentu
- klik - naciśnięcie klawisza myszy komputerowej, aby uruchomić program lub wydać polecenie
- mail - list elektroniczny
- mała - znak używany w adresie elektronicznym, @
- fejs - Facebook
- ściągnąć - przekopiować materiał z Internetu

CZYTANIE III

Niepotrzebne wyrazy: przerośny, bankowe, odbiorcy, tanim, gdzie, czasem, chciała, radiowe, nami, wkrótce, mięśni, one, gotówkowych, zawsze, filmowy

Jaka będzie przyszłość mediów?

Najpierw była prasa, potem radio, ~~wcześniej~~ telewizja, aż wreszcie powstał Internet.

Z sieci nie korzysta się już tylko poprzez **przerośny** komputer stacjonarny, ale też dzięki telefonowi komórkowemu. Oprócz portali i serwisów o różnej tematyce powstały też media społecznościowe, w których konta **bankowe** ma miliardy ludzi na całym świecie.

Co dalej będzie się działo na rynku mediów? Które będą rosły w siłę, a których znaczenie zmaleje? Przed jakimi wyzwaniem staną **odbiorcy**, wydawcy i reklamodawcy?

Oto kilka przewidywań dotyczących najbliższej przyszłości świata mediów.

1. Konsumpcja mediów cyfrowych będzie szła w górę, a wszystkich innych w dół.

Ludzie coraz chętniej korzystają z Internetu **tanim** kosztem telewizji, radia czy prasy drukowanej. W Polsce, **gdzie** popularność Internetu w ciągu 10 lat wzrosła trzykrotnie. Coraz więcej młodych ludzi rezygnuje w naszym kraju z oglądania tradycyjnej telewizji, ale **czasem** zjawisko to na razie nie przybrało ogromnej skali.

2. Liczba subskrypcji serwisów z wideo, muzyką i cyfrową prasą będzie **chciała** szybko rosnąć.

Serwisy wideo na żądanie stają się coraz częściej alternatywą dla telewizji. W Polsce wszystkie największe stacje **radiowe** od lat rozwijają swoje serwisy VoD (jak Player, Ipla oraz VOD TVP). Niedawno nad Wisłę zawitał Netflix, który chce tutaj mocno **nami** zamieszać.

Czytelnicy coraz rzadziej sięgają po prasę drukowaną. Jej wydawcy rozwijają zatem subskrypcje cyfrowe. Gazety codzienne w Polsce **wkrótce** mają już wersje internetowe - najmocniej promuje swoją „Gazeta Wyborcza”.

3. Nową platformą mediów stają się komunikatory internetowe.

Rosną i one w siłę **mięśni** coraz częściej zastępują komunikację za pomocą SMS-ów czy maili.

W 2015 roku cztery największe aplikacje tego typu, czyli Messenger oraz WhatsApp, a także WeChat i Viber miały już ponad 3 mld użytkowników na świecie. Aplikacje te służą **one** nie tylko do wysyłania wiadomości, ale także do rozmów, oglądania treści wideo, gier czy zakupów **gotówkowych** online.

4. Największe stacje telewizyjne znajdują się **zawsze** w takiej sytuacji jak wydawcy dzienników.

Telewizja pozostaje cały czas silnym medium, ale jej pozycja stopniowo maleje. Czeka ją taki sam scenariusz **filmowy**, jaki dotyczy prasy codziennej, której sprzedaż od lat spada.

Maleje też oglądalność głównych stacji telewizyjnych. Najwięksi nadawcy inwestują w kanały tematyczne, do których migrują widzowie.

POLSKA I POLACY

Zdania fałszywe: 2, 3, 4, 7, 8

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

Związek frazeologiczny	Definicja
------------------------	-----------

1	<i>parcie na szkło</i>	chęć pokazywania się w telewizji dla zdobycia popularności
2	portal społecznościowy	serwis internetowy współtworzony przez internautów o podobnych zainteresowaniach
3	na falach eteru	w radiu
4	telefony się urywają	jest bardzo dużo telefonów do kogoś
5	na srebrnym ekranie	w telewizji
6	rzeczywistość wirtualna	obraz sztucznej rzeczywistości stworzony przy wykorzystaniu technologii informatycznej
7	na łamach prasy	na stronach czasopism, w prasie
8	wisieć na telefonie	rozmawiać długo lub często przez telefon
9	prasa brukowa	typ gazet o charakterze plotkarskim
10	osoba medialna	ktoś, kto zdobywa popularność poprzez występowanie w mediach
11	wejść na antenę	pojawić się w telewizji, w radiu
12	mieć złą prasę	być źle, nieprzychylnie ocenianym w czasopismach
13	głuchy telefon	telefon, który milczy, ponieważ nikt nie dzwoni pod ten numer
14	dostać dużo lików / lajków	otrzymać pozytywne oceny od internautów dla komunikatu umieszczonego na portalu;

LEKCJA 20. Co dalej?

SLUCHANIE I

Transkrypcja

Przykład

Jola: Moja przyszłość to Ola. Mam śliczną córeczkę, którą sama wychowuję. Jej ojciec zostawił nas i wyjechał za granicę. Podobno ułożył już sobie życie i ma nową rodzinę. Skupiam się na Oli, muszę zapewnić jej wszystko, czego będzie potrzebowała. Dlatego pracuję. W opiece nad dzieckiem pomaga mi moja mama. Chcę, żeby Ola wyrosła na wspaniałego człowieka.

Ewa: Wszystko już obmyśliłam. Kończę studia i zaczynam roczny staż. Dopiero po nim wybiorę specjalizację. Dziś myślę, że to będzie ortopedia, ale wciąż się waham, bo może pediatria. Potem praca, nauka, praca... Taki zawód. Rodzina? Nie, na razie o tym nie myślę.

Wojtek: Swoją przyszłość wybrałem już w dzieciństwie. Programowanie pochłania mnie całkowicie. Nie wiem, czy jakaś kobieta zgodziłaby się na zajęcie tego drugiego po komputerze miejsca. Mój najnowszy program to moje dziecko, nie wyobrażam sobie, że mógłbym robić coś innego. W moim życiu nie ma czasu na kino czy piwo z kolegami, no może wyjątkowo...

Grażyna: Mam wspaniałego chłopaka, planujemy ślub i huczne wesele. Na szczęście mamy gdzie zamieszkać, bo mój narzeczony odziedziczył dom po swoich dziadkach. Trzeba go będzie wyremontować i to chyba pochłonie naszą uwagę i finanse w najbliższych latach. Mam nadzieję, że pojawią się dzieci. Marzę o chłopcu i dziewczynce. Praca? No tak, musi być jakaś praca, ale to nie jest najważniejsze.

Bogdan: Prawdę mówiąc, nie lubię mówić o przyszłości. Zawsze, kiedy coś planuję, wychodzi zupełnie inaczej. Będzie, co ma być. Na razie kończę studia. Mam dziewczynę, ale

nie śpieszy mi się do małżeństwa, zresztą, może to jeszcze nie jest ta jedyna? Po studiach zacznę się rozglądać za pracą, a raczej nie będzie łatwo. Chciałbym pracować w szkole. „Pan od historii”- podoba mi się. Niczego jednak nie przesądzam, może zostanę na uczelni?

Roman: Podobno mężczyzna musi w życiu spłodzić syna i zbudować dom. Pierwszy warunek już spełniłem, mam wspaniałego trzyletniego syna Maćka i cudowną żonę. W najbliższym czasie pojawi się jeszcze drugi potomek, to będzie też chłopak. Nazwiemy go Adam. Domu raczej nie zbuduję, bo nie zarabiam aż tak dużo, ale z pewnością wyremontuję nasze mieszkanie i to chyba jeszcze w tym roku.

0. Jola (mama pomaga jej w wychowaniu córki): 1. Grażyna (będzie remontować dom); 2. Bogdan (chce być nauczycielem); 3) Wojtek (jest programistą komputerowym); 4) Roman (będzie remontował mieszkanie); 5) Ewa (planuje zostać lekarzem)

CZYTANIE I

1 – G	telemarketing
2- A	kelnerka
3 – B	zbieranie owoców
4 – F	sprzątanie
5 – C	promocja towarów (hostessa)
6 – E	rozwożenie pizzy
7 – H	korepetycje

CZYTANIE II

1 F; 2 P; 3 F; 4 F; 5 P; 6 F; 7 F; 8 F; 9 F; 10 P; 11 F; 12 F; 13 P; 14 F; 15 P

GRAMATYKA

I. 1. Przyszlibyśmy; 2. Napisałabyś; 3. Zamknęłybyście; 4. Odwiedziliby; 5. Zaniósłbyś;

6. Zjadłybyście; 7. przyszedłbym; 8. wołałyby; 9. obejrzałoby; 10. Znalazłoby się

II. 1. pojechałabym; 2. Pomogłabym; 3. zainwestowalibyśmy; 4. wpłacilibyśmy;

5. chcielibyśmy; 6. otworzyłybyśmy; 7. byłoby; 8. miałybyśmy; 9. wpłaciłbym; 10. przeznaczyłbym; 11. rozwinęlibyśmy; 12. zatrudnilibyśmy; 13. mogłyby; 14. przejęłyby; 15. zaczęlibyśmy; 16. zostawilibyśmy; 17. zrobilibyście / zrobiłybyście

III. 1. dowiedziałbyś się; 2. Mógłbyś; 3. Chcielibyśmy; 4. mielibyśmy; 5. trwałaby

IV. 1. Gdybym miał dużo pieniędzy, nie pracowałbym. 2. Gdyby Ewa zdała ten egzamin, zaliczyłaby ostatni rok studiów; 3. Gdybyście chcieli mieć dobrą pracę, musielibyście najpierw skończyć studia; 4. Gdyby one poszły dziś do kina, nie przygotowałyby się do jutrzejszego zaliczenia. 5. Gdybyśmy zostali w domu, obejrzelibyśmy w telewizji nową polską komedię.

V. 1. byłaby; 2. wiedzieliby; 3. straciłoby; 4. przestałyby; 5. mielibyśmy; 6. dotknęłaby;

7. urwałyby się; 8. bym znalazł się/ znalazła się; 9. wpadłbym/ wpadłabym; 10. umiałbym/ umiałabym

SŁOWNICTWO

I.

¹ P	R	² A	³ C	¹⁵ O	W	⁹ N	I	⁴ K		⁵ U	R	L	O	⁴ P
⁵ R		N	V					A						
Z		G						D		⁶ U	R	⁷ Z	Ą	D
⁸ E	T	A	T		⁹ B			R		¹² M		A		
¹⁶ L		Ż			E		¹⁰ Z	A	R	O	¹ B	K	I	
O			¹¹ F		³ Z		A			W		Ł		
¹² Ż	²⁰ Y	C	I	O	R	Y	S			¹³ A	W	A	N	¹⁴ S
O			R		O		¹⁰ I					D		T
N			M		B		Ł		¹⁵ R					A
Y			¹³ A		O		¹⁶ E	M	¹¹ E	R	Y	T		Ż
		¹⁷ S			⁷ C		K		N					⁸ Y
		P			I			¹⁸ S	T	⁶ A	W	¹⁴ K	A	S
	¹⁹ B	I	¹⁹ Z	N	² E	S			¹⁷ A					T
		S								²⁰ P	Ł	A	¹⁸ C	A

HASŁO:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	E	Z	P	R	A	C	Y	N	I	E	M	A	K	O	Ł	A	C	Z	Y

II.

1. zasilek; 2. pracownik; 3. stawka; 4. zawód; 5. pracodawca; 6. premia; 7. znawca;
8. awans; 9. zarobek; 10. podatek

III.

1. Podjął; 2. odbył; 3. podpisał; 4. otrzymał; 5. pełnił; 6. zajmował; 7. rosło; 8.

przyznawał; 9. został; 10. rozwijała się; 11. przystąpił; 12. uznała; 13. Kierował; 14. odniosła; 15. poszerzyła; 16. zwiększyła; 17. weszła; 18. przeszedł; 19. zerwał; 20. wykonuje; 21 doradzał; 22. zawierać

IV.

przykład: 0. etat – stanowisko pracy

emerytura – wynagrodzenie przysługujące za przepracowanie ustawowej liczby lat i po osiągnięciu określonego wieku

urlop wychowawczy – przerwa w pracy przysługująca jednemu z rodziców na opiekę nad dzieckiem

urlop macierzyński – przerwa w pracy dla matki po narodzinach dziecka

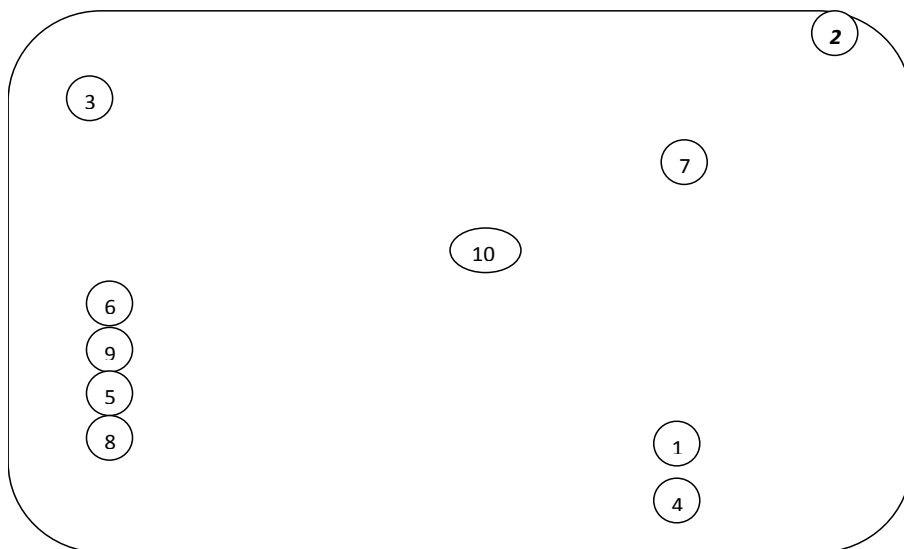
szkolenie – kurs dla pracowników uzupełniający ich kwalifikacje

urząd pracy – instytucja zajmująca się sprawami zatrudnienia

zasilek dla bezrobotnych – świadczenie dla osób, które nie mogą znaleźć pracy

rozmowa kwalifikacyjna – rozmowa przeprowadzana z kandydatem na określone stanowisko pracy

PISANIE I

CZYTANIE II

1. Nieodpowiednie obuwie do garnituru.
2. Nieodpowiedni kolor i fason garnituru.
3. Spódnica ze zbyt dużym rozcięciem, nieodpowiedni kolor ubioru.
4. Zbyt wzorzysty ubiór.
5. Za mocna mimika twarzy, krzyk.
6. Podanie otwartej ręki.
7. Zbyt mocna gestykulacja.
8. Spóźnienie.
9. Niestosowna fotografia w mediach społecznościowych.
10. Odebranie telefonu w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.

CZYTANIE III**Spotkanie**

- 1.** - Cześć Anka, kopę lat! Co teraz robisz?
- Cześć! Faktycznie, dawno się nie widzieliśmy. Pracuję w szkole, jestem „panią od matematyki”.
  - Ty??? O rany, kto by pomyślał, że robisz dzieciom klasówki i stawiasz jedynki!
  - Sama bym nie pomyślała. Miałam być naukowcem, ale życie mnie zweryfikowało. Może jeszcze kiedyś...
  - No tak, w życiu różnie bywa. Ja programuję telefony komórkowe.
  - Super, świetna praca. Jak ją dostałeś, pewnie nie było łatwo?
  - Nie było, ale udało mi się. Poszedłem na rozmowę kwalifikacyjną. Męczyli mnie przez trzy dni, dawali różna zadania, kazali mówić w dwóch językach, a potem przez tydzień czekałem na wynik i ...
  - Zadzwonili! Super! Musiałeś być dobry. Co ja mówię, najlepszy!
  - Byłem i wciąż jestem. W mojej pracy trzeba cały czas się szkolić, rozwijać, po prostu trzymać rękę na pulsie, bo jak nie to...
  - Można wylecieć, tak? Ojej, to musi być strasznie stresujące.
  - Można się przyzwyczać, a odrobina adrenaliny jeszcze nikomu nie zaszkodziła.
  - No nie wiem, ja chyba wolę moją pracę, chociaż też czasem bywa nerwowo.
  - Widzisz, każde zajęcie ma swoje złe i dobre strony.

kolejność zdań: 1; 8; 5; 3; 6; 2; 11; 7; 4; 9; 13; 12; 10

SLUCHANIE II

Transkrypcja

Gość 1

Powiem ci tak: 2 razy pracowałam w korporacji i nie chcę przez to więcej przechodzić. Ciągły stres, bóle brzucha, wymioty rano, trzęsące się ręce, zerowe poczucie własnej wartości, podejrzenie, że jest się ciągle śledzonym. Nieustanna krytyka i zawyżanie celów do osiągnięcia i podkręcanie śruby. Do tego charytatywne nadgodziny (po prostu nie wypadło wyjść do domu po 8 godzinach). Lanserskie towarzystwo, z którym nie ma o czym pogadać w chwili przerwy. Nie polecam. Aczkolwiek niektórzy się w takim środowisku odnajdują i spełniają.

Gość 2

Korporacja korporacji nierówna, tak jak mała firma – innej małej firmie. Większość znanych dużych korporacji przestrzega prawa pracy i np. każda nadgodzina jest płatna 150%. Ja pracowałam w małych firmach i to była katastrofa. Nadgodziny niepłatne, jak ktoś wyszedł po 8 godzinach, to czuł się winny. Szef źle nas traktował. W korpo wszystko mam według prawa. Aha, i zarabiam 2 razy więcej. Mam urlop, praktycznie kiedy chcę (muszę to tylko wcześniej zgłosić).

Gość 3

Ja pracuję w korpo całe moje zawodowe życie i mam całkiem inne doświadczenia. Najpierw w Polsce, na szeregowym stanowisku w centrum księgowym - pracowałam równo 8 godzin, a o 17.00 to menedżer wręcz wyganiał do domu. Firma opłacała basen, siłownię, kursy językowe. Pełne przestrzeganie kodeksu pracy, a nadgodziny płatne. Teraz mieszkam za granicą i nadal pracuję w korporacji - też jest super. Wiadomo, dużo zależy od szefa, ale jak się popracuje trochę w firmie, to się wie, gdzie nie warto się pchać i z kim pracować.

Gość 4

Pracuję w korpo od 12 lat. Właśnie przed godziną wróciłam z pracy. Slabe to..., ale co do różnych bonusów – to też prawda. Mam nadzieję potyrać tak jeszcze 5 lat (bo nieźle mi tu płacą) i poszukam czegoś spokojniejszego.

Gość 5

Praca w korporacji ma jedną wielką wadę: nie daje szans rozwoju. Możesz dojść tylko do maksimum wyznaczonego przez kogoś, będącego nad tobą i stajesz w miejscu. Dalej nie podskoczysz. Poza tym narzucają ci jakieś chore wymagania i każą im sprostać. To więzienie. Praca na konto innych ludzi, nie na swoje. Tylko przedsiębiorczość jest drogą!

Gość 6

*Ja też pracowałam w korporacji, ale wytrzymałam tylko rok. Po miesiącu pracy wiedziałam, że to nie dla mnie. Jedyny plus to dobra płaca i częste wyjazdy służbowe, szkolenia;
znaczący minus – praca w nadgodzinach (to był standard), oczywiście niepłatnych. Doszło do tego, że kiedy wychodziłam o czasie, to czułam się winna....*

Gość 7

Ja pracowałam 6 lat, ostatni rok jako manager. Byłam tak psychicznie wykończona, że, kiedy szłam na spacer, żeby się zrelaksować, to najczęściej płakałam. Płacili mi świetnie, ale rzuciłam to - poczułam wolność i świeże powietrze. Znalazłam nową pracę w małej firmie i jestem innym, lepszym człowiekiem.

1. Gość 1, 2, 6;
2. Gość 3, 4;
3. Gość 1, 7;
4. Gość 2, 4, 6, 7;
5. Gość 1, 6, 7;
6. Gość 1, 5.

KĄCIK FRAZEOLÓGICZNY

I.

Dobrze pracować: *mieć fach w jednym palcu, mieć smykalkę, przysiąść fałdów, zakasać rękawy, robota pali się komuś w rękach, urobić sobie ręce po łokcie, zrobić coś na medal.*

Źle pracować: *iść na łatwiznę, mieć dwie lewe ręce, pójść po linii najmniejszego oporu, robić coś na tapu capu, zrobić coś na odwał, zrobić coś po łebkach.*

Być leniwym: *brać się do pracy jak pies do jeża, leżeć do góry brzuchem, nie tknąć palcem, siedzieć z założonymi rękami, zbijać bąki.*

II.

1. głupiego robota; 2. mokrej roboty; 3. kawał dobrej roboty; 4. pełne ręce pracy;
5. pionierską pracą; 6. nawał pracy; 7. własnej roboty; 8. mrówcza praca;
9. papierkowej roboty.

III.

1. żył na ich koszt; 2. pieniądze na drobne wydatki; 3. utrzymania; 4. wziął się do pracy;
5. wbrew własnej woli; 6. na kierowniczym stanowisku; 7. ważną osobą; 8. na razie;
9. nie będzie ciężko pracował; 10. za niskie wynagrodzenie; 11. skończy; 12. bardzo;
13. cały tydzień; 14. leniuchował; 15. wpłynąć na; 16. tęsknić; 17. dał się skusić;
18. załatwiła dwie sprawy przy jednej okazji; 19. na poważnie; 20. zaproponował jej małżeństwo.

SŁUCHANIE III**Dni, których nie znamy**

Tyle **było dni**,⁰ do utraty sił,
Do utraty tchu, **tyle było chwil**,¹
Gdy załujesz tych, z których **nie masz nic**,²
Jedno warto znać, **jedno tylko wiedz**:³

Że ważne są tylko te dni, których jeszcze nie znamy,
Ważnych jest kilka tych chwil, tych, na które czekamy,
Ważne są tylko te dni, których jeszcze nie znamy,
Ważnych jest kilka tych chwil tych na które czekamy.

Pewien znany **ktoś, kto**⁴ miał dom i sad,
Zgubił nagle sens i **w złe kręgi**⁵ wpadł,
Choć majątek przysł, **on nie**⁶ stoczył się,
Wytłumaczyć **umiał sobie**⁷, wtedy właśnie, że...

Ważne są tylko te dni....

Jak rozpoznać ludzi, **których już**⁸ nie znamy?
Jak pozbierać myśli **z tych**⁹ nieposkładanych?
Jak **oddzielić nagle**¹⁰ serce od rozumu?
Jak usłyszeć siebie **pośród śpiewu**¹¹ tłumu?

Jak rozpoznać ludzi, **których już**¹² nie znamy?
Jak pozbierać myśli **z tych**¹³ nieposkładanych?
Jak **odnaleźć nagle**¹⁴ radość i nadzieję?
Odpowiedzi szukaj, **czasu jest**¹⁵ tak wiele.

Ważne są tylko te dni...

